HUKUMNAMA

72/11

1

COORG SECRETARIAT.
Register No.
Date of Receipt
File No. 72/11

D. N. Krishnappa

3

THE HUKUMNAMA OF LINGARAJENDRA WODEYAR, RAJA OF COORG.

TRANSLATED WITH INTRODUCTION, ETC., BY

A. J. CURGENVEN, B.Sc., I.C.S.

Mercara:

PRINTED AT THE COORG DISTRICT PRESS.

1911.

4

CONTENTS.

		PAGE
Introduction		i–x
Hukum I.	Of daily routine in the Nad kacheri	1
II.	Of public conduct	2
III.	Of the assessment of land	3
IV.	Of the collection of revenue (1)	5
V.	Of the collection and storing of paddy ...	7
VI.	Of preserving the palace paddy	9
VII.	Of vinegar fruits	11
VIII.	Of the enforcement of royal service	11
IX.	Of absconders	12
X.	Of unclaimed property	12
XI.	Of new cultivation	13
XII.	Of loans	14
XIII.	Of the exchange of jama lands	15
XIV.	Of the collection of revenue (2)	16
XV.	Of weights and measures	17
XVI.	Of brawlers	17
XVII.	Of palace secrets	18
XVIII.	Of despatch in correspondence	18
XIX.	Of prompt obedience to summons	18
XX.	Of the dispensation of justice	19
XXI.	Of the registration of orders	21
XXII.	Of treasury transactions	21
XXIII.	Of marriage	22
XXIV.	Of jama coolies	22
XXV.	Of taxes and other payments	22
XXVI.	Of the encouragement of cultivation	25
XXVII.	Of the supply of hand-made articles	25
XXVIII.	Of the collection of honeycomb	26
XXIX.	Of cultivating the palace farms	27
XXX.	Of divers collections	27

HUKUM		PAGE
XXXI.	Of modes of address	28
XXXII.	Of puja in Siva temples	30
XXXIII.	Of herbs	31
XXXIV.	Of foreign traders	33
XXXV.	Of the assessment of certain lands	34
XXXVI.	Of elephant pits	34
XXXVII.	Of passports	35
XXXVIII.	Of the sale of rice	36
XXXIX.	Of guardianship	36
XL.	Of the Shanbog's duties	37
XLI.	Of the collection of sandalwood	38
XLII.	Of hospitality to travellers	38
XLIII.	Of damage to sandalwood trees	38
XLIV.	Of corrections occurring in accounts	39
XLV.	Of unduly large holdings	39
XLVI.	Of payment in lieu of service	41
XLVII.	Of frontier patrols	41
XLVIII.	Of supplies to English gentlemen	42
XLIX.	Of the disposal of certain corpses	43
L.	Of the slaying of tigers	43
LI.	Of the surrender of offenders	44
LII.	Of amounts due from traitors	44
LIII.	Of the Parpattigar's duties	45

Appendix I	47
Do. II	48
Do. III	49
Do. IV	51
Do. V	52

INTRODUCTION.

The *Hukumnama* of Lingarajendra, of which a translation from the Canarese is given in this volume, is composed of a series of fifty-three orders, issued from the Diwan kacheri in Mercara in 1811 to the Nad Parpattigars, and through them to the Shanbogs, Patels and ryots, and dealing with a variety of administrative matters. The orders in the copy translated are actually addressed to the Parpattigar of Bettietnad, but they are clearly not confined to subjects affecting that one nad, and are for the most part in fact of the nature of general orders issued to all Parpattigars. They are of considerable interest for the light they throw on the condition of Coorg one hundred years ago, and twenty-five years before the British occupation. Contemporary records of that period are scarce. There is, however, the valuable 'Memoir' of Lieutenant Connor, written in 1817, which gives a good deal of information, corroborative or supplementary, regarding the state of Coorg at the same period.

Coorg then included not only the territory now comprising the province but also the "country below the ghâts",—the taluks of Puttur and Sulya, which were transferred to Canara at the annexation. The area was then 2,165 square miles compared with a present area of 1,580. The administrative divisions of taluks and nads existed much as they do now. Among towns Virarajendrapet stood first as regards both size and commercial importance. Mercara, though the capital of the principality, was the seat of no trade, and was chiefly inhabited by persons attendant upon the Raja. It consisted of a long, straggling line of thatched houses running out eastward from the Fort. The only other petta alluded to in the *Hukumnama* is Somwarpet. Connor mentions in addition Kodlipet, Sanivarsanté and Ramaswami Kanavé as small market towns. The 34th *hukum* requires that traders should carry on their business at fixed centres, rather than peddle their wares through the nads. Paddy was the chief, almost the sole, general export. The imports consisted of *kamblis*, coarse piece-goods, salt, etc. Sandalwood, cardamoms and beeswax were royal monopolies, though the two latter commodities were paid for, on delivery to the Palace, at fixed rates. There was no separate currency, but coins of Mysore and of the West Coast were received at the prevailing rates of exchange.

The *Hukumnama* throws but little direct light upon the condition of the rural population. That it was deficient in numbers we know from other sources. Long years of warfare, and the capture of numerous prisoners, had seriously reduced the naturally thin population of Coorg. To remedy this deficiency Dodda Virarajendra had in 1792 intercepted the Konkani Christians on their way back to the West Coast from bondage in Mysore, and helped them to establish a church at Virarajendrapet (*vide* Appendix V). The provisions of several *hukums* evince an anxiety to prevent emigration and to encourage immigrants. With the former object, *ukkadas* or frontier guard-houses were maintained at the principal points of exit (47th *hukum*) and persons leaving Coorg were required to provide themselves with passports (37th *hukum*). Disappearances among the ryots were to be reported, and attempts made to arrest the fugitive (9th *hukum*). When caught, he was severely and even savagely punished. It is probable that these harsh restrictions upon liberty defeated the end in view. Coorg, already regarded by people of the neighbouring countries with aversion on account of the rigours of its climate and the brutalities of its rulers, was now avoided as a prison from which there was no escape, and immigrants were few. A fair proportion are likely to have been criminals fleeing from justice to whom, by express order, asylum was to be offered. Those who settled found a liberal scale of concessions attached to the opening of wet land and were assisted with loans of cattle and money.

Lingarajendra, the penultimate Raja of Coorg, belonged to the line of Lingayats, or worshippers of Siva, who, entering the country, it is said, as priests, had succeeded many years earlier in bringing it beneath their rule. Both in race and in religion they were alien to the Coorgs, who have steadily adhered to their own national rites and beliefs. The Raja was born in 1775, and succeeded his elder brother, Virarajendra the Great, in 1809. He reigned until 1820. His character, and the circumstances in which he came to the throne, are described at length in Richter's Manual, which contains also interesting excerpts from the reminiscences of General Welsh, who visited Coorg in the years 1811 and 1812. Lingarajendra, who was then thirty-six years of age, the General describes as possessing very handsome features, and a person in which were joined both activity and strength. He excelled at field sports, and entertained his European guests with marked consideration and cordiality. But towards his own subjects he behaved with all the traditional caprice and inhumanity of an oriental ruler, maiming and murdering his

dependants without remorse and without control. He was approached with an excessive reverence, and addressed with a servility corresponding to the dread in which he was held. Connor considered his abilities not above mediocrity, and was inclined to think that he took little active part in the administration of the State. He was weak, frivolous and puerile, and habitually surrounded by menials rather than by men of rank. Dr. Moegling summarizes the elements of his nature in the following terms: "Greediness after gold, no matter how obtained, a bottomless depth of cunning, the most brazen hypocrisy, cowardice as abject as cruel and a strong dose of sensuality were united in his character."

During this Raja's reign Coorg continued to enjoy the freedom from invasion which had been secured by the fall of Seringapatam in 1799 and the final overthrow of the aggressive domination of the Mysore Sultans. The part played by the East India Company in preserving the independence of the little State had during the previous reign been acknowledged by an annual tribute of Rs. 24,000 commuted in 1799 to the yearly present of an elephant. Communication with the Governor-General was maintained through the British Resident in Mysore.

It is to be supposed that, with the cessation of foreign aggression, the internal affairs of Coorg received an increased attention, and perhaps one of the fruits of this activity was the *Hukumnama*, the land settlement of 1812, embodied in the *sist* accounts, being another; though how far these were the work of the Raja himself and how far they were due to his Coorg Diwans, is doubtful in view of the ruler's character and tastes. There is indeed a marked discrepancy between the temperate and occasionally benevolent tone which prevails in the *Hukumnama*, and the reasonableness of its ordinances on the one hand, and on the other the dark picture drawn both by contemporary evidence and by tradition of the man who might be expected to have inspired its contents. The conclusion which presents the least difficulty is that the Raja was content to enjoy the less onerous prerogatives of a ruler, and left to others the task of governing. The structure of Government in the province was probably not then of recent origin, but had been evolved as a result of the fusion of the small *kombus* or chieftainships into which Coorg was divided prior to the advent of the Ikkeri Rajas. The machinery was of the simplest kind. The seat of Government was then as now Mercara, whence authority proceeded from the "Diwan kacheri" direct, as would appear from the *Hukumnama*, to a number of

Parpattigars entrusted with every branch of administration in their respective nads. Subedars, in charge of larger divisions, seem to have existed, but the *Hukumnama*, perhaps because it consists in the main of orders issued direct to the Parpattigar, throws little light upon the scope and importance of their functions. Connor's reference to the subordinate officers is in the following terms: "The constitution of the secondary authorities is simple and efficient, and a great spirit of regularity and order is observable throughout the interior arrangements; the larger divisions of the country have each two Subadars, and a Parputty presides over the smaller ones composing them. These officers are entrusted with the collection of the imposts and administration of justice; their authority however in the latter particular is very limited; every place of responsibility is held exclusively by Codugus; the income attached to all officers is paid in cloths, food, land, etc., and but a small portion in money. The minuter details are carried on by the ordinary village officers."

The reference in this quotation to the method of payment suggests that the basis of the civil administration, even through the degrees of Parpattigar and Subedar was, like the basis of military service in Coorg, largely feudal in character. The principle which survives in the provision allowing the members of the Fort and Jail guard (a genuine remnant of feudalism) periods of off-duty seems to have been then of more general application. Hence Connor's allusion to two Subedars for each of the larger divisions; and as regards two Parpattigars for each nad, the provisions of the 53rd *hukum*.

From the Parpattigar the official chain was continued through the Nad Takkas to the Patel, working with or without a panchayat. Beyond these, but still forming an essential part of the machinery of Government, were the *jama* ryots, of whose duties and degrees the *Hukumnama* makes prominent mention. It has been seen that the *Hukumnama* itself is superscribed to all these elements in the official hierarchy; and there is much to be said for the theory that each member of the rural administration was originally a feudal tenure-holder rewarded for his services by lands or by remissions of revenue, and that only by degrees did the higher appointments lose this character and become modernised into salaried offices.

The arrangement of *hukums* in this translation follows the order of the original text. It is on no methodical plan. In the ensuing brief commentary the principal contents are divided into the following four classes:—

1. Principles of Conduct and Rules of Procedure for Government Servants.

2. Administration of the Land.
3. Assessment and Collection of Revenue.
4. Protection, and Dispensation of Justice.

1. *Principles of Conduct and Rules of Procedure for Government Servants.*

Throughout these orders the assumption is that the official is not the servant of the State—a public servant—but of the Raja. His duty is owed to the *Aramané,* or Royal House, which has in the translation, for want of a better term, been rendered Palace. He is frequently exhorted to bear in mind that duty to the Palace is the chief duty of life. The 2nd *hukum* forbids oppression in the collection of revenue and requires the suppression of disloyalty. The 17th prohibits the disclosure of official secrets, and indeed any conversation on official matters proceeding in the kacheri. It is of interest in the light of Connor's complaint, that throughout his sojourn in the country he was perpetually spied upon and prevented from any unwatched communication with the inhabitants, who were threatened with the loss of the nose or ear should they infringe this prohibition.

A number of *hukums* deal with the procedure to be observed by the Parpattigar and the Shanbog. The 1st prescribes hours for work in the Nad kacheri. The 53rd relates to the Parpattigars and the 40th to the Shanbog's duties. The 31st gives the forms of address to be used from one officer to another. The 18th requires despatch to be observed in correspondence, the 21st deals with the registration of orders, the 22nd with treasury transactions, the 44th with the keeping of accounts. Other rules of procedure will be found scattered through the text.

2. *Administration of the Land.*

At this period, and indeed until the advent of the coffee-planter, it was wet land only that counted for cultivation, and that was made the subject of regulation by the *Hukumnama.* Outside Coorg proper, owing to a slightly drier climate and a more open country, other crops than rice were cultivated to a small extent; but it seems probable that they were not subjected to a regular assessment. Connor describes the dry and forest lands in a village as being held in common by the villagers, for the supply of pasturage and fuel,—a

form of tenure still extant in North Coorg and known as *urudvé*. This no doubt was the original condition,—such lands were not of sufficient importance to deserve separate allotment or express limitation, and remained unadministered waste land. As however wet cultivation extended, it was found convenient to make individual grants, or rather to allot to each *warg* or wet holding its separate portion of forest land, and in this way the *bané* system originated; and, as references to *banés* in these orders and in the *sists* show, was already a recognized institution. Such land as was not so allotted remained *Aramané parambu*, or Palace waste.

From the forest land certain produce was to be collected and supplied by the ryots to the Palace. Sandal (*hukums* 41 and 43) was then, as now, a State monopoly. A record of the trees was kept, and punishment awarded if wilful damage was caused to them. Cardamoms (*hukum* 3) were gathered from *malés* leased by the Palace, and had to be delivered thereto, being paid for at specified rates. The 7th, 28th and 33rd *hukums* relate to the collection of minor forest produce and herbs.

The 11th *hukum* defines the remissions of revenue to be enjoyed by ryots in respect of land newly opened or which had fallen out of cultivation. These concessions resemble those still in force, but go a good deal further, being in fact adapted to a period when much arable land was still unopened, when the population was seriously depleted by the late wars, and when other inducements to immigration were few. In the same order is a provision for the loan of ploughing cattle. Loans of grain and money form the subject of the 12th *hukum*. The 45th *hukum* relates to the redistribution of holdings found in excess or deficiency. The duty of the Patel to stimulate his villagers in husbandry, and to procure some help for those handicapped by illness or poverty—a very salutary order which one wishes could be enforced now-a-days—is laid down in the 26th *hukum*. *Hukum* 29 is concerned with the supply of labour to the *Aramané panya*, or Palace farm, which existed at Kirugur. Similar farms were, we know, maintained in other parts of Coorg.

3. *Assessment and Collection of Revenue.*

Considerable progress was made during the reign of Lingarajendra in the science of land assessment. All wet lands were measured and their productivity in terms of *battis* of paddy recorded in the *sist* accounts. Upon these data a system of land assessment was

constructed the results of which endured to recent times. In the 3rd *hukum* the claim made by the Raja upon the gross produce is limited to one-tenth, in favourable contrast (it is pointed out) to other rulers who, following the scriptures, take one-sixth as their share. It has been shown, however, that by a systematic exaggeration of the yield this proportion was generally exceeded, and thus while upholding his reputation for generosity the Raja perhaps managed to appropriate not less than a sixth part of the produce. Not that this represents a burdensome assessment, considered in the absolute. As far as can be judged, it was well within the ryot's means. Comparisons with present day rates are, by reason of the numerous variable factors involved, hard to make, and it may indeed be contended that for the return in the shape of efficient Government and development of the country that was given them a century ago the ryots paid somewhat dearly. Connor however alludes to the "extreme lightness of the land tax" compared with rates prevailing in surrounding countries, and speaks of its realization as easy and sure. That no special difficulty was experienced in collecting it may be inferred from the absence of explicit reference to coercive steps in the *Hukumnama*.

The normal (*sagu*) assessment was ten *battis* of paddy—2½ *varahas* in money—on every 100 *battis* of land; in modern units, an average of ten rupees per three acres. Besides the *sagu* assessment, there were the favourable *jama* and *umbli* rates levied on lands held on service tenure, or by persons who had been rewarded in this manner by the Raja. The 3rd *hukum* recounts the classes into which these concessions fall. Taking ten rupees as the *sagu* rate, the other rates then in existence were represented by Rs. 5 (ordinary *jama*), Rs. 3, Rs. 2½ and Re. 1. Special services were in a few instances rewarded by the grant of *jagirs*, rent-free in perpetuity. On the other hand, the lands of traitors were subjected to a penal assessment represented by twelve rupees (*hukum* 52).

The 4th and 14th *hukums* treat of the realization of land revenue, while the 5th and 6th deal with the storage and preservation of the paddy collected on this account. Money or paddy was received according to the convenience of the ryot. There were four equal *kists*, falling due respectively in February, March, April and May.

Besides the land tax, several miscellaneous imposts existed, and are enumerated in *hukums* 25 and 30. *Mohatarfa*, a kind of profession tax levied on non-agriculturists, alone remains. The other taxes included house-tax, *dhuli* paddy tax and ghee tax.

Closely bound up with the question of assessment is the subject of feudal service. It is unnecessary here to describe the *jama* tenure, its privileges and obligations. The latter are now in great part nominal, but at the time under description the service of *jama* ryots formed an indispensable part of the resources of Government. The 8th *hukum* requires that such service should be claimed according to the capabilities of the ryot, measured in ploughs. The 19th insists on the need for promptitude in obeying summonses. Reference is here and there made to some of a *jama* ryot's duties. He must attend the Palace on the occasion of festivals, and accompany the Raja on hunting excursions with knife and gun, besides performing military and police functions. The service demanded of him was in fact that appropriate to a man-at-arms, who originally held his land in return for military service only.

The obligations of the *sagu* ryot are less clear. It is frequently assumed that he was always as free from the duty of personal service as he is now, but there is evidence to dispute this, and the truth seems to be that he was regarded as a menial tenant, and employed accordingly. Connor speaks of him as "obliged to discharge numerous personal services and servile labours", and the 46th *hukum* clearly permits a *sagu* ryot to liberate himself from these vexations by paying an assessment of three instead of two and a half *varahas*. The writer has met with an instance of a *sagu* ryot who had nominally transferred his land to a *jama* neighbour with a similar object.

4. *Protection, and Dispensation of Justice.*

Compared with our modern notions of criminal procedure, a good deal of vagueness surrounds the administration of justice as we read of it in the *Hukumnama*. This may be due in part to the fact that the operations of the higher Courts were beyond its scope; but it is clear that Coorg was only just passing beyond the stage when the State relieves the individual of the task of avenging offences, when the idea of punishment begins to predominate over the idea of compensation, and the distinction between criminal and civil law emerges. Custom, at least as much as written rules, governed the powers and procedure of the Courts. In the ultimate event, the will of the Raja, to whom the graver cases were reported for orders, was law. It has been asserted that the criminal whose transgression was proved before this highest tribunal was often punished with a

savage vindictiveness. Crushing to death by elephants, strangulation, decapitation with the Coorg knife, throwing the victim over a precipice, or nailing him to a tree and shooting at him with arrows, and for punishments short of capital, maiming and mutilation, are quoted as penalties in vogue. In particular, offences against the State, such as treason and even a breach of the law forbidding emigration, were visited with ferocity. The *Hukumnama* reflects but little of this spirit. The authority to punish delegated to the subordinate officers was slight, and the cases they were competent to deal with were limited to assaults, the use of abusive language, and the minor offences against property.

The 20th *hukum* treats of the dispensation of justice. The Courts enumerated are those of the Patel, the Takka, Parpattigar, of Simé Amila, and the Diwan kacheri. Provision is made for the trial of an offence by the lowest authority capable of dealing with it. The method of trial is by panchayat, controlled by the appropriate official. The penalty for insult or assault was to be doubly insulted or assaulted, before the Court, by the aggrieved party. In cases of theft or misappropriation, the offender was fined one and a half times the value of the stolen property. The value itself was delivered to the owner of the property; the half-value was credited to the State.

The obligation to bring to trial offences against the State—or, as is here expressed, against the Raja—is laid on all public servants; but there was no definite system of police. At the kacheris and at the guard-houses established at the frontiers were peons whose functions were of a police nature. Duties of escort and of guard were discharged then as now, but to a greater degree, by *jama* ryots, who in fact combined in one body the military and police forces of the State.

The 10th *hukum* gives directions for the disposal of unclaimed property, the 39th has reference to the guardianship of minors, and the 49th relates to the treatment of the corpses of paupers, lepers and others. Of lepers it is said that no rain will fall in the village in which such a body is buried, a superstition which has been found still alive in North Coorg.

A full comparison of the state of Coorg under Lingarajendra with present day conditions would involve a survey of the progress of British rule in India during the last hundred years, and even an

outline of this subject would carry us too far. Moreover the main lines of the advance are too familiar to need recapitulation. It was shortly before the opening of this period that the freedom from invasion which Coorg has ever since enjoyed was secured to her by the British arms. Inside the Province, the safety of person and property has grown, the country has been intersected by roads passable at all seasons, natural resources have been developed, education diffused, taxation simplified and assessed with precision, the imperial currency introduced, medical treatment and vaccination offered to all classes. The standard of living has risen with the rise in the value of produce, the influx of imported articles, the development of markets and the spread of the petty shopkeeper; carts have replaced pack-bullocks and headloads, mud and thatch give place to brick and tiles. The depredations of wild animals are incomparably less. Freedom to come and go where he chooses is so much the right of the trader and the ryot that the old watchfulness over a man's movements can scarcely be realized. In other ways, too, freedom has grown. The *jama* ryot enjoys his ancient privileges largely, and in most cases entirely, untrammelled by their corresponding obligations. Lower castes, such as the Yeravas and Holeyas, have been emancipated from their former condition of serfdom. At the same time, the British administration has been marked by a scrupulous regard for institutions and land tenures which, but for such protection, would have been swept away in the stream of modern innovation. It is for this reason that so much of the contents of the *Hukumnama* is already familiar to the Coorg revenue officer, in spite of great change in circumstances, and of one far-reaching change,—the utilization of dry land for the cultivation of coffee, and the consequent appearance of the European planter. Yet it must not be forgotten that this spirit of conservation finds a powerful ally in the natural characteristics of the country, the difficulties it offers to the construction of a railway, its lack of mineral wealth and manufactures, its occupation by a peculiar people which acknowledges no kinship abroad. But we may doubt whether even these features would have sufficed to preserve the individuality of the country, and of the little nation it contains, had not deference to sentiment retained for Coorg its own administration and saved it from absorption in the great presidency it adjoins.

SRI RUDRA

THE MAHARAJA LINGARAJENDRA WODEYAR OF COORG.

This *Hukumnama* is issued on the first day* of the bright half of Chaitra of Prajotpatya year (4913th year of the Kali Yuga), to the Parpattigar, the Shanbogs, the Patels of all the villages, the Takkas and to all other people of Bettietnad from the Diwan kacheri at Mercara.

I.

Of Daily Routine in the Nad Kacheri.

The Parpattigar of this nad shall perform his duties to the Palace as follows: he shall rise at 5-30 A.M., perform his ablutions and go to the kacheri at 6 o'clock where until 7 o'clock he will read with understanding the *Hukumnama*. By then it will be an hour after sunrise.

Then shall the Shanbogs come to the kacheri, open their books and write up their accounts. The Parpattigar must see that they work thus till 10 A.M. It will then be ten *ghaligés* after sunrise. At that hour all shall go to their houses to take their meals and returning at 1 P.M. attend to their several duties diligently until 9 o'clock. When this hour has struck the Parpattigar shall send all the Shanbogs home. So will they labour 27½ *ghaligés*, 20 *ghaligés* during the day and 7½ *ghaligés* at night.

* March 25, 1811.

II.

Of Public Conduct.

Be guided by these three precepts in the discharge of your public duties :—

(1) When collecting the Palace dues read often and remember the commands set forth in the *Hukumnama*. Swerve never so little from what is therein ordained. Collect with discretion and diligence what is due to the Palace, but oppress not the people.

(2) Collect from the ryots and people what is rightly due. Collect not more thinking to gain favour from your Protector. By such collection the treasury will not be filled. Therefore forego not the smallest coin of what is due, but allowing grace at your discretion, collect it. Oppress not the people.

(3) If any one speak ill of the Protector, or at random utter or do unbecoming or false things behind his back, any man that hath seen with his eyes or heard with his ears shall report the matter immediately and suppress nothing.

These three injunctions shall be observed, else will the royal favour be withheld. Now he who walks may stumble and he who speaks may err. Therefore though the servants of the Palace may err in diverse ways they shall be advised not to act foolishly and shall be set in the right path.

If you disobey any one of these three commands, you will incur the displeasure of the Palace. Be mindful of this and act with circumspection. Many and varied are the ways of the people. Do you, who wear the badge of power, take care to guide them in the way of virtue.

The title of "faithful servant" may be thus won. If you hear any one speak ill of the Protector, you shall seize the offender, if it be within your power to do so, and send him in custody. If you cannot do so, you shall report the occurrence. Furthermore, do ye who wear the royal badge cherish, as a mother her child, the good folk who desire the welfare of the Palace.

Whoso unfalteringly obeys these three commands will receive an answer to his supplications in this world, and his name shall be exalted. In the world to come he shall attain heavenly bliss. Whoso disobeys these commands will endure misery both in this world and the next. Thus is it written in the *Dharmasastra*.

III.

Of the Assessment of Land.

Orders have this day been issued as a guide to the collection and remittance to the Palace both of assessment from ryots holding land within the Royal Dominions and also of *umbli kaniké* from those who have been granted *umbli* lands (as set forth below) in consideration of the duty they owe to the Palace to follow the chase with knife and with gun in the full belief that duty to the Sovereign is the chief duty. To ensure their preservation, these instructions have been recorded in the Diwan kacheri. They will already have reached you. Without deviation shall these orders be rigidly obeyed by the Parpattigar and the Shanbog, the Takka and Patel. Let them act as though duty to the Sovereign were the chief duty in life.

You will require the same services as heretofore both from those *jama* ryots who do not carry knife and gun and cannot join in the hunting and also from those who, not being *jama* ryots, cultivate the *sagu* lands attached to the Palace; from them shall be recovered 2⅓ *varahas* for each portion of land yielding a crop of 100 *heru battis* of paddy, the amount shall be credited and receipts granted.

Hereunder are the rules for the grant of *umbli* to those *jama* ryots who attend the hunt armed and render other royal services.

All the rice lands have been measured in terms of Lingarajendra's rod and *sists* have been prepared and are kept in the Huzur archives. Copies of these have been distributed to the Diwan kacheri and to all the kacheris in the country. Following these, if the Palace require paddy take five *pata battis* thereof for every 100 *heru battis* of crop gathered; if money be needed the value of five *pata battis* should be recovered at the rate of 1¼ *varahas* as *umbli kaniké*. For inasmuch as *jama* ryots follow the hunt with knife and with gun, and are punctual in the discharge of their duties, the assessment due from them to the Palace on the *jama* land which they cultivate is remitted in favour of themselves, their family and children; but that it may be known that they are servants of the Sovereign, you shall recover from them 1¼ *varahas*, being the value in money of five *pata battis* of paddy, on every 100 *battis* of paddy harvested by them from their *jama* lands, and remit the amount collected to the kacheri.

In the case of men whose proved loyalty is greater, who have won favour by their zeal in the service of the Palace and held in single-mindedness the faith that duty to the Sovereign is the supreme duty, in testimony of their good qualities you will remit half a *varaha* and collect three-fourths of a *varaha*.

In the case of those who are better than the preceding, who are as valuable as our life, zealous in our service, unresting in the discharge of their duties and high therefore in our favour, in order to make known the excellence of their character, instead of recovering at the rate of $1\frac{1}{4}$ *varahas* for the *jama* lands they hold, you shall remit five-eighths of a *varaha* and recover five-eighths of a *varaha*.

Lastly, there are those who are still better than the preceding, who are as valuable as our life, who by a life of service have earned our favour, who through life unto death are our friends, who wish us health and prosperity; in order that these great qualities may be made known, collect from them not $1\frac{1}{4}$ *varahas*, but one rupee only, resigning one *varaha* on every 100 *battis* of land.

To all these persons will be granted *sanads*. On production of a *sanad* before you, verify our seal and sign-manual, make a copy of the *sanad* to be preserved in your kacheri, and return it to the holder thereof. Rigorously observe the terms of the *sanad*.

Whosoever cultivates the *sagu* lands of the Palace, whether he be a *jama* ryot holding *umbli* and performing his duties to the Palace such as attending the hunt with knife and gun, or a *jama* ryot unable to bear knife and gun and to take part in hunting, or a ryot holding no *jama* lands, shall pay assessment at the rate of $2\frac{1}{2}$ *varahas* for every 100 *battis* of Palace land so cultivated by him.

Authority will issue to the Diwan kacheri to collect assessment at the rate of three *varahas* on 100 *battis* of land from those that are untrue to their salt, that they may be proclaimed traitors. When you receive such orders treat the copy issued from the Diwan kacheri as a *sanad* and make a copy of it to be preserved among your Shanbog's records to guide you in future.

Those ryots who enjoy concessions of revenue shall send from a household composed of three members one member to perform Palace duties for a term of fifteen days in one month, and he shall accordingly remain for fifteen days in the Palace, and thereafter return home for fifteen days. In requital of his services he will receive food and raiment, and for his various expenses money and *umbli* lands according to the merit of his work.

It is known to you that the ryots gather the cardamom crop in the *malés* granted by the Palace. Now if not a berry be withheld but the whole crop be brought to the Palace and measured into maunds, twenty rupees will be paid for one *pata* maund of cardamoms of best quality, for the middle quality seventeen rupees, and for the poorest fifteen rupees. For the loose grain will be paid twelve rupees a *pata* maund.

If anyone be detected selling cardamoms secretly instead of delivering all to the Palace, the *malé* will be taken away from him and resumed.

In the *Dharmasastra* appertaining to Rajas it is written that by this principle shall the policy of a Raja be governed: of the crop harvested by a ryot, one-sixth shall be the share of the Palace, while five-sixths shall remain with the cultivator. Now guided by divine wisdom, and desiring that our people may live in happiness and ever pray for our welfare, renown and prosperity, we take one-tenth of the harvest, and leave nine-tenths to the cultivator.

From those *jama* ryots who bear not arms we receive 1¼ *varahas* for five *pata battis* of paddy, on every 100 *battis* of their land, and remit to them, as an indulgence, one-half their assessment. Now among these we have remitted in favour of such as are true to their salt and are zealous servants of their Sovereign half a *varaha* out of every 1¼ *varahas* due on 100 *battis* of *jama* land, recovering thus only three-fourths of a *varaha*. To those of even greater fidelity, out of 1¼ *varahas* due on each 100 *battis* of land we have remitted one *honnu* and one *choula* recovering only one *honnu* and one *choula*. To those of pre-eminent loyalty, who through life unto death are our friends, and hold their lives as of small value in rendering service, out of 1¼ *varahas* due on each 100 *battis* of *jama* land we have remitted one *varaha*, recovering only one-fourth of a *varaha*.

Upon those who have a loyal regard for us, and who with the triple virtue of purity of speech, rectitude of conduct and chastity of soul, pray for our renown, long life and descendants, we pray that equal blessings may fall. But those who remember not our kindness, and who speak ill of us and wish us evil we will punish and will pray that God also will visit them: and may Siva be their judge!

IV.

Of the Collection of Revenue.

Observe these rules in collecting the assessment and *umbli* monies due to the Palace from the ryots of Bettietnad. In the months of Jyeshtha, Ashadha, Sravana and Bhadrapada the ryots till their fields and transplant the paddy. During the succeeding two months, viz., Asvija and Kartika, they watch their crops. The harvest is gathered in Margasira and Pushya. During these eight months,

if you importune the ryots to pay their assessment, they will reap the grain while it is still green and the Palace dues will not be recovered according to the instalments. Therefore shall ye collect these monies during the four months of Magha, Phalguna, Chaitra and Vaisakha.

The Parpattigar and Shanbog shall visit every village in the taluk, view the crop and note its condition; and in the month of Kartika they shall go to the Diwan kacheri at Mercara and submit the jamabandi and demand accounts for each cultivator. Taking a copy of these for the Shanbogs they shall return to the nad.

According to the table showing the rates of exchange for the various coins (*nirakupatti*), which is issued from the Diwan kacheri, and according to the instalments prescribed, announce to each ryot the sum he shall pay, and to how much amounts an instalment of a fourth part, and warn him to make ready the money; so much from one who pays 2½ *varahas* for every 100 *battis*, so much from those who (being privileged) pay 1¼ *varahas*, ¾ *varaha* and ¼ *varaha*, each according to his *sanad*. Then that ignorance of the rate of exchange may not lead the Parpattigar and Shanbog into error when granting receipts for payments made in respect of the first instalment of assessment, *umbli* money and other dues payable in the month of Magha, an exchange table will be sent from the Diwan kacheri. This table will be based on the values paid for the several coins in the Diwan kacheri, will be signed and will bear the seal of the kacheri. Likewise for the second instalment due in the month following another table, showing the rate of exchange later prevailing in the Diwan kacheri, will be sent. Thus as a guide to the recovery of dues from ryots, in the month of Magha of each year, an order enclosing a *nirakupatti* will be issued. In Phalguna another will be sent for the same purpose. A further *nirakupatti* will be issued in Chaitra and the fourth and last will be issued in Vaisakha.

Observe these instructions in collecting, according to the entries in the jamabandi account, one-fourth of the assessment in each instalment, and in issuing receipts for the money paid by the ryots :—

Of the assessment due by a ryot, recover, as the first instalment, one-fourth part by the 30th Magha. Make entry of the sum collected in the Shanbog's account. Take a sheet of paper large enough to enter all four instalments, and upon it write a receipt, in the Parpattigar's name, for the instalment now paid, therein specifying the several coins paid. Let the Shanbog sign his name at the top, and let the Parpattigar add his initials, and impress the seal of the signet

ring that he wears, and give the paper to the ryot. In the same way, the money due on account of the second instalment shall be realized before the 30th Phalguna, and entered in the Shanbog's account. The receipt already granted when the first instalment was paid shall be sent for, and under the previous entry shall be written the particulars of the coins received. Then shall the Parpattigar affix his initials and seal, and return the paper to the ryot. In this way shall you in four *kists* collect in full the revenue due, making note of the coins paid in the receipts given for the four payments. The Parpattigar need not send for these receipts for scrutiny; but let the sums collected on account of each *kist* be remitted to the Diwan kacheri, and receipts for them immediately obtained. Receipts thus issued by the Diwan kacheri shall not be sent back, but shall be presented to us at the time when, by other hands, the annual accounts are made ready.

Lastly, the Shanbog comes to the Diwan kacheri in the month of Jyeshtha to work on the annual accounts. Three days before he is due to attend, let him send word to the Patels to produce before the Diwan kacheri the receipts granted to the ryots by the Parpattigar.

V.

Of the Collection and Storing of Paddy.

To collect paddy from those ryots who are unable to pay money, the Parpattigar and Shanbog shall go to a village which contains a Palace store-house, and encamping there shall send for the Patel and the ryots of that as well as of the neighbouring villages. The Parpattigar shall receive from the Shanbog the list copied from the *sist* kept in the Diwan kacheri, and calling out one of the ryots to whom abatement of revenue has been allowed, shall announce to him the quantity of paddy he must give as *umbli kaniké* at the rate of 1¼ *varahas* for the grain sown on 100 *battis* of rice land: that quantity will be five *pata battis* of paddy. From the new paddy stored by him in his house the quantity due according to the account shall be measured and received. A receipt shall be given him, and the paddy carried to the Palace store-house in the village. In like manner shall be collected the paddy due from all those ryots who have received a concession of revenue, and to every man a receipt given and the paddy stored in the Palace store-house. With regard

now to the ryot who enjoys no abatement of revenue, let him be called and explain to him that for each 100 *battis* of land that he cultivates he owes 2½ *varahas* and in lieu thereof require him to give ten *pata battis* of paddy. From the new paddy stored in his house measure in a *pata hani* the grain demanded of him, give him a receipt for it, make entry thereof in the account and secure the paddy in the Palace store-house.

Likewise there are those who, whether they are ryots enjoying abatement of revenue or not, cultivate Palace *sagu* lands. Recover from them ten *pata battis* of paddy for 100 *battis* of land, and send this paddy as well as the paddy recovered from *sagu* ryots in lieu of cash, together with *dhuli* paddy, to the store-room, measuring the paddy in *pata hanis* and granting them receipts.

Thus shall the Parpattigar take delivery of paddy in lieu of money from the ryots of that village where is the granary and from the ryots of the neighbouring villages, measure it, secure it in the Palace store-house, cause the transaction to be recorded in the Shanbog's accounts, close the doors of the grain-store and affix the Palace seal. That ryot whose dwelling is near the store-house shall receive orders to make a circuit of it daily and see that the holes made by rats and bandicoots are stopped up. The Parpattigar shall send for the Patel of the village, apprise him of the storage of paddy within it, and direct him to give heed to it and go round it once a week, stopping the holes made by rats and bandicoots and requiring the neighbouring ryot to give his attention to it.

It has already been forbidden to collect paddy from ryots living in villages remote from store-houses as they would thereby be put to trouble while the paddy, if stored in excessive quantity, would become spoiled and empty.

The Parpattigar and Shanbog shall go to such villages as are distant from the Palace grain-stores and abide in the houses of thriving ryots, who have spacious dwellings and messuages. Then shall they send for the Patel and ryots of that village, cause a bamboo granary, plastered with cow-dung, to be erected in a convenient place. All the villagers shall thereupon be summoned and to each shall be announced the quantity of paddy due from him in respect of *umbli* lands, assessment and *dhuli* paddy. The same quantities shall be collected from them and after measurement receipts shall be granted. The paddy shall be stored in the bamboo granary. When the granary is full, cover the mouth of it with straw, thereupon lay mud mixed with cow-dung, and affix the Palace seal over all.

Call then the master of the house, and warn him thus: "Palace property is stored within your house. As soon as you rise each morning, go you to the granary, walk round it and examine it. If any bandicoots have made their holes in it, cause them to be repaired."

If there is more paddy due from other ryots, which might have been put into that granary, in the same way the Parpattigar shall go to the house of another well-to-do villager, erect another granary in a suitable place, recover the paddy and grant receipts for it, store it, close and seal the granary and commit it to the villager's care with instructions similar to those foregoing.

Let the same method be pursued in the storing of paddy in other villages, that is to say, secure the paddy in the granary, give receipts for it, close the mouth of the granary and seal it, and warn the Patel and villagers.

Then shall one of the Parpattigars repair to the Palace and receive there such orders as may be given, going to his home thereafter for ten days. The Parpattigar who remains in charge of the kacheri shall visit all the villages once a month, enter into those houses where paddy is stored, and inspect the seal on the granary. He shall also inspect the Palace store-houses in the nad, and arrange that each shall be guarded by two sentries selected from among the ryots, to be relieved in turn by others. He may then return to the kacheri.

When the Parpattigar who is on leave returns, the other shall apprise him regarding his inspection of the grain-stores, and shall then go to the Palace to be in attendance on His Highness. He may thereafter visit his home for ten days before resuming his duties.

Both Parpattigars shall observe this procedure so that each may be on duty for twenty days in the month and on leave for ten days.

VI.

Of Preserving the Palace Paddy.

In the fifth *hukum* it is laid down that the Parpattigar shall himself periodically inspect the store of paddy collected from those ryots who are unable to pay in cash their assessment, *umbli kaniké* and *dhuli* tax.

Now if orders issue from the Diwan kacheri in Mercara to send rice from this paddy, the Parpattigar and the Shanbog shall in obedience thereto go to the village where the paddy is stored, remove the Palace seal affixed to the bamboo granary, and distribute the paddy to the several ryots, to each according to his resources. For one *batti* of ordinary rice give $2\frac{1}{4}$ *battis* of paddy, including wages, and for one *batti* of superior rice give $2\frac{1}{2}$ *battis* of ordinary paddy. Then when the rice is ready let the villagers carry it to the Palace store-room at Mercara and obtain a receipt for it.

If the Parpattigar, being much preoccupied, is unable to attend in person to the order to send rice from the paddy, he shall summon the Patels and ryots and instruct them saying, "I am already busied with affairs. Rice must be sent forthwith to the Palace store. Cause therefore rice to be made ready by such and such ryots, each according to his means, within so many days. Thereafter I will come and receiving rice give paddy in exchange." Then when the Parpattigar has ended his business he shall go to the village, take out the paddy stored in the houses of the ryots and in the granary and apportion it according to the scale fixed above, sending by the villagers the rice received in exchange to the Palace store. Thus shall he cause rice to be prepared and shall supply it.

Again if the Parpattigar receive orders from the Diwan kacheri to dispose of the paddy remaining in the store by distributing it annually to persons in straitened circumstances, so many *battis* to each, according to the list supplied by the Diwan kacheri, he shall so distribute it and obtain receipts therefor.

Furthermore if orders come from the Diwan kacheri to sell paddy which cannot be appropriated to Palace purposes, the Parpattigar shall sell it and remit the money to the Diwan kacheri, obtaining a receipt for the remittance.

If the Palace paddy stored in manner above shown is becoming old or spoiled or is falling from the husk, the Parpattigar and Shanbog shall visit the store in the several villages, encamp there and summoning the Patels and ryots thereof shall enjoin them thus: "The Palace paddy is becoming old, spoiled and void of grain. You have harvested new paddy. Give therefore your new paddy and receive in return old paddy from the store for your food and other needs. For the rice of the old paddy is as food more satisfying, and thus shall the paddy in the Palace store be preserved." Then shall the Parpattigar allot to the ryots of that village and the neighbouring villages, as seems to him fit, 10 *battis*, 20 *battis* and 30 *battis*, and

at the same time and using the same measure shall take from them new paddy in exchange, and place it in the store year by year.

In this wise will the old paddy be replaced yearly by new, nor will its worth be lost.

VII.

Of Vinegar Fruits.

Hereunder are set forth rules following which the Parpattigar shall cause *panapuli chattu* to be made ready and supplied to the Palace.

At the season of fruit-bearing (which he shall have first learnt) he shall give orders to Palés, Kurubars, Kudiyas and other like castes, to mark such trees—save those that stand upon *jama* lands—as are fruitful. These trees shall be marked twenty or thirty days before the gathering, and thus when ripe will the fruit be gathered by coolies and borne to the village nearest to the trees.

Thither shall the Parpattigar summon the Patel, and order him to have the fruits cut and *panapuli chattu* prepared after the manner of the Coorgs. The coolies shall break it up into fragments and spread it in the sun to dry and in each village it shall be packed when dried in baskets made of reed, and secured in the grain-stores. Then when word shall come from the Diwan kacheri to send *panapuli chattu* to replenish the Palace store the Parpattigar will send it, obtaining a receipt therefor. At such rate as they receive wages from the ryots in their village shall the coolies who in this wise labour be paid from the Palace paddy-store in the village.

VIII.

Of the Enforcement of Royal Service.

Adopt the following principle in requiring royal service from the ryots of your taluk :—

If you demand one day's labour from a household which owns one plough and yoke of oxen, demand two days' labour from that which owns two, three days' labour from that which owns three, four days' for four and so on. According to the number of ploughs the number of days' service should be fixed. Do not, in violation

of this rule, compel the same service from a house that has two ploughs as from one that has ten; but have regard unto the number of ploughs possessed by a ryot, the number of men he employs, and his other circumstances, and claim service accordingly.

IX.

Of Absconders.

If any ryot abscond, his neighbours shall forthwith inform the Patel. Then shall the Patel make known to the villagers his disappearance, reporting the same to the Parpattigar, who in turn shall publish the news throughout all the villages in his charge, setting at the same time sentinels upon the divers ways thereof.

To other nads also shall the Parpattigar send warnings, intimating the number and particulars of the fugitives; and the Diwan kacheri shall be apprised.

X.

Of Unclaimed Property.

When in your nad a ryot absconds or dies, it may happen that his neighbours and the village Patel will enter his house, remove therefrom cash and valuable jewels and, if good cattle be there, take them away substituting old and decrepit beasts and jewels of no value. Deceit of this kind may be practiced. Therefore shall the Patel and neighbours not enter the house of such an one, but the neighbours shall carry word of the death or disappearance to the Patel, who shall apprise the Parpattigar. Then the Parpattigar, Shanbog, Takka and Patel,—these four persons—shall go to the house and cause all the metal vessels and other property to be taken out and shall count them. So too shall the grain be measured, and the colour and other particulars of the cattle, with their calves, be exactly recorded. All these things shall be entered in the accounts kept by the Shanbog of the nad, a copy whereof shall be submitted to the Diwan kacheri. If then the Diwan kacheri, on perusing the list, directs that certain of the articles be sent to the Palace store and that the remainder—cattle, calves, paddy and other things—be

entered in the Palace account and kept in the custody of the Parpattigar, such articles as are so named shall be sent to the Palace store and a receipt obtained for them. As for the rest, the paddy and other articles shall be brought to account and sent to the Palace store of the nad. The cattle and calves shall be kept as the property of the Palace and if new settlers apply for cattle for the requirements of cultivation it shall be so reported to the Diwan kacheri which will ascertain the royal pleasure, and transmit it for compliance.

Let the Parpattigar and Shanbog understand and obey this order, for they shall surely answer for any disobedience.

XI.

Of New Cultivation.

When a waste land which has not been cultivated within the preceding five years is granted for cultivation in your nad, one-fourth of the assessment shall be paid in the first year, one-half in the second year, three-fourths in the third year and full assessment in the fourth year.

If the land granted has lain waste for a period between ten and fifteen years, the whole assessment shall be remitted for the first year, one-fourth levied in the second year, one-half in the third year, three-fourths in the fourth year and full assessment shall be paid in the fifth year.

If the land has lain waste for a period between fifteen and twenty-five years, the whole assessment shall be remitted for two years, one-half shall be paid in the third year, three-fourths in the fourth year and full assessment shall be paid in the fifth year.

If the land has lain waste for a period between twenty-five and thirty-five years, the whole assessment shall be remitted for three years, one-half shall be levied in the fourth year, three-fourths shall be levied in the fifth year and full assessment in the sixth year.

If the land has lain waste for a period between thirty-five and fifty years, or if *bariké* is granted for cultivation, the whole assessment shall be remitted for four years, one-half of the assessment shall be levied in the fifth year, three-fourths in the sixth year and full assessment in the seventh year.

If the land has lain waste during the preceding fifty years, or if *marapalu* is granted, the whole assessment shall be remitted for five years, one-half the assessment shall be levied in the sixth year, three-fourths shall be levied in the seventh year and full assessment shall be levied in the eighth year.

Thus shall waste land be granted to new ryots according to the number of years that it has remained uncultivated. To help such ryots in cultivating, choose some of the cattle lent by the Palace to earlier settlers, taking one or two head (as circumstances require) from such as are well established and will not be impoverished thereby, and give them to the newcomers, as many as they may need. And according to the requirements of each settler give him 10, 15 or 20 *battis* of paddy. Make him cultivate his land so that he may harvest 100 *battis* of paddy for each plough. After the crop is gathered recover the paddy and store it in the Palace granary.

If the Parpattigar or the Patel fail to obey these orders regarding the distribution of the Palace cattle and paddy to those in need of them, if the lands are not cultivated by the ryots, if the paddy is wasted or misappropriated, or if the cattle deteriorate or die, the Parpattigar or the Patel to blame will make good the cattle or the paddy. Lastly, if any ryot by his own labour brings under cultivation new land hitherto untouched, let him enjoy the crop free of assessment for eight years. Remitting the assessment for eight years, collect in the ninth year one-fourth, in the tenth year one-half, in the eleventh year three-fourths, and from the twelfth year, full assessment.

XII.

Of Loans.

If either grain or money be lent by the Palace to the ryots of this nad, for ten *varahas* charge as monthly interest one *hana*, for 100 *battis* charge one *batti* of paddy. At these rates, money or grain may be advanced to ryots in the nads and in the pettas, bonds therefor being taken from them fixing the date within which repayment is to be made, to be returned when the principal and interest have been repaid. From defaulting debtors collect interest at double rates.

XIII.

Of the Exchange of Jama Lands.

If *jama* ryots long established within your nad find that the *jama* lands they already own do not suffice for their livelihood, they may apply to us and obtain more *jama* lands, the *ghatti* ceremony will be performed, and, on payment of the *nazar kaniké* due, *sanads* will be issued to them granting to themselves, their sons and grandsons, in perpetuity, those lands provided that they pay to the Palace the dues thereon, and render service.

Now if such ryots experience inconvenience by reason that their *jama* lands, houses, gardens, *banés, barikés* and other appurtenances do not lie in one block, but are scattered among the lands of others, so that differences arise between such landholders by the need for a right of way to pass or to drive cattle through land not their own; to avoid the interminable quarrels that spring from such circumstances, it is permitted to one ryot by agreement with another to exchange land not adjoining for land adjoining his other property. For this purpose let them go to the Patel, who, if he be satisfied by inspection of the lands with the persons concerned that the exchange will be to their mutual profit, shall make report of the request to the Parpattigar. If the Parpattigar on inspection holds the lands to be of equal value, and that neither will be the loser by the bargain, he shall submit a report to the Diwan kacheri which shall in turn report the matter for sanction to the Palace. If it then appear that the transaction is voluntarily sought and to the mutual benefit of the petitioners (neither suffering loss thereby), sanction will be communicated to effect the exchange. Then shall each yield up the *ghatti*, in token of relinquishing his *jama* land to the Palace, and to each will be given the *ghatti* as a sign of the *jama* land received in exchange from the Palace. Afterwards a man will be deputed from the Diwan kacheri to the Nad Parpattigar, and he with the Parpattigar shall proceed to the spot and summon the Patel together with sage elders of the village or of neighbouring villages, and the parties applying for permission for the exchange of lands. Then shall all inspect the lands in question, and be present at the *ghatti* ceremony.

If this course be not adopted, a ryot who has newly been granted *jama* land may think it unprosperous; by reason of the holding being unfamiliar, and being himself not adapted to the locality and water the land may for a time yield him no profits. Then perhaps will an

old settler, who is acquainted with the quality of the soil of that holding, persuade the newcomer by various artifices to accept a portion of his own barren and unprofitable *jama* land in exchange for a piece of land of better soil, from out of that granted to the new *jama* ryot. In a few years' time, after the new ryot has settled down, he learns the quality of the different soils, and repents that through ignorance he parted with better land for worse, and now has to suffer for his folly.

Therefore you shall not allow ryots thus to exchange lands among themselves. If, owing to the pressure of circumstances, either one to whom a new grant of *jama* is made, or an established ryot, desire to effect such an exchange, let the matter be reported to the Palace, and such order as may issue be obeyed.

Furthermore, *jama* ryots besides farming their own *jama* land may have secured for cultivation land belonging to the Palace, as their own land is not sufficient for their support. Newcomers too may settle down as *sagu* ryots and take up Palace lands for cultivation as tenants. In such cases, it shall not be permitted to exchange these *sagu* with other *jama* lands. For if an exchange be permitted and crops be raised on the land, an order may come to give up the Palace land, and it must be resigned accordingly; or, owing to inability to cultivate it, the ryot may desire to relinquish the holding, when it should be resumed to the Palace. Therefore let not the Palace *sagu* lands be given in exchange for *jama* lands owned by ryots.

You shall give a written undertaking implicitly to obey these and similar orders promulgated by the Diwan kacheri, and you shall issue orders in your nad in accordance with these instructions.

XIV.

Of the Collection of Revenue.

Without permitting one pie to remain in arrear, you shall collect the revenue in your nad of the Royal Dominions in four instalments according to the orders contained in the *Hukumnama*, and shall remit it to the Diwan kacheri by the 30th Vaisakha obtaining a receipt for the remittance. Then in order that the annual accounts may be made ready for submission to the Palace by the 30th Sravana, you must prepare them by 30th Jyeshtha, and come to the Diwan kacheri each year and see them made up there.

XV.

Of Weights and Measures.

Hereunder is the table of weights and measures to be employed in transactions with the Palace stores :—

1 *pata batti*	...	10 *pata parés.*
1 *pata paré*	...	4 *pata hanis.*
40 *pata hanis*	...	1 *pata batti.*
1 *pata batti*	...	$1\frac{1}{4}$ *heru batti.*
4 *pata parés*	...	5 *heru parés.*
1 *pata paré*	...	800 rupees' weight.
1 *pata* seer of rice	...	100 rupees' weight.
1 *pata hani*	...	200 rupees' weight = 2 *pata* seers.
1 *heru* seer of rice	..	80 rupees' weight.
2 *heru* seers	...	1 *heru hani.*
1 *heru* seer	...	2 *heru manas.*
1 *pata* seer	...	2 *pata manas.*

According to the scale set forth above, cause measures to be made, viz :—(1) *pata hani,* (2) *pata* seer, (3) *pata paré,* (4) *pata mana,* (5) *heru hani,* (6) *heru* seer and (7) *heru mana.* Let the Palace seal be impressed upon them.

The weight stones are—

1 *pata* maund	...	1,375 English Company rupees' weight.
1 *naduva* maund	...	1,100 Do.

Taking this scale as the standard, cause weights to be prepared, viz :—*Pata* maund, *naduva* maund, *dadeya, pancheru,* seer, half seer, *pavu* and half *pavu.* Let their respective weights be marked upon these stones, and save in the cases of the half seer, *pavu* and half *pavu,* let iron rings be set in the stones and the Palace seal be inscribed upon them.

Cause a number of these weights and measures to be made and distributed to the stores in the various nads, to the Palace farms and throughout the pettas. Let them be used by the nad and petta folk in measuring and weighing all articles, and forbid the use of other weights and measures not bearing the Palace seal. Issue clear orders to this purpose, and see that they are implicitly obeyed.

XVI.

Of Brawlers.

Whoever within your kacheri makes use of opprobrious or insulting language, be it within the hearing of those in the kacheri

or not, and whoever breaks the peace, shall on detection be seized upon the direction of the Parpattigar, who shall slap him five times on either cheek, and cause him to be thrust out of the kacheri.

XVII.

Of Palace Secrets.

The Parpattigar shall peruse privately and apprehend clearly orders received by him from the Palace and shall not disclose their contents to others. Whoever gossips, either in his house or elsewhere, of the Palace affairs proceeding in the kacheri shall be detected and seized and sent under escort to the Palace if the case be one of much gravity. If it be venial he shall receive blows five, three or one in number—according to the consequence of the matter spoken of—and be discharged.

XVIII.

Of Despatch in Correspondence.

An order issued to the Nad Parpattigar from the Diwan kacheri will take ten *ghaligés* to reach you. You will peruse and understand it and return a reply within 7½ *ghaligés*, stating that enquiries will be made and the order carried out within so many days. This reply must reach the Diwan kacheri within ten *ghaligés*. Thus ten *ghaligés* are allowed for orders issued from the kacheri to reach you, 7½ *ghaligés* for the preparation of your report and ten *ghaligés* for the transmission of the report to the Diwan kacheri,—in all 27½ *ghaligés*. If delay occurs in preparing or delivering your report, enquiry will be made by the Diwan kacheri and the offender punished.

XIX.

Of Prompt Obedience to Summons.

When messengers from the Palace summon the people to appear armed for some royal occasion, those who hear the call directly or indirectly shall arm themselves and start forthwith, whatever be the

hour of night or day. Let them, at the same time, pass on the word to others in neighbouring villages, who will in turn transmit the warning. So in a moment shall the news be spread throughout the land; so too in hastening to the Palace must space that commonly takes six *ghaligés* to cover be traversed in half a *ghaligé.* None able to bear arms shall linger at home but all must attend at the Palace.

XX.

Of the Dispensation of Justice.

Whoever goes to the village Patel with an account of his troubles or of other matters shall be heard privately and with sympathy. If the matter be trifling, it shall be settled and the supplicant's wrongs, if any, redressed. He must be sent home with his mind set at ease. If the matter be beyond the Patel's scope, he shall send the petitioner to his superior, the Takka. The Takka, if his power suffice not to settle the affair, shall send the petitioner to the Nad Parpattigar saying: "Thus and thus are the facts and with them I am not competent to deal." If the Parpattigar have authority to conclude the matter, let him do so; else shall he in like manner transmit the particulars to the Diwan kacheri. There shall inquiry be made until the truth be manifest, when justice shall be apportioned. The wrongdoer shall receive punishment if due punishment for the offence be within the power of the kacheri, and shall be admonished not to repeat his misdemeanour. The prosecutor shall be sent home happy with the assurance that he shall no further be molested by the offender now about to suffer for his offence.

But again, if the case transcends the jurisdiction of the Diwan kacheri and includes no more than protection and punishment, a particular narration of the matter shall be submitted to the Palace, and the judgment delivered thereby shall prevail.

Moreover, whatever complaint is preferred before the Diwan kacheri may be sent for settlement to the Court of Simé Amila, being that which is next lower thereto. So too the Court of Simé Amila will refer charges to the Parpattigar, the Parpattigar to the Takka, and the Takka to the Patel, questions which exceed the power of one Court being resigned to that which stands above it.

Further, on any dispute appearing, in order that it may be referred to impartial arbitrament, there shall be sought four men of good sense and repute (two on either side), whose award will be marked by equity and truth. To these shall the matter be expounded, each party instructing his own two arbitrators, and the four then debating the affair among themselves, separating truth from falsehood and thereby distinguishing what is just from what is unjust.

When they have viewed the case in all lights, these four panchayatdars shall lead the parties to one in authority, and lay before him their finding. If the parties be willing to accept this finding, let it be so agreed; but if either demur, the reason for dissent shall be demanded before the arbitrators, whose decision, if it appear just, shall prevail. If however upon examination the decision of the arbitrators appear partial, he before whom they appear shall submit to the Diwan kacheri a report detailing on the one hand that decision and on the other such settlement as seems to him just, and shall await final orders thereon.

Now the panchayat shall be conducted in this wise. The four panchayatdars, and the officer under whom they meet, shall take their seats, and the parties, whether they be rich or poor, shall not sit during the deliberations of the panchayat, but shall remain standing. When the panchayat is concluded, the successful suitor shall be accorded a seat in the assembly if he be of meet rank; if not, he shall be desired to stand in such place as becomes his rank. But he whose cause is lost, even though entitled by his circumstances to a seat, shall not sit in the assembly but shall be required to seat himself aloof, or, if he be of mean condition, to stand apart.

When property is pawned by the ryots in their dealings with each other and (being otherwise irrecoverable) is restored in pursuance of the decision of a panchayat, it is decreed that, as the time of the arbitrators is taken away from the Palace and devoted to the plaintiff's cause, he shall pay to them, in the event only of gold, silver or money being recovered, ten parts out of each hundred parts restored. Of this commission, one-half shall be credited to the Palace, and of the remainder one share shall fall to the authority who convened and presided over the panchayat, the other four shares being awarded to the four arbitrators. But save in cases of this nature, no panchayat shall receive any commission.

If within these Dominions one man abuse another, both shall be caused to appear, and he who reviled the most shall by his adversary be doubly reviled. He shall then be strictly warned and released.

So if one has beaten another shall that other give him double beating. He shall then be cautioned not to offend again, and be dismissed.

Whoever dishonestly misappropriates Palace money or jewels, cattle, vessels of copper or brass, cloths or grain, shall be sent to the kacheri and shall forfeit one and a half times the value of the property. Of this amount, the one part represents the value of the misappropriated property; the half part reads a lesson to the offender not again to consume Palace goods.

So too whoever misappropriates the property of a ryot shall, after enquiry has been made, forfeit one and a half times the value thereof. The value of the property shall be given to the ryot; the half-value shall be credited to the Palace, being as a rebuke to the offender.

XXI.

Of the Registration of Orders.

Whenever regarding Palace duties, you receive from the Diwan kacheri either *nirupas* or *uttaras*, or whenever relating to other work you receive orders in writing from headquarters, you shall cause every such injunction to be recorded in the Shanbog's registers, lest in performing your other duties you forget them. The Shanbog will thus keep them in view, and until they be executed will call them to your mind at such times as you have leisure to attend to them. When orders have been complied with, the papers concerning them will be recorded in the *duftar*.

XXII.

Of Treasury Transactions.

The receipt and delivery of money in the nad kacheri shall take place within 27½ *ghaligés* of sunrise, after which period all transactions shall cease. Then shall the treasury be closed and sealed.

XXIII.

Of Marriage.

Hereafter whenever a girl of Coorg race is given in marriage she shall if a maid be wedded in accordance with the custom of the Coorgs, but if she has been previously a wife she shall be united to her husband as the Sudras marry. These two usages are approved by the Palace, and therefore shall all who give or take in marriage in these Dominions observe them.

Further whenever a woman of reputable family is kept as though she were a concubine and given raiment, and children are begotten of the union, such children are not worthy to enter the Palace, nor should their faces be looked on. They are fitted neither for this world nor for the next. Good people will never accept them in marriage. Having regard to these things, none shall proffer or take a woman for raiment, but eschewing this practice she shall if a maid be wedded according to the custom of the caste, and if formerly a wife according also to usage. These are the two methods enjoined and they shall be followed.

XXIV.

Of Jama Coolies.

Jama coolies attached to *jama* holdings shall be transferred to the *jama* holders for the time being. If a *jama* family become extinct and its lands be resumed by the Palace, and if no fresh family be willing to settle on the land, *jama* coolies attached thereto shall be transferred to the Palace farms. But if ryots, making agreement with coolies or other kinds of labourers, bring them from other taluks to work on their land, such labourers need not be transferred to the Palace farms.

XXV.

Of Taxes and Other Payments.

The scale of fees to be levied from various persons in the taluk, according to their caste, is as follows:—

1 *kanthiraya hana* on each hut of the Kuruba caste.

3¼ *kanthiraya hanas* on each *kula* of the Kumbara[1] caste, viz., 3 *hanas* for the potter's wheel, and ¼ *hana* for his trade.

2 *kanthiraya hanas* on each *kula* of the Uppara[2] caste, viz. 1 *hana* as house-tax, and 1 *hana* for his trade.

3 *kanthiraya hanas* on each *kula* of the Agasa[3] caste, viz., on account of the *ubbé*[4].

3 *kanthiraya hanas* on each *kula* of the Kelasi[5] caste, on account of the *hasubé*[6].

3 *kanthiraya hanas* on each *kula* of the Ayri[7] caste, on account of the *kulumé*[8].

3 *kanthiraya hanas* on each *kula* of the Akkasalé[9] and other Panchala castes, on account of the *adigallu*[10].

4 *kanthiraya hanas* on each *kula* of the Devanga[11], Jadava and other castes, viz., 1 *hana* as house-tax, and 3 *hanas* on account of the *magga*[12].

7¼ *kanthiraya hanas* on each *kula* of the Toreya[13] caste, viz., 3 *hanas* on account of the loom, 1 *hana* on account of the net, ¼ *hana* for the trade and 3 *hanas* on account of boat-plying.

1 *kanthiraya hana* on each *kula* of the Vakkaliga[14] caste.

1 *kanthiraya hana* as house-tax on each *kula* of the Vadda[15] caste.

1 *kanthiraya hana* on each *kula* of the Kaniya[16] caste, on account of consultations.

Scale of Fees for Dasas.*

1 *kanthiraya hana* for *sanivara dasas.**

¼ *kanthiraya hana* for peripatetic *dasas.**

1 *kanthiraya hana* for a religious service.

2 *kanthiraya hanas* for branding a *basavi*[17].

¼ *kanthiraya hana* for a house-warming.

1 *kanthiraya hana* for a wedding.

1 *kanthiraya hana* for the ceremony after child-birth.

1 *kanthiraya hana* for funeral obsequies.

1 *kanthiraya hana* for attaining puberty.

---

1. Potter.
2. Salt maker.
3. Washerman.
4. The pot for steaming linen.
5. Barber.
6. Bag.
7. Blacksmith.
8. Smithy.
9. Goldsmith.
10. Anvil.
11. Weaver.
12. Loom.
13. Fisherman.
14. Farmer.
15. Mason.
16. Astrologer.
17. Prostitute.

* *Vide Glossary.*

According to the scale laid down above, a fee shall be collected from information obtained by experienced *dasas*.

3 *kanthiraya hanas* on each *kula* of Gowriga[1] caste, viz., 2 *hanas* on account of basket-making and 1 *hana* for the trade.

1 *kanthiraya hana* on each *kula* of Meda[2] caste.

1 *kanthiraya hana* on each hut of Badaga-holeya.*

1 *belli* or silver *hana* on each hut of Kembatti-holeya.*

1 *kanthiraya hana* on each hut of the Madiga* caste.

1 *kanthiraya hana* on each *kula* of the Malaya caste on account of *teré*[3] .

1 silver *hana* on each hut of Kukka-holeya,* Mari-holeya* and Palés* attached to households.

In manner set forth above shall the tax be recovered from each household annually and credited to the Palace.

Now if within any caste named in the list above (which excepts Coorgs, Amma Coorgs, Mukkatis[4] and Heggadés), there arise any question, or a panchayat be applied for to consider a case of adultery or a transgression of hand or of speech, such inquiry shall be after the manner and customs of the community concerned, and a fine varying from 3 to 30 *kanthiraya hanas,* according to the rank and means of the offender, shall be imposed.

If Brahmins, Kshatriyas, Vaisyas or Sudras are found guilty of adultery, a fine of from 3 to 12 *varahas* shall be exacted.

In cases of criminal intimacy between persons of different castes, or of incest, a report shall be made to the Palace and effect given to such orders as may be passed thereon.

If ryots or other persons belonging to foreign countries, who have committed theft or other crimes in their own land, enter His Highness' Dominions and of their own choice settle therein, let them not be harassed by reason that they have done wrong elsewhere. If after arrival they are guilty of misconduct in this country, the matter shall be reported by the villager to his superior, and such tribunal as has jurisdiction will try the case and deal fitly with the offender. Beyond this no steps are necessary.

---

1. Basket maker.
2. Do. (indigenous).
3. The hood worn while performing certain ceremonies to deities.
4. Menial Brahmins.

* Badaga-holeya, Kembatti-holeya, Madiga, Kukka-holeya, Mari-holeya and Palé represent the different classes of Panchamas.

40
2

XXVI.

Of the Encouragement of Cultivation.

The Patel shall give the ryots living within his village injunctions to grow various kinds of crops for household purposes, so that they may enjoy prosperity. They shall plant freely in the gardens attached to their houses the following: plantains, chillies, tobacco, the betel vine, ginger, turmeric, bajé (*Acorus calamus*), the lime tree, the bitter orange tree, dodhuli (*Atalantia monophylla*), the orange, margosa and other trees. They shall grow too from seed vegetables of various kinds such as the brinjal, hagala (*Momordica charantia*), bili tondé (*Cephalandra indica*), cucumber, pumpkin, milk-white gourd, hirékayi (luffa), beans, ash-coloured pumpkin, haruvé (*Amarantus gangeticus*), coriander, yams, potatoes and kindred roots. The ryots shall be enjoined to sow seeds of these and other vegetables in the gardens of their houses.

Further, on every Monday during the season of cultivation the Patel shall go from house to house noting those who are diligent in husbandry and likewise those idlers who leave their *gerekadus* uncleared and plough not well their fields. He shall see which among the ryots have manured their land after ploughing, which have cleared their *gerekadus* and sown their nurseries. Then shall he summon and rebuke those ryots who, having men and cattle, have spent their time idly, and he shall admonish them duly to cultivate their lands and see that his orders are obeyed. If then among the ryots any one be found behindhand through illness or poverty, the Patel shall select a household that has accomplished its labour, and explaining how the ryot has fallen into difficulties and his work into arrear, shall desire it to give his help for one or two days; it being explained that the assistance thus given will be repaid when those helped are in advance with their own work.

Thus shall the Patel gather information, and the Parpattigar shall instruct him so to act, visiting himself every village once a fortnight and sending a report to the Diwan kacheri.

XXVII.

Of the Supply of Hand-made Articles.

From time to time as directed herein there shall be supplied to the Palace store articles of the kinds manufactured by Medas and

Gowrigas, namely, mats, umbrellas, baskets both great and small, *moras,** *kommés,*† sieves, food-servers.

Inasmuch as the hut tax due from the Palés living within your nad has been remitted, from each hut you shall collect according to custom twelve mats and twelve umbrellas, and shall periodically transmit them. Should requisitions issue from the Diwan kacheri for things of Meda and Gowriga make, such as are enumerated above, you shall give orders in the month of Chaitra that the articles to the desired number be made, and shall provide them by the fifteenth day of Jyeshtha.

When orders from the Diwan kacheri issue for the payment of the Palés, Medas and Gowrigas, they shall be paid from the paddy in the Palace granary in accordance with the prescribed scale, and a receipt will be given for the articles supplied to the Palace store.

XXVIII.

Of the Collection of Honeycomb.

Operations for the collection of honey from the trees standing on the Palace land within the nad shall be begun from about the fifteenth day of Vaisakha. You shall discover and affix marks to those trees whereon the bees have built, and from the first day till the sixth of the first fortnight of the month of Jyeshtha, you shall attach ladders to them in readiness to begin gathering from the seventh day of the first fortnight until the fifth day of the second. So shall all the honey be collected and sent to the Palace store, and the wax likewise, without the loss of the least part thereof. Orders shall be given to the ryots of the nad not to sell their wax to others, but in the same way it must be delivered and sent to the Palace store. Measure it in *pata* maunds, and pay for a maund of refined wax eight rupees and for a maund of raw wax seven rupees. These orders have already been issued to the Diwan kacheri and included in the *Hukumnama.* In agreement with them you shall obtain from the Diwan kacheri the price of the wax and pay it to the ryots who supply it.

---

* Winnowing fans. † Grain-baskets.

XXIX.

Of Cultivating the Palace Farms.

The manner in which the Parpattigar shall arrange, with the help of the ryots of the nad, to transplant and harvest the crop of the lands comprised within the Kirugur Palace farm is hereunder set forth.

From that house which owns two ploughs he shall demand one plough, one man and one woman; from that which owns four ploughs two ploughs, two men and two women; and so on. Following this scale, the women shall be sent three days in advance to the farm, to prepare the bundles of seedlings from the nurseries, and shall then be allowed to return home. Thereafter the Parpattigar shall take the ploughs and men procured as above, and shall for three days cause the fields to be transplanted, after which let the men be allowed to return home.

Likewise to gather the crop the Parpattigar shall require the services of the men for three days and afterwards send them back to their nads. Those who thus render help shall be fed well and given betel leaf and nut, and to the women shall be given oil for their hair from the farm.

By exacting labour for more than the three days herein approved the displeasure of the Palace will be incurred. Moreover it is not required that houses possessing only one plough should give help nor that labour should be asked from women pregnant or but lately delivered, or from others lacking fair opportunity. To such the Palace servants shall rather themselves give assistance, and if they harass them they expose themselves to punishment.

XXX.

Of Divers Collections.

Hereunder are set forth instructions for the collection from the ryots in your nad of ghee for the *Huttari* festival.

Twenty-five *battis* of cultivated land correspond to the fourth part of a plough. For a fourth part, collect a quarter *pata mana* of ghee. Fifty *battis* correspond to one-half of a plough. For this half, one-half of a *pata mana* shall be taken. For seventy-five *battis*—three-fourths of a plough—collect three-fourths of a *pata*

mana; for one hundred *battis*—one plough—collect one *pata mana* (50 tolas). In accordance with this scale shall ghee for the *Huttari* festival be levied from the ryots.

Dhuli paddy and house-tax shall be levied according to the rules given below.

From ryots who cultivate their own lands, collect *dhuli* paddy in agreement with these rates: three-fourths of a *pata batti* of paddy from a ryot whose cultivated land is between 25 *battis* and 50 *battis*; one and a half *pata battis* if the land exceeds 50 *battis*. So must you ascertain the area of the cultivated land, levy *dhuli* paddy in accordance with it, deliver the paddy to the Palace store and issue receipts.

The rule for the collection of the house-tax is this. Levy in consideration of each cultivator's house one silver *hana*, on account of smoke (cooking) one silver *hana*, on account of the *patta* one silver *hana*—in all three silver *hanas* or one and a half *hanas*. Collect the tax according to this scale, remit the sums to the Diwan kacheri and obtain a receipt for them.

XXXI.

Of Modes of Address.

Form of report to be submitted to the Raja.

To be laid at the feet of His Highness.

I, (name), your servant, the Parpattigar of Bettietnad, present my humble duty to your Highness. I am present in this kacheri believing that duty to your Highness is the principal duty, until the first day of Chaitra month of the Prajotpatya year. I have reverently obeyed the commands, compact of wisdom, issued according to your pleasure. In compliance with the instructions conveyed by these luminous *nirupas*, I am diligently performing my duty and submitting reports in consonance therewith. I, who am your humble slave, pray that my representations may be graciously considered, and that my conduct may be guided by further instructions.

Dated, Monday...... ....

In the handwriting of (name).

Form of communication from persons of rank next to His Highness.

To Nad Parpattigars, Shanbogs, village Patels, Takkas and other persons.

The first day of the month of Chaitra in the Prajotpatya year in the reign of Lingarajendra: to (name of person addressed) of (nad), from (name of writer); concerning (subject matter of letter).

Everything is clear from your letter. The money you sent has been duly received.

This letter bears date Monday and is written by (name).

Form of communication to be used by Nad Parpattigars, Shanbogs, village Patels and Takkas when addressing persons of rank next to His Highness.

My Lord,

I, (name) of................................nad present my humble respects.

I shall be serving His Highness until the first day of Chaitra of the year Prajotpatya. I understand all that is contained in the order of (date). I await further injunctions with regard to my duties.

Written on the..................... day by (name of writer).

Form of communication to Nad Parpattigars and Shanbogs.

The first day of the month of Chaitra in the Prajotpatya year.

From the Officers of the Diwan kacheri and the Karnik of the Palace to the Parpattigar of............................nad concerning (subject).

The intelligence contained in your letter has been duly received. For the money remitted by you a receipt is herewith enclosed. This is written for your information.

Written on Monday by......................

Form of communication from Nad Parpattigars and Shanbogs to the Diwan kacheri and the Karnik.

To their Lordships.

(Name), Parpattigar of Bettietnad, presents his respects.

My Lords, in the belief that His Highness' service is the chief of duties, I am performing my duties in this nad until the first day of Chaitra in the year Prajotpatya.

My Lords, I have read and comprehended the commands conveyed in your *takid*. In obedience thereto, I have collected such taxes as

are due in the month of Magha, and I remit them herewith. I pray that the sum may be credited and a receipt therefor granted.

Written on Monday by ....

Form of communication from Nad Parpattigars to village Patels.

Dated..................

From Parpattigar .... of Bettietnad to the Patel of.................village, regarding (subject).

All the contents of your letter are understood. This is to inform you that we will come tomorrow to measure from the Palace granary in your village the paddy required for pounding and converting into rice.

Monday

Written by....................

Form of communication from a Patel to a Parpattigar.

To ...., Parpattigar.

Salutations from Patel ....of (village).

In the belief that His Highness' service is the chief of duties, I am performing my duties in this village until the first day of the month of Chaitra in the Prajotpatya year. Everything in your letter is clear. In obedience thereto I will attend the Nad kacheri with all the ryots of this village to pay the money due this month.

Monday

Written by....................

The foregoing models are supplied in order to instruct you in the correct practice. You must train yourself and others in the receipt and despatch of communications, noting in each letter the date of the letter replied to and the date of its receipt in the kacheri. This is the correct procedure in the Diwan kacheri and in other kacheris.

XXXII.

Of Puja in Siva Temples.

In the Siva temples situated in your nad, in the months of Sravana and Magha, daily have performed *puja* of *bilpatré* (bael leaves). On Sivaratri day in such temples let there be *rudrabhisheka*

and *bilpatré puja* four times during day and four times during night. Issue orders accordingly to the *pujaris* of the respective temples and cause the *puja* to be performed by them.

XXXIII.

Of Herbs.

Hereunder are rules for the collection of spices and other products to be periodically supplied to the Palace store from your nad.

The following products are to be found in those nads which lie above the ghâts in the Royal Dominions.

1. Kolavaliké bija ...	...	*Barleria longiflora* (seed).
2. Karijeerigé ...	...	*Nigella sativa.*
3. Alalekayi ...	...	*Terminalia chebula* (gallnut).
4. Tarikayi ...	...	*Terminalia belerica* (nut).
5. Nelli chattu ...	...	*Phyllanthus emblica* (gooseberry).
6. Bajé ...	...	*Acorus calamus* (root).
7. Marada arasina ...	...	*Coscinium fenestratum.*
8. Kasturi arasina ...	...	*Curcuma zedoaria* (bulb).
9. Gajjuga ...	...	*Cæsalpinia bonducella* (bean).
10. Balamuri kayi ...	...	*Helicteres isora* (fruit).
11. Dindugada mena	...	*Anogeissus latifolia* (gum).
12. Hallé kayi ...	...	*Entada scandens* (bean).
13. Kuluntuvinachekké	...	*Machilus macrantha* (bark).
14. Rasmé geddé ...	...	*Alpinia galanga.*
15. Sugandhi beru ...	...	*Hemidesmus indicus* (sarsaparilla).
16. Lavancha ...	...	*Andropogon muricatus.*
17. Mudivala ...	...	*Andropogon schœnanthus.*
18. Nasugunni bija ...	...	*Mucuna pruriens* (seed).
19. Chagaté bija ...	...	*Cassia tora* (seed).
20. Vishnukranti ...	...	*Evolvulus alsinoides.*
21. Bhangi ...	...	*Cannabis sativa* (bhang).
22. Satavari or Halavumakkala beru.		*Asparagus racemosus* (root).
23. Chavé, *i.e.*, Kadu menasina balli.		*Toddalia aculeata.*

24. Bettugumbala ...	...	*Trewia nudiflora.*
25. Burugada mena ...	...	*Bombax malabaricum* (gum).
26. Bademayi, *i.e.*, Ugurelé melana mogadu.		*Cynanchum extensum.*
27. Ranjalada bija ...	...	*Mimusops elengi* (seed).
28. Muttugada bija ...	...	*Butea frondosa* (seed).
29. Do. huvu	...	*Do.* (flower).
30. Kempu Chitramula	...	*Plumbago rosea.*
31. Bili Chitramula...	...	*Plumbago zeylanica.*
32. Amrita balli ...	...	*Tinospora cordifolia.*
33. Hamsapada ...	...	*Coldenia procumbens.*
34. Nagadali kayi ...	...	*Luffa amara* (fruit).
35. Do. bija ...	...	*Do.* (seed).
36. Nanjina bija ...	...	———
37. Bhadramushti ...	...	*Cyperus rotundus.*
38. Kari Ummattada kayi	...	*Datura fastuosa* (fruit).

The following products are to be found in the Amara Sulya and Puttur taluks of Coorg, lying below the ghâts.

1. Eswari beru ...	...	*Aristolochia indica* (root).
2. Purusharatna ...	...	*Ionidium suffruticosum.*
3. Dalchinni ...	...	*Cinnamomum zeylanicum* (bark).
4. Chitramula ...	...	*Plumbago zeylanica.*
5. Gerubija ...	...	*Anacardium occidentale* (nut).
6. Kasarkana bija ...	...	*Strychnos nux vomica* (seed).
7. Do. chekké	...	*Do.* (bark).
8. Manjishtimarada chekké	...	*Adenanthera pavonina* (bark).
9. Do. bija	...	*Do.* (seed).
10. Patalagaruda ...	...	*Ophiorrhiza mungos.*
11. Kirunelli ...	...	*Phyllanthus niruri.*
12. Hallé kayi ...	...	*Entada scandens* (bean).
13. Jummanakayimara, *i.e.*, Kavatemarada chekké.	...	*Zanthoxylum rhetsa* (bark).
14. Pachetené ...	...	*Pogostemon patchouli.*
15. Kyadigé beru ...	...	*Pandanus fascicularis* (root).
16. Kepalé huvu ...	...	*Ixora coccinea* (flower).
17. Do. beru ...	...	*Do.* (root).
18. Bili kepalé huvu	...	*Do.* white (flower).
19. Do. beru	...	*Do.* white (root).
20. Agalusunti, *i.e.*, Patalasoppina geddé.	...	*Zingiber zerumbet.*
21. Kahipadavalada hambu	...	*Trichosanthes cucumerina.*
22. Antavala, *i.e.*, Naruvala kayi.		*Croton tiglium* (seed).

The riverside villages produce the following articles.

1.	Nelagullada kayi	...	*Solanum xanthocarpum* (fruit).
2.	Do. gida	...	*Do.* (plant).
3.	Nelavariké ...	...	*Cassia auriculata.*
4.	Gerubija ...	...	*Anacardium occidentale* (nut).
5.	Hirimaddina beru	...	*Withania somnifera.*
6.	Alalékayi ...	...	*Terminalia chebula* (gallnut).
7.	Kahibevina chekké	...	*Melia azadirachta* (bark).
8.	Do. yelé	...	*Do.* (leaf).
9.	Do. huvu	...	*Do.* (flower).
10.	Do. mena	...	*Do.* (gum).
11.	Do. bija	...	*Do.* (seed).
12.	Mangaravalli ...	...	*Vitis quadrangularis.*
13.	Mundugalli ...	...	*Euphorbia antiquorum.*
14.	Bilpatré beru ...	...	*Aegle marmelos (root).*
15.	Neggalu mullu ...	...	*Tribulus terrestris.*
16.	Kirunelli ...	...	*Phyllanthus niruri.*
17.	Tavaré geddé ...	...	*Nelumbium speciosum* (bulb).
18.	Do. bija ...	...	*Do.* (seed).
19.	Tavaréhuvina kusuma	...	Corolla of the lotus flower.
20.	Dindugada mena	...	*Anogeissus latifolia* (gum).
21.	Naidilé geddé ...	...	*Nymphæa lotus* (bulb).
22.	Yakkada huvu ...	...	*Calotropis gigantea* (flower).
23.	Do. chekké	...	*Do.* (bark).
24.	Do. beru ...	...	*Do.* (root).
25.	Nelatengu ...	...	*Curculigo orchioides.*
26.	Havumekké kayi	...	*Citrullus colocynthis* (fruit).
27.	Antuvalada kayi	...	*Sapindus emarginatus* (nut).

Such things as are to be found in the Royal Dominions shall be collected periodically and sent to the Palace store-house. Others are to be procured from the country lying east of Coorg, and for these you shall send servants each year, to buy at the cheapest prices.

XXXIV.

Of Foreign Traders.

If merchants from other countries bring their wares for sale into the nads, let them go to Virarajendrapet, or to Somwarpet in Yedavanad, and there dispose of their articles. Those who wish to buy shall buy in these places. It is not required that these traders shall

peddle their wares from door to door throughout the nads. Each nad has its kacheri. Let a spot be chosen in the neighbourhood of each kacheri, where the traders can set out their merchandise and the ryots sell and buy. If any trader does not conform to this practice, he shall be deemed to have acted against orders.

XXXV.

Of the Assessment of Certain Lands.

There are living in your nad Tuluvas, Bants and Billavas who in the past years Virodhikritu* and Paridhavi† migrated from Maradala Agrahara, known also as Kallubalapa, in Amara Sulya of the Royal Dominions. These persons have now settled down and are cultivating *jama* land. They give help as beaters in the royal hunt, bear arms, and perform other public services. Besides these persons, Mullur Puttegowda, and Arugudi Rangayya Seruvegara of Yelusavira Simé are punctual in the discharge of their duties to the Palace and attend the hunt as beaters. The *jama* lands which all these persons cultivate shall therefore be secured to them as *umbli*, assessed at 1¼ *varahas*. If further they cultivate the Palace *sagu* lands, collect 2½ *varahas* in respect of each portion of land yielding 100 *battis* of paddy, and remit it to the kacheri. From these households, one member out of every three shall render service to the Palace; for a fortnight shall he serve, and thereafter be permitted to return home for a like period. He shall receive food and raiment from the Palace in consideration of his work. In the case of Tudiyadukada Krishnayya of Sulya tax has been remitted on his land situated above the ghâts and cultivated as *jama* and therefore recover tax as *umbli kaniké* at the rate of 1¼ *varahas* on 100 *battis*.

XXXVI.

Of Elephant Pits.

When you require either the ryots in your nad or the servants of the Palace to dig pits in order to catch elephants, let the pits be seven cubits deep, or 7½, or 8, or 8½, or 9 cubits deep; that is to say, let them be between 7 and 9 cubits in depth.

---

* 1791—1792. † 1792—1793.

XXXVII.

Of Passports.

If the ryots in your nad wish to go to Malabar to sell rice or paddy, according to the scale prescribed tolls shall be levied at the Heggala and Kodantur *ukkadas* upon the bullocks carrying the rice or paddy, and upon the men who accompany them. To pass these *ukkadas*, the Parpattigar shall issue passports, bearing his signature and the impress of his seal in ink, in accordance with the route taken by the travellers. The Diwan kacheri has been instructed to supply forms for passports, and on receiving them you shall passport the ryots of your nad, but not the men and women and cattle of other nads. Also if there is need to take women and cattle out of the country a report must be sent to the Diwan kacheri.

Moreover should Badagas and others desire to trade in grain and rice with Mysore, the Parpattigar of their nad shall, if he consider them trustworthy, report to the Diwan kacheri the numbers of men and of pack-bullocks who require passes.

Again there are men of Amara Sulya who have permanently settled above the ghâts in Coorg. These men possess a house and lands in Amara Sulya, and a house and lands in the nads, and therefore between these places they go to and fro. So to the men of Amara Sulya who live in his nad, as also to those of Chembu, Perajé and Sampaji, that they may go to their homes in Amara Sulya and return therefrom, and to other ryots, that they may proceed on business, as for instance to buy cocoanuts or oil, to Amara Sulya or Puttur in Coorg, the Parpattigar shall issue passports, signed and sealed, according to the number of men and pack-bullocks. These passports they shall produce at the *ukkadas* at Todikana and Talénirugatta, and they shall pay the customary tolls.

Men of the Sulya and Puttur taluks in Coorg, coming to the Coorg nads on business or to see their kinsfolk, bring with them toll-gate receipts obtained at the *ukkadas*. When they wish to go back, the Parpattigar shall grant them passports and shall carefully preserve in the Shanbog's records copies of the toll-gate receipts which they produce and will submit them to the Palace at the time of presenting the annual accounts. These copies will be compared with the passports issued by the Parpattigar, and if any discrepancy be found it will be for him to explain. Therefore let care be taken in providing those who ascend from the low country with passports, to grant them in harmony with the toll-gate receipts.

51

Furthermore, when ryots go to Malabar to sell rice and paddy, provision shall be made in the passports granted to them for the carrying of big knives—one to every four or five men in addition to the small knives they carry—to enable them to cut firewood and branches of trees. It is not required that passes should otherwise be issued for knives and guns.

Except as is hereinbefore provided, the Parpattigar should not issue passports to ryots or merchants to pass between the Royal Dominions and foreign countries.

The Diwan kacheri has been authorized to exempt from tolls cattle belonging to ryots owning land in Amara Sulya or other places in the low country, as well as in the nads, on occasions when they take their cattle from one place to another for purposes of cultivation.

XXXVIII.

Of the Sale of Rice.

The following is the scale according to which rice and paddy shall be sold by the ryots of your nad.

For one *varaha*, not more than five *battis* of paddy measured in the sealed *heru hani* may be sold; that is to say, 5 *battis*, 4 *battis*, 3 *battis*, 2 *battis*, 1 *batti*, half a *batti*, a quarter *batti*, according to the rate prevailing. It is not necessary to sell at a lower rate than five *battis* per *varaha*. The Palace will agree to the sale of paddy at however high a rate. As regards the sale of rice, for one *kanthiraya hana* 13 seers, 12 seers, 11 seers, 10 seers or 8 seers may be sold; that is to say, it may be sold at any rate from thirteen seers down to even one seer a *kanthiraya hana* according to the demand. On the other hand, it should not be sold at a lower rate than thirteen seers. The ryots should be given orders annually to sell according to the scale laid down, and inquiry made to prevent sales at rates lower than those specified.

XXXIX.

Of Guardianship.

If any ryot within your nad die leaving a minor son, all his effects, jewels and land shall be entrusted to his kinsmen, cousins or friends,

if any there be, and an account of the property shall be recorded. The child too shall be delivered into their custody, to be brought up until he be of age, and arrive at years of discretion. Then shall the property be handed over to the boy, and he shall be helped to begin life on a farm, as a member of the family. Again, if there be no male children, but only girls, follow the same method as in the case of minor boys; that is to say, make delivery of the property and the child to a close relative, after taking account thereof, and confiding the girl to his care. When the child becomes of an age to be entrusted with property, let her receive the things left by her parents. If children have no cousins or other near relatives, the Patel of the village may be entrusted with their persons and with the property. When the boys come of age, the property shall be made over to them and they shall be helped to start life on a farm. When there are no boys, but only girls, let them too receive what is theirs when they grow up.

The property of persons who die leaving children shall not become escheat to the Palace.

To whomsoever the property may be entrusted, whether to cousins or to other kinsmen, or to friends or to the Patel, a receipt shall be obtained and the Shanbog shall prepare an inventory of the effects, to be preserved among his records. From the assets shall be deducted the cost of management, the remainder being delivered to the boy or girl (as the case may be) on attaining majority and the boy being assisted to begin his life on a farm.

XL.

Of the Shanbog's Duties.

The duties of the Shanbog are defined by the following instructions. While it is the Shanbog's office to write, the Parpattigar must perform a variety of duties. He must go forth on the work of inspection; he must labour with his hands, and must by speech return answers to questions addressed to him. Thus he may forget some among his duties, and for this reason is the Shanbog appointed his remembrancer. It is the Shanbog's business too to record all matters coming to his knowledge either as an eye-witness or from information otherwise derived. The contents of letters addressed to the Parpattigar he shall read, understand and call to the Parpattigar's

mind. He shall daily read and understand the *Hukumnama.* Such being his duties he shall set forth in writing such things as the Parpattigar directs him to write. If either the Parpattigar or a Patel, or a ryot, see or hear that evil is spoken of the Palace, or losses caused thereto, the Shanbog shall report such things direct every fortnight to the Karnik, adding in what degree the *Hukumnama* has been obeyed or transgressed. The Karnik will lay these reports before His Highness. If the Shanbog, by failing to send tidings of events happening within his nad, prove himself unworthy of trust, he will incur the displeasure of the Palace. Let these orders be clearly understood, and let there be no departure made from them.

XLI.

Of the Collection of Sandalwood.

When orders issue from the Diwan kacheri to fell sandalwood trees growing within your nad, only such trees as are well-grown shall be cut down. Each log shall be in length from 3 span to 3½ or 4 span, and neither longer nor shorter. Thus shall the wood be collected.

XLII.

Of Hospitality to Travellers.

When any traveller or stranger comes to a man's house either by day or night, or because he is hungry, let him be given of the food partaken of in that house, if he scruple not to eat it. Otherwise let him receive all the necessary materials for making ready a meal. If further any such wayfarer be sick, let him be fed once or twice and tended, for this is but ordinary civility. It is left to the pleasure of the host to give or to refuse more than this. If food and drink have been twice given, his conduct will not be subject to question.

XLIII.

Of Damage to Sandalwood Trees.

Those officers of your nad who set forth to write the jamabandi account each year shall inspect and enumerate the sandalwood trees

and make entry of them in the accounts. Then if any person, either in felling jungle for *kumri,* or in cutting firewood, or in clearing his *gerekadu,* have cut down sandalwood trees or removed bark from them, the act shall be brought to light through the Patel, and the offender detected. Then shall it be determined whether he committed the act unwittingly or deliberately, and if a guilty purpose be proved the offender shall be brought to the kacheri and shall receive seven stripes, and be warned not to repeat the offence.

XLIV.

Of Corrections occurring in Accounts.

When the Huzur Karnik causes Shanbogs and others who submit their accounts to him to transcribe those accounts into his own records, let there be neither corrections nor erasures made, for accounts bearing such will not receive approval. If there be the least correction or rewritten character, whether it be in a receipt or acknowledgment, or in any other sort of document, it will not be acceptable to His Highness. Therefore shall the Parpattigars and Shanbogs, before returning to their nads after the annual submission of accounts, bind themselves in writing rigidly to comply with this injunction.

They shall further sign a promise to the Diwan kacheri that during the coming year they will bring to light all new cultivation by the ryots and thus procure an advance in the revenue, and remit larger sums to the Treasury than in the year gone by.

XLV.

Of Unduly Large Holdings.

It is known to you that the lands owned by ryots within your nad have been measured and that *sists* have been drawn up for each *kula.* According to the *sist,* a *sagu* ryot pays at the rate of ten rupees for every 100 *battis* of land. A *jama* ryot pays *umbli kaniké* at the favoured rate of five rupees for every 100 *battis.* Any *sagu* ryot who wishes to cultivate land must cultivate it agreeably to the *sist.*

If the land exceed that which may be cultivated by one ryot, a smaller holding, meet to be cultivated by such an one, shall be given in the village. If such small holdings are not to be found in the village the Parpattigar, the Takka, the Patel, together with some discerning men of the village, shall allot out of a large *warg* such portion as they may consider fitting, one-half the soil of the land being good and one-half poor. Unless this be done, if a ryot cultivate such land as he pleases and be permitted to pay ten *battis* of paddy for every 100 *battis* of land that he cultivates, he will select the best from eight or ten holdings and form one holding therefrom, and, since the remainder will be composed of indifferent soil, it will be no man's interest to accept such land, which will accordingly lie fallow, to the loss of the Palace. Bearing this in mind, therefore, you shall distribute land in such a way as to apportion equally the good and the bad.

Again it is known to you that *jama* holders in respect of the *jama* holdings they cultivate pay *umbli kaniké* at the favoured rate of five rupees for each 100 *battis* of land; and whether they cultivate the whole of the land or a portion only, it is their duty fully to satisfy the demand of the Palace. But it may happen that a ryot, cultivating the better portion of his holding, suffers the remainder to fall into disuse and become pasturage for his cattle. When such an one is called upon for the yearly dues he will profess himself unequal to cultivating the whole land and will proffer assessment on the cropped portion only, praying that, being unable to pay on the remainder, the tax may be remitted. Then let answer be given to him thus: "At such time as a *sist* was prepared for your land, no more land than could be cultivated by you was measured as part of the *jama* holding and finds place in the Palace records. At that time the Subedar and Karnik warned you that you should give up so much land as you were unable to cultivate. You replied that you could cultivate so much land; that area was accordingly measured and added to your *jama warg*, assessed to *umbli kaniké*. The *umbli kaniké* has been registered in the accounts, and the land cannot now be split up.

"If now you consider that you cannot cultivate so much land you must relinquish the whole of it to the Palace, and the Palace will remit the assessment on the land allowed to lie waste, and will charge you full assessment at ten rupees on every 100 *battis* for the land which you had under cultivation. Further, there are Palace lands of 100 *battis* a *warg* and 200 *battis* a *warg*. Apply for one of these and it will be granted on *ghatti* to you at *jama* rates. Cultivate that land;

paying for it the privileged rate of five rupees on 100 *battis* and enjoy it, proving by your conduct that you are mindful that your first duty is the duty you owe to your Sovereign."

XLVI.

Of Payment in lieu of Service.

Besides the *jama* ryots in your nad there are *sagu* ryots who cultivate the *sagu* lands of the Palace and pay assessment on the cultivation at the rate of 2½ *varahas* per 100 *battis*. If these profess themselves unable to render service in accordance with the number of ploughs, and, offering to pay three *varahas* on their land, beg for exemption; or if those who cultivate the land on behalf of such ryots offer to pay three *varahas* in lieu of service and pledge themselves to this in writing; they may be accorded immunity from service as well as from the payment of *dhuli* and other dues, there being collected on every 100 *battis* of land three *varahas*, and three silver *hanas* from the tenants of such ryots.

XLVII.

Of Frontier Patrols.

These are the orders regulating the system of stationing guards at the *ukkadas* and other gates of the Royal Dominions.

The head guard at each *ukkada* shall daily post two men on the right and two on the left, so that their patrol shall extend over a *haradari*. If rogues or vagabonds forsake the appointed roads and make for themselves and use secret paths through the jungle, they shall be tracked by their foot-prints. Then shall the guards covertly dig pits and fix within them sharply-pointed stakes, and men shall be placed in concealment to catch the rogues and, having arrested them, to send them to the Palace. If such persons pass through their paths at night they fall into the pits and receive wounds from the stakes. If they manage to escape, bleeding will they go their way. The guards shall visit and examine the pits each morning, and

if wrong-doers be caught there they shall be sent up to the Palace. If they are not so found, but have passed on with their wounds bleeding they must be tracked by the blood-trail as far as the limits of the Royal Dominions. If found within our boundaries they shall be sent up to the Palace. If they are not found within our boundaries, but have passed beyond, they shall not be pursued further.

Moreover, if any rogue coming from beyond the confines of our Dominions has fallen into a pit, let the guards track him wherever he may be found within our territories and send him to the Palace.

Thus shall the head guard post two men a *haradari* to the right of the guard-house, and two men a *haradari* to the left. Besides this, the head guard shall personally visit these outposts once a week; and you yourself must visit the guard-houses and outposts monthly, and make sure that the guards do their duty. If the fences extending from either side of the outposts are broken by wild beasts or otherwise, and the repairs required to them are slight, they shall be executed by the guards themselves; but if the damage is great and such as cannot be repaired by the guards, when the head guard brings the matter to your notice you shall cause the damage to be made good by the ryots of your nad. If the guards do not go on their rounds daily, or attend to the minor repairs, you shall send up the head guard to the Diwan kacheri. If you and the guards fail to make inspections, and if the fences are not kept in repair, should knowledge of your default reach us by means of those who are faithful to us, whatever punishment the head guard receives will be awarded to you in double measure.

Carefully bear these injunctions in mind, and obey them unswervingly.

XLVIII.

Of Supplies to English Gentlemen.

Fowls and eggs will be supplied on behalf of the Palace to English gentlemen at these rates: two large fowls for one *kanthiraya hana,* four medium-sized fowls for one *kanthiraya hana,* six small fowls for one *kanthiraya hana,* one egg for two pies. If a bill drawn at these rates is presented at the Diwan kacheri, the amount of it will be paid. If milk is needed any quantity of it may be supplied on payment.

XLIX.

Of the Disposal of Certain Corpses.

Should any poor stranger, of whatsoever caste, die in our country without having near relatives, if he have any effects let the funeral expenses be defrayed therefrom and of the remainder let the ceremonies for twelve days be performed and the rest be given in charity in his name. No one shall appropriate effects left by such a person. If the dead man be destitute and without friends let the body be buried by members of his caste, one to three *kanthiraya hanas* and a winding-sheet being provided by the Palace as circumstances may require. Further, if a leper die and be buried no rain will fall within the village where his grave lies. Therefore let these orders be observed. If a leper die and by the custom of his caste cremation be permitted, the body shall be cremated and the ashes thrown into the river. If the caste law forbid cremation, the body shall not be interred in the ground, but shall be thrown into the river. When a pregnant woman dies, ignorant persons will before burial cut open the body and remove the child. If this course be resolved upon, as soon as the woman dies let the belly be opened and the child examined. If it be alive let it be fostered; if dead, it should be buried with its mother's body. These are the directions which must be followed by anyone who wishes to examine such bodies in this way; but if three *ghaligés* have elapsed since the mother's death it is useless thus to open the body and examine the child. The corpse shall be buried as it is.

Twice a year shall you publish these instructions among the Patels and ryots in your nad, and give attention to the subject of them.

L.

Of the Slaying of Tigers.

When the Prince of these Dominions slays a tiger, if the Parpattigar, Takkas and Patels of each nad bring offerings of five rupees, one rupee will be accepted by the Palace, while the remaining four rupees will be given to the one who courageously seizes the tiger's tail.

When any ryot in the Royal Dominions slays a tiger and delivers the claws, teeth and skin to the Diwan kacheri, three rupees will be paid him from the kacheri and two more rupees will be paid to the one who seizes the tiger's tail. And further three rupees will be recovered from each nad and of this sum he who slays the tiger will receive two rupees while to the other who seizes the tail will be given one rupee. Should any nad, in disobedience to these orders, fail to pay these three rupees, a fine of 300 rupees will be levied thereon by the Palace. In this wise shall the numbers of tigers be reduced, the people, cattle and other animals will live in peace, and profit and prosperity will be secured to the people of our Dominions.

LI.

Of the Surrender of Offenders.

It happens that persons in this country carry off women and goods and cattle, and commit murders, and escape to other countries. Likewise do those who commit such crimes in other countries come to this country, and in pursuit of them do parties enter our Dominions. Now in search of offenders who flee this country will pursuers go to other lands, detect the culprit, point him out to the Patel, Parpattigar and others there saying of such and such a crime is the man guilty, and shall thereafter return and report what they have done to the officers here. If then requisition comes from another country that such and such a thief, having come to this country, shall be surrendered, let reply be made that another such man has committed a certain crime in Coorg and has fled to their country. If then they surrender the thief of this country you shall surrender theirs. If they do not, you need not do so, but as they act shall you act likewise.

LII.

Of Amounts due from Traitors.

Sums due from traitors at the rate of twelve rupees on 100 *battis* should not be recovered in the usual instalments; but after all the grain has been garnered in the granary let paddy be measured from it at twelve *battis* in one hundred in the royal *pata hani* measure.

LIII.

Of the Parpattigar's Duties.

You two persons being appointed as Parpattigars of this nad, so long as both of you remain on duty you shall arrange and docket all the orders received from the Palace, the correspondence from the kacheris, the receipts and the *muchalikas,* and shall preserve them in a box to be kept for that purpose. To this end each of you shall remain on duty for twenty days in the month, and within the remaining ten days may go home and return thence, in this manner discharging the duties allotted to you. When the duty of one of you ceases, he shall before going home visit the Palace, and there acquaint himself with all current orders. From his home he shall return to duty at the Nad kacheri within ten days. Then shall the Parpattigar who has been on duty acquaint the other with, and explain, all the *hukums,* acquittances and other papers received during his absence; he will then himself proceed to headquarters, before going home, and ascertain what orders have recently been introduced. The same procedure will be observed so long as both Parpattigars are attached to the office. In this way each Parpattigar may be off duty for ten days, and shall remain on duty for twenty days. If the Parpattigar who is on duty for twenty days, neglectful of these instructions, omits on being asked to acquaint his colleague with all the correspondence received and instructions issued, the latter shall not be absolved by the plea that such and such an event took place while he was absent from duty, and that he is therefore unaware of it; nor shall the former excuse himself on the same grounds.

APPENDICES.

APPENDIX I.

The following additional *Hukum* is contained in the copy of the *Hukumnama* issued to the Parpattigar of Uluguli Mudigerinad.

Hereunder is laid down the procedure to be followed in thatching the Palace.

At the beginning of the new year, the Nad Parpattigar, Takkas and Patels shall take with them all male Coorgs without any exception whatever, with their household servants—both men and maids—and shall collect grass for five days and thatch the Palace during the following two days. Any grass that remains shall be stacked as fodder for the Palace elephants, horses and other animals. Let the ryots be then sent back to their several homes. They shall be well fed during the two days that they are engaged in thatching the Palace.

APPENDIX II.

NOTES.

III.

This order deals with—

(*a*) Ryots cultivating *sagu* lands and paying the normal assessment of $2\frac{1}{2}$ *varahas* (10 *battis*) per 100 *battis*.

(*b*) Ryots to whom *umbli* has been granted, and paying *umbli kanikė* at various lower rates. The term *umbli* is here used widely and includes *jama* ryots properly so called. The theory of *umbli* appears to be that the land was granted rent-free, and that the *umbli kanikė* was paid not as rent or assessment, but as tribute from the subject to the Sovereign.

The *jama* land of *jama* ryots who for any reason did not render *jama* service was to be assessed at *sagu* rates, as was any *sagu* land cultivated by them. *Sagu* land is described as belonging to the Palace; in other words, the *sagu* holder was a royal tenant rather than a proprietor.

Umbli lands (as we now style them, excluding the *jama* tenure) were, as the order shows, granted to persons specially distinguished in service to the Raja.

Duties of jama ryots. It is probable that the reference here to attending the Palace (*Aramanė*) means only that the ryot was to be on active service, whether at the Palace or elsewhere.

V.

Paddy was to be stored in two kinds of receptacles, a large store-house or *ugrana*, and a small bamboo granary or *kadikė*.

XIII.

The privilege allowed to a *jama* ryot, to acquire and hold at *jama* rates as much land as he desired, was subject to a prohibition against subletting.

XX.

Court of Simė Amila. The Subedar's Court.

XXXII.

Puja of Bilpatrė. The decoration of the Linga with the leaves of the Bilpatrė (*Aegle marmelos*), a tree held sacred by the Hindus.

Rudrabhisheka. Ceremony of pouring water on the Linga.

XXXVII.

Kodantur. The *ukkada* was situated on the hill adjoining Soma *malė*, at the junction of Bavali, Chelavara and Nariandada villages.

Todikana. In Amara Sulya, on the route to South Canara.

Talėnirugattė. Some twelve miles from Mercara, towards Subramanya.

APPENDIX III.

GLOSSARY.

Batti. A measure of capacity, commonly used for grain.

Pata batti = 100 seers.

Heru batti = 80 seers.

A *batti* of land. The area necessary to yield a *batti* of paddy, now reckoned as equal to three acres.

Barike. Low swampy land situated at the head of the cultivated paddy fields.

Dasa. A religious mendicant who performs various ceremonies among the Sudras. The scale given in *hukum* 25 is of fees payable by *dasas* to the Palace in respect of the operations denoted. *Sanivara dasas* are those who practise begging on Saturdays only.

Dharmasastra. Hindu law.

Dhuli paddy. (Literally dust or refuse paddy). The tax bearing this name is said to have been originally of an eleemosynary character, being voluntarily given to the Haleri *Jangama*, who first pretended to be satisfied with an offering of refuse paddy, but who on attaining the throne imposed the tax on all ryots.

Diwan kacheri. The head office of Government at Mercara.

Duftar. A bundle of records.

Ghalige. A division of time equal to 24 minutes.

Gerekadu. The jungle bordering paddy fields.

Ghatti ceremony. A symbolical ceremony whereby a ryot resigning his *jama* land delivers to the revenue officer accepting the resignation a handful of soil (*ghatti*) from the land, and whereby a ryot acquiring *jama* land receives *ghatti* from the granting authority, and is required to pay a *ghatti hana*, or fee of one rupee.

Haradari. A distance equal to three miles.

Huttari festival. A Coorg festival observed when reaping is begun.

Jamabandi. The settlement of the assessment to be levied during the year.

Jama land. Land held on service tenure by a *jama* ryot, and paying assessment at half rates.

Kamblis. Country-made blankets.

Karnik. Treasurer.

Kula. An individual or household paying taxes.

Kumri. Cultivation by felling a tract of jungle, burning the wood, and raising a crop thereon.

Male. A cardamom jungle.

Marapalu. Low-lying timber-clad waste land.

Mohatarfa. A profession tax.

NAD. A minor administrative division.

NAD KACHERI. The office where the nad affairs are transacted.

NAZAR KANIKE. A fee equivalent to 5 per cent. of the value of the property, payable to Government when *jama* land is permitted to be alienated.

NIRAKUPATTI. A table of monetary exchange.

NIRUPA. A mandate from the Raja.

PARPATTIGAR. The officer in charge of a nad.

PATEL. The headman of a village.

PETTA. A town.

PUJARI. The person who performs *puja* or worship of gods or idols.

SAGU LAND. Land held on the ordinary *ryotwari* tenure and paying full assessment ($2\frac{1}{2}$ *varahas* per 100 *battis*).

SANAD. A title-deed.

SHANBOG. The Parpattigar's assistant or amanuensis.

SIST. A revenue account.

TAKID. An order.

TAKKA. A leading man, or elder.

Simé takka : a takka for the province.

Nad takka : a takka for the nad.

Uru takka : a takka for the village.

Devara takka : a takka for the temple.

UKKADA. A guard-house, usually established at a frontier station.

UMBLI LAND. Wet land originally granted for services rendered, and held subject to the payment of a specially light assessment, which is not liable to periodical revision.

UMBLI KANIKE. The revenue payable by the grantee of *umbli* land.

UTTARA. An order.

WARG. A holding of land.

APPENDIX IV.

English months approximately corresponding to the months of the Hindu year.

Chaitra	...	April.
Vaisakha	...	May.
Jyeshtha	...	June.
Ashadha	...	July.
Sravana	...	August.
Bhadrapada	...	September.
Asvija	...	October.
Kartika	...	November.
Margasira	...	December.
Pushya	...	January.
Magha	...	February.
Phalguna	...	March.

Coins referred to in the Hukumnama expressed in modern equivalents.

		RS.	A.	P.
Belli (silver) hana	...	0	3	0
Kanthiraya hana	...	0	4	8
Hana	...	0	6	5
Choula	...	¼ honnu or annas 8.		
Honnu	...	5 hanas or Rs. 2.		
Varaha	...	4	0	0

Weights referred to in the Hukumnama expressed in modern equivalents.

½ Seer	...	2 Pavus.
27½ Tolas	...	1 Seer.
Pancheru	...	5 Seers.
Dadeya	...	10 Seers.
1 Naduva maund or 27½ lbs.	...	40 seers or 4 dadeyas.
1 Pata maund	...	34 lbs. 15 tolas.

APPENDIX V.

Settlement of Christians at Virarajendrapet.

The concessions granted by Virarajendra to the Christian immigrants are described in the following documents, the originals of which are in the possession of the Catholic Priest, Virarajendrapet. Lands granted to the community are now held by the Church, and are registered in the revenue accounts in the name of the "Chief God of the Christians." The British Government has commuted into money the donation of grain received from the Raja, and still pays it to the Priest.

1. The cowle saguvali chit granted by Haleri Virarajendra Wodeyar to the Reverend Father John D'Costa is as follows:—

Of the Christians who, owing to your influence, come to this country to till the soil, to trade, and to form a petta and carry on business therein, to those who are willing to undertake cultivation will be granted land on which to build houses for their abode, and land for cultivation and grain both for seed and food. Those who wish to live by trade will be provided for in Virarajendrapet, the place which has now been selected for a petta at Betoli close to Heggala in Yedenalknad taluk, and shops will be built and given to them. Whatever help lies in its power the Palace will give them. A loan will be granted to those who require it. All the sums payable as tolls, etc., by the traders, and the assessment, etc., payable by the ryots, will be remitted for three years. In this petta a church will be built for your use and the cost of keeping a lamp alight in that church will be borne by the Palace. After the expiry of the three years these people will be treated in the same manner as the other ryots in this country in respect of assessments, etc. Recollecting what is here promised, you may send for the ryots and cause them to settle here.

As commanded, this was written by the Private Secretary Kanu on the tenth day of the dark fortnight in the month of Asvija in Paridhavi, 4894th * year of the Kali Yuga.

2. Order given by Haleri Virarajendra Wodeyar on the eighth day of the dark fortnight of the month of Phalguna of the year † Paridhavi to the Amila of Virarajendrapet:—

Whereas it has been ordered that a daily allowance shall be given from the Palace as an alms to the Reverend Father John D'Costa to maintain the seven souls (including himself) who live in his house, you are hereby

* Wednesday, 10th October 1792.

† Tuesday, 5th March 1793.

directed to give him once in each month a quantity of rice calculated at seven *pakka* seers per *diem* at one seer per head, obtaining a receipt from the Reverend Father John D'Costa for each payment. At the end of twelve months you shall bring with you twelve such receipts when you come with the Palace accounts. The payments made by you will then be entered in the accounts and deducted from the amounts due by you. It has been ordered that as long as the Reverend Father John D'Costa remains in this country this allowance shall be paid to him without any impediment, and accordingly you must see that it is paid to him regularly. A copy of this *nirupa* shall be kept in the records of the Mutsaddi of the taluk, the original being handed to the grantee.

This *nirupa* was written on Tuesday by Muushi Somashekara according to order.

3. *The takid nirupa issued by Maharaja Virarajendra Wodeyar of Coorg to Francisco Xavier Carmelite, Missionary Apostolic, Vakil of the Right Reverend Dr. Don Pedro de Alcantara, Bishop and Vicar Apostolic of Bombay, is as follows* :—

Whereas you approached us and stated that with the consent of your high priest, the Bishop of Bombay, the Reverend Father John D'Costa has been stationed in our country to preach to the Christians therein in accordance with their religious dogmas, and whereas you solicited permission to the priests of the community of the aforesaid Bishop of Bombay to come to our country and continue their ministrations after the close of the term of office of the present priest, it is hereby ordered as follows :—

It is true that the Reverend Father John D'Costa has come to our country and has been instructing the Christians in their religious tenets and is a priest of their church. This is agreeable to us, and be it known for certain that it pleases us and we approve that even after the retirement of the present priest, your high priest, the Bishop of Bombay, shall continue to send his priests to our Dominions to dwell in the Church, teaching the Christians their religious precepts.

This *takid nirupa* was written according to order on the seventh day of the month of Phalguna in Raktakshi, the 4906th * year of the Kali Yuga.

4. *Nirupa issued by Maharaja Lingarajendra Wodeyar of Coorg to the Reverend Don Pedro Alcantara Metrani* :—

We understand the substance of your petition. An order has been issued to the Diwan to give all possible help from Government towards

* Wednesday, 6th February 1805.

the construction of a new church at Virarajendrapet, and to continue as well the old grants to the church. Note therefore that the Diwan will act accordingly. You have also written that if permitted you will procure another priest as the ceremonies in the church cannot be conducted by one priest. If you and our Christian subjects at Virarajendrapet desire to have another priest you may do so.

Written by the Private Secretary Narayana on Sunday, the first day of the month of Sravana of Prajotpatya, the 4913th * year of the Kali Yuga.

---

* Sunday, 21st July 1811.

THE COORG TEACHERS' CO-OP. STORES AND PRINTING WORKS LTD., VIRAJPET.

GOLDEN JUBILEE SOUVENIR— 1918-1968.

ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಸಂಚಿಕೆ : 1918–1968

ಕೊಡಗು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಸಹಕಾರ ಸ್ಟೋರ್ಸ್
ಮತ್ತು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ವಿರಾಜಪೇಟೆ.

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕು ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮಡಿಕೇರಿ

ಕಡಿಮೆ ದರದ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ

ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ, ಭೂಮಿ ರೂಪಿತ, ಭೂಮಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು, ಅನಾನಸು ವ್ಯವಸಾಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಲಗಳು

ನಿಮ್ಮ ಠೇವಣಾತಿಗಳ ಮೇಲೆ

ಶೇಕಡ ಸಾಲಿಯಾನ 7½ಯ ವರೆಗಿನ ಬಡ್ಡಿ

—: ಬಡ್ಡಿಯ ದರಗಳು :—

3 ತಿಂಗಳುಗಳ ಮೇಲೆ	6 ತಿಂಗಳುಗಳ ವರೆಗೆ	5¼%	36 ತಿಂಗಳುಗಳ ಮೇಲೆ	60 ತಿಂಗಳುಗಳ ವರೆಗೆ	6¾%
6 ,, ,,	12 ,, ,,	5¾%	60 ,, ,,	84 ,, ,,	7%
12 ,, ,,	24 ,, ,,	6¼%	84 ,, ,,	108 ,, ,,	7½%
24 ,, ,,	36 ,, ,,	6½%	ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕು ಠೇವಣಾತಿಗಳಿಗೆ		4%

ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿರಾಮ ಸಮಯವನ್ನು ಆನಂದವಾಗಿ ಕಳೆಯಲು, ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಆಕರ್ಷಕ ದೃಶ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ಕಣ್ತಣಿಸುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಅತಿಥಿಗೃಹ

ಕೊಡಗಿನ ಜನತೆಯ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಮೂಲಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಬ್ಯಾಂಕು.

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕು ಲಿಮಿಟೆಡ್,

ಮಡಿಕೇರಿ. ವಿರಾಜಪೇಟೆ. ಕುಟ್ಟ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎಂ. ಉತ್ತಪ್ಪ, B.A., L.T.,
ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನರಸಿಂಗ ರಾವ್, H.D.C.,
ಸೆಕ್ರೆಟರಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನಾಣಯ್ಯ, B.A., B.L.,
ವೈಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್.

THE COORG PROVINCIAL CO-OPERATIVE MARKETING FEDERATION LIMITED, VIRAJPET.

SUPPLIERS :

OF ALL TYPES OF FERTILISERS, MANURE MIXTURES REQUIRED FOR PLANTATION CROP, VIZ., CARDAMUM, COFFEE, ORANGE, AGRICULTURAL CROPS, VIZ., PADDY AS WELL AS SUPPLIERS OF INSECTICIDES.

DEALERS :

IN ARMS, AMMUNIATION, BUILDING MATERIALS AND AGRICULTURAL IMPLEMENTS. WHOLESALE DEALERS OF FOOD GRAINS AS GOVERNMENT NOMINEE.

Started			6—4—1943
Authorised share capital		Rs.	1,00,000
Paid up share capital		,,	55,910
Total sales	Over	,,	30 Lakhs
Gross Profit	Over	,,	2 Lakhs
Net Profit	Exceed	,,	80,000

Agent of the State Co-op. Marketing Society Ltd., Bangalore, for distribution of Nitrogenous fertilisers.

NAZRULLA KHAN, B.Com.,
Assistant Registrar C. S. O. O. D.
Secretary.

K. M. PONNAPPA,
President.

No. 77 The Somwarpet Co-operative Bank Limited, Somwarpet, Coorg.

ESTD: 1949. PHONE: 38.

Offers Attractive Rates of Interest on Deposits.

	Rs. in lakhs		Rs. in lakhs.
Authorised Share Capital	5.00	Working Capital	29.10
Paid up Share Capital	3.65	Deposits	8.50
Reserve Fund	0.56	Loans Advanced	24.45
Other Reserves	1.00	Profit Earned	0.45
Investments Made	2.75	Dividend declared	6¼%

Got its own office building and two godown buildings. Deals in all kinds of Fertilisers, insecticides, Implements Etc: and runs the Coffee Collecting Depot of the Mysore Coffee Processing Co-operative Society Ltd , Mysore.

Awarded by the Coorg District Co-operative Central Bank Ltd., Mercara for its best services for the last two consequent Years.

FOR FURTHER DETAILS PLEASE VISIT.

U. K. Narada, Asst. Registrar C. S. Secretary.

D. C. Jayaram, B.A., Vice-President.

B. B. Somashekara, President.

73

Telegrams: "BROTHERS" Telephone: SHOWROOM: 343 WORKSHOP: 384

C. V. S. Brothers

ELECTRICAL AND MECHANICAL ENGINEERS

MERCARA.

CONSULT US FOR YOUR REQUIREMENTS OF :—

* AGRICULTURAL MACHINERY LIKE POWER SPRAYERS PULPERS, DIESEL & ELECTRIC PUMPSETS, ETC.
* "PREMIER" SPRINKLER IRRIGATION EQUIPMENTS
* MODERN PULPHOUSE CONSTRUCTION WORK.
* ELECTRIFICATION WORK.
* TUBEWELLS.
* RAJDOOT MOTOR CYCLES & ESCORTS TRACTORS
* BAJAJ ELECTRICAL EQUIPMENTS.
* KIRLOSKAR ENGINES AND MOTORS ETC.

THE COORG TEACHERS' CO-OPERATIVE STORES AND PRINTING WORKS LTD., VIRAJPET, (Coorg).

Golden Jubilee Souvenir

1918 — 1968

೧೯೧೮—೧೯೬೮

ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಸಂಚಿಕೆ

ಕೊಡಗು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಸಹಕಾರ ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್
ವರ್ಕ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ವಿರಾಜಪೇಟೆ (ಕೊಡಗು).

GOD, OUR GUIDE AND REFUGE

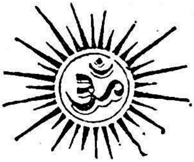

ಓಂ॥ ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ
ಧಿಯೋಯೋನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥

We meditate upon that adorable effulgence of the resplendent vivifier, Savitar ; May he stimulate our intellects.

'GAYATHRI'
(Rigveda - II)

There should be no other refuge but God. "*Anyatha saranam nasti tvameka saranam mama*". (Except you I have no other refuge, you are my sole refuge) says (a popular prayer) the Bhagavadgeeta.

"Apart from Allah you have neither friend nor helper. Your God is one God, there is no God but He the Merciful and the Compassionate" says the Koran.

"Make His will your own. Only then can you find Him. This is the only way. There is no other way." says Nanak.

"Man proposes, God disposes. Man plans, God gives the result. God is the only refuge," says Confucius.

"Tao is every where The man who takes refuge in Tao can pass through stone or metal, walk on fire or water. All these things become possible for him," says Lao Tze

"No man can serve two masters, for either he will hate the one and love the other, or else he will hold to the one and despise the other You can not serve God and Mammon," says the Bible

"Thou shalt have no other God before me, for I the Lord the God am a jealous God," says the Talmud, of The Jews.

"The will of the Lord is the law of happiness. Seek refuge in the Lord alone" says Zoroaster.

HOW TO HARMONISE THE WORLD AND GOD

As a man standing on the brink of a deep well is always watchful and afraid lest he should fall into it, so should a man living in the world be always on his guard against temptation. He who has once fallen into that well can hardly come out of it pure and stainless.

—BHAGAWAN SRI RAMAKRISHNA.

Let us all work hard, my brethren, this is no time for sleep. On our work depends the coming of the India of the future. She is there ready waiting. She is only sleeping. Arise, and awake, and see her seated here, on her eternal throne, rejuvenated, more glorious than she ever was— this motherland of ours.

—SWAMI VIVEKANANDA

CONTENTS

★

1	God, our Guide and Refuge	
2	Sayings of some of the great sons of India who are no more with us	
3	Messages and Good Wishes	
4	Editorial and Acknowledgement	
5	Past Presidents	
6	Members of the Executive committee	
7	Members of the Golden Jubilee Celebrations Committee	
8	Employees of the C. T. C. Stores and Printing Works Ltd.	
9	Fifty Years in the life of The C. T. C. Stores and Printing Works Ltd.	1
10	ಕೊಡಗು – ಕವನ	8
11	ಸಹಕಾರವೆಂದರೇನು ?	9
12	ಮಕ್ಕಳ ಏಳಿಗೆಯೇ ಲೋಕದ ಕಲ್ಯಾಣ	15
13	ಸಹಕಾರ	18
14	ವಿಡಂಬನೆ— ಗಣಿತ ಪಾಠ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟ	22
15	ಕೊ. ಜಿ. ಸ. ಕೇಂದ್ರ ಬೇಂಕಿನ ಪ್ರಗತಿಯ ಮುನ್ನಡೆಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ನೋಟ	26
16	ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ನೀಡಿದ ಆದರ್ಶ	28
17	ಸ್ವಾರ್ಥ – ಸಹಕಾರ – ಶಿಕ್ಷಣ	32
18	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ	35
19	ಭಾರತದ ಹಾಗೂ ಕೊಡಗಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಉದ್ಧಾರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ: ಇದು ಹೇಗೆ ? ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ	39
20	Religion	45
21	The Teaching of English in our Primary Schools I—VII	47
22	Upliftment of Villagers under the Co-operative field	57
23	Orange Production Guide	60
24	The Value of Wild Life Preservation	67
25	Improvised Teaching Aids Preparation	71
26	Aspects of the Coorg	79
27	Health of Children	86
28	The Government and the People in the Post-Independent India	89
29	Virajpet— Our Little Town	95
30	Index to Advertisers	98

Man's ultimate aim is the realization of God, and all his activities, social, political, religious, have to be guided by the ultimate aim of the vision of God. The immediate service of all human beings becomes a necessary part of the endeavour, simply because the only way to find God is to see Him in His creation and be one with it. This can only be done by service of all. I am a part and parcel of the whole, and I cannot find Him apart from the rest of humanity.

—MAHATHMA GANDHI.

My only advice is that every one of you in your day-to-day work, in thought and deed, should keep the country before self. That alone can lead a nation to progress and success in its big undertakings.

—BABU RAJENDRA PRASAD.

We can only conserve our strength through unity. Once this unity goes, this strength will also disappear. We have to break down the walls of caste, linguism, provincialism and religion which devide us. We have always to think of India and not one part of India. The habit of living and working together has not been fully acquired by our people. We must acquire this habit to achieve our aim of banishing poverty from this country. We have to measure our success in terms of the progress made by the common people of India, who are often silent and who mostly live in our villages.

—PANDIT JAWAHARLAL NEHRU.

“ನಾವೀಗ ಎಲ್ಲಾ ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ಮರೆತು
ಇಂದಿನ ಸಂಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ...”

* ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ತಾಯಿಯ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಬಾಳೋಣ.
* ನಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ಸಂಸಾರ, ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸೋಣ.
* ವದಂತಿ ಕೇಳಬೇಡಿ. ವದಂತಿ ಹಬ್ಬಿಸಬೇಡಿ. ನಮ್ಮ ವಿಜಯ ನಿಶ್ಚಿತ.

—ಲಾಲ್ ಬಹಾದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿ.

Secretary to the President of India,

Rashtrapati Bhavan,
New Delhi- 4.

October 7, 1968.

Dear Sir,

The President is glad to learn from your letter of the 19th Sept. 1968, that the Coorg Teachers' Co-operative Stores & Printing Works Limited will be celebrating its Golden Jubilee in December, '68. He sends his best wishes for the success of the celebrations.

ZAKIR HUSSAIN
PRESIDENT OF INDIA

Yours sincerely,
NAGENDRA SINGH.

VICE-
PRESIDENT
INDIA
NEW DELHI

Camp:
Berhampur
August 5,
1968.

Thank you for your letter of July 31.

I send my best wishes for the success of the Golden Jubilee Celebrations of the Coorg Teachers' Co-operative Stores and Printing Works Ltd.

Yours sincerely,
V. V. GIRI.

SMT. INDIRA GANDHI
PRIME MINISTER

Prime Minister's
Secretariat,
New Delhi-11.
August 3, 1968

The Prime Minister thanks you for your letter and sends her best wishes for the success of the golden jubilee celebrations of the Coorg Teachers' Co-operative Stores & Printing Works Ltd., Virajpet, being held in December.

Yours faithfully,
H. Y. SHARADA PRASAD.
Deputy Information Adviser
to the Prime Minister.

Minister for Railways
India
New Delhi,
28th July, 1968

MESSAGE

It gives me great pleasure that the Coorg Teachers' Co-operative Stores & Printing Works Limited, Virajpet, is celebrating its Golden Jubilee during August, 1968. I send my hearty congratulations to the Society for its successful working for the last 50 years. In fact this Society was one of the pioneer Co-operative Organisations which set an example to other similar Organisations to draw inspiration for working on sound Co-operative lines.

I wish many more years of successful working for this Society.

C. M. POONACHA.

Deputy Minister
attached to the Prime Minister
Prime Ministers' Secretariat
New Delhi-11

MESSAGE

I am glad to learn that The Coorg Teachers' Co-operative Stores & Printing Works Ltd., Virajpet, is bringing out a souvenir to commemorate its Golden Jubilee. It is gratifying to note that this Store meets the requirements of the schools all over Coorg and the public in general. I am sure the Store will continue to serve the people of this area with great enthusiasm and zeal.

I send my good wishes on this occasion.

New Delhi,
November 14, 1968,

SAROJINI MAHISHI.

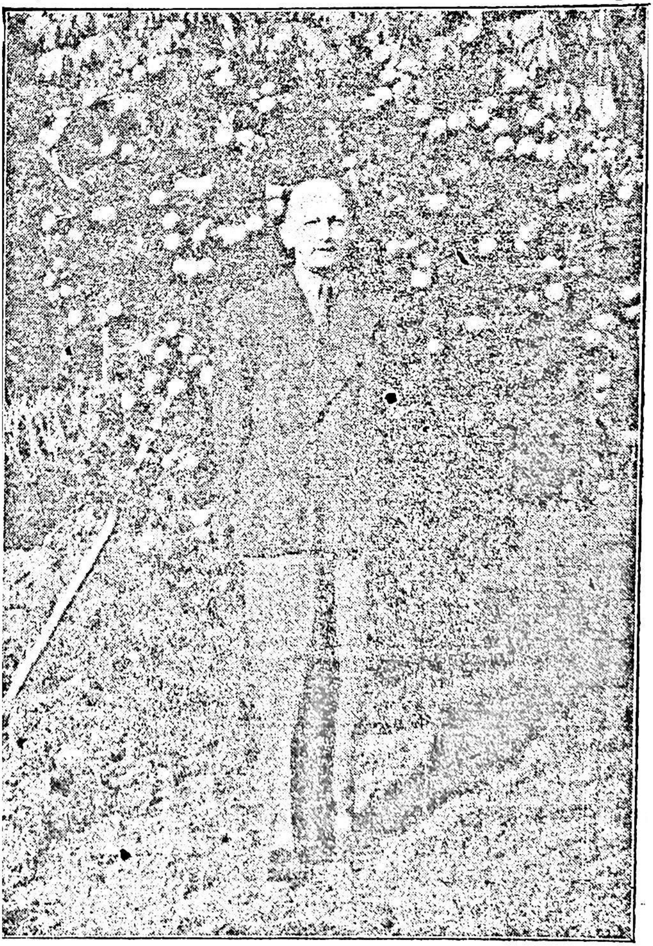

GENERAL K. M. CARIAPPA.

Camp: Gwalior
THE ROSHANARA
MERCARA
COORG
22 July, 1968

I have just received your circular of 15th July about the celebration of the Golden Jubilee of your cooperative stores etc. in the month of December, 1968. You have asked me for a message or an article for the publication in the souvenir you are bringing out to commemorate this happy occasion. I enclose an article for your souvenir which I hope you will find of sufficient interest for publication.

I congratulate you all on the success, as reported by you, of your cooperative stores and printing works. I am sure everyone of you will continue to work in this organisation with aspirit of dedication to serve the local community well at all times.

I send you all my best wishes and blessings for continuing success in your noble service.

Yours Sincerely,
K. M. CARIAPPA

"Girija"
30, Edward Elliot
Road,
Mylapore, Mardas-4

July 19, 1968.

Thank you
for your letter.

If teachers set an example to the pupils they will help to improve the morale of the pupils themselves. We must be good before we can make other people good.

Yours sincerely,
S. RADHAKRISHNAN.

Governor's Secretariat,
Raj Bhavan,
Bangalore.

November 23, 1968.

G. S. PATHAK
GOVERNOR OF MYSORE

The Governor is pleased to know that the Coorg Teachers' Co-operative Stores and Printing Works Ltd., Virajpet wiil be celebrating its Golden Jubilee shortly. He sends his best wishes on this occasion and wishes the function all success.

Yours faithfully,
R. K. SRINIVASAN.
Public Relations Officer.

"Vidhana Soudha"
Bangalore-1
Dated 24th July 1968

VEERENDRA PATIL
CHIEF MINISTER.

MESSAGE

I feel glad that the Coorg Teachers' Co-operative Stores and Printing Works Ltd., Virajpet is entering the Golden Jubilee Year shortly. I have known this Co-operative enterprise for a long time and I appreciate the splendid work being done by the Stores to promote the principles of co-operation, in a field which is dear to me. In these days of scarcity and short-falls in production, it is but right that the Stores is serving its members and the general public by distributing rationed food-grains. The work of the Stores in the field of printing for educational needs is laudable. I wish the Golden Jubilee Celebrations every success. May the Institution grow from strength to strength.

VEERENDRA PATIL.

RAMAKRISHNA HEGDE
MINISTER FOR FINANCE
PLANNING AND YOUTH WELFARE

"Vidhana Soudha"
Bangalore-1
29th October '68.

MESSAGE.

The celebration of Golden Jubilee of the Coorg Teachers' Co-operative Stores & Printing Works Ltd., Virajpet, is an important event in the history of the Institution. The Stores has been serving the public and Schools for the last fifty years meeting their requirements.

I wish the Institution many more years of useful service and the publication of the Souvenir on the happy occasion all success.

RAMAKRISHNA HEGDE.

93

P. M. NADAGOUDA,
MINISTER FOR CO-OPERATION

B. N. BETKERUR, M.A., LL B.
Private Secretary to the
Minister for Development,
Co-operation and Panchayat Raj

"Vidhana Soudha"
Bangalore-1
Dated 7th August 1968.

Sir,

The Minister is in receipt of your letter dated 15th July, 1968.

He is happy to learn that you are celebrating the Golden Jubilee of your Stores in December.

On this occasion he sends you his greetings and wishes the Stores all success in the future.

yours faithfully,
B. N. BETKERUR.

94

K. V. SHANKARA GOWDA,
B.Sc.,LL.B.,
Minister for Education

"Vidhana Soudha,"
Bangalore-1

MESSAGE

I am happy to learn that the Coorg Teachers' Co-operative Stores and Printing Works Limited, Virajpet is celebrating its Golden Jubilee in December 1968 and in that connection is publishing a souvenir. The Co-operatives have an important part to play in the economy of the country and the well being of the people. It is a matter for gratification that the Coorg Teachers' Co-operative Stores are catering largely the requirements of Schools in addition to those of the public in general. On the occasion of the Golden Jubilee of the Storss, I wish it all success.

K. V. SHANKARA GOWDA.

A. P. APPANNA, M.A.,B.L.,
Deputy Minister for Industries.

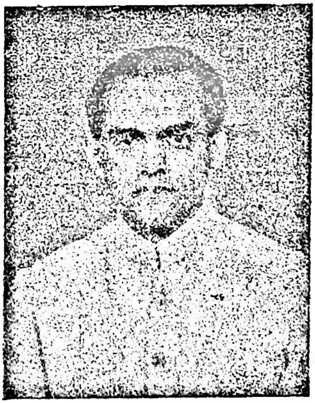

Bangalore-1,

Dated:
30—7—1968

ನಿಮ್ಮ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವು 50 ವರ್ಷಗಳ ತುಂಬು ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊಡಗಿನ ಶಾಲೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸ್ತುತ್ಯಾರ್ಹ. ಈ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಂಘವು ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಿರುವ ವಿಷಯ ವೇದ್ಯವಾಗಿ ಪರಮ ಹರ್ಷವಾಗಿದೆ.

ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಶ್ರಮದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ನಿಮ್ಮ ಸಂಘವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಉಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ವಂದನೆಗಳು,

ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿ,
ಎ. ಪಿ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ.

SMT. BASAVARAJESWARI
Deputy Minister for Social Welfare.

"Vidhana Soudha",
BANGALORE- 1,
Dated 24th October '68

MESSAGE

I am glad to know that the management of the Coorg Teachers' Co-operative Stores & Printing Works Ltd., Virajpet have decided to celebrate the Golden Jubilee of the Stores & Printing Works in December 1968 and to bring out a Souvenir to commemorate the happy occasion. It is indeed gratifying to note that the institution is doing splendid work for the past fifty years.

On the occasion of its Golden Jubilee,

I heartily wish the institution all prosperity and success.

BASAVARAJESWARI.

R. BHARANIAH, IAS.,
Secretary to Government,
Development, Housing, Panchayati Raj and Co-operation Department and Ex-officio Joint Development Commissioner.

Mysore Government Secretariat,
Vidhana Soudha, Bangalore.
Dated: 24—7—1968.

I am very happy to learn that Coorg Teachers' Cooperative Stores & Printing Works, Ltd., Virajpet is celebrating its GOLDEN JUBILEE during December 1968. The society has done commendable work during the last fifty years and the progress recorded so far speaks to the efforts put forth by the Directors and members in general in building of the society on sound lines. It is really a matter of gratification that this society has extended its activities in different fields and has been rendering useful service to its members and the public at large. I congratulate the Management of the Society for their sincere service and efficient administration.

I wish the society and its members a brighter future and the Golden Jubilee all success.

Yours sincerely,
R. BHARANIAH.

T. RANGADASAPPA, B. Sc.,
Joint Registrar of Co-op.
Societies, Mysore Division,

Mysore,
Date: 25—7—1968.

I am glad to know that the Coorg Teachers' Co-operative Stores and Printing works Ltd., Virajpet is bringing out a Souvenir on the occasion of its Golden Jubilee Celebration.

I wish the function all success and hope that the issue of Souvenir will be an embodiment of the Golden Golden Jubilee.

Yours sincerely,
T. RANGADASAPPA.

L. G. GURUPUTHRA.
D. E. O.

Mercara,
25—10—68

It gives me great pleasure to know that you propose to bring out a souvenir on the eve of the celebration of the Golden Jubilee of the C. T. C. Stores and Printing Works Ltd., Virajpet. your institution has been doing useful, tireless and dedicated work all these fifly years. This is a matter for congratulation. I wish the institution all the prosperity and a bright future.

LEELA GRACE GURUPUTHRA.
District Educational Officer, Coorg.

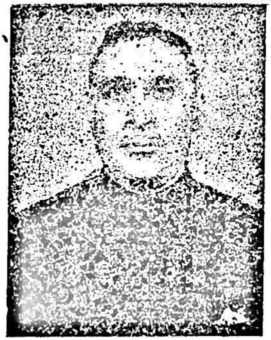

P. M. Chengappa
I. L. O. Expert in Co-operation (Rtd.)

Peace on Earth

Cauvery Bhavan, Mercara
Coorg Dt., Mysore State
Dated July 23, 1968.

MESSAGE

I was extremely happy to learn that the Coorg Teachers' Co-operative Stores and Printing Works Ltd, is celebrating the Golden Jubilee It reminds me of the inaugural address that I delivered on the occasion of the Silver Jubilee Cele bration, while I was the Registrar or Co-operative Societies of the erst-while State of Coorg I have now the good fortune to send a Message on the eve of the Golden Jubilee, several year after I relinquished that office

It was a successful pioneering effort on the part of the Teachers in Coorg inspired by the late Shri A Calammalah, an Officer of the then Department of Education, to have launched on the venture of trading in school requisltes on a co-operative basis, at a time when the Co-operative Movement was in its infancy, not only in Coorg but in several parts of India

The acquisition of decent buildinrgs in the heart of the towns of Virajpet and Mercara Municipalities, the setting up of a Printing Press, the opening of branches in some parts of Coorg, the successful efforts made in generally co-ordinating ihe activities of the various Higher Elementary & High School Co-operative Store and functioning as a Fair Price Shop for controlled commodities, are distinct landmarks in the life of this Institution Apart from being a successful Co-operative Store, the society has rendered very useful service to the thousands of school-going children and the public.

It would be improper on my part to conclude the Message without a word of praise to all those pioneering and honest successive Presidents and Members of the Managing Committee and the Staff Members, May God bless the Society !

B. S. KUSHALAPPA.
Former Speaker,

MODUR ESTATE
KADAGADAL POST, (VIA MERCARA)

As a teacher by profession, I am proud and happy that the Golden Jubilee of our co-operative store is being celebrated. They say that a teacher should be a model. And here you are. The teachers' cooperative store and printing works have been the model during all these years of their existence, in utter contrast to the nauseating affairs in general of the other cooperative concerns. Let us hope that the high tradition built up so very assiducusly will be perpetuated and serve as beacon light.

B. S. KUSHALAPPA.

C. M. RAMA RAO.

FIRST D. E. O IN COORG,

I received your kind letter dated 15-9-68 and thank you for the same. I am extremly glad to note that the C. T. C. Stores & Ptg. Works Ltd, is celebrating its Golden Jubilee this month and I wish it success.

I have been observing the work of the Stores all these years and I am glad to state that it has progressed from success to success and has maintained a high level of efficiency in its business. I hope it will strive to keep up the same standard even hereafter.

Your sincerly,

19—12—1968 C. M. RAMA RAO.

VIRAJPET TALUK LAND DEVELOPMENT CO-OPERATIVE BANK LTD, VIRAJPET, COORG

OUR BEST WISHES

We are glad that your C. T. C Stores Ltd, is celebrating its Golden Jubilee The fact that it has completed its fifty years of useful service is an evidence of how popular it is among the people of the Coorg Dist. We, the Board of Management Send our congratulations on the occasion and best wishes for the continued progress of your C. T. C. Store.

Yours faithfully,
Board of Directors of
T. L. D. Bank Ltd, Virajpet

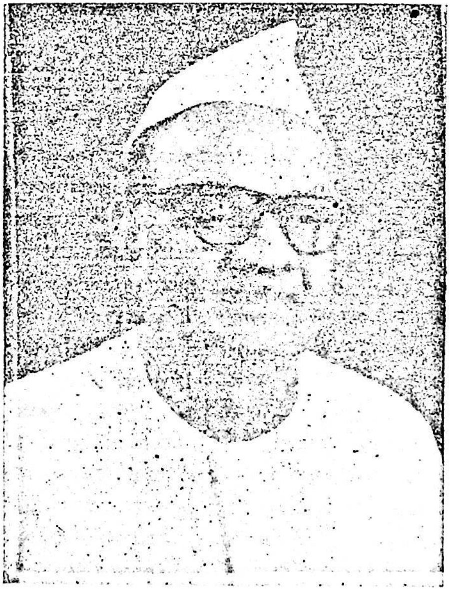

MESSAGE

by—

R. H. SHENAI

Hubli

FIRST PRESIDENT AT MERCARA

13–12–1968

A request has recently been received by me from my friend Sri D. N. Krishnayya, Virajpet to the effect that I have to send a message on the occasion of the Golden Jubilee Celebrations of the C. T. C. Stores, to be held on 28th inst at its office in Virajpet. I do so most willingly as it takes me back to the happy days of my life in Coorg fifty years ago On this occasion I have great pleasure in sending my hearty felicitations to the Managing Committee for their decision to get up the celebrations and also my best wishes to the Stores for its continuous prosperity and progress in its achievements.

The Stores was started on a small scale under the auspices of the then Asst Inspector of Schools, Coorg, Mercara in his own office in the Mercara Fort in 1918 with the help and co-operation of some teachers, the head clerk, the late Sri U Vaman Shenai and the then Supervisor of N. Coorg Schools the late Sri A. Kalammayya. They undertook all the preliminary steps towards the for-

mation of the Stores before it was registered by the Registrar of the Coorg Co-op. Societies, the late Sri C. Subbaraya. The drive for membership was briskly going on when I joined the Central High School, Mercara in about October 1919. I was also made its member

Sometime later, a meeting of all its members (Share holders) was convened in the Central High School, Mercara, presided over by the Registrar. The Stores had been registered. I was unanimously elected as its first President. I was helped by the Managing Committee and a clerk who not only was a salesman but also the account-keeper in the office started in a small rented shop situated in Mahadevapet, Mercara. The late Sri D. M. Siddalingayya was the first Secretary. The mofussil teachers, the shareholders, used to get their school requisities, from the Stores situated in Mercara The requisities had to be sent to Kodlipet, Ponnampet, Napoklu, Virajpet, Suntikoppa etc. in bullock carts. This arrangement, though very unsatisfactory had to continue for some time till the office was shifted to Virajpet when I ceased to be its President, though I continued to be its share holder. Since then it has grown and the sapling planted in Mercara in 1918 has become a big tree yielding much profit and serving a large clientele.

I am not aware of the time when the Printing Works was attached to the Stores. It is a very wise step which is also very lucrative to the share holders.

Nurtured carefully by the teachers and the public in general, both the institutions are rendering useful service They supply an ocular proof to the achievements made by the Coorg Teachers as a result of co-operative effort among themselves.

In conclusion I wish the two institutions to prosper and benefit the students, the teachers and the public of Coorg for ever.

Editorial

IT affords me great pleasure to present to our members and to our well-wishers this souvenir brought out to commemorate the happy occasion of the Golden Jubilee Celebrations of the Coorg Teachers' Co-operative Stores and Printing Works Ltd., Virajpet. In this Souvenir we have attempted to give not only the history of the Stores from its inception in 1918 to 1968, but also have tried to include articles on co-operation and education and also on many other topics of public interest in order to make it attractive and useful to the public. We have also put in messages and good wishes from many eminent men and women of our country who were pleased to send them wishing well of our Golden Jubilee Celebrations and our Stores and Printing Works.

But we regret that in spite of the utmost care taken by the employees of the press and by the Editor in going through the proofs of the articles in the press, some mistakes have crept in the Souvenir. We request our readers to excuse us for them.

We heartily thank all those who have contributed articles to the Souvenir and those who have kindly sent messages wishing well

of our Stores and its Golden Jubilee Celebrations. Our thanks are also due to the institutions and firms who have given us their advertisements and to the institutions and persons who have lent us the necessary blocks and photos. I feel it also my duty to thank the employees of our Printing works who have whole-heartedly worked day and night to print this Souvenir. In this connection, I wish to make particular mention of Sri R. Subramanya Kini, the compositor who gave me many useful suggestions to make this Souvenir more attractive. He has also shown his initiative in putting suitable design illustrations at the beginning of every article. Last, but not least, I cannot forget the assistance rendered to me by the members of the Golden Jubilee celebrations Committee and the members of the Executive committee of the Stores in bringing out this Souvenir and I thank them heartily for the same. In conclusion, I am also beholden to all those who have in some way or other helped us to enhance the value of this Souvenir.

Virajpet
20—12—1968.

D. N. Krishnayya,
Chairman,
Golden Jubilee Celebrations
Committee.

SO LONG AS THE MILLIONS LIVE IN HUNGER AND IGNORANCE, I HOLD EVERY MAN A TRAITOR WHO HAVING BEEN EDUCATED AT THEIR EXPENSE, PAYS NOT THE LEAST HEED TO THEM.

—SWAMI VIVEKANANDA.

ACKNOWLEDGEMENT

We thank the following institutions and persons for having kindly lent us the blocks for use in our Souvenir.

1) The Coorg Provincial Co-operative Marketing Federation Ltd., Virajpet.

2) Taluk Development Board, Ponnampet.

3) The Coorg Orange Growers' Co-operative Society Ltd., Pollibetta.

4) Editor— 'Hithavani', Virajpet.

5) Editor— 'Shakthi', Mercara.

6) D. N. Krishnayya, M.A.,B.Ed., Virajpet.

107

PAST PRESIDENTS

SRI A. KALAMAIAH
FIRST PRESIDENT, VIRAJPET.

SRI R. H. Shenoi, B.A.,L.T.,
,, A. Kalamaya
,, P. C. Uthaya, B.A.,L.T.,
,, N. C. Chinnappa
,, M. S. Madappa
,, N. C. Subbayya, B.A.,B.Ed.,
,, K. P. Muthanna, B.A.,L.T.,
,, M. G. Belliappa
,, K. S. Muthanna

43	to	44	SRI	M. S. Anantha Rao
44	to	46	,,	N. C. Chinnappa
46	to	48	,,	M. S. Anantha Rao
48	to	52	,,	G. S. Nanjappa
52	to	58	,,	N. C. Chinnappa
58	to	60	,,	M. S. Anantha Rao
60	to	62	,,	G. Abdul Sathar
62	to	68	,,	C. N. Bheemaiah

THE COORG TEACHERS' CO-OP. STORES AND PRINTING WORKS LTD., VIRAJPET.

MEMBERS OF THE EXECUTIVE COMMITTEE 1967—68.

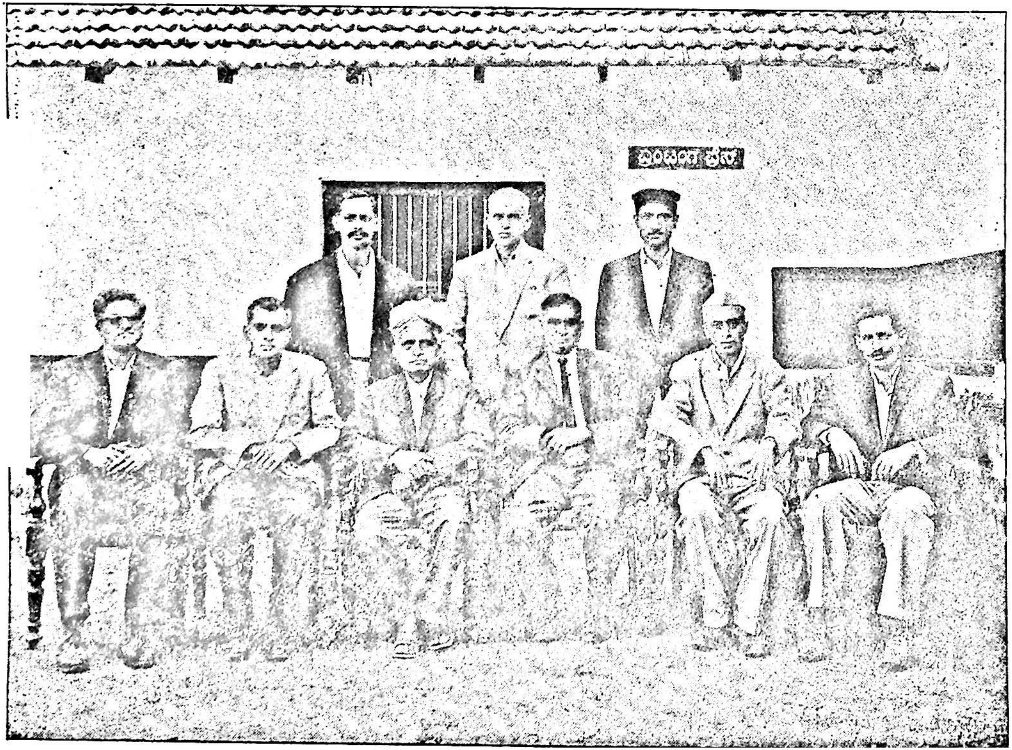

THE COORG TEACHERS' CO-OP. STORES AND PRINTING WORKS LTD., VIRAJPET.

MEMBERS OF THE EXECUTIVE COMMITTEE 1967–68.

Sitting L. to R.:— SRIYUTHS— A. C. GANAPATHI, N. S NARAYANA, C. N. BHIMAIAH, (President), D. N. KRISHNAYYA, H. S. MANDAMAIAH, N. C. NANJAPPA.

Standing L. to R.:— SRIYUTHS— C. P. EARAPPA. K. S. SHANKAR, M. T. AIYANNA.

The Coorg Teachers' Co-operative Stores and Printing Works Ltd., Virajpet.

MEMBERS OF THE GOLDEN JUBILEE CELEBRATION COMMITTEE, 1968.

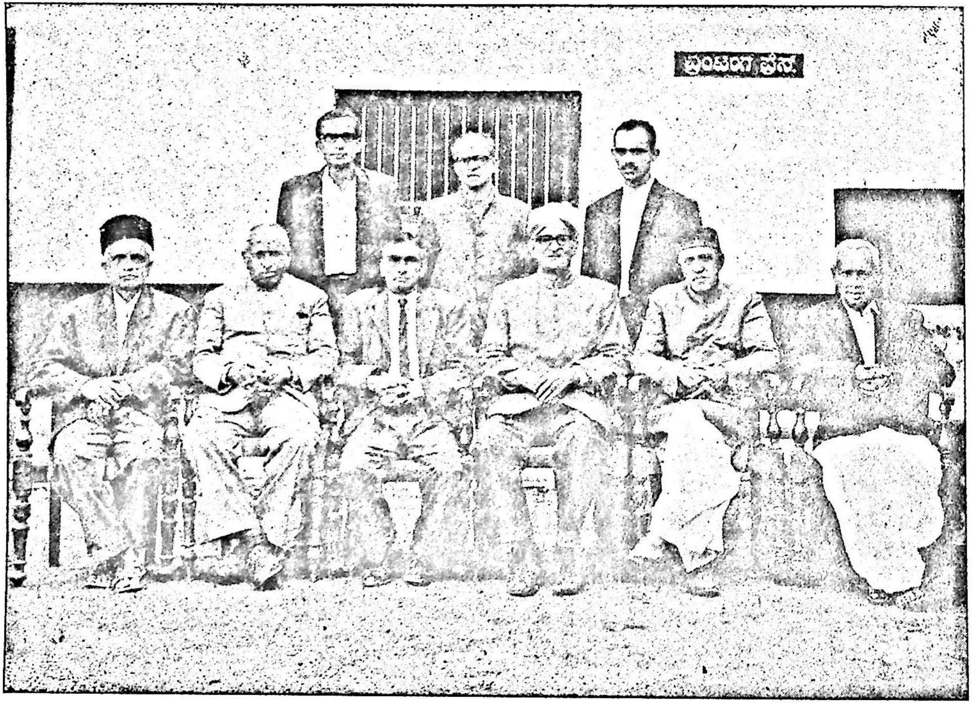

The Coorg Teachers' Co-operative Stores and Printing Works Ltd., Virajpet.

MEMBERS OF THE GOLDEN JUBILEE CELEBRATION COMMITTEE, 1968.

Sitting L. to R :— SRIYUTHS— C. N. BHIMAIAH, P. M. UTAPA, D. N. KRISHNAYYA. (President), N. C. CHINNAPPA, G. ABDUL SATTAR, M. S. ANANTHA RAO.

Standing L. to R.:— SRIYUTHS— B. K. RAMANA SHARMA, S. R. NARAYANA RAO, (Bharathi Suta), M. B. MANDANNA.

The Coorg Teachers' Co-op. Stores and Printing Works Ltd., Virajpet.

PRESIDENT and STAFF

The Coorg Teachers' Co-op. Stores and Printing Works Ltd., Virajpet.

PRESIDENT and STAFF

Sitting L. to R.:— SRIYUTHS— S. R. MANJUNATHAIAH- *Sales Asst.*, B. S. NARAYANA- *Head Compositor,* C. N. BHIMAIAH- *President,* G. R. KRISHNAIAH- *Accountant,* M. P. BELLIAPPA- *Sales Manager,*

Standing L. to R.:— KUMARI K. M. DEVAMMA- *Food Section (Temporary),* KUMARI A. D. SARASWATHI- *Compositor,* SRIYUTHS— R. SUBRAMANYA KINI- *Compositor,* M. Y. EBRAHIM- *Printer,* B. S. SANJEEVA- *Printer.*

114

WITH COMPLIMENTS FROM

Telephone No.
71576

Telegram:
RAKHRA
SPORTS

Rakhra

SPORTS CO.

180, Commercial Street,
BANGALORE— 1.

Manufacturers & Suppliers of
QUALITY SPORTS GOODS.

Telephone No. 371 Telegrams: COFICOP

THE COORG COFFEE GROWERS' COOPERATIVE SOCIETY LTD.,

MERCARA :: Coorg.

ESTD: 1956

a) Authorised Share Capital
Rs. 25,00,000—00
b) Paid Up Share Capital
Rs. 15,35,000—00
c) Deposits Rs. 5,25,000—00
d) Reserves Rs. 4,20,000—00

POOL AGENTS TO COFFEE BOARD

OUR COFFEE COLLECTING DEPOTS AT:

1) Kutta	9) Mercara
2) Ponnampet	10) Siddapur
3) Gonicoppal	11) Sunticoppa
4) Ammathi	12) Somwarpet
5) Virajpet	13) Shanivarasanthe
6) Cheyyandane	14) Cherambane
7) Napoklu	15) Kakkabe
8) Murnad	16) Balele

OWNS COFFEE CURING
WORKS AT HUNSUR

Pool Your Coffee at our Depots

A PREMIER COOPERATIVE SOCIETY
To FINANCE AND PROMOTE.
COFFEE INDUSTRY IN THE AREA
MAXIMUM DIVIDEND ON SHARES

Agents for Supply of Fertilisers,
Insecticides, Coffee Nursary Bags

QUICK AND PROMPT SERVICE IS OUR MOTTO.

A. N. SOMAIAH.
PRESIDENT.

HAVE YOUR FAVORITE AND DELICIOUS
SWEETS AND SAVOURIES
AT

Bombay Coffee Club
AND
Sweet-Meat Stall

(*Prop:—* **N. LAXMAN**)
Bus Stand, VIRAJPET, (S. Coorg)

Estd. 1936

Telegrams: HONEY SOCIETY
Telephone: 61

"COORG HONEY"

Extracted from Modern Bee Hives. Nature's Best Food. Available throughout the year. Packed under Modern Hygienic Conditions. Sold under "AGMARK" Specifications. Taste and Flavour in tact.
Honey is a very concentrated and nutricious food article and very easily digested assimilated. It is a good emolient, soothing, vitalizing agent. It has good many therapeutic indications.

PROCESSED AND PACKED BY:

The Coorg Honey and Wax Producers' Co-operative Marketing Society Ltd., P. & T. O. Virajpet, Coorg
[MYSORE STATE]

"BE SWEET WITH 'AGMARK' GRADED COORG HONEY"

Coorg Ex-servicemen's Multipurposes Co-operative Society Ltd.,

BUS OPERATORS & AUTO SPARE PARTS DEALERS,

VIRAJPET (S. COORG)

DEALERS IN:

AUTOMOBILE SPARE PARTS
FOR BUSES, TRUCKS & LORRIES - T. M. B., FARGO,
KEW DODGE, CHEV, FORD, P6 ENGINE AND
ELECTRIC PARTS.

CARS— AMBASSDOR, HINDUSTAN, LAND MASTER & FIAT

JEEP— WILLYS CIVIL & MILITARY.

&

12 BORE CARTRIDGES.

— ಇಂದೇ ಭೇಟಿ ಕೊಡಿ —

ಮದುವೆ, ಮುಂಜಿ, ಇನ್ನಿತರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮನ ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಆಕರ್ಷಕ ರೀತಿಯ ವಿನೂತನ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಹೆಸರಾಂತ ಸೀರೆ, ಟೆರಿಲಿನ್, ಟೆರಿಕಾಟ್, ಶರ್ಟಿಂಗ್, ಸಿಲ್ಕ್, ಕಾಟನ್ ಇನ್ನಿತರ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಇಂದೇ ಭೇಟಿ ಕೊಡಿರಿ. ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊಲಿದು ಸಹ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ರಾಮ ಹಾಲ್,

ಜವುಳಿ ವ್ಯಾಪಾರ.

ಮೈನ್ ರೋಡ್, ವಿರಾಜಪೇಟೆ (ದ. ಕೊಡಗು.)

Save with Sudarsan

THE LARGEST CHIT FUND ORGANISATION IN INDIA

TURNOVER FOR 1966/67
Rs. 11.4 crores.

SUDARSAN TRADING COMPANY LIMITED

Regd. Office: **CALICUT- 2**
Central Office: SUDARSAN BUILDING,
Whites Road, **MADRAS- 14** Phone: 83068

ARIES: STC: 171

With Best Compliments From

PHONE: 65

M/S. **MEERA STORES,**

FANCY PIECE GOODS MERCHANTS,
VIRAJPET, (COORG).

STOCKISTS IN FASHIONABLE WEDDING & FESTIVAL REQUIREMENTS FOR GENTS, LADIES & KIDDIES.
LET US HAVE THE PLEASURE OF SERVING YOU OFTEN.

M. A. MEERA,
Proprietor.

FIFTY YEARS IN THE LIFE OF

The Coorg Teachers' Co-operative Stores and Printing Works Ltd., Virajpet, Coorg.

We are happy we have assembled here to-day to celebrate the Golden Jubilee of our Co-operative Stores and incidentally the Silver Jubilee of our Printing Works which began to function from 1943. Fifty years in the history of a country or a nation is a very small time but in the life of an institution, fifty years is a time long enough for its members and well-wishers to be proud of. Particularly it is so, in the life of an institution like ours, dealing in books and stationery articles and having had to face competition from dealers in similar articles at every stage of its growth. But we are glad that in spite of many impediments in our way we were able to render service to our teacher-members and to the public in general, as best as we could. In spite of many vicissitudes in the running of our Stores and the Printing Works, we have continued to render service to our members and to the public and that fact has encouraged us to celebrate the Golden Jubilee of our co-operative stores and incidentally the Silver Jubilee of our Printing Works on this auspicious day in the history of our Stores. Therefore, on this auspicious occasion, I feel it my duty to make you acquainted with a brief history of our Stores and Printing Works which I have attempted to give in this Souvenir.

This Stores was first started at Mercara in the year 1918 as a Co-operative enterprise of the teachers of Coorg and was named 'The Coorg Teachers' Co-operative Stores'. It was a limited concern. It was started to supply text-books and other requirements of the school and the school-going children easily and in time. In the first two decades of this century, the school-going children in Coorg were finding it difficult and expensive to get their school requirements in time, as there was no bus or lorry communication to Coorg from places outside Coorg. We had to get all our school requirements among many other necessary goods from outside Coorg in bullock carts. Hence, in those days necessity for a Book and Stationery Stores was keenly felt, and therefore, Mr. R. M. Savur, the then Assistant Inspector of Schools, Coorg took the initiative in starting the Coorg Teachers' Co-operative Stores at Mercara. Mr. R. Hari Shenoi an eminent educationist who is happily with us to-day, was its first President. This Stores functioned at Mercara for six years from 1918 to 1924 where owing to severe competition from private dealers in stationery articles it had to suffer loss. Moreover, there were not enough schools round about Mercara for the Stores to have business throughout the year.

Therefore, some members of the Stores thought it desirable to shift it to Virajpet round about which place there were quite a good number of schools with good strength. Late Sri A. Kalamaiah, the then Supervisor of Schools, South Coorg, became its first President at Virajpet. At Virajpet also in the first few years it had to pass through difficult times, but from 1929 onwards it began to show progress. Member-agents were appointed in moffusil areas of Coorg to push the sale of books and other school requirements.

In the first few years of its existence at Virajpet our Stores was

dealing only in books and stationery articles, but gradually it expanded its business to cover the sale of sports materials, both indoor and outdoor, patent medicines, cosmetics and toilet goods, umbrellas etc., In course of time public bodies like the Municipalities, the District Board, Government offices began to patronise the Stores by buying the stationery articles in bulk for use in their offices.

In 1942, this Stores jointly with the Coorg Educational Officers' Co-operative Credit Society Ltd., Mercara, bought the building at Virajpet, in which the Stores and the Printing Works are now housed. This building is in the main street of Virajpet and is a very valuable asset of both the sister societies of the teachers of Coorg. Some portions of this building have been let out and are fetching a considerable amount as rent.

Towards the end of 1942 or the beginning of 1943, Our stores started a printing works in order to expand its activities. The Printing Works besides attending to the printing work of our Stores and the C. E. O. C. C. S. Ltd , Mercara, undertakes the printing works of other public and private institutions and Government Departments, the printing of question papers of schools and the job work of the public.

In 1943, this Stores celebrated its Silver Jubilee at Mercara in a grand manner. In the souvenir published on that occasion many members of the Stores and its well-wishers had expressed in their articles and messages their wish to see the Golden Jubilee Celebration of this Stores. Their wish has this day been fulfilled. I am glad to say that many of them are alive to-day and have again sent messages wishing greater prosperity to our Stores. Some are present in our midst to-day.

After its Silver Jubilee year, the Stores had to face a set back for some years on account of the change of text-books and the consequent accumulation of a lot of dead stock. Meanwhile, the High Schools and the bigger Higher Elementary Schools had Co-operative Stores in their Schools which did business independently of our Stores and this brought about a decline in our sales to those schools. Our sale of articles through our member-agents in moffusil areas also was stopped and the Mercara branch of our stores was closed.

In 1950, the erstwhile Government of Coorg was pleased to grant us a site at Mercara by the side of the main road between the bus stand and the chowk in response to our request for a site at Mercara to putup a building with a view again to open a branch of our Stores there. Later, our sister institution, the C. E O. C. C. S. Ltd., Mercara became a joint holder of that site with our Stores and a building was put up on that site in 1956 with the moneys of both our stores and the C. E. O. C. C. S. Ltd., Mercara The office of the C. E. O. C. C. S. Ltd., is in the upstairs of that building and other portions of the building have been let out.

Thus the Coorg Teachers' Co-operative Stores Ltd., Virajpet and the Coorg Educational Officers' Co-operative Credit Society Ltd., Mercara, jointly own the buildings in which their offices are housed at Virajpet and Mercara respectively.

In 1964, a power press was set up in the Printing Works attached to our Stores to quicken the process of printing. In 1965 our Stores was entrusted with the sale of rationed food grains and sugar by the Deputy Commissioner of Coorg and it is continuing to this day which is a testimony to the fact that our Stores sells the rationed articles to

the satisfaction of the concerned people and the Government. We have opened a separate section in our Stores to sell the rationed food grains and sugar. In the original stores section a stall of stainless steel articles has been added and we are happy to say that this stall is attracting a good number of customers.

We are also happy to acquaint you that all along from the beginning of this Stores to the present day we have carried on our business activities with our own funds, and with the short credit allowed to us by the firms that supply goods to us. We have provided Provident Fund benefits to our employees and Death Releief Benefits to our members. The nominee of a deceased member of our Stores gets a Death Relief benefit of Rs. Three hundred immediately after the death of a member is informed in writing to the President of the Stores.

An idea of the progress of our Stores from 1943 to 1968 may be had from a perusal of the following statement and figures.

				1943	1968
1)	No. of members	..		267	585
2)	Paid up share Capital	..	Rs.	2,556—00	9853—25
3)	Working Capital	..	,,	28,000—00	2,37,162—00
4)	Reserve Fund	..	,,	8,400—00	18,169—24
5)	Death Releif Benefit to member	..	,,	100—00	300—00

But we are not satisfied with the progress achieved by our Stores till now. We are glad that many members of our Stores have helped

the growth of the Stores by purchasing their requirements from our Stores but yet it has not come up to our expectations. We request all the members of the Stores to patronise the Stores by purchasing all their available requirements from the Stores. If they do so, we are sure that the business of the Stores will increase several folds. We request the District Educational Officer and the Sub-Divisional Inspectors of Coorg to place orders with our Stores for all the stationery articles for their Offices and for the text-books, library books and other school requirements to be supplied by them to the schools under their control. We also appeal to the heads of offices of other Departments in Coorg to purchase all their office requirments from our Stores.

We take this opportunity to express our gratitude to the officers of the Co-operative and Educational Departments and to those of the Food Section of the Deputy Commissioners' office for having given us valuable suggestions in the working of our Stores and Printing Works and also to all the members of the Stores and to the pupils and the public in general for having contributed to the prosperity of the Stores in various ways.

In conclusion, we pray the Almighty to bless our Stores with long life of continued service to the people. To day, we are celebrating the Golden Jubilee of the Stores and we pray God that He may bless the Stores that the future members of the Stores may celebrate not only the Diamond Jubilee which comes ten years hence, but also the Centenary after Centenary. With these prayers to the Almighty and our best wishes to the members of the Stores, to its well-wishers and to the people in general, We close our report of the

ಕೊಡಗು

ಸಸ್ಯವರ್ಣ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು
ಪ್ರಕೃತಿಗೆಲ್ಲ ಮೆರುಗುಗೊಟ್ಟು
ದಿವದಿದೇವಿಯಿಳಿದು ಬಂದು
ಸೊದೆಯ ಕುಂಭ ಹಿಡಿದುನಿಂದು
ನಿಂದಳಲ್ಲಿಯೇ – ದಿವವ
ಮರೆದಳಲ್ಲಿಯೇ ॥ ೧ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯ ತುಂಗ ಶಿಖರ
ಮೆರೆವನಾಡು, ಋಷಿಕವೇರ
ಪುತ್ರಿ ಹರಿವ ಸೊಗದ ಬೀಡು
ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೆಲ್ಲ ಕಾಡು
ಪ್ರಕೃತಿದೇವಿಯೇ – ನಿಜದಿ
ಮೆರೆವ ನಾಡಿದೇ ॥ ೨ ॥

ಕಲ್ಲು – ಕವಣೆಯಿಂದ ಹುಲಿಯ
ಹೊಡೆದು ತಂದು ಅದರ ಮರಿಯ
ನೆಳೆದು ತಂದ ವೀರ ಪುರುಷ
ರಿಲ್ಲೆ ಪುಟ್ಟ ಬೆಳೆದರನಿಶ
ವೀರನಾಡಿದೇ – ಸೊಗದ
ರಮ್ಯ ಬೀಡಿದೇ ॥ ೩ ॥

ಸಿರಿಯ ನಾಡು ಪುಣ್ಯ ಬೀಡು
ರಿಸಿವರೇಣ್ಯರಿಲ್ಲೆ ನೋಡು
ವಾಸಿಸುತ್ತ ಸುತ್ತ ಜಸವ
ಪಸರಿಸಿರ್ಪರೊಂದಿ ಜಸವ
ತವಸಿನಾಡಿದೇ – ನಮ್ಮ
ಜನುಮ ನಾಡಿದೇ ॥ ೪ ॥

ಮನುಜರೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಕುವರ-
ರೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು ಅವರ
ಮನದ ಇರವ ತಿಳಿದು ಸತತ
ಪೊರೆವ ತಾಯ್ ಕವೇರದುಹಿತ
ಹರಿವಳಲ್ಲಿಯೇ – ಭುವಿಯ
ಪೊರೆವಳಲ್ಲಿಯೇ ॥ ೫ ॥

— ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ನರಸಿಂಹ ಶರ್ಮಾ
ವಿದ್ವಾನ್, ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ, ಹಿಂದೀಶಿಕ್ಷಕ,
ವಿ ರಾ ಜ ಪೇ ಟೆ.

126

FOR QUALITY PRINTING

and

BINDNIG WORK

Please Visit

ANURADHA

POWER

PRINTING

PRESS

College Road

MERCARA.

Hindi Printing also undertaken.

WITH BEST COMPLIMENTS FROM :—

C. H. ABDULKADAR

CLOTH MERCHANT,

Market Road : VIRAJPET

The most up-to-date fashion centre in Virajpet, for all your requirements in Woollen, Cotton and Terline Textiles

Bee specialise in:

Woollen goods, Wedding Sarees, Ready made Dresses, all kinds of Beds & Pillows etc.,

Customer's Satisfaction is our motto:

Shortly opening a lodge in the

" C. H. BUILDINGS "

Near Bus Stand, Virajpet, With Modern facilities

YOUR ENCOURAGEMENT IS SOLICITED.

ಗಮನಿಸಿರಿ !

ತೂಕಕ್ಕೂ-ಬೆಲೆಗೂ ಹೆಸರು ಪಡೆದಂಥಾ

Telegram: CHOUSHETTI. Phone: 441.

ಚೌಶೆಟ್ಟಿ ಬ್ರದರ್ಸ

ಯಾಲಕ್ಕಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು

ಕೊಡಗು ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖಾ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಕಟ್ಟಡ

ಮೇನ ರೋಡ — ಮಡಿಕೇರಿ.

ದೀಪಾವಳಿಯ ಹೊಸ ವರುಷವು ಯಾವತ್ತೂ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ಲಾಂಟರ್ಸಗೆ ಸುಖದಾಯಕವಾಗಲಿ. ಕಳೆದ ಹಲವಾರು ವರುಷದಿಂದ, ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಯಾಲಕ್ಕಿ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತಾವು ಇದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಯಿಟ್ಟು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಯಾಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಾಭ ಪಡೆಯಿರಿ.

ಎಂ. ಸಿ. ಎಸ್. ರೇಡಿಯೋ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್

ಅಖಿಲ ಕೊಡಗು ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖಾ ನೌಕರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಕಟ್ಟಡ

ಮೈನ್ ರೋಡ್, ಮಡಿಕೇರಿ.

★ ಜೀವನ, ಸುಶ್ರಾವ್ಯ ಕಾವ್ಯದಂತಿರಬೇಕು.

★ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಸಂಗೀತ ಝೇಂಕರಿಸುತಿರಬೇಕು. ★ ಅದು ತೃಪ್ತ ಜೀವನದ ಸಂಕೇತ.

ಸಂಗೀತದ ಸವಿ ಜೀವನಕ್ಕೊಂದು ಸೆಲೆ

1. ಆಧುನಿಕ ರೇಡಿಯೋ ಸೆಟ್ಟುಗಳು. ಅದರ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅಗ್ಗ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
2. ಸಿನೇಮಾ ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟರುಗಳು, ಟೇಪ್ ರೆಕಾರ್ಡರ್‌ಗಳು, ರಿಪೇರಿ ತಜ್ಞರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
3. ಟಲಿರಾಡ್, ಟಲಿಫೋನ್‌ಕನ್, ಶಾರ್ಪ್,

ಸವಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನೀವು ಗಳಿಸಿದ ಆಸ್ತಿಯೊಂದು ನೆಲೆ

ರೇಡಿಯೋಗಳ ಕೊಡಗಿನ ಅಧಿಕೃತ ಮಾರಾಟಗಾರರು.

"ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ" ಕಾಫಿ ತೋಟ, ಏಲಕ್ಕಿ ತೋಟ, ಕಿತ್ತಳೆ ತೋಟ, ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸಾಯ ಯೋಗ್ಯ-ವಾಗಳುಳ್ಳ ಕಾಡುಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಯಾ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಲಾರಿ, ಕಾರು, ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ಸ್ ಮೊದಲಾದ ವಾಹನಗಳ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಯಾ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ

— ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿರಿ —

128

WITH BEST COMPLIMENTS OF:

A. S. KAMATH & Co.

ESTATE SUPPLIERS & HARDWARE MERCHANTS,
Main Road, MERCARA. (Coorg)

SUB DEALERS FOR:

HINDUSTAN AMBASSADOR CARS
&
MAHINDRA, WILLY'S JEEPS.

ESTD:- 1925

No. 177 The Educational Officer's Co-operative Credit Society Ltd.,

MERCARA (N. Coorg)

Head Office : MERCARA. Sub-Centre : ALL OVER COORG DIST.

Share Capital	Rs. 1,73,400-00	Deposits	Rs. 2,10,450-00
Reserves	,, 18,382-00	Loans Issued	,, 3,16,56-00

We offer Attractive Rates of Interest on Deposits from members only.

THE SOCIETY IN WORKING ON ITS OWN FUNDS.

C. A. Appaiah, B.Com., Secretary.

G. S. Krishnaraju, B.A.,L.T., President.

129

PHILIPS
AUTHORISED
PHILIPS
RADIO DEALER

P. C. ACHAYA

College Road, MERCARA.

ನಿಮ್ಮ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಫಿಲಿಪ್ಸ್ ಮತ್ತು ಮರ್ಫಿ ರೇಡಿಯೋಗಳಿಗೆ ಇಂದೇ ಭೇಟಿ ಕೊಡಿರಿ:
ರೇಡಿಯೋ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಅನುಭವ ಪಡೆದಿರುವ ಕೊಡಗಿನ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ರೇಡಿಯೋ ವ್ಯಾಪಾರಿ

ಪಿ. ಸಿ. ಅಚ್ಚಯ್ಯ

ಕಾಲೇಜು ರಸ್ತೆ — ಮಡಿಕೇರಿ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಇತರ ವಸ್ತುಗಳು:—

1) ಫೇನ್ಸಿ ಲೈಟ್ ಫಿಟ್ಟಿಂಗ್ಸ್. 2) ಪ್ರೆಸ್ಟೀಜ್ ಪ್ರೆಶರ್ ಕುಕ್ಕರ್. 3) ಫಿಲಿಪ್ಸ್ ಬಲ್ಬುಗಳು
4) ವಿದ್ಯುತ್ ಇಸ್ತ್ರಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು. 5) ರೂಮ್ ಹೀಟರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಲಕರಣೆಗಳು

ಖಾತ್ರಿ ರೇಡಿಯೋ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳ ನಿಯತಕಾಲಿಕಗಳಾದ— ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, ಡೆಕ್ಕನ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್, ಟೈಂಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಎಕಾನಾಮಿಕ್ಸ್ ಟೈಂಸ್, ನವಭಾರತ ಟೈಂಸ್— ದೈನಿಕ. ಸುಧಾ, ಇಲಸ್ಟ್ರೇಟೆಡ್ ವೀಕ್ಲಿ, ಧರ್ಮಯುಗ್, ಈವ್ಸ್‌ವೀಕ್ಲಿ— ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ. ಫಿಲಿಂ ಫೇರ್, ಫೆಮಿನಾ, ಸ್ಟಾರ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಸ್ಟೈಲ್ಸ್, ಮಾಧುರಿ— ಪಾಕ್ಷಿಕ. ಮಯೂರ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಸಾರಿಕಾ, ಪರಾಗ್, ಫೇಂಟಂ, ಸೈನ್ಸ್ ಟು ಡೇ ಮತ್ತು ಇತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೂ ಇವರಲ್ಲಿ ದಯವಿಟ್ಟು ವಿಚಾರಿಸಿರಿ:

ಎಸ್. ಬರ್ನಾರ್ಡ್

ಚರ್ಚ್ ಗೇಟ್	ಮೈನ್ ರೋಡ್
ಮಡಿಕೇರಿ,	ವಿರಾಜಪೇಟೆ.

ಸಹಕಾರವೆಂದರೇನು ?

ಲೇಖಕ :

ಎಚ್. ಎಸ್. ಮಂದಮ್ಮಯ್ಯ,
ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು,
ಕಾನೂರು ಶಾಲೆ.

ಇಂದಿನ ಯುಗವನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಯುಗವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವವು ಒಂದು ಮಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವಾಗ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 'ಸಹಕಾರ' ಎಂಬ ಪದದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವಾಗ ಸಹಕಾರ ಎಂದರೇನು ? ಸಹಕಾರವನ್ನು ಏಕೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕು ? ಸಹಕಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕು ? ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಹಕಾರವೆಂದರೇನು ? ಸಹಕಾರ ಎಂಬ ಪದವು ಸಹ ಮತ್ತು ಕೃ ಎಂಬ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪದ. ಸಹ ಎಂದರೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ. ಕೃ ಎಂದರೆ ಕೃತಿಗಿಳಿಸು. ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಕೂಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಹಕಾರ ಎಂಬ ಪದವು ಕೊಡುವುದು. ಸಹಕಾರವೆಂದರೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕಲೆತು ಕೆಲಸ ಮಾಡು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು.

ತಾನು ಎಲ್ಲರಿಗಾಗಿ, ಎಲ್ಲರು ತನಗಾಗಿ, ಎಂಬುದು ಸಹಕಾರದ ಮೂಲ ಮಂತ್ರ. ಆದುದರಿಂದ ಹಿರಿಯ ಸರಕಾರಿ ಧುರೀಣರು ಸಹಕಾರದ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಈ ಗುರುತು ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸುಖ ದುಃಖಗಳು ಬಂದಾಗ ಆನಂದದಿಂದ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಬಾಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಅದು ಕೃತಿಗಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಸಹಕಾರವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಸ್ತುಗಳು ಬೇಕು.

ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಸಹಕಾರವೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ನೆರೆಹೊರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳು ಬಂದಾಗ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಕರಿಸಬೇಕು; ಪರಸ್ಪರ

131

ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅರ್ಥ.

ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಕಾರವಿದ್ದಿತು. ಸಹಕಾರವನ್ನು ಏಕೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕು ? ಭಾರತವು ಬುನಾದಿ ಕಾಲ ದಿಂದಲೂ ಒಕ್ಕಲುತನದ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಪರಕೀ ಯರ ಪಾಶದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರದ ಉಪಯೋಗ ಬೀಳದಂತಾ ಯಿತು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಒತ್ತಡದಿಂದ 1904ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸಹಕಾರ, ಕಾನೂನು ನಿಯಮ ಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅದು ಬ್ರಿಟಿ ಷರ ಕಾಲ. ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸ್ಥಾನ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಭಾರತವು ಹಳ್ಳಿಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಭಾರತದ ಜನ ತೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ವ್ಯವಸಾಯ, ರೈತಾಪಿ, ವರ್ಗವು ದೇಶದ ಬೆನ್ನೆಲುಬು. ಆದರೆ ಆ ರೈತನ ಸ್ಥಿತಿ ಒಡಕಲಾಗಿ ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದು ಶರೀರವು ಸಾಲದ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಬತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಮಾತ್ರ ಏಕೈಕ ಮಾರ್ಗವಾಗಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೂ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಲು ಇದುವರೆವಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಹಕಾರಿ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಾಲದ ರಚನೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದು. ವ್ಯವಸಾಯ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ಹಿರಿಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿ ಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಚಳವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ವ್ಯವಸಾಯ ಸಾಲದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿ-ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಸಾಲದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ. ನಮ್ಮ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ರೈತರು ಬಹಳ ಬಡವರಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶವೇನೋ ಅತಿ ಫಲವತ್ತಾದ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಬಡ ರೈತರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ವ್ಯವಸಾಯ ದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಆ ಕೆಲಸಗಳು ಸಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ.

ಸಹಕಾರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ವಿಶ್ವ ಸಮರದ ನಂತರ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರ ಅಭಿ ವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿದೆ. ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಯತ್ನಗಳು ಆರಂಭವಾದವು. ಪ್ರಪಂಚದ ಬೇರೆಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ದೂರ, ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅತಿ ಸಮೀಪವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಹಸಿವಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿದೆ. ಹಸಿವಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಈಗ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಯತ್ನಗಳು ನಡೆ ಯುತ್ತಿವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿವಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ತೀವ್ರ ಗೊಂಡಿದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾ ಮೊದಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಹಸಿವಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಉಗ್ರರೂಪ ತಾಳಿದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಏನು ಉಪಾಯ ? ಇದಕ್ಕೆ ಏಕೈಕ ಉಪಾಯವೆಂದರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಬೆಳವ ಣಿಗೆ ಮತ್ತು ರೈತಾಪಿ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟದ ಏರಿಕೆ; ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಡೆಲ್ಲಿಯ:ವರೆಗೆ ಸಹಕಾರಿ

ಚಳವಳಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಡೆಲ್ಲಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಡಾ|| ಬಿ. ಆರ್. ಸೇನ್ ಅವರು 1966ನೆಯ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಆಹಾರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ನೆರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಹಕಾರ ರಂಗದವರು, ಸಹಕಾರಿ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ವಿಶ್ವದ ಹಸಿವಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದು. ಹಸಿವಿನ ವಿಮೋಚನೆ ಚಳುವಳಿಯು ಆರಂಭವಾದುದು 1960ರಲ್ಲಿ. ಈ ಚಳುವಳಿಯು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರದ ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. 'ಉಳ್ಳವರು ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ನೆರವಾಗಬೇಕು' ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡುವುದು, ಹಸಿವಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವೇದವಾಕ್ಯಬೇಕು, ಆಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಮಾಜವಾದಿ ಸಮಾಜದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸುಲಭವಾಗುವುದು. ಈ ಕೆಲಸ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ದಿವಂಗತ ಪೂಜ್ಯ ನೆಹರೂರವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಸಹಕಾರಿ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸಿದ ವಿಚಾರ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವವನ್ನು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗಾಗಿ ತಾನು, ತನಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು, ಎಂದು ಸುಖ ಸೌಖ್ಯ ಶಾಂತಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಸಹಕಾರ ತತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು.

ಸಹಕಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕು ?

ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮನೋಭಾವ ಬಿಡಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ 1964ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮ ನಿವಾಸ್ ಮಿರ್ಧಾರವರ ಆಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಭಾರತ ಸರಕಾರ ನೇಮಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು 72 ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ 1 ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ 40 ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪಡೆದು 1965ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿತು.

ಈ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಲೋಪದೋಷಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಧಾವಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಿರ್ವಿವಾದ.

ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಈ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದೆ, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ತಾವೇ ಸ್ವಯಂಭೂಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬೇರೂರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ತಾವೇ ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಲೆಸಲು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕುಟಿಲೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಹೊಸಬರನ್ನು ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು, ವಾರ್ಷಿಕ ಸಭೆಗಳು ನಡೆಯದಂತೆಯೂ, ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಾರದಂತೆಯೂ, ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೂಡುವುದು, ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈವಾಡ ನಡೆಸು

ವುದು, ಹತ್ತಿರದ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ, ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಕಡ ನೀಡುವುದು, ಸ್ವಂತಕ್ಕಾಗಿ, ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ ಸಂಘವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸಹಕಾರದ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ವರ್ತಕರಿಂದ ಕಮೀಶನ್ ಪಡೆಯುವುದು, ಇವೇ ಕೆಲವು ಕುಟಿಲೋಪಾಯಗಳು. ಈ ಮೇಲಿನ ಲೋಪಗಳು ಮಾಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗಿರಬೇಕು.

ಸಂಘಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯ. ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯು ಮೊದಲು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಲ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ರೈತರ ಸಾಲ ನಿವಾರಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಯದು. ಆದರೆ ಅದುಮಾಡಿದ ಕೆಲಸದ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾತ್ರ ಬಹು ಕಿರಿದು ಎಂಬದಾಗಿ 1941ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಚಾರಣೆಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದೆ; ಅಲ್ಲದೆ 1962ರಲ್ಲಿ ರೂರಲ್ ಮತ್ತು ಇನ್‌ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಸರ್ವೆಯು ರೈತರ ಸಾಲದ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 11ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ರೈತರ ಒಟ್ಟು ಸಾಲದ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 60ರಷ್ಟನ್ನು ಲೇವಾದೇವಿದಾರರೇ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರದ ಸಾಲ, ರೈತರ ಒಟ್ಟು ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 4ರಷ್ಟು ಎಂಬದಾಗಿ ಮೇಲಿನ ವರದಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯಂತೆ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಹುಕಾರರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಬೆಳೆದು ಸರ್ವರಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಬರುವಂತ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾಹುಕಾರರ ಸೆರೆ ತಪ್ಪಿಸಲು ಯೋಗ್ಯ ಉಪಾಯಗಳಿವೆಯೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯ.

1934ರಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ ಸಹಕಾರವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ 30 ವರ್ಷಗಳ ತರುವಾಯ ರೈತನಿಗೆ ಬೇಕಾದ 100 ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 3.1 ರೂ.ಯನ್ನು ಸಹಕಾರ ಪೂರೈಸುತ್ತಲಿತ್ತೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆ ನಂತರ ರಿಜರ್ವ್ ಬೇಂಕಿನ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪತ್ತಿನ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯು 1951-52ರಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಸುಮಾರು 750 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಸಾಲದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಾಲವನ್ನು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ; ಶೇಕಡಾ 3ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯ ಪೂರ್ತಿ ಪ್ರಯೋಜನವು ಬಡ ರೈತನಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದು.

ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲವು ಶ್ರೀಮಂತರು ಮತ್ತಿತರ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಆ ಸಮಿತಿಯವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ 1962 ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ 254.81 ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳು ಈ ಬಾಕಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ

75ರಷ್ಟು ಹಣವು 5000/- ರೂ. ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಸ್ತಿ ಇರುವವರಿಂದ ಬರಬೇಕಿತ್ತು. ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 30ರಷ್ಟಿರುವ 1000/- ರೂ. ಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಆಸ್ತಿ ಉಳ್ಳವರಿಂದ ಶೇಕಡ 30ರಷ್ಟು ಹಣವು ಮಾತ್ರ ಬಾಕಿ ಇತ್ತು.

ಒಟ್ಟು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡಾ 5ರಷ್ಟಿರುವ ಹೆಚ್ಚು ಆಸ್ತಿವಂತರು ಸಂಘಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತವು ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣದ 3ರಲ್ಲೊಂದು ಭಾಗದಷ್ಟಿತ್ತು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಅಂಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಂದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದ ಪ್ರಯೋಜನ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ವಿಾಸಲಾಗಿಟ್ಟ ಹಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೊಲ ಉಳುವವರಿಗೆ ಸಾಲದ ಪೂರ್ತಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಸಿಕ್ಕುವಂತಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಹಕಾರಿಯು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ 3 ರೀತಿಯ ಸಾಲದ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವುದು. (೧) ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು, ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್, ಮೊದಲಾದ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು. ಇದನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲವೆನ್ನುವರು. 10-15 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆ. (೨) ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಜಮಿಾನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ದನಕರುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು, 3ರಿಂದ 7 ವರ್ಷ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುವ ಸಾಲ. (೩) ಮೂರನೆಯ ಹಂತದ ಸಾಲ, ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ವೇತನಕ್ಕೆ, ವ್ಯವಸಾಯ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ, ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಸಾಲ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸಾಲ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಸುಗ್ಗಿಯ ನಂತರ ರೈತರು ಸಾಲವನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ 3 ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮುಖ್ಯವಾದರೂ 3ನೇ ಹಂತದ ಸಾಲ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಬಡ ರೈತ ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಯೋಜನ ಬಡ ರೈತನಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಷ್ಟು ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ದೊರೆತರೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನಿಗ ಇಡಬೇಕಾದುದು ಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಜೀವನದ ಸಕಲ ರಂಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದೇ ಸಹಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾದರೆ ರೈತನ ಸಾಲದ ಬೇಡಿಕೆಯ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ಸಹಕಾರ ಸಂಘವೇ ವಹಿಸಬೇಕು. ಸಾಹುಕಾರರ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಸಾಲಗಳ ಬಾಧೆ ರೈತನಿಗೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇಳಿದ ನೂರಕ್ಕೆ ಮೂರರಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಕಾರದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ರೈತ ಪಡೆದು ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ದೂರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಪ್ಪಬೇಕು. ಕೇಳಿದ ಸಾಲದ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ ಅದು ಪೂರ್ತಿ ಹಂತ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 5 ಹಂತಗಳನ್ನು

ಮಾಡಬೇಕು.

1) ಗೊಬ್ಬರ ಬಿತ್ತನೆಯ ಬೀಜ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನೇ ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದರ ಬದಲು ವಸ್ತುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲೇ ಕೊಡುವುದು.

2) ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ವ್ಯವಸಾಯ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸಂಘವೇ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದು.

3) ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಕಾಳು, ಕಡ್ಡಿ, ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ರೂಪದಲ್ಲೇ ಕೊಡುವುದು.

4) ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕೆಲವೊಂದು ಹಣ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟು ಸರಿಯಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ ಹಣ ಕೊಡುವುದು.

5) ರೋಗ ರುಜಿನಗಳು ಬಂದರೆ ಆದಾಗಿ ಮಂಜೂರಾದ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ಹಣದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೊಡುವುದು. ಇದರಿಂದ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ ಹಣವು ದುರುಪಯೋಗವಾಗದೆ ಸದುಪಯೋಗವಾಗುವುದು.

ಸಹಕಾರದಿಂದ ಸರ್ವರ ಉದ್ಧಾರವಾಗಿ ಸರ್ವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಗೆಹರಿಯಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹಾರೈಸಿ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಮುಗಿಸುವೆನು.

|| ಜೈ ಹಿಂದ್ ||

ಮಕ್ಕಳ ಏಳಿಗೆಯೇ ಲೋಕದ ಕಲ್ಯಾಣ

ಲೇಖಕ:— ಪಿ. ಕೆ. ತಿಮ್ಮಯ್ಯ, ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ,
ಜಿ. ಎಚ್. ಪಿ. ಶಾಲೆ, ಚೆಯ್ಯಂಡಾಣೆ.

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಜೀವಜಂತುಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನೂ ಒಂದು ಜೀವಿ. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜೀವ ಜಂತುಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮೇಲ್ಮೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿತು ಮುನ್ನಡೆಯುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು.

ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳ, ಹವೆ, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಾತಾವರಣಗಳು ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಜನನು ಜೀವಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬಹು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಚರಿತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಮೈಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಬೆತ್ತಲೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು, ಹಣ್ಣು ಮಾಂಸ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ, ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂದು, ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಾಣದ ಅನೇಕ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಇತರ ಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜಯಶೀಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಮಾನವನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟಿದೆಯೆಂದೂ, ಹೇಗಿದೆಯೆಂದೂ ವಿವೇಕಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದರೆ, ಮಾನವನು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವೆನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ, ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಬೆಳಸಿ, ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಎಷ್ಟು

ಮಂದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಅರಿತರೆ ಕೇವಲ ಕೆಲವೇಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಈ ವಿಧದ ಸಾಹಸಿಗಳು ಹತ್ತಾದರೆ ದುರ್ಮಾರ್ಗ ಪ್ರವರ್ತಕರು ಲಕ್ಷಾಂತರ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಏಳಿಗೆ ಹೇಗಾಗುವುದು?

ಮಾನವನ ಏಳಿಗೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ವಿವೇಕಶಾಲಿಗಳ ವಿವೇಕ ವರ್ತನೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗವಾಗುವ ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅಣಿಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸದ ಪ್ರಥಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಯರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದು. ಮಗುವು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ತಾಯಿ ತಂದೆಯರು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಗುವಿನ ಮುಂದೆ ತಾಯಿತಂದೆಯರು ಉತ್ತಮ ಗುಣ ನಡತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕು. ಕೆಟ್ಟ ಗುಣಗಳನ್ನು ತಮಾಷೆಗಾಗಿಯಾಗಲಿ ಮಗುವಿನ ಮುಂದೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಾರದು. ಮಗುವು ಹುಟ್ಟಿ ಸಾಧಾರಣ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ತಾಯಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಆಗ ಅದು ತಾಯಿಯ ಕಣ್ಣು, ಬಾಯಿ, ಕಾಲು, ಕೈಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅನುಕರಿಸುವುದು. ತಾಯಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು, ತಾಯಿಯು ನಡೆಯುವಂತೆ ನಡೆಯಲೆತ್ನಿಸುವುದು, ಮಾತನಾಡಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಹಸ ಮಾಡುವುದು. ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ತಾಯಿಯ ಗುಣಗಳ ಮೊದಲಿನ ಪಾಠವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇದುವೇ ಮಗುವಿನ ಮುಂದಿನ ಜೀವನ ನಡೆಸಲಿರುವ ಅಡಿಪಾಯ ವಾಗುವುದು. ಈ ಅಡಿಪಾಯವು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಗುವಿನ ಮುಂದಿನ ಜೀವನವೇ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ತಾಯಿಯೇ ಮೊದಲಿನ ಗುರು, ಪಾಲಕಳು. ಇದನ್ನು ತಾಯಿ ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಮಗುವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸದಿದ್ದರೆ ತಾಯಿಯ ತಾಯ್ತನಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ. ತಾಯಿಯು ಮಹಾಪಾಪ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು. ಈ ಪಾಪದ ಫಲವು ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಸಾಯುವ ಮೊದಲೇ ಅರಿವಾಗುವುದು.

ಮಗುವಿನ ಎರಡನೆಯ ಅವಸ್ಥೆ ಮೂರು ವರ್ಷದಿಂದ ಐದು ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ. ಆಗ ಮಗುವು ಮನೆಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರಗಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಉತ್ತಮ ಗುಣ ಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಏಕಾಂಗ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಘ ಜೀವನದ ಪ್ರಥಮ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಸಮ ವಯಸ್ಸಿನ ಹಲವು ಶಿಶುಗಳು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ಅವುಗಳ ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುವು; ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಓರ್ವ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯಾದ ತಾಯ್ತನದ ಮರ್ಮವನ್ನ ರಿತ ಚಾಲಕಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈಕೆಯೇ ಈ ಶಿಶುಗಳ ತಾಯಿಯೆನಿಸಬೇಕು. ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿತು ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಯಬೇಕು, ನಡೆಸಬೇಕು. ಆಗ ಈ ಶಿಶುಗಳು ಐದು ವರ್ಷ ತುಂಬುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗುಣಗಳ ನಿಜಾನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದು ಓದು, ಬರೆಹದ ಮುಂದಿನ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುವು.

ಮುಂದೆ ಈ ಶಿಶುಗಳು ಎಷ್ಟೇ ದಾರಿತಪ್ಪಿ ಮುನ್ನಡೆಯುವಂತಿದ್ದರೂ, ಮೊದಲಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಫಲವು ಎಂದೆಂದೂ ನಾಶವಾಗದು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಶಿಶುಗಳು ಮುಂದೆ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಮಹಾಪುರುಷರಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಶುಗಳು ಬೆಳೆದು ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗವಾದರೆ ಭೂಲೋಕದ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವೇನು ? ತಾಯಂದಿರ ಕೀರ್ತಿ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಹರಡಲು ತೊಡಕೇನು ? ಸ್ತ್ರೀ ಜನಾಂಗವು ಈ ಸಾಹಸವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದು. ಈ ಮಹತ್ಸಾಧನೆಯು ಲೋಕದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಸಾಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಡೆದು ಉದ್ಧಾರವಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಕೆ.

|| ಶುಭಮಸ್ತು ||

ಸಹಕಾರ

ಲೇಖಕ:— ಕೆ. ಪಿ. ಮುತ್ತಣ್ಣ, ಬಿ.ಎ.,ಎಲ್.ಟಿ.,
ನಿವೃತ್ತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಬಲಮುರಿ.

ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಗ್ರಾಮುಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ನಾನಾ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆ-ಮುಂಜಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲೂ, ಈ ಸಹಕಾರ ತತ್ವವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಸಂಕೋಲೆಯಿಂದ ಬಡರೈತರು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಲು ಯಾವ ದಾರಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. 1904ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಸಹಕಾರ ತತ್ವವು ರೈತರನ್ನು ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಹಾಗೂ ಬಡ್ಡಿ ಸಾಲ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೈಹಿಡಿತದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಇಂತಹ ಒಂದು ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಿತು. ಇದೇ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಮೋಘವಾದ ಸೇವೆ. ಇದನ್ನು ಬಡರೈತರು ಒಂದು ವರಪ್ರಸಾದವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬೇಕು.

ಸ್ಥಾಪಕ :

ಸಹಕಾರ ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಸಂಘವು ಪ್ರಥಮತಃ ಸುಮಾರು 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಓರ್ವ ದೊಡ್ಡ ಉದಾರಿ ರಾಯಿ ಫಿಸೇನ್ ಎಂಬವನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ರೈತರು ಎಹೂದ್ಯ (Jews) ಬಡ್ಡಿ ಸಾಲ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಪಾಶಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಅವರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ಕಾಣದೆ ಅತಿ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವೇನೆಂದರೆ, ಅಸಹಾಯಕರಾದ ಮತ್ತು ಏಕಾಕಿಗಳಾದ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಒಂದುಗೂಡಿ, ಒಂದು ಸಂಘ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮಂತರು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿವಂತರು ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾವು ಕೂಡ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ತತ್ವ. ಹೀಗೆ ರಾಯಿ ಫಿಸೇನನು ಗ್ರಾಮದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಒಂದು ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಬೇಂಕಿನಿಂದ ಹಣ ಸಾಲ ಕೊಡುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದನು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ರೈತರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಬೇಂಕಿನಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿ ಇಡುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ರೈತರು ಪ್ರಗತಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾ ರ ತ :

1883ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪೂನಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ ವಿಲಿಯಂ ಪೆಡರ್ನ್‌ಬರ್ನ್ ಎಂಬವನು ಒಂದು ವ್ಯವಸಾಯದ ಬೇಂಕನ್ನು ತೆರೆದನು. ಇದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಫೆಡರಿಕ್ ನಿಕೋಲ್ಸನನು ಜರ್ಮನಿಗೆ ಹೋಗಿ, 1902ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. 1904ರಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರವು ಆ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸಾಲಗಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಪಾಸು ಮಾಡಿತು. 1912ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಕೊ ಡ ಗು :

ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವು 1905ರಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿತು. ಆಗ ಬರೆ ಸಾಲದ ಸಂಘ ಮಾತ್ರ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದು ಮುಂದಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ 1914-15ರಲ್ಲಿ ಮೆಕಲ್‌ಗಾನ್ ಕಮಿಟಿಯ ವರದಿಯು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದೊಂದು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಸಾಲದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪಿತ ವಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಬಹಳ ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿತು.

1 9 6 8 ರಲ್ಲಿ

ಈಗ (1968ರಲ್ಲಿ) ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಂಘಗಳು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿವೆ. ಶೇ. 90ರಷ್ಟು ರೈತರು ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. 482 ವಿವಿಧ ಸಂಘಗಳಿವೆ. 1.13 ಲಕ್ಷ ಜನರು 83.28 ಲಕ್ಷ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾದಿರಿಸಿದ ನಿಧಿ (Reserve Fund) ಮತ್ತಿತರ ನಿಧಿ ಸುಮಾರು 180 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು 21 ಲಕ್ಷ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಇವೆ. ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 478 ಲಕ್ಷ ಹಣವು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ವಿವಿಧ ಸಂಘಗಳು:

ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಬೇಂಕು; ಜಮೀನು ಅಡಮಾನ ಬೇಂಕು; ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ; ರಾಜ್ಯದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಬೇಂಕು, ಫಸಲು ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಸಂಘಗಳು, ಸಹಕಾರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು; ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಸಂಘಗಳು; ಸಹಕಾರಿ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿ; ದವಸ ಭಂಡಾರಗಳು; ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪುಸ್ತಕದ ಸ್ಟೋರ್ಸ್; ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರ ಯೂನಿಯನ್; ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂಘ; ಸಹಕಾರ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾಜ; ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಬಗೆಬಗೆಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳು ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಬ್ಬಿವೆ.

ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಉದ್ದೇಶ :

ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮೂರು— ಸ್ವಾವಲಂಬನ, ಮಿತವ್ಯಯ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ. ಈ ಮೂರು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಮಹಾಪ್ರಯಾಸ.

ಒಂದು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಐನತ್ತು ಜನರು ಈ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾರೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ರೈತರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಬಡತನದಿಂದ ಪೂರಾ ಮುಕ್ತರಾಗದಿದ್ದರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಖಮಯವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಾಲವು ಹಲವಾರು ಸಂಘಗಳಿಂದ ಸುಲಭ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು :

ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈವತ್ತು ಕೊಡಗು ಕಾಫಿ, ಕಿತ್ತಳೆ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಒಳ್ಳೆಮೆಣಸು ಮೊದಲಾದ ಕೃಷಿಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸಿ ಉದ್ಯಾನ ವನದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೂ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಂದ ರೈತರಿಗೂ ಪ್ಲಾಂಟರಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಸಿಕ್ಕುವುದರಿಂದಲೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಸಂಘಗಳು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ವರ್ಣಾಕ್ಷರ ಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯತಕ್ಕದ್ದು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರೇಶನ್ ಕಾರ್ಡಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿ, ರಾಗಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದು, ಇದೆಲ್ಲವು ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಆಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಬಡ ರೈತರ ಅವಸ್ಥೆಯು ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಧೋಗತಿಗೆ ಇಳಿಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು 1910ನೇ ಇಸವಿಗೆ ಮುನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ ವಿನಹ, ಇತರರಿಗೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರನ್ನು ಮತದಾನ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ, ಕಮಿಟಿ-ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಭಾಷಣ ಕೊಡುವ ತರಬೇತು, ಗ್ರಾಮದ ನಾಯಕರನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವ ಶಕ್ತಿ-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಅನುಭವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಸರಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಲು ನುರಿತ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತವೆ.

ಲೋಪದೋಷಗಳು :

ಸಮಗ್ರ ದೇಶವೇ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಂಘಗಳು, ಸ್ಟೋರುಗಳು, ದಿವಾಳಿ ಯಾಗಿವೆ. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಸದಸ್ಯರು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೋ, ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಬಳಸದೆ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊ ಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟು ಸಾಲ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಅಷ್ಟು ಸಾಲವನ್ನು ಸದಸ್ಯರು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾವಲಂಬನ, ಮಿತವ್ಯಯ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ಈ ಮೂರು ತತ್ವಗಳು ಬೈಲಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವುದೇ ವಿನಹ ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬದಲು ಸಾಲ ಹೊಂದುವುದರಲ್ಲಿ ನುರಿತವರಾಗಿರುವರು. ಸಾಧಾರಣ ಬಡಬಗ್ಗರಲ್ಲಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಅಭಾವವಿಲ್ಲ. ಬಸ್ಸು, ಸಾರಾಯಿ, ಸಿನಿಮಾ— ಇವುಗಳಿಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲು ಹಣಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಜೀವನದ ಮಟ್ಟ ಸ್ವಲ್ಪ ಏರಿದರೂ ಸಹ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ. ಹುಲ್ಲಿನ ಮನೆಗಳೆಲ್ಲ ಕಡಿಮೆ

ಯಾಗಿ ಹಂಚಿನ ಮನೆಗಳೇ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ಒಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಜನರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಮಾಡಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೇ ಸಾಲವಿದ್ದರೂ ದೈನಂದಿನ ಜನಜೀವನವು ಸುಸೂತ್ರ ವಾಗಿ, ಸುಖಮಯವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬಡವರಿಗೂ, ಕೆಲವು ಬಂಡವಾಳಗಾರರಿಗೂ ಅತಿ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಂತರವಿದ್ದಿತು. ಅದು ಈಗ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದೃಶ್ಯ ವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಸಹಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂದು ತಲೆದೋರಿರುವ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ದೋಷವು ಯಾವು ದೆಂದರೆ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕೆಲವೇ ಜನ ಸ್ವಾರ್ಥಹಿತಾಸಕ್ತರು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದಂತೆ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಸ್ವಹಿತ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ವಿಡಂಬನೆ :

ಗಣಿತ ಪಾಠ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟ !

ಲೇಖಕ:— ಬಿ. ಡಿ. ಗಣಪತಿ
ಸಂಪಾದಕರು: "ಕೊಡಗು", ಮಡಿಕೇರಿ.

"ನನಗೊಂದು ಚೂರು ಕಾಗದ ಕೊಡು" ಎಂದು ಹೋಟೆಲಿನ ಮಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಕೈಗೆ ಅಂಟಿದ್ದ ಎಣ್ಣೆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಒರಸಿ ತೆಗೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಮಾಣಿಯು ಏನೋ ಗೊಣಗುತ್ತಾ ಒಂದು ಚೂರು ಕಾಗದ ತಂದುಕೊಟ್ಟನು.

ನಾನು ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮನುಷ್ಯ. ಕಾಗದ ಚೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಂಥಾ ಗಹನ ವಿಚಾರವಿರಬಹುದೋ ಬಲ್ಲವರಾರು? ಆದ್ದರಿಂದ ದೊರೆತ ಕಾಗದ ಚೂರಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಬರೆದಿದೆಯೆಂದು ನೋಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ ನನ್ನದು. ಕೈ ಒರೆಸುವ ಮೊದಲು ಕಾಗದವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ, ಮರುಗಿಸಿ ನೋಡಿದೆ.

ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೇನಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಲೆಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕದ ಒಂದು ಹಾಳೆ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಲೆಕ್ಕವಿತ್ತು.

"ಒಬ್ಬ ಹಾಲು ಮಾರುವವನು ಸೇರಿಗೆ ೭೫ ಪೈಸೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಬೆರೆಸಿದ ನಂತರ ಸೇರಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯಂತೆ ಮಾರಿ ಶೇಕಡ ೪೦ರಷ್ಟು ಲಾಭ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಆತನು ಸೇರಿಸಿದ ನೀರೆಷ್ಟು ? "

ಅದನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಓದಿದೆ. ನನಗೆ ಕ್ರಮಶಃ ಅರ್ಥವಾಗತೊಡಗಿತು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾನೀಯ ಕಾಫಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಹೆಚ್ಚು ನೀರೇ ಆಗಿತ್ತು !

ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಾಭವಾಗುತ್ತ

ದೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೆಕ್ಕ ಯಾ ಗಣಿತ ಪಾಠದ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಮಗು ಬೆಳೆದು ತನ್ನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ತೊಡಗಿದಾಗ ಈ ಚಿಕ್ಕಂದಿನ ಗಣಿತ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಲಾಭದ ಅನುಭವವು ಆತನನ್ನು ಆ ಕಡೆ ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಇದೆ. ಇಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಶುದ್ಧ ಹಾಲು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುವಂಥಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಲೆಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಲೆಕ್ಕಪುಸ್ತಕಗಳ ಪುಟಗಳನ್ನು ಮಗುಚಿ ನೋಡಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಲೆಕ್ಕಗಳ ಮಾದರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೌಹಾರಿದೆನು. ನಾವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವೆವಂತೆ ! ಇದೇ ವಿದ್ಯೆಯೇ ?

ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೆರೆಸುವುದು, ಕಾಫಿಗೆ ಚಿಕೋರಿ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡುವುದು, ಆ ರೀತಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಲಾಭ ಸಂಪಾದಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಗಣಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಸುಳೆಗಳ ಮೆದುಳಿಗೆ ತುಂಬುತ್ತಿವೆ. ಇದೇ ಗಣಿತ ಪಾಠವಂತೆ !

ಇದಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು.

"ಒಬ್ಬ ಮದ್ಯಪಾನ ವರ್ತಕನು ೫ ಭಾಗ ಮದ್ಯಕ್ಕೆ ೭ ಭಾಗ ನೀರು ಬೆರೆಸಿ ಈ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು .... ದರದಲ್ಲಿ ಮಾರಿ .... ಲಾಭ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲವೇ—

ಒಬ್ಬ ಅಕ್ಕಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ೧ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಅಕ್ಕಿಗೆ ೫ ಕಿಲೊಗ್ರಾಂ ಬಿಳಿಕಲ್ಲು ಸೇರಿಸಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲಿಗೆ ಶೇಕಡ ೧೨ರಷ್ಟು ಲಾಭ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಆತನು ವಿಂಸಿದ ಬೆಲೆಯು ದರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿ."

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಇದೇ ಗಣಿತ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಒಂದು ಅಳತೆ, ಮಾರುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಅಳತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಹೇಗೆ ಲಾಭ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದೂ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ!

"ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ನೆರೆಯವನ ಕಿಸೆಗೆ ಕನ್ನ ಹಾಕು" ಎಂಬ ಈ ಮೇಲಿನ ಮಾದರಿಯ ಗಣಿತ ಪಾಠದ ಜೊತೆಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ನೀತಿ ಪಾಠಗಳೂ, ಬೋಧಪ್ರದ ವಿಚಾರಗಳೂ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ, ಎಂಬುದು ನಿಜವಾದರೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧವಾದ ಈ ಪಾಠಕ್ರಮದ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಯಾವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೌತಿಕ ಲಾಭ ಬರುತ್ತದೋ ಅದನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಗಣಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ದರೋಡೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಿಶ್ರಗೊಳಿಸಲು ಅದ್ಭುತ ಒಳಸಂಚನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದ ಪಂಚಮದಳದವರಂತೆ ವಿದ್ಯಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಗಣಿತ ಪಾಠವು ಗೂಢಾಚಾರದ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬೇಹುಗಾರಿಕೆಯ ಕಾರಣವೇ ಮಕ್ಕಳ ಬೆಳೆಯದ ಮನವು ಸುಲಭವಾಗಿ ತನ್ನ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

"ರಾಮುನಿಗೆ ಗೋವಿಂದನಿಗಿಂಥ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹಣವಿದೆ. ಶಂಕರನಿಗೆ ರಾಮುನ ಒಂದೂವರೆ ಪಾಲು ಅಧಿಕವಿದೆ. ಈ ದಾಮಾಶಯದಂತೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅವರೊಳಗೆ ಹಂಚು."

ಈ ರೀತಿಯ ಲೆಕ್ಕಗಳು ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿಗರಲ್ಲಿ ಈರ್ಷೆ, ದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಭಾವನೆಯನ್ನೂ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅನೈಕ್ಯತೆಯ ಬೀಜವನ್ನೂ ಬಿತ್ತುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

'ಶೇಕಡ ೨೫ರ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ರೂ.

೨೫೦ ಎಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರೂ. ೧೦೦೦/– ವಾಗುವುದು'' ಈ ರೀತಿಯ ಆಶಾ ಪ್ರಚೋದಕ ಮತ್ತು ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿ ಹಣಗಳಿಸುವ ಮನೋಭಾವ ಪ್ರೇರೇಪಕ ಮಾದರಿಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆರ್ಷೇಯ ಪರಂಪರೆಗಳಾದ ತ್ಯಾಗ, ಧಾರಾಳತನ, ಪರದುಃಖ ನಿವಾರಣೆಗಳತ್ತ ಒಲಿಯುವುದೆಂತು ?

ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಬಹುದಾದರೆ "ನನ್ನ ಹಿರಿ ಮಗನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ೧೦ ಸಾವಿರ ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ ೮ ಸಾವಿರ, ಎಳೆಯ ಮಗುವಿನ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ೮೦೦ ರೂ. ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ೩೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆಸ್ತಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಮೊದಲು ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಆಸ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯವೆಷ್ಟು ?"

ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ವೆಚ್ಚವಾದುದನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹಣದ ಮಾಪನಗಳಿಂದ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವ ಭೌತಿಕ ಮನೋಭಾವದ ಪ್ರಭಾವ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗಾದೀತು ?

ಇನ್ನೊಂದು ಲೆಕ್ಕ ನೋಡಿ: "ಒಬ್ಬ ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯ ಎರಡನೇ ಒಂದಂಶವನ್ನು ಹಿರಿಯ ಮಗನಿಗೂ, ಉಳಿದುದರ ಅರ್ಧಾಂಶವನ್ನು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೂ, ಉಳಿದುದನ್ನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೂ ಹಂಚಿ ಮೃತನಾಗುತ್ತಾನೆ." ಈ ಮಾದರಿಯ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಇಂದಿನ ದುಡ್ಡಿನ ಆರಾಧನೆಯ ಹಾಗೂ ಭೌತಿಕ ಉಪಾಸನೆಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ತಂದೆ ಸತ್ತು ತಮಗೆ ಆಸ್ತಿ ದೊರೆಯಲೆಂದು ಆಶಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿದೆ ?

ಇಂದಿನ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಕನಸಿನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅಸಾಧ್ಯ ಸುಖದ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರೆ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ವಾಮಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ "ಆದರೆ ಹೋದರೆ" ಲೆಕ್ಕ ಪಾಠವೂ ಪ್ರಬಲ ಕಾರಣ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ "ನಾನು ಈಗ ಸಂಪಾದಿಸುವುದರ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಾದರೆ ... ." ಇಲ್ಲವೇ "ನಾನಿರುವ ಮನೆ ಮಹಡಿ ಮನೆಯಾಗಿದ್ದು ಮಹಡಿಯ ಎತ್ತರ ೬೦ ಅಡಿ ಇದ್ದು ಅದರ ನೆರಳು ಇಷ್ಟು ದೂರಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೆ ...." ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮುಂದೆ ಈ 'ಆದರೆ ಹೋದರೆ' ಮುಂಡಿಗೆಯನ್ನಿರಿಸಿದರೆ ಅವರು ಆಕಾಶ ಗೋಪುರ ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲೇ ಕಾಲ ಕಳೆದರೆ ವಿಶೇಷವೇನಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ—

"ಒಂದು ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ೧೦೦೦ ಗಂಡಸರಿಗೆ ೧೨೦೦ ಹೆಂಗಸರಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ೧೦೦೦ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಗಂಡಸರಾದಂತಾಯಿತು ?''

ಈ ರೀತಿಯ ಲೆಕ್ಕಗಳು ಎಳೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟುಮಾಡುವದೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಪತನವಾಗಿದೆ. ಜೀವನದ ನೆಲೆ ಬೆಲೆಗಳು ಕುಸಿದಿವೆ. ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹಲುಬುವವರು ಇಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಯಾವ ರೀತಿ ಸಮಾಜದ ಅಧಃಪತನಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಯೆಂದು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

"ಒಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರನು ೯೦ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಒಪ್ಪಿ ೫೦ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡದ ಐದನೇ ಎರಡಂಶ ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ತಿಯಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೆಲವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ೯೦ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿದನು. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟು ?" ಇದು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾದರಿಯ ಲೆಕ್ಕ. ಇಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಗೂ ಈ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಂತರ ! ಯಾವುದೇ

146

ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರನು ನಿಶ್ಚಿತ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿದ ನಿದರ್ಶನ ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದೆಯೇ ?

ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. "ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಮಾಸಿಕ ವೇತನದ ಶೇಕಡ ೧೦ರಷ್ಟು ದಾನ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಉಳಿದುದರಲ್ಲಿ ...." ಶೇಕಡ ೧೦ರಷ್ಟು ದಾನ ಧರ್ಮಕೊಡುವ ಮಾತಿರಲಿ; ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೧೦ ಪೈಸೆ ದಾನ ಕೊಡುವವರೆಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ ? ಸಂಬಳದ ಶೇಕಡ ೧೦ರಷ್ಟು ದಾನ ಕೊಡುವವರಿದ್ದರೆ ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಇಂದಿನಂತಿರುತ್ತಿತ್ತೆ ?

ಈ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ- ಹಿಟ್ಲರನ ಗೆಸ್ಟಪೋವಳ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನಾಹುತ ಮಾಡಿದೆ; ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಇದನ್ನು ಓದುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ, ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾದ ಈ ಬರೆಹದ ತಿರುಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಅದೇ ನನ್ನ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಧನ್ಯತೆ !

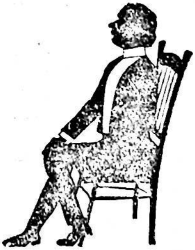

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾ
ಸಹಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಬೇಂಕಿನ
ಪ್ರಗತಿಯ ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ನೋಟ

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಬೇಂಕು 1921ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಕಾಯಿದೆಗೆ ಅನುಗುಣಗಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿತು. 48 ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು 16 ಬಿಡು ಮೆಂಬರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ರೂ. 4,400/- ಪಾಲು ಭಂಡವಾಳದಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ಬೇಂಕು ಇಂದು 423 ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಮತ್ತು 136 ಬಿಡು ಮೆಂಬರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಇದರ ಪಾಲು ಭಂಡವಾಳವು ರೂ. 35 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ.

ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಆರಂಭದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಬೇಂಕು ಕೇವಲ ರೂ. 11,000/-ವನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ. ಅನಂತರ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನುರಿತ ಸಹಕಾರಿಗಳ ದುಡಿಮೆಯಿಂದ ಪ್ರಗತಿಯ ಹಂತವನ್ನು ಏರುತ್ತಾ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೇಂಕುಗಳ ಪೈಕಿ ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಪಾರಿತೋಷಕವನ್ನು ಪಡೆದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಪುಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ ಕೊಡಗು ಹಾಗೂ ಬೇಂಕು ಹೊಂದಿದೆ.

ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ. 1 ಕೋಟಿ 51 ಲಕ್ಷ ಫಸಲು ಎತ್ತಾವಳಿ ಸಾಲವಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗಿದ್ದು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯು ಒದಗದೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಸಾಲವು ವಸೂಲಾಗದೆ ಸಂಘಗಳಿಂದ ರೂ. 39 ಲಕ್ಷ ವಾಯಿದೆ ಮೀರಿದ ಸಾಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ. 1 ಕೋಟಿ 71 ಲಕ್ಷ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಘಗಳು ವಾಯಿದೆ ಮೀರಿದ ಬಾಕಿದಾರರಾದ ಕಾರಣ ವರದಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಸಂಘಗಳಿಗೆ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಳಂಬವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸಂಘಗಳು ವಾಯಿದೆ ಮೀರಿದ ಬಾಕಿದಾರರಾದರೂ ಕೂಡ ಗೊಬ್ಬರ ವಗೈರೆ ಹಲವಾರು ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಬಡ ರೈತಾಪಿಗಳ ನೆರವಿಗೆ ಬೇಂಕು ಬಂದಿದೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಘಗಳು ವಾಯಿದೆ ಮೀರಿದ ಬಾಕಿದಾರರಾದರೂ ಕೂಡ ಸಾಲವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಮೆಂಬರುಗಳಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1400 ಎಕ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನನಾಸು ಬೆಳೆಯುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 3 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಅನನಾಸು ವ್ಯವಸಾಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರ ಬೇಂಕಿನಿಂದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿಶೇಷ ಗಿರ್ವಿ ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಅನನಾಸು ಬೆಳೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಏಕ್ರೆ 1ರ ರೂ. 3,400/- ರಂತೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಮಂಜೂರಾದ ಹಣವನ್ನು 2 ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಡೈರೆಕ್ಟರವರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಟವಾಡೆ ಮಾಡುವಂತೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಮೊದಲನೇ ವರ್ಷ ರೂ. 3,000/- ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ. 400/-ರಂತೆ ಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಈ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡಕೊಂಡ ತಾರೀಕಿನಿಂದ 3ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ. 2,500/- ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿ ಉಳಿದ ರೂ. 900/-ನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಸಾಲವನ್ನು ಪರಭಾರೆಯಾಗದೆ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಗಳ ಗಿರ್ವಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಜಮೀನು ಮತ್ತು ಜಲವಸತಿಯುಳ್ಳ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ರೈತರು ವಿದ್ಯುತ್ ಮೋಟಾರನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಜಮೀನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಲು ಬೇಂಕಿನ ವತಿಯಿಂದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಸಂಘಗಳ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿಯೂ ರೂ. 2,000/- ಮೀರದಂತೆ ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಸಾಲವನ್ನು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತರಾದ ರೈತರಿಗೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿಯೋಜಿತವಾಗಿರುವ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕೊಡುವ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪಡಕೊಂಡ ಸಾಲಕ್ಕೆ ರೈತನು ವಿದ್ಯುತ್ ಮೋಟಾರನ್ನು ಈಡು ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಾಲಿಯಾನ ಶೇಕಡಾ 7ರಂತೆ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ವಾಯಿದೆ ಮೀರಿದ ಕಂತುಗಳಿಗೆ ಸಾಲಿಯಾನ ಶೇಕಡಾ 12ರಂತೆ ಸುಸ್ತಿ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಪಾವತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡ ವಿದ್ಯುತ್ ಮೋಟಾರನ್ನು ಬಾವಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ವರೆಗಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ರೈತನೇ ಭರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಪ್ರಥಮ ಕಂತನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ ಮೋಟಾರು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಿನದಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗಲೇ ಡಿಮಾಂಡು ಡ್ರಾಫ್ಟಿನ ಮೂಲಕ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ರವಾನಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಅಲ್ಪವೆಚ್ಚದಿಂದ ರವಾನಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಬೇಂಕಿನ ಪ್ರಗತಿಯು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಲಿರುವುದರಿಂದ ಸಹಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಇತರ ಜನ ಸಮೂಹಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಬೇಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ.

ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ಬೇಂಕಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಈಗಾಗಲೇ ಬೇಂಕಿನ ಎರಡು ಶಾಖೆಗಳನ್ನೂ ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೂ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಸಹಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಉಳುವರಿ ಹಣವನ್ನು ಬೇಂಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ನಿರಖು ಠೇವಣಿಯನ್ನು ಇಡುವರೆಂದು ಆಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೊರ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಬರುವ ಸಹಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಹಕಾರಿಗಳಿಗೂ, ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಹಕಾರಿ ಅತಿಥಿ ಗೃಹವನ್ನು ಬೇಂಕಿನ ವತಿಯಿಂದ ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಸಹಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇವೆ.

ಪಿ. ಎಂ. ಉತ್ತಪ್ಪ, ಬಿ.ಎ.,ಎಲ್.ಟಿ.,
ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್.

ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು

ನೀಡಿದ ಆದರ್ಶ

ಲೇಖಕ:— ಎದುರ್ಕಳ ಕೆ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಭಟ್,
ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಭಾಗಮಂಡಲ.

ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯು ಆ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಸರ್ವಾಂಗೀಣವಾದ ಆರೋಗ್ಯದ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲೂ ಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ— ಹಾಗೆಯೇ ಪದ್ಧತಿ ಹಾಳಾದುದಾಗ ರೋಗ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಕೂಪಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಉದ್ಭವಿಸಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯಲು ಆದರ್ಶವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುವ ಅಂಶವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ಶಕ್ತಿಯಾದರೆ ಪದ್ಧತಿಯು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ತರುವ ಕ್ರಮ ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಒಂದು ಬೆಂಕಿಯಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕ್ರಮ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದಾದ್ಯಂತ ನಾವು ಇಂದು ವಿದ್ಯಾವಂತರು, ವಿದ್ಯಾ ಬೋಧಕರು- ವಿದ್ಯಾ ಶಾಲೆಗಳು ಎಂದು ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿದ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಶಿಸ್ತು, ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ವಿದ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಎಂಬಂತಾಗಿರುವುದನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸಲು ಕಷ್ಟವೇನಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪಕ ಈ ಅಂಶಗಳ ಒಳಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಇರಬೇಕಾದ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆ – ಹಾರ್ದಿಕತೆ, ಇವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಕೆಲವು ಪಾಲು ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕತೆ, ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳು ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ. ಸತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ಗುರುಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ, ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಾಳಿನ ಮೂಲ ಸತ್ವಾಂಶಗಳು ಇಂದು ವಿದ್ಯಾರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ತೇಜ ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಷಣ ಶೂನ್ಯವಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಕಲಿಸುವವರಿಗೆ— "ಸಂಬಳ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ— ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಲಿಸುವುದು". ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ— "ಕಲಿಸುವವರು ಇದ್ದಾರೆ, ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ". "ಕಲಿಸುವವರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ— ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ" ಎಂಬ ಕೀಳು ಮನೋಭಾವನೆ ವಿದ್ಯಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಪ್ರಬಲ

ವಾಗಿ ಬೆಳೆಯ ಹತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದಶೆಗೂ ಗೃಹಸ್ಥದಶೆಗೂ, ವಿದ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಬಾಳಿನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ— ವಿದ್ಯೆಗೂ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಏನೇನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತಾಗಿದೆ. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ದೇವರ ಪರಮ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅದರಂತೆ ಗೀತಾ ಗ್ರಂಥ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಸ್ವಂತ ತಾಯಿಯೇ ಆದಂತಿತ್ತು ಎಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಬೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ವಿರುದ್ಧ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಮರಳಿ ಮಾರನೆ ದಿನ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ದೈನಂದಿನ ಬಾಳಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬಂತಾಗಿ ವಿಷಯಗಳು ಕೇವಲ ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಾಯ್ದೆರೆ ಮಾಡುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ದಿನದ ಇಪತ್ನಾಲ್ಕು ಘಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ಅಂಶದಷ್ಟು ಕಾಲ ಮಗುವು ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಹೊರಗಿದ್ದು ಬರೇ ಕಾಲು ಭಾಗದಷ್ಟು ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಾದ್ದರಿಂದ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಮಗುವಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮವಹಿಸಲು ಆಗದಿರುವುದು ಒಂದಂಶವಾದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಒಳಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾದ ಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಡುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಕಲಿಸುವ ವಿಷಯ, ಕಲಿಸುವ ಅವಧಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳು ಬೇರೆಯವರ ಅಂಕೆ ಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅಧ್ಯಾಪಕನು ಅಂಕೆಯೊಳಗೊಂದು ಅಧೀನ ಯಂತ್ರದಂತೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಧ್ಯಾಪಕನೂ ಸಹ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಯಂತ್ರದಂತಾಗುತ್ತಾನೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ದಿನದ ಬಹುಪಾಲು ಸಮಯವನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಣ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲೇ ಕಳೆಯುತ್ತಾನಾದ್ದರಿಂದ ಅಧ್ಯಾಪಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ 'ಆದರ್ಶ' ಎಂದು ಗ್ರಹಿಕೆಗೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಿಳಿಸುವ ಒಂದು ಜೀವಂತ ಯಂತ್ರ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನ, ವಿದ್ಯಾ ವಿಷಯ ಇವುಗಳು ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಕೇವಲ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ ವಿನಾ ಬದುಕಿನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾದ ಸತ್ವವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಈ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಹಿತವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಳಿಸಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿತೀಕರಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಎಂಬಂತೆ ಹರಡಿರುವ ಮೂಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯು ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಪುಸ್ತಕದ ಕನ್ನಂಬಾಡಿಕಟ್ಟೆ ಚಿತ್ರದಂತೆಯೇ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದು ವಿಷಾದ ದಿಂದ ಹೇಳದೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ.

ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಇದೀಗ ನಿಜಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲರೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾ ''ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಗುರುಕುಲವಾಸವೇ ಆಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರ

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನವಿಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಬೆಳಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ'' ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾ ''ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಪ್ರಜ್ವಲ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಇರುವ ಶೀಲವುಳ್ಳವನೊಡನೆ ಬಾಳಿ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಅತ್ಯಂತ ಉಚ್ಚ ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆದರ್ಶವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಪಡೆದಿರಬೇಕು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹಿಂದೆ ತ್ಯಾಗ ಜೀವಿಗಳ ಮೂಲಕವೇ ನೀಡಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತೀಗ ಅದು ಪುನಃ ತ್ಯಾಗಿಗಳ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆಯೇ ಬೀಳಬೇಕು'' ಎಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಲಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಕಲಿಸುವ ವಿಷಯ, ಕಲಿಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈ ಮೂರಂಶವೂ ಪರಿಶುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಯೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರೂ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು "ಹಿಂದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗುರುವಿನ ಎಡೆಗೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದು ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಶ್ರದ್ಧೆ, ವಿನಯ, ಶರಣಾಗತಿ, ಭಾವನೆ, ಗೌರವ ಇವುಗಳು ಗುರುವಿನ ಬಗೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೂ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯೋಚನೆ, ವಚನ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶುದ್ಧತೆ, ವಿದ್ಯೆಯ ಬಗೆಗೆ ನಿಜವಾದ ಬಯಕೆ, ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೆಳೆದು ಬರದಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೋ ಎಂಬಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ''ಅಧ್ಯಾಪಕನು ಕೇವಲ ಭಾಷಣಕಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಸಂಬಳವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮಿದುಳನ್ನು ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯವನಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಇಷ್ಟಾದ ನಂತರ ಈರ್ವರೂ ತಮಗಿಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ತಮ್ಮ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವರಾಗುತ್ತಾರೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಸರಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಸತ್ಯದೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಂಶವೂ ಕೂಡ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಾಪಕ – ಶಿಷ್ಯ – ಶಿಕ್ಷಣ, ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸನ್ನಿವೇಶ ಯಾವುದೂ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹುಪಾಲು ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಐದು ಅಂಶಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲ— ಹಾಗೂ ಒಂದು ಅಡಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆದಂತೆಯೇ ಸರಿ ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಇಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮುಂದೆ ಬೆಳೆದು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಅಧ್ಯಾಪಕನಾಗುವವನಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣರಂಗದ ಸುಧಾರಣೆಯು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಈ ಐದು ಅಂಶಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಆಗಬೇಕು. ನಿಜವಾದ ಅಧ್ಯಾಪಕನು ಯಾರು ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಅಧ್ಯಾಪಕರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗ ಜೀವನದ ಗಾಯತ್ರಿಯಂತಿದೆ.

"ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣ ಬಂದು ತನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು; ಅವಲೋಕಿಸುವುದು ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವನೇ ನಿಜವಾದ ಅಧ್ಯಾಪಕ. ಜ್ಞಾನವು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ವೇದಾಂತ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮಗುವಿನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಜಾಗ್ರತಗೊಳಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕನು ಪಥದ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದು— ಜ್ಞಾನವು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಗುವು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ವಿದ್ಯಾವಂತವಾಗುತ್ತದೆ." ಎಂಬುದಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಘೋಷಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ತಲಪಿದಂತಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಈಗ ಆರು ದಶಕ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಕುರಿತಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಹೊಸದಾಗಿವೆ. "ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಲೌಕಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ ನೀಡಲ್ಪಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವಿಚಾರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜೊತೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಇವುಗಳು ನಮಗೆ ಬೇಕೇಬೇಕು. ನಮಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣಗಳೂ ಬೇಕಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಜನರು ಉದ್ಯೋಗದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಪರಾವಲಂಬಗಳು ಆಗುವುದರ ಬದಲಿಗೆ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳೂ, ಮಿತವ್ಯಯಿಗಳೂ, ಆಗಿ ಬದುಕುವಂತಾಗುತ್ತದೆ." ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ನುಡಿಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ದಿವ್ಯ ನುಡಿಗಳು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ನವ ಭಾರತದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಥದರ್ಶಕ ನುಡಿಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಲಿ.

|| ಹರಿಃ ಓಂ ತತ್ಸತ್ ||

153

ಸ್ವಾರ್ಥ - ಸಹಕಾರ - ಶಿಕ್ಷಣ

ಲೇಖಕ:— ಎನ್. ಎಸ್. ನಾರಾಯಣ,
ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕ, ಸರಕಾರೀ ಉನ್ನತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ,
ಮಡಿಕೇರಿ.

ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳು ಜೀವನದ ಆದಿ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ಜನನ ಮರಣಗಳ ನಡುವಣ ಕಾಲವೇ ಜೀವನ ಕಾಲ. ಜನನ ಮರಣಗಳ ಪರಿಣಾಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದುವುದು ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮದ ಅಡಿಗಲ್ಲು. ತಾನು, ತನ್ನದು ಇತರರಿಗಿಂತ ಮೇಲು ಎಂದೂ ತಾನು, ತನ್ನದು, ತನಗಾಗಿ, ತನ್ನ ಉಳಿವು ಅಳಿವುಗಳಿಗಾಗಿ ಎಂಬ ಜಾಗೃತ ಶಕ್ತಿ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಜಾಗೃತವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಲೌಕಿಕ, ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ "ಸ್ವ" ಮೂಲವಾಗಿಯೇ ಇಂದಿಗೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಾದರೂ 'ಸ್ವ' ಮೂಲವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮವಾಗಿದ್ದು, ಮಾನವ ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಮಸ್ತ ಜೀವರಾಶಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕೇಂದ್ರ, ಸ್ವಾರ್ಥವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಏಕೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು ತಾನು ಎಂಬ ಮೂಲ ನಿಯಮ ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯ. ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ— ಬಿಡಲಾರೆವು— ಜೀವನ ನಿಸ್ಸಾರ, ಪ್ರಪಂಚ ಶೂನ್ಯ. ಪ್ರಕೃತಿ ದತ್ತವಾದ ಮೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಹಲವಾರು ಇದ್ದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿದರೂ, ಸಮಾನ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಸಕಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಅಡಿಗಲ್ಲು ಸ್ವಾರ್ಥ. ತನ್ನನ್ನು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಪಂಚದ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರ, ಮಾನವನ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನಾಗಲೀ ವಯೋಧರ್ಮವನ್ನಾಗಲೀ ಕಾಲದೇಶಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಅವಲಂಬಿಸಿರದೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಮುಖ ವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ ಸಮಾಜವಂತೂ ಎಂದೂ ಪೂರ್ಣ ಸೌಹಾರ್ದಯುತ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಮಯ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧಿಸಿದೆವು ಎಂದರೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಚಾರವಾದಂತೆ.

ಆದರೆ ಹಾಗೆಂದು ಕೈಚೆಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವುದಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಯ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿ ರುವ ಮಾನವ ಜೀವಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ ವಿಚಾರವಾಗುಳಿಯಿತು. ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥ

ವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಸ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಂತೆಯೇ ಅದಮ್ಯ ಚೇತನದಾಯಿಯಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಂಘ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ತನ್ನ ಪೀಳಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಅದಮ್ಯ ಬಯಕೆ ಅಥವಾ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ, ಪ್ರಜನನ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿರಲಾರದೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷ ಸಂಯೋಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಅಡಿಗಲ್ಲ ಮೇಲೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿತು. ತಾನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಂತಹ ಮಹಾನ್ ಶಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವುದಂತೂ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಚಾರವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ಜೀವನ ನಾಟಕದ ರಂಗಮಂಟಪವನ್ನೇರಿದುವು.

ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದ ಕೌಟುಂಬಿಕವಾದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯ ಅಪಜಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜಯವನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಔದಾರ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಋಣಿಯನ್ನಾಗಿಸಿ ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಯಿತು. ಇಂತಹ ಸಮಾನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ, ಸಮಾನ ಗುಣಗಳಿದ್ದ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಕುಟುಂಬಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಸಮಾಜಗಳಾದುವು. ಆಗಲೇ ಸಹಕಾರವೆಂಬ ಸ್ವಭಾವ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತವಾಗಿರಬೇಕು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಗಾಗಿಯೇ ಸಾಮೂಹಿಕವಾದ ಯತ್ನ ನಡೆದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಸಾಮೂಹಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಯ ಸಾಧನೆಗಳಾಗಿಯೇ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿಯೋ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿಯೋ ಮಾನವ ಸಮಾಜ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಯಿತು.

ಕೆಲವರು ಔದಾರ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ, ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಶಾರೀರಕ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ ಪಡೆಯುವ ಕ್ರೂರ ಆನಂದದ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಸಮಾದ ಸಾಮೂಹಿಕ ಹಿತಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸೋಗನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಕೆಲವರು ಅಂತಹ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳ ಬೆಂಬಲಿಗರಾಗಿಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಲೌಕಿಕ ಲಾಭದ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ, ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಇಂತಹ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನೆರವಾದರೆ, ಕೆಲವರು ಲೈಂಗಿಕ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ, ಉಪಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗಣ್ಯ ಅಗಣ್ಯ ವಿಚಾರ ಮೂಲ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದರು.

ಅಂತಹ ಮಾನವ ವಿಚಾರ ಧಾರೆ ಬೆಳೆದುದು ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯಿಂದಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾಗಿ. ಇದು ಮಾನವ ಜೀವಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಉಳಿದ ಜೀವರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವನೆ ಗೋಚರವಾದರೂ ನಿಯಮಿತ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಾಲಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ; ಲೈಂಗಿಕ ತೃಪ್ತಿ, ಮಾತೃತ್ವದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು, ಪ್ರಜನನದ ಅಗತ್ಯ ಅನಗತ್ಯಗಳ ಎಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ಹಂತವಾಗಿರಲಿ, ಪಂಗಡವಾಗಿರಲಿ, ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶವಿರಲಿ, ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರ್ಣನೀಯ ಹೇಯ ಕೃತ್ಯಗಳು ನಡೆದಿವೆ, ನಡೆಯುತ್ತಲಿವೆ, ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಲಿರಲೂಬಹುದು.

ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಆದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥಮೂಲವಾಗಿಯೇ ಆದರೂ ಸಹಕಾರಯುತವಾಗಿ

ಬೆಳೆದ ಸಂಘ ಜೀವನವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದಂತೆ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಕಾಸವು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಸಹಕರಿಸುವುದು, ಸಹಕರಿಸಿ ಬಾಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬ ಅಗೋಚರ ಸತ್ಯ ಹೊಳೆದು, ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆದುರಾಗಿ ಸಹಕಾರವೆಂಬ ದೈವೀಶಕ್ತಿ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ ಹೊಂದಿತು. ಸಂಘವೇ ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೂಲಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಅರಿವು ಬಂದಾಗ "ಸಹಕಾರ" ಎಂಬ ಪದವು ಜೀವನದ ತಾರಕ ಮಂತ್ರವಾಯಿತು. ಕಷ್ಟಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಮಾಜ-ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವುದು ಬಳಕೆಯಾಯಿತು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರವೆಂಬ ಪ್ರವೃತಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಯಿತು. ಜೀವನದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ವಿನಿಮಯ ವಿಧಾನ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜೀವನದ ಹಕ್ಕು ಬಲಿಷ್ಠನದೊಬ್ಬನದೇ ಆಗಿರದೆ ಬಲಿಷ್ಠ ಬಲಹೀನರೆಲ್ಲರ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿತು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಾದಂತೆ ಸಹಕಾರದ ಅರ್ಥವೂ ವಿಶಾಲವಾಯಿತು, ಜೀವನದ ಸಕಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿರಾಟರೂಪದಿಂದ ಪಸರಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಮೂಲ ಶಕ್ತಿಯಾದ ಸ್ವಾರ್ಥವು ತೆರೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸುವುದು, ತನ್ನ ರಾಕ್ಷಸೀ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಅಗೋಚರವಾಗಿಯೇ ಬೀರುವುದು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಶತ ಪ್ರತಿಶತ ಸ್ವಾರ್ಥದಮನವಾಗದಿದ್ದರೂ ಸಹಕಾರವೆಂಬ ಜಾಗ್ರತ ಚೈತನ್ಯ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಲೋಕದ ಸಂಕಟ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಉಳಿದ ಸಂಕಟ ನಿವಾರಣೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಉಳಿದಿರುವ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇಂದಿನ ತನಕ ಸಾಧಿಸಿದ ಭಾಗ ಒಂದೆರಡು ಹಗಲು ರಾತ್ರೆಗಳ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಪೂರ್ಣ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಾಧನೆ. ಅಂತೆಯೇ ಮುಂದಿರುವ ಬೃಹತ್ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರವೂ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗದ ಅಧಿಕೃತ ಕಕ್ಷೆಯೊಳಗೆ ಅಡಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯುಗಯುಗಳೇ ಬೇಕಾಗಬಹುದಾದರೂ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಪರಿಹಾರ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದಂತೂ ನಗ್ನ ಸತ್ಯ. ಅದಕ್ಕೇನಾಗಬೇಕು ?

ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಉದಾತ್ತೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವ ಜನಾಂಗ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು. ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಸದುಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಬೇಕು. ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾಗಿರುವುದೇ ಪ್ರಧಾನ ಹೆಜ್ಜೆ. ಇಂದಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನಾವಧಿಯ ಕೆಲವಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿಸುವುದು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮವಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಸೀಮಿತವಾದ ಶಿಕ್ಷಣಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪೂರೈಸಿತೆನ್ನುವ ಮನೋಭಾವವಿರಬಾರದು. ಶಿಕ್ಷಣರಂಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನ ಪ್ರಧಾನ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಿಯ ಪರಿಸರ ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವಂತಿರಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಣದ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಉದಾತ್ತೀಕರಣದ ಕೇಂದ್ರ ನೆಲೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಸಮಗ್ರ ಐಕ್ಯತೆಯೇ, ಕಲ್ಯಾಣವೇ ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮೂಲವನ್ನು ಗಮನಲ್ಲಿರಿಸಿ ಸಮಷ್ಠಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮೂಲವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಯಶೋವಂತನಾದಾಗಲೇ ವಿಶ್ವ ಕಲ್ಯಾಣವಾದೀತು; ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವ ದೇವಮಾನವನಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾನವನ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡೀತು. ಪ್ರಕೃತಿಮಾತೆಯಿತ್ತ ಸ್ವಾರ್ಥವೆಂಬ ಶಾಪ ಪರಿಹಾರವಾದೀತು. ಅದುವೇ ನಮ್ಮ ನಿಜ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹೆಗ್ಗುರಿಯಾಗಲಿ !

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ

ಲೇಖಕ:— ಎಸ್. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ,
ವಿದ್ವಾನ್, B.A., B.Ed., ರಾ. ಭಾ. ಪ್ರವೀಣ.

ಇಂದಿನದು ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ಯುಗ. ಇತರರ ಸಹಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳುವುದೇ ದುಸ್ತರವಾಗಿ ಇಂದು ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಸುಖದ ಸಾಧನಗಳು ಹಾಗೂ ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಂತೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ, ಅಂದಿನ 'ಬೇಡ' ಇಂದಿನ 'ಬೇಕಿನ' ಸ್ಥಾನವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಓದುವವನ —ಬರೆಯುವವನ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಜುಗಳು ಆಡಂಬರದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಇಂದು ಅನುಕೂಲತೆಯ ಮತ್ತು ಸೌಕರ್ಯದ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. 'ರೇಡಿಯೋ' ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದುದು ಇಂದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಯ ಅಗತ್ಯವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಇಂಥ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಭೌತಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಂದ ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಕಾರ ತತ್ವವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹುಟ್ಟನಿಂದ ಸಾಯುವ ತನಕ ಅದು ಬೇಕೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಜಗತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತ - ದರಿದ್ರರ, ಶಕ್ತ - ಅಶಕ್ತರ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಾಜ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ, ಶಾರೀರಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವಿವೆ. ಅದನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ವಸ್ತುವನ್ನು ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಬೇಕಿದ್ದರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದರೆಂಬ ಅಂತರವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕರು ಸೇರಿ ಶ್ರೀಮಂತರು ಹಾಗೂ ಶಕ್ತಿವಂತರು ಪಡೆಯುವ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಹಾಗೆ ಇಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ, ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ, ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯುವವರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಮುಂತಾದವು ಜನ್ಮ ತಾಳಿದುವು.

ಇಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿ, ಅದನ್ನು ನಡೆಸುವ ಭಾರವನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವೃಕ್ಷ ಚಿಗುರಿ ಕುಸುಮಿಸಿ ಫಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದವರೂ, ನಿಪುಣರೂ ಆದ ನಾಗರಿಕ ಪ್ರಜೆಗಳು ಬೇಕು. ಅಂತಹ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದುವಂತೆ ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವೇ ವಿದ್ಯೆ. ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆ ದಾಂಗುಡಿಯಿಡಲು ಬೇಕಾದುದು ಸಹಕಾರ. ಹೀಗೆ ಸಹಕಾರದ ಅಡಿಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ರಾರಾಜಿಸುವ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯೆ ಅಗತ್ಯವೆಂದಾಗ ಇಂದಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಮೇಲ್ಮೆಯ ಗೊತ್ತುಗಂಬವಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಮಯಿಕ ಸೌಲಭ್ಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಜೀವನ ದರ್ಶನ ವೆಂಬ ಮೂರು ಮುಖಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪುಸ್ತಕ, ಸ್ಲೇಟು, ಸೀಸದ ಕಡ್ಡಿ, ಪೆನ್ನು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಗಳು ಯಾವ ಅಂತರವೂಇಲ್ಲದೆ ನ್ಯಾಯವಾದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಕೇವಲ ಶಾಲೋಪಕರಣಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ನಿತ್ಯೋಪ ಯೋಗೀ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿಯೂ ಆ ಸಹಕಾರೀ ಸಂಘವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗು ತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಬಡವರಿಗೂ ದೂರದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೇನೇ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬೆಲೆಗೆ ತಾವಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಸಿಗುವ ಅನುಕೂಲತೆಯೊದಗಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಎದುರಿಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಸದ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನ ಮಾತ್ರ. ಇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನದ ತುಲನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಉದ್ದೇಶ ಗೌಣವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಡೆಗೆ ಮೊಗಮಾಡಿದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವು ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವುದೆಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವಾದ ಉನ್ನತಿಗೆ ಕೊಡಲಿಪೆಟ್ಟು ಹಾಕಿದಂತೆ. ಹತ್ತಿಕ್ಕದೇ ಹೋದರೆ ಅವುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಾಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ಎರಡು ದಾರಿಗಳಿಂದಲೂ ತಿರುಗಿಸಿ ಋಜು ಮಾರ್ಗಾವಲಂಬಿ ಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ತತ್ವ. ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಎಂತೋ ಹರಿದು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ನೀರನ್ನು ಕಾಲುವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆನೇ ಸರಿದಾರಿಗೆ ತರಲು ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ನೆರವನ್ನೀಯುತ್ತದೆ. ಕುತೂಹಲ, ಕೂಡುಬಾಳ್ವೆ, ಸಂಪಾದನಾ ಶಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಅದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರವನ್ನಿಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ ? ಅದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗಣಿತದಲ್ಲಿ

ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಡೆ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರವಿಡುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ, ಅದರ ಪರಿಶೋಧನೆ ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಲಭಿಸುವುದು ತೀರ ವಿರಳವೇ ಸರಿ. ಅಂತಿರುವಾಗ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಅವರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಭಾವೀ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಗಣಿತದ ಅರಿವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಸಮರ್ಥ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಹೇಗಿಡಬೇಕು, ಜಮಾ ಖರ್ಚುಗಳ ತಖ್ತೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು, ಅಂದಾಜು ಲೆಕ್ಕ ಹೇಗೆ ತಯಾರಿಸಬೇಕು ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳು ತಾನಾಗಿಯೇ ಮಕ್ಕಳ ಕರಗತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಹಸ್ತಗತವಾದುದು ಮುಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಂಗಾತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಜೀವನ ಹಸನಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಾರದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಿ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಸಂಘಜೀವನದ ಅಭ್ಯಾಸ, ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ತಿಳುಹು, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ರೀತಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಪರಿಚಯು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಹಕಾರೀ ಸಂಘಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗೂ ಅಂಟಿದ ನಂಟು. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯೇ ಅದರ ಬೆನ್ನೆಲುಬು. ಸಂಘವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕ್ರಮ, ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಪರಸೇವೆಯ ಮೇಲ್ಮೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು ತ್ತಾನೆ. ಇಂದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಬೇಕಾದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ 'ತನ್ನಂತೆಯೇ ಪರರು', —'ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ', —ಸಹ ಹಾಗೂ ಸಹಕಾರೀ ಜೀವನದ ಅರಿವು ಇರಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸತ್ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ, ಪ್ರಪಂಚ ದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕನಾಗಿ ಬಾಳಿಯಾನು. ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದೆ 'ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ' ಜೀವಿಸುವ ವಿಚಾರ ಇಂದಿನ ವಿಶಾಲ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬಾವಿಯೊಳಗಿನ ಕಪ್ಪೆಯ ಅನುಭವವೇ ಸರಿ.

ಅದರ ಮೇಲೆ ಇಂದು ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಆಡಳಿತದ ಕಹಳೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಯಾಜಮಾನ್ಯವೇ ದೃಗ್ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗವಾದ ಇಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಅನುಭವಜ್ಞಾನವಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ಆಡಳಿತದ ತರಬೇತಿಯನ್ನೀಯುವ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಾಗೂ ಜೀವಿತದ ತರಬೇತಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿವೆಯೆನ್ನಬಹುದು.

ಈ ತರಬೇತಿಯು ಅನುಭವಸ್ಥರೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರೂ ಆದ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು

ಮಾತ್ರ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಅವರು ಸಂಘದ ಯಾವತ್ತೂ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದಲೇ ಮಾಡಿಸುವವರಾಗಿದ್ದು ತಾವು ದಕ್ಷರಾದ ಮೇಲುವಿಚಾರಕರಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಸಂಘದ ಎಲ್ಲ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಅವರು (ಅಧ್ಯಾಪಕರು) ತಾವೇ ಮಾಡಿದರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಉದ್ದೇಶವೇ ತಲೆಕೆಳಗಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ.

ಹೀಗೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ತಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಉದ್ದೇಶದತ್ತ ಸಾಗಿದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವುಗಳಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬಯಸುವ ನಾಗರಿಕರಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಹೊಂದುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ಭಾರತದ ಹಾಗೂ ಕೊಡಗಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಉದ್ಧಾರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ: ಇದು ಹೇಗೆ? ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ

ಲೇಖಕ:— ಡಿ. ಎನ್. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ, M.A., B.Ed.,
ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ, ವಿರಾಜಪೇಟೆ.

ಭಾರತವು ಕೃಷಿಪ್ರಧಾನವಾದ ದೇಶ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಎಪ್ಪತ್ತಾರು ಮಂದಿ ರೈತರಾಗಿರುವರೆಂದು ಜನಗಣತಿ ಲೆಕ್ಕಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಭಾರತವು ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ದೇಶವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿನ ನೆಲ ಹವಾಗುಣ ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದೂ, ಇಲ್ಲಿ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತಿನ ಕೊರತೆಯಿರುವುದೂ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಭಾರತವು ಕೃಷಿಪ್ರಧಾನ ದೇಶವಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿನ ರೈತನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಹಾಗೂ ಕೊಡಗಿನ ರೈತರುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೈತರು ಸಾಲಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೀಗೆ ಸಾಲಗಾರರಾಗಿರುವುದು ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯ ಕಥೆಯಲ್ಲ. ಅವರು ತಲೆತಲಾಂತರಗಳಿಂದ ಸಾಲಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಸಾಲಗಾರರಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಆ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅವರ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಲ್ಲದವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಅವರ ಹಿಡಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂದಾಲೋಚನೆ, ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಉಂಟಾದವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಓದುಗರಿಗೆ ಅವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬಹುದು.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ಅಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮಳೆಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದರೆ ವ್ಯವಸಾಯವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಅನುಭವ ಏನು ? ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಬಂತು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ. ಬರುವ ಮಳೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಸರಿ, ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ನಷ್ಟ. ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಆದರೂ ಆಯಿತು, ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಆದರೂ ಆಯಿತು. ಇಂಥಾ ಮಳೆಯನ್ನು ನಂಬಿ ಕೊಂಡು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವ್ಯವಸಾಯ ನಡೆದುಬಂದಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶ ಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಗೆ ಗುರಿಯಾದವಾಗಿವೆ. ನೀರಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೊಳೆ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಮಳೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ನಿರಂತರ ಪ್ರವಾಹವಿರುವ ನದಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಕಟ್ಟಿರುವ ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ಬೃಹತ್ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಜನರ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ಮೀರಿದವಾಗಿದ್ದವು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಮೇವಿಲ್ಲದೆ ಅವೂ ಬಡಕಲಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಬೇಸಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಯುವುದರಿಂದಲೂ ರೈತನ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ಕುಂದುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಜತೆಗೆ ರೈತನು ಬೆಳೆಸಿದ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹುಳು ಹುಪ್ಪಟೆಗಳೂ ಕ ಾ ಣಗಳೂ, ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಬಿದ್ದು ನಾಶ ಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೈತನಿಗೆ ತನ್ನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹುಳು ಹುಪ್ಪಟೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧನಗಳು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ರೈತನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಕಾರಣಗಳಾಗಿದ್ದು ರೈತನು ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಅವನು ತನ್ನ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಲ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಒದಗುತ್ತವೆ.

ರೈತನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವನ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧತೆಯಿಂದಲೋ ಯಾ ದುಶ್ಚಟಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾ ಗಿಯೋ ಯಾ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಅಭಾವದಿಂದಲೋ ಆತನು ಸಾಲಗಾರನಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ರೈತನು ತನ್ನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಾಗುವ ವಿವಾಹ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನಿತರ ಸಮಾರಂಭ ಗಳನ್ನೂ ತನಗೆ ತನ್ನ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಬರುವ ವಾರ್ಷಿಕ ವರಮಾನವನ್ನು ಮೀರಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಮಾಡು ತ್ತಾನೆ. ಆತನಿಗೆ ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಎಷ್ಟೇ ಇರಲಿ, ಊರಿನಲ್ಲಿ ಯಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತಾನು ಒಬ್ಬ ಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಾಲ ಮಾಡಿಯಾದರೂ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಾಗುವ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ಆತನಿಗಿದ್ದು ಇದರಿಂದ ಆತನು ಸಾಲ ಎತ್ತುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಒದಗುತ್ತವೆ. ಎರಡನೆ, ರೈತನು ಒಂದುವೇಳೆ ಮದ್ಯಪಾನದ ಯಾ ಜುಗಾರಿ ಆಡುವುದರ ಯಾ ದುರಾಚಾರದ ದುಶ್ಚಟಗಳಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅವನ ಸಂಪಾದನೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲೆಲ್ಲಾ ಆ ಚಟಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಿ ಅವನು ಸಾಲ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂತವನಿಗೆ ತಾನು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತಿತರ ಕಸಬುಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಸಮಯ, ಕೆಲಸ, ಪ್ರಯತ್ನ, ವಸ್ತು ಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆತನ ವರಮಾನವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆ, ರೈತನು ತನಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೋ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು

ಬಿದ್ದೋ ತಾನು ಬೆಳೆದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಇತರ ಅಧಿಕೃತ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರದೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವು ರೈತರು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದವರೊಡನೆ ಅಥವಾ ನೆರೆಯುವರೊಡನೆ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಹೂಡಿ ಹಣ ಕಳೆಯುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಭಾರತದ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರದ ಮತ್ತು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸದ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಾಲಗಾರರಾಗಿರುವರು. ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 75ರಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ಸಾಲಗಾರರಿರುವರು. ಶೇಕಡ ಹದಿನೈದು ಮಂದಿ ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುದನ್ನು ತಾವು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಲವಿಲ್ಲದೆ ಇತರರ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಜೀವಿಸುವರು. ಉಳಿದ ಶೇಕಡಾ ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಗ್ರಾಮದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಶೇಕಡಾ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಮಂದಿ ರೈತರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಸಾಲಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಬಡ ರೈತನಿಗೆ 1 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಧನಿಕ ರೈತನು ಸಾಲವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ರೈತನು ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಭಟ್ಟಿ ಭತ್ತವನ್ನು ಬಡ್ಡಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಟ್ಟಿ ಭತ್ತವನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೆ ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಭಟ್ಟಿ ಭತ್ತವನ್ನು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದೂವರೆ ಭಟ್ಟಿ ಭತ್ತವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸಬೇಕು. ಈ ಭತ್ತದ ರೂಪದ ಬಡ್ಡಿಯು ಶೇಕಡ 40ರಿಂದ 70ರ ವರೆಗೆ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಭಾರತದ ಹಾಗೂ ಕೊಡಗಿನ ರೈತರು ತಲೆತಲಾಂತರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಇಲ್ಲವೇ ತಮ್ಮ ನೆರೆ ಗ್ರಾಮ ಯಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಹಣಗಾರರಿಂದ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಶರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಅವರಿಂದ ಹಣ ಸಾಲ ಪಡೆದು ಆ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಲಾರದೆ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೆಲವು ರೈತರು ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಭೂಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೇಣಿದಾರರಾಗಿ ಅಥವಾ ದಿನಗೂಲಿ ಮಾಡುವವರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಜೀವನವನ್ನು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಸಾಗಿಸುವುದೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಸಾಹುಕಾರರ ಅಥವಾ ಊರ ಧನಿಕರ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದಂತ ರೈತರನ್ನು ಅವರ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ರೈತರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ದರದ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 1904ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದವು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 1904ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿವರೆಗೆ ಬಹಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬರೇ, ಹಣ ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಸಂಘಗಳಲ್ಲದೆ, ನ್ಯಾಯ ಬೆಲೆಗೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಗ್ರಾಹಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳೂ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯಬೆಲೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾರಿಸುವ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘಗಳೂ, ಇತರ ಉದ್ಯಮಗಾರರ ಸಂಘಗಳೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ.

ಆದರೆ ಈ ಸಂಘಗಳು ಪೇಟೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಹಾಗಾದರೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ರೈತರ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಸಬುಗಾರರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಹೇಗೆ ಶ್ರಮಿಸಬಹುದು ? ಮೊದಲಾಗಿ, ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೊಂದರಂತೆ, ಗ್ರಾಮವು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂಥಾ 2 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೊಂದರಂತೆ, ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಸೇವಾ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವಿರಬೇಕು. ಇಂಥಾ ಸಂಘದ ಭಂಡವಾಳವು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡಲಾಗುವಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂಥಾ ಗ್ರಾಮ ಸೇವಾ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲಾ ರೈತರು ಸೇರಬೇಕು. ಇಂಥಾ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವು ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳನ್ನು ಸಾಲದ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಘದ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವರು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಘದ ಮೂಲಕ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಮಾರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಇಂಥಾ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಸಬುದಾರರಿಗೆ ಸಾಲ ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಆ ಸಂಘಗಳ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯವರು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಯ ಸಾಲ ಪಡಕೊಳ್ಳುವ ಅರ್ಹತೆ ಮತ್ತು ಮಿತಿಗಳನ್ನು (Loan-worthiness) ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ತಖ್ತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ತಖ್ತೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಯಿಂದಲೂ ಪಡೆಯಬೇಕು. ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಆತನ ವರಮಾನದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯನ್ನೂ ಆತನಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಇಂಥಾ ತಖ್ತೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಂಡಳಿಯವರು ಇವರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ನೆರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನ ಅಥವಾ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಾಸವಿರುವ ಕೈಕಸಬುದಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಂಡಳಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗಂದಾಯವನ್ನು ವಿಧಿಸಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಸಾರಗಳಿರುವ ಮನೆಗಳ ಲೆಕ್ಕವನ್ನಿಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿದಾರರ ಭೂಮಿಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮೊದಲಾದ ವಿವರಗಳು ಬರೆದಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಂಡಳಿಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಗ್ರಾಮದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಖಾಯಂ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಯ ಅವರಲ್ಲೂ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಯ ಭೂಸ್ವತ್ತಿನ ತಪಶೀಲು, ಆತನಿಗೆ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳಿಂದ ಬರಬಹುದಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರಮಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ರಿಜಿಸ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ಬರಾಯಿಸಿಡಬೇಕು. ಇಂಥಾ ತಖ್ತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಕಸಬುದಾರರ ಭೂಸ್ವತ್ತಿನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಯಾ ಇತರ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳ ಬೆಲೆಯು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ದೊರೆತು ಆ ರೈತನು ಯಾ ಕಸಬುದಾರನು ತನ್ನ ಭೂಸ್ವತ್ತು ಮತ್ತು ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಹಣ ಸಾಲ ಕೊಡುವ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಹಕಾರ ಸಂಘವೂ ಅದರ ಸದಸ್ಯನು ಸಾಲ ಪಡೆಯುವ ಅರ್ಹತೆಯಿರುವ ಮೊತ್ತದ ಶೇಕಡಾ 60ರಿಂದ 75ರಷ್ಟರ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸದಸ್ಯನಿಗೆ ಹಣ ಸಾಲ ಕೊಡಬೇಕು. ರೈತನ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವ ಅರ್ಹತೆಯ ಮೇಲೆ ಆತನಿಗೆ ಸಂಘದಿಂದ ಸಾಲ ದೊರೆಯುವುದೆಂದಾದರೆ ಆತನು ತನ್ನ ಭೂಸ್ವತ್ತನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಆತನು ತನ್ನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಷ್ಟೂ ಅವನ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವ ಹಣದ ಮೊತ್ತದ ಅರ್ಹತೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ರೈತನು ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಖಾಸಗಿ ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದಿದ್ದರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವು ಆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, ಯಾವ ಖಾಸಗಿ ಮನುಷ್ಯನೂ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿದಾರನಿಗೆ ಅವನ ಆಸ್ತಿಯ ಬೆಲೆಯ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಖಾಸಗಿ ಜನರಿಂದ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಆ ಸಾಲಗಳನ್ನು ತಾವೇ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರವು ಒಂದು ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ತಂದು ಭೂಸ್ವತ್ತಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯನೂ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದಿಂದಲ್ಲದೆ ಇತರ ಖಾಸಗಿ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಇಲ್ಲವೇ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಬೇಕು. ಸಹಕಾರ ಸಂಘವು, ರೈತನು ಖಾಸಗಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿರುವ ಸಾಲದ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಸಂಘವು ಅಂಥಾ ಸಾಲಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸುವ ಬಡ್ಡಿ ದರಕ್ಕೇ ಇಳಿಸಬೇಕು. ಮೂರನೆ, ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವು ಅಲ್ಲಿನ ರೈತನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಸಾಲಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಹೀಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡುವಾಗ ಭತ್ತದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವ ಭೂಮಿ, ಕಾಫಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಕಾಫಿ ತೋಟದ ಭಾಗ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಕಿತ್ತಳೆ, ಅನಾನಸು ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಯಾಯ ಫಸಲಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನೂ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಗಿರ್ವಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಂಘದವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ಆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೇನೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟ ಹಣವು ವಿನಿಯೋಗವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಸಂಘದ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯವರು ಸ್ವತಃ ಹೋಗಿ ನೋಡಬೇಕು. ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯವರು ಸ್ವತಃ ಬಂದು ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟ ಹಣವು ಹೇಗೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಯಿತೆಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಸಾಲ ಪಡೆದುಕೊಂಡವನು ಆ ಹಣವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೇನೇ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲವಿದ್ದರೆ ಈಗಾಗುವಂತೆ ಬಾವಿ ತೋಡುವುದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಾಲ ಹಬ್ಬದ ಖರ್ಚಿಗಾಯಿತು; ಭೂಮಿ ರೂಪಿತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಾಲ ಮದುವೆ ಖರ್ಚಿಗಾಯಿತು ಎಂಬಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ, ರೈತನು ತನ್ನ ಕರೆ ಫಸಲಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಅಡಿಕೆ, ಒಳ್ಳೆಮೆಣಸು, ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವೇ ನ್ಯಾಯ ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಣದ ಗ್ರಾಹಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಜಿನಸು ಸಾಮಾನುಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯದ ಉಪಕರಣಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅವರಿಂದ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಯೋ ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳಿಗೊಮ್ಮೆಯೋ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಂದ ಮುಂಗಡ ಹಣವನ್ನೂ ಪಡೆದು ಪಟ್ಟಣದ ಗ್ರಾಹಕರ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಅವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ

ಅಡಿಕೆ ಮಾರಾಟಗಾರರ ಸಂಘವು ಗ್ರಾಮದ ರೈತರಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ರೈತನಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಬಟ್ಟೆ, ಔಷಧಿ ಸಾಮಾನುಗಳು ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ರೈತನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ, ತಾನು ಮಾರುವುದಕ್ಕಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ವಿವಿಧ ಸಾಲಗಳ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಹಾಗೂ ಕೊಡಗಿನ ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯವರು ಸ್ವಾರ್ಥೋದ್ದೇಶಗಳಿಲ್ಲದೆ, ನ್ಯಾಯಪರರಾಗಿ, ಸದಸ್ಯರ ಹಿತವನ್ನೇ ಹೆಗ್ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂಥಾ ಉತ್ತಮ ಪಂಸ್ಥಿತಿಯು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಬರಲೆಂದು ಹಾರೈಸುವೆನು.

166

For Latest Designs
&
Fashionable Textile
VISIT

DRESS LAND

FANCY CLOTH MERCHANTS
Opp: POST OFFICE
Main Road :: VIRAJPET

Specialists in:—

Latest Wedding Sarees
and
Ready made Dresses

Stockists:—

Banaras, Kanchivaram & Murshadabad Pure Silk Sarees. Terylene shirtings & Coatings etc. etc.

Congratulation for the Celebrations

ARUN STORES
(BOOK SHOP)
College Road, MERCARA.

DEALERS IN:
EVERYTHING ELECTRICALS
NATIONAL EKCO RADIOS
and
TRANSISTORS

★

Stockists of:
SYLVANIA LIGHTS
& FITTINGS
MYSORE PAPER MILLS
and
KORES (I) LTD. PRODUCTS

★

Agents for:
GANGES INK
RECOGNISED BOOK
SELLERS OF MYSORE GOVT.

ವಿರಾಜಪೇಟೆಯ ಸಿ. ಟಿ. ಸಿ. ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ

— ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ —

ನಂ. ೩೧೫ನೇ ಮೂರ್ನಾಡು ಹೈಯರ್ ಪ್ರೈಮರಿ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ

ಸಹಕಾರ ಸ್ಟೋರ್ಸಿನ

ಶುಭಾಶಯಗಳು

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ವಿದ್ಯಾ ಉಪಕರಣಗಳೂ, ಇತರ
ಅಲಂಕಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಬಿಡಿಯಾಗಿಯೂ ರಖಮಿನಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಉತ್ತಮ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು — ಆಕರ್ಷಕ ದರಗಳು — ಒಮ್ಮೆ ಸಂದರ್ಶಿಸಿರಿ.

ಕೆ. ಬಿ. ಬೆಳ್ಳಪ್ಪ,
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.

ಬಿ. ಎಸ್. ದೇವಯ್ಯ,
ಅಧ್ಯಕ್ಷ.

BEST COMPLIMENTS FROM:

Phone: Show Room: 75991
Factory: 29685

Marudhar Industries

MFRS. OF: RADIO BRAND STAINLESS STEEL UTENSILS

14— Sri Krishnarajendra Road,

Fort BANGALORE— 2.

168

ವಸತಿ ಮತ್ತು ಶುಚಿ-ರುಚಿಗಳಿಗಾಗಿ ಇಂದೇ ಭೇಟಿ ಕೊಡಿ

ಶ್ರೀ

ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾರಾಯಣ ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್

ಮತ್ತು

ಮುನಿ ವಸತಿ ಗೃಹ

ವೀರರಾಜಪೇಟೆ.

ಕೂರ್ಗ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಕಾಮರ್ಸ್

"ಶ್ರೀನಿಕೇತನ" (ಖಾದಿ ಭಂಡಾರದ ಮೇಲ್ಭಾಗ, ಬಸ್ ಸ್ಟೇಂಡ್) ಮಡಿಕೇರಿ.

(ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದಿರುತ್ತೆ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮವಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೊಂದೆಂದು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತೆ.)

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಷಾರ್ಟ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಟೈಪ್ ರೈಟಿಂಗನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಅನುಭವಿಗಳೂ ಆದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳಿಂದ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನಗಳು ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಎರಡು ಬಾರಿ ಅಂದರೆ ಜೂನ್, ಜುಲೈ, ಆಗಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್, ಡಿಸೆಂಬರ್, ಜನವರಿ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೇ ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತೆ.

ಈ ಸದವಕಾಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಷಾರ್ಟ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಟೈಪ್ ರೈಟಿಂಗುಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು.

ಸೂಚನೆ:— ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಯಲ್ಲಿ ಫೇಲಾದ ಮಕ್ಕಳುಗಳನ್ನು ಟೈಪ್‌ರೈಟಿಂಗ್ ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂರಿಸಲಾಗುತ್ತೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನ ವಿಳಾಸದವರಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

WITH COMPLIMENTS FROM: Phone No. **51**

MESSRS. COLOMBO STORES,

Whole-Sale Piece Goods Merchants,

VIRAJPET (Coorg Dist.)

Stockists of:— Marriage requirements and all Kinds of fancy & up-to-date fashionable varieties at reasonable rate.

Please also do not forget to visit the following while you are in Bangalore and Bombay for your requirements in all kinds of Cloth at reasonable rate.

1) M/s. COLOMBO STORES, P. B. NO. 589, CHICKPET, BANGALORE— 2. Phone: 23405.

2) M/s. COLOMBO STORES, 31-33, ERSKINE ROAD, NULL BAZAR, BOMBAY— 3.

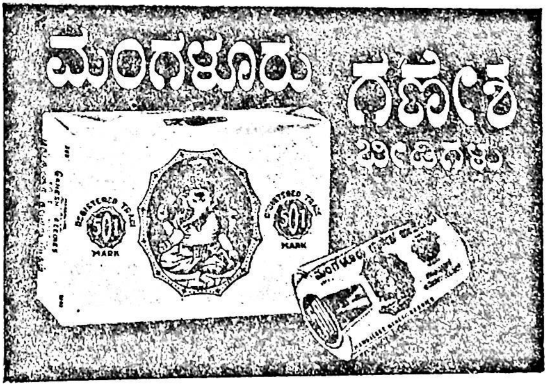

DISTRIBUTOR :

B. ANANDA BALIGA

VIRAJPET

(Coorg Dt)

★

ಹಂಚಿಕೆದಾರರು :

ಬಿ. ಆನಂದ ಬಾಳಿಗ

ವಿರಾಜಪೇಟೆ

(ಕೊಡಗು)

RELIGION

★

By
General K. M. CARIAPPA.

LET us not please neglect the value of religion as a personal factor to help build national character. It puts into us the essential ingredients required for good citizenship-honesty, truthfulness, sincerity, selflessness, good fellow- feeling for mankind, purity of mind and of action. We are a Secular State and so we have many religions in our country. Let us teach our children who are the citizens of tomorrow to respect all religions, as the common faith of them all is the belief in the existence of God and as His children to be good always. Religion is NOT to be used for Political or any other similar organisational benefits. It is just personal.

Whilst no communal aspect is ever hinted at the preachers of Islam, Christianity, Buddhism and so on, any Hindu who is an active follower of Hinduism is promptly dubbed by some of us as being 'Communally minded'. This is difficult to understand, when nearly 90% of the people of this vast country are Hindus. Why should they not talk of Hinduism which is such a flexible and broadminded religion ? Its Scriptures contain, as those of Islam, Christianity etc, do too, real gems of wisdom and sagacity which, if practised will help us keep our morals on the 'right track'. The Bhagwad Gita, the Quran, the Bible, the Granth

Saheb and similar Scriptural treasures must be made books of compulsory study in all schools, according to the respective religious denominations of the students. The principles of Hindu Dharma and Karma must be understood in their full sense and practised in their full form by all Hindus.

It is no crime nor sin to practise the precepts of our religion as long as such practice does not harm the welfare and the interests of those of other religions.

Unless religion is taught in our schools as a character and morale builder, our children will not and cannot grow up to be good citizens of our land, and of the world.

On every school staff there must be one good religious teacher for each religion taught in that school, to teach religion in the spirit of what I have said earlier. It is the duty of the Government of the day to pay official attention to this matter of such National importance. Spiritual Education of the youth of India should be a MUST in all our Educational Policies and so help us save our Mother-land from the harms of the two horrible crazes of to-day— "Greed for Power" and "Greed for Money".

THERE IS SO MUCH GOOD IN THE WORST OF US, THERE IS SO MUCH BAD IN THE BEST OF US THAT IT LITTLE BECOMES— ANY ONE OF US TO TALK ABOUT THE REST OF US.

—R. L. STEVENSON.

THE TEACHING OF ENGLISH IN OUR PRIMARY SCHOOLS (Stds. I—VII)

By

G. S. KRISHNA RAJU,

Asst. Educational Officer (Sec. Edu.) Coorg, Mercara.

WHY ARE THE RESULTS IN THE PUBLIC EXAMINATIONS SO LOW ?

So much is talked of and written on the low results in some of the public examinations— especially the SSLC and the PUC. Not only the persons at the helm of affairs in the Education Department, but the parents of children and the public as well are perturbed over the colossal waste in our education. Those who fail in one or more parts are students with low achievements in general, and as such, not motivated in their studies, not interested in the subjects, but frustrated, without a definite goal. They may spend some time attending some sort of a "coaching class" but waste considerable time, aimlessly wandering about in groups, or gathering in places such as hotels, restaurants, cinema houses or other public resorts. It is also likely that at times these youths indulge in anti-social activities of a more or less serious nature. It is high time that we open our eyes to this serious problem of the education of our youth when their counterparts in more advanced countries are applying themselves hard to develop into great scientists, technologists or eminent personalities in other walks of life. English language is one of the subjects contributing a large number of failures to the examination results Being a foreign language, its sentence structure,

173

usages, pronunciation and diction are so very different from those of our languages. No wonder our children find it very hard to learn it in the absence of systematic teaching through appropriate methods and techniques— especially at the Primary and Secondary School level where the foundations of the language patterns are to be established.

WHAT IS THE ROLE OF ENGLISH IN INDIA ?

It has been the language of Government Administration for over a century and it is so even to this day. But of late, there are many who strongly feel that it is high time we should be able to carry on administration with the help of our own languages. But this feeling, natural and very proper as it seems, is beset with many difficulties if it is to be put into practice.

Secondly, the English Language has been the common medium of communication between the different parts of India which is a vast country with diverse languages and dialects. So also, it has served as a means of international communication, linking the various countries and cultures of the world.

During the pre-independence years, English language was the medium of instruction at the Secondary level of education as well as the college education— at least in most parts of our country. Now, we find an extreme view that even at the college level the regional languages should replace English as the medium of teaching and learning. There are, no doubt, many who feel that it is a very retrograde step to banish English from the higher levels of education, at least till some of our own languages are enriched sufficiently to bear the burden of expressing modern thoughts, ideas, and concepts especially in the fields of Science and Technology.

Being the language understood by most of the world population, English is no doubt accepted as an international language. None can stop one from studying English as a literary pursuit— for enjoying its literature and poetry.

HOW TO TEACH ENGLISH LANGUAGE EFFECTIVELY IN OUR PRIMARY SCHOOLS ?

Whatever be the aims and objectives of teaching the English language, it is evident that we should be able to chalk out a programme of teaching in which we have to ensure economy of time and energy and eliminate waste.

All experts of language teaching are agreed on the fact that the DIRECT METHOD is the most effective and least time-consuming and as such, the best method of teaching are any language.

On the basis of the above truth relating to the teaching/learning of a language, the REGINAL INSTITUTE OF ENGLISH situated in Bangalore have evolved a SCHEME for the teaching of English in the four States of South India: Madras, Andhra Pradesh, Kerala and Mysore. This Scheme comprises: (1) A carefully constructed curriculum— common for the above States (except Mysore State which has not accepted the above Scheme in its entirety) with slight variations for local colour. (2) Appropriate METHOD and TECHNIQUES of teaching

From the very early days when English came to be taught in Indian Primary Schools and Secondary Schools teachers of English have been imparted training in the Direct Method of teaching the language. But during recent years, especially during the last

six years or so, owing to the introduction of COMPULSORY PRIMARY EDUCATION, the enrolment in our schools has shot up so sharply that classrooms have become quite crowded in spite of strenuous effort to provide more and more schools, classrooms, equipment, furniture and teachers: many trained and quite a few untrained. Consequently, the use of the Direct Method has not been made as satisfactorily as desirable— partly due to the teachers' inability to grasp fully the theory and practice of the method and partly perhaps due to the unfavourable classroom conditions.

WHAT IS THE METHOD EVOLVED BY THE REGIONAL INSTITUTE OF ENGLISH ?

It is nothing but the DIRECT METHOD IN ITS MOST PRACTICAL AND PRACTICABLE FORM. It is Direct Method blended with Child Psychology and a lot of Commonsense.

What are the Fundamental Principles underlying the above Method ?

The Principles are derived from the Psychology relating to the learning by a child of its own mother tongue. But then there is a difference: a child learns its mother tougue through conversation with its mother, father and the other members within the family circle and later its sphere of communication goes on widening into ever growing social contacts as the child grows. It is neither practicable nor possible to expose the child to an atmosphere of English language in order to help it to learn the language in a natural way. Hence the Principles of language learning are harnessed to the classroom situation as best as possible. Those Principles can be broadly Summarised as under:—

176

(1) The four aspects of language learning are: [a] Comprehension of spoken language [b] Oral expression [c] Comprehension of the written symbol i.e. reading and understanding the written or printed language [d] written expression. They are arranged in the order in which they are to be introduced in the programme of teaching English.

In std III where the teaching of English is started (not in our State of Mysore where it is started in std V at present) children are taught only [a] and [b] above. It is only about the middle of std IV (i. e. after three or four months) [c] is taken up and [d] comes still later. In stds. V, VI and VII all the four aspects are developed.

(2) In initiating children to the four aspects of language work listed above, the teacher should start with the simplest of "CONTENT WORDS" and "STRUCTURES" and gradually proceed to the more difficult, more remote and more abstract ones.

(3) Both the content words and the structures should be adequately drilled in so as to ensure their assimilation by children.

Example: Sentence: The pen is in my pocket

		in	
The —	is	on	— —
		under	

Content words: pen, pocket, etc.

By substituing other content words in the above structure many sentences can be expressed

Example: The book is on my table
The basket is under the table
The map is on the wall etc

(4) The structurers/words once taught should be revised periodically for consolidating the learning process.

(5) If a period of English teaching is of 40 or 45 min. duration it will be both tiring and boring to the child if the teacher keeps on with one kind of activity. So, in order to avoid boredom and keep childrens' interest alive, there should be a change of activity every ten or fifteen minutes. For example if the first ten minutes are used for revision of certain words or structures previously taught, the next three minutes may be employed for singing a song or saying a rhyme, the subsequent ten minutes for teaching new content words/structures and the next five minutes for making a few simple drawings. Other activities like miming, dramatization, making of simple models etc can be introduced for variety calculated to sustain interest of the class.

(6) Even while introducing new words or structures the mother tongue/regional language should never be used unless it is impossible to make their meanings clear through other techniques. Some of the other techniques are: Using the very objects, using models, pictures, blackboard fiigures, cuttings from newspapers and magazines and gestures or miming. The use of the mother tongue should be limited to the bearest minimum if at all. Once a teacher starts using the mother tongue, he runs the risk of falling a prey to the translation method which is the poorest of all.

THE INTEGRATED PROGRAMME: WHAT IT MEANS.

Keeping in view the Principles of language teaching/learning, listed above the programme prepared by the Regional Institute of English has an INTEGRATED APPROACH. For each of the standards except Std. III they have prepared [1] A HAND BOOK

for the guidance of the teacher, [2] A WORK BOOK and [3] A READER for the students. For std. III there is only a Hand Book.

An academic year is supposed to comprise at least 180 working days (barring examination days, days for celebrating various FUNCTIONS and other types of non-teaching working days) with 180 periods of English teaching in each of the classes III to VII.

The Teacher's Hand Book provides in detail the plan for each lesson: what words/structures to revise, what words/structures to teach afresh, what activities to carry on and what teaching aids to use, and still leaves scope for the teacher' initiative and skill if he wishes to use any of his own.

The WORK BOOK provides exercises which enable children to use the new teaching items (i. e content words and structures) and to revise the ones learnt earlier. This book can be used in the class-room or also for giving home assignments.

The READER (just as the workbook) contains only the teaching items already familiar to the children and does not contain any new or unfamiliar ones. The Hand Book gives clear guidance to the teacher as to the use of the WORK BOOK and the READER too.

It has been proved beyond doubt that if the method and techniques mentioned above are carefully adopted, it is quite possible to develop ability in comprehension of spoken or written English and in expression through speech or writing ideas suited to the child's level of development. Here I do not mean children who are exposed to more English language such as those studying in Convent schools or special English schools or those coming from English speaking homes, but the type of children found in the average village schools of this country.

179

THE STUPENDOUS TASK

It has already been mentioned above that in our State of Mysore the Scheme of teaching English prepared by the Regional Institute has not been adopted fully. The policy in our State has been to start the teaching of English in std V. We have only a "TEXT BOOK" of English which is not and cannot function as the READER used in the three other States. The exercises provided at the end of each "LESSON" of the text book function as the WORK BOOK to some extent. We learn that a Scheme is on the anvil to have Hand Books and Work Books prepared for the text books of this State. It is the task of the Educational Planners and Policy makers to do what is necessary in the matter. We can only analyse the situation and indicate our problems:

(1) The gradiation of the teaching items introduced in stds. V to VII is perhaps too steep i. e. the standard of achivement to be reached in the course of three years in respect of COMPREHENSION and EXPRESSION including growth of vocabulary is perhaps too much a burden on the average child. This remark is not based however, on any study or statistics, but just on cursory feeling.

But two things are very clear: [1] Unless teachers of English are not given proper training in and made to feel the importance of using the Direct Method as against the Translation Method widely used, children will never develop COMPREHENSION and EXPRESSION so vital in language learning. This will only encourage cramming of ready made answers to questions by way of preparing for the examinations— a very wrong way, indeed, of teaching a language.

(2) The rise in standard from the TEXT BOOK of std VII

180

to that of std VIII is again very sharp. Hence, I am of personal opinion that the English teaching programme at the Secondary Level also needs rethinking.

CONCLUSION

If we set out to consider the first of the above problems- it is indeed a problem of tremendeous magnitude. Even according to a rough calculation, there should be about 20,000 teachers who teach English in stds V to VII in the State. The training of all these teachers may take many years. To facilitate this mighty task, a multi - pronged programme is being organized: it comprises: [1] Imparting proper training to the teachers in Secondary grade training Colleges, [2] Giving refresher training at the English Teachers' Training Campaign Centres started at Mysore, Doddaballpur, Dharwar and Gulbarga. [3] Training Inspecting Officers such as Asst. Educational officer, S. D. Inspectors of Schools, or Deputy Inspectors of Schools and they, in their turn, imparting training to teachers at the Teachers' Centre Meetings and [4[Listening to Radio broadcasts of English teaching undertaken by the Regional Institute of English in collaboration with the All India Radio. After listening, the methods and techniques may be discussed under the leadership of trained Cfficers or High School teachers.

Thus, the problem of TEACHING THE ENGLISH LANGUAGE EFFECTIVELY AND EFFICIENTLY is just one of the many problems of our Education. But as long as we decide to retain the English language in our education programme it is up to us to pay due attention to it. Unless we take to this seriously, it is imposible to eliminate the waste in education resulting through failure in the subject of English alone.

181

It is the duty of all those concerned with problems of Education— Educational Planners and Policy Makers, Inspecting Officers at various levels, Principals of Training Institutions, Headmasters and Asst. Teachers of English in High/Higher Secondary/ Primary Schools— to take up the problems relating to the teaching of English and do their best to solve them.

WHAT IS WORTH DOING IS WORTH DOING WELL !

SELF-RELIANCE WHICH CARRIED GREAT VIGOROUS
SELF-FAITH HAS EVER BEEN THE BEST SUBSTITUTE
FOR FRIENDS, PEDIGREE, INFLUENCE AND MONEY

—Orison S. Marden.

The Mysore State Co-operative Apex Bank Ltd.,

Bangalore— 18.

(Established: 1915).

SCHEDULED STATE CO-OPERATIVE BANK.

"SCHEDULE OF RATES OF INTEREST ON DEPOSITS WITH EFFECT FROM 18-8-66".

I. FINANCIAL POSITION AS ON 30-6-1968:

(a)	Paid-up Capital ..	Exceeds	Rs.	191 lakhs.
(b)	Reserves ..	Exceeds	Rs.	234 lakhs.
(c)	Deposit Resources ..	Exceeds	Rs.	976 lakhs.
(d)	Working Funds ..	Exceeds	Rs.	3076 lakhs.

II. CURRENT ACCOUNT: .. .. Rs. $\frac{1}{2}$%

III. SAVINGS BANK ACCOUNT: 4%

IV. CALL DEPOSITS:

Rs. 25,000/- and above (3 days notice) .. 3%

V. FIXED DEPOSITS:

1.	15 days to 45 days	$2\frac{1}{2}$%
2.	46 days to 90 days	$3\frac{1}{2}$%
3.	91 days but less than 6 months	$5\frac{1}{4}$%
4.	6 months but less than one year	5-7/8%
5.	1 year but less than 2 years	6-3/8%
6.	2 years but less than 3 years	6-5/8%
7.	3 years but less than 5 years	6-7/8%
8	5 years but less than 7 years	7-1/8%
9.	7 years but less than 9 years	7-3/8%
10.	9 years and above	7-5/8%
11.	Reserve Fund Deposits of Central Cooperative Banks and other Cooperative Societies	6%

VI. THRIFT CERTIFICATES AT NOMINAL RATES OF:
Rs 5/-, Rs. 10/-, Rs 50/-, Rs. 100/-, and Rs. 500/- DENOMINATIONS.

VII. GOLDEN JUBILEE CERTIFICATES ACCEPTED AT MORE ATTRACTIVE RATES OF INTEREST.

VIII. ATTRACTIVE TERMS ON CUMULATIVE DEPOSITS.

IX. TRANSACTS ALL KINDS OF BANKING BUSINESS ALL OVER INDIA.

X. OUR BRANCH AT VIDHAN SOUDHA WORKS AT REGULAR HOURS.

XI. OUR BRANCH AT JANATHA BAZAR, KEMPE GOWDA ROAD, BANGALORE-9

TRANSACTS ALL KINDS OF BANKING BUSINESS AND WORKS FROM:

9 A. M. to 11-30 A. M. |
5-30 P. M. to 7 P. M. | ON WEEK DAYS
9 A. M. to 11 A. M. on SATURDAYS

H. K. Chindiah,	B. S. Vijayagopal,	Veerashetty Kushnoor,
Secretary.	Managing Director.	President.

ನಂ. 281 ಸ್ಥಾಪನೆ: 1931

ವಿರಾಜಪೇಟೆ ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ಪನ್ನ ಸಹಕಾರ ಮಾರಾಟ ಸಂಘ
ಲಿಮಿಟೆಡ್, ವಿರಾಜಪೇಟೆ.

" ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಒಂದು ಸುಸಂದರ್ಭ "

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ವ್ಯವಸಾಯೋಪಕರಣಗಳು, ಭೂಮಿಗೆ ಮತ್ತು ತೋಟಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಕೃತಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು, ಮುಳ್ಳುತಂತಿ, ಕಾಫಿ ನರ್ಸರಿ ಚೀಲಗಳು ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದ ಹತ್ಯಾರುಗಳು ಕೋವಿ, ತೋಟೆ, ಚಿಲ್ಲು, ಮದ್ದು ವಗ್ಗೈರೆ, ಹಸನಾದ ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಸ್ಟೈನ್‌ಲೆಸ್ ಸ್ಟೀಲ್, ದಿನ ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳು, ಶಿಶುಗಳ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಸದಾ ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಗೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ.

" ಒಮ್ಮೆ ಸಂದರ್ಶಿಸಿರಿ "

ಎಸ್. ಪಿ. ಸೋಮಯ್ಯ,
ಮೇನೇಜರ್.

ಎಂ. ಎ. ಮುದ್ದಪ್ಪ,
ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್.

Regd. No. 1871 Virajpet Taluk Land Development Co-operative Bank Limited, Virajpet, (Coorg).

Registered as a Co-operative Society in 1960. Lends Long term loans in 15 to 20 years' instalments up to a maximum of Rs. 15000—00 at interests ranging from 7% to 9% taking landed property situated in Virajpet Taluk on mortgage.

Share amount of the Bank— Rs.1,31,430/- | as on 30—11—68
Number of members 1235 |

LOANS DISBURSED

1) General Scheme Loans to 450 members Rs. 20,000,000
2) Well Scheme Loans to 80 members ,, 3,00,700
3) ARC Orange Scheme loans to 33 members ,, 3,50,200

(In this loan Rs. 1,40,000 disbursed up-to-date)

Bank turnover for 1967-68 Rs. 41 lakhs.

V. P. BHIMAIAH,
Secretary.

B. P. BOPAIAH,
President.

TYRE SERVICE

FULL CIRCLE RETRADERS
& VULCANISERS.

Office:
All Coorg Teachers' Building,
Main Road,
Mercara.

Works:
College Road,
Mercara.

SATTAR & SONS

Photographers, College Road,
MERCARA.

Branch :
ALTAF'S PICTURE HOUSE
VIRAJPET

Everything in Photograph
In Door—Out Door
Flash, Enlargement, Coloring
Roll Films, Developing
& Printing

PLEASE VISIT ONCE.

Tel: **Modern Store.** **Phone No. 52**

MODERN STORES

GENERAL MERCHANT
SOMWARPET. Coorg.

FOOT WEARS OF FLEX KANPUR & BATA
ATTRACTIVE & LATEST DESIGNS.

Articles for Presentations

ALL KINDS OF COSMETIC THINGS
TOILETS, GLASS WARES, LAMPS,
BANGLES Etc. Etc.

Are sold at reasonable rates

PLEASE VISIT ONCE:

For Fashionable Goods

Proprietor:- **A. H. MANNA**
Somwarpet.

WITH BEST COMPLIMENTS FROM:

M/S.
P. P. KUNHIMOHAMED
& CO.,
VIRAJPET.

Use always "DIAMOND" brand Cement.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ, ನೋಟು ಪುಸ್ತಕಗಳೂ, ಸ್ಟೇಶನರಿ ಸಾಮಾನುಗಳೂ, [illegible] ಸಾಮಾನುಗಳೂ ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅ[illegible]ದೆ ಸ್ಟೈನ್‌ಲೆಸ್ ಸ್ಟೀಲ್ ಸಾಮಾನುಗಳೂ, ಹಾರ್ಲಿಕ್ಸ್, ಬೋರ್ನ್[illegible] ಮೊದಲಾದ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಪಾನೀಯಗಳೂ, ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

50 YEARS

ಮತ್ತು

ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಪುಸ್ತಕಗಳ ವರೆಗೂ, ಸಹಕಾರ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಮುದ್ರಣ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಸಮಾರಂಭದ ಕರೆಯೋಲೆಗಳನ್ನೂ ವಿವಿಧ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮನ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಕೊಡಗು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಸಹಕಾರ ಸ್ಟೋರ್ಸ್

ಮತ್ತು

ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್

ವಿರಾಜಪೇಟೆ (ಕೊಡಗು)

185

Upliftment of villagers under the Co-operative field

By— V. P. BHEEMAIAH,
Rtd. Asst. Registrar Co-operative Societies,
VIRAJPET.

INDIA is a land of agriculture. A great majority of its people live in villages. They depend chiefly upon farming. They work very hard from morhing till evening. Their life is pitiable. They suffer from pangs of poverty and remain hungry however much they work hard. Their dress is very poor and rough. Mainly they live in thatched houses. They cannot educate their children because of poverty. Cleanliness of villages is not good. Dirty water collects in front of the houses. People are very simple and kind. Their motto is honesty and Labour. They are God-fearing and cannot decevie any one. They follow mainly heriditary customs and spend much money in marriages, feasts and festivals. For these purposes they need loans. 'As the Indian farmers are born in loan, they live in and die in Loan. So this debt is their greatest enemy.' Now India is free. Farmers are the back bone of free India. Hence, Our Govt. has taken steps to improve the lot of the farmers by introducing Grama Panchayats, Co-operative Societies and compulsory education in villages.

Now, to improve the miserable conditions of the villagers as defined above, we are now dedicated to democratic Socialism as our ultimate goal. So far we have been talking about Ramarajya,

186

Sarvodaya, Co-operative Commonwealth and socialistic pattern of Co-operative Societies as the objective of our social and economic policy. The Govt. has already initiated action to ensure that the Co-operative structure consists of viable units. Accordingly, it has implemented the Crop loan system to farmers (i. e.) short term loan, medium term loan, and long term loan. Specially crop loans and medium term loans are being encouraged in villagers in village Service Co-operative Societies by combining them under the Co-operative fold, by dedicating their labour under self-help and mutual help. The fundamental principle of Co-operation is the one, as mentioned above, to join together under voluntary basis in the Co-operative Societies, as its main principle is not to end the Capitalism or the Communism but to mend them to join in the Co-operative Sector.

It is being visualised that the middle men are the blood-suckers of the farmers in the villages. It is the Co-operative Sector that helps very much by eliminating such blood suckers in the villages.

It is the Co-operative Society in villages which gives loan under cheaper rates of interest by abolishing money lenders in villages. By the introduction of crop loan in service societies, there is benefit of action by over-looking the middle men as well as the the money lenders and hole annual produce of the farmers has been controlled by the Co-operative societies. They have a link with the Co-operative marketing societies by introducing linking credit with marketing; enabling the whole produce of the farmers to fetch higher rate through the marketing societies during the whole year and to control the market rates without allowing it to be fluctuated. At present the Co-operative Sector has thought of providing necessary implements, fertilizers, and all other essential commodities to the villagers by linking credit with marketing, through the Marketing Societies and Co-operatives Provision Stores,

 187

to have cheap and smooth supply direct to the villagers through the village Co-op societies.

The Co-operative sector has also come forward to improve the conditions of the villagers by introducing compulsory primary education and long term loan policies, enabling the poor farmers to give proper education to their childeren and to redeem debts, to improve their landed property, to give facilities for the irrigation of their land by Well-Scheme and Pumpset-scheme and also Orange loan Scheme through the Co-operative Land Development Banks under long term loan of 15 to 20 years instalments with cheaper rate of interest, just to abolish the blood-sucking money lenders in villages. Under the present structure the eminent Co-operators have even introduced linking agriculture. Co-operative education, Revenue and Grama Panchayats by co-ordinaring these departments to work in the villages alone, to work after the welfare of the farmers.

By introducing all these benefits to the villagers as narrated above, the fundamental principle of Co-operation and Co-ordination with other departments, the previous so-called poor farmers are being transformed as cultured farmers in the modernised civilisation of the world.

Thus the Co-operative movement is the main and foremost one to uplift the poor condition of the Ryots in the villages.

WITHOUT THE INSTINCT FOR ADVENTURE IN YOUNG MEN —ANY CIVILISATION, ANY STATE HOWEVER WELL ORDERED, MUST WILT— AND WHITHER.

—Prof Trevelyan.

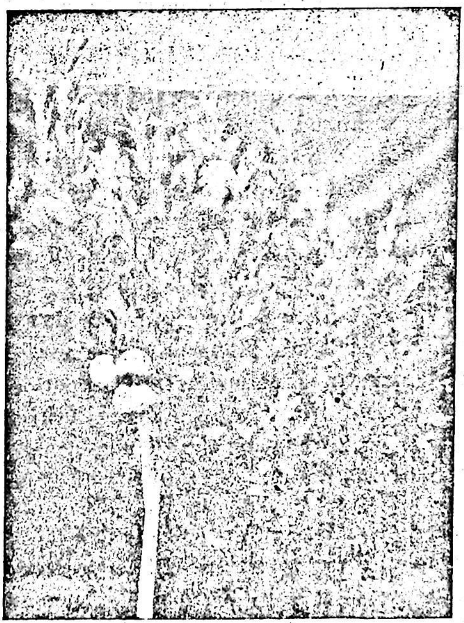

Orange

(Mandarin)

PRODUCTION GUIDE

P. P. NANJAPPA, B.Sc. (Ag), D H, M.Sc. (Agri),
Cardamom Development Officer, Mercara, Coorg.

I. COORG ORANGE (MANDARIN) ENVIRONMENT:

The Coorg Orange is quite at home in areas with:

altitude: ranging from 1500′ — 5000′ above m. s. l., the most productive range lying between 2000′ — 3200′,

rainfall: range of 40″ — 200″, the most productive range around 80″,

temperature: range of 13°C — 39°C, the most favourable temperature is around 32°C,

humidity: around 50%. Prevalence of high humidity during certain

months aids the development and constant occurence of several diseases and pests; on the other hand, low humidity requires frequent irrigation,

wind: high wind causes mechanical injury to the trees as well as flowers and fruits and thus interferes with pollination and fruit setting,

sunshine: exposed area encourages more shoot and crop production,

topography: a slight slope,

aspect: northern or eastern for best performance,

soil: a deep, well drained red loamy or light soils with soil pH ranging from 5.5 to 7.5

a n d

and tendency for high water table, shallow soils underlaid with hard sub strata or prolonged drought results in low performance.

II. PREPARATION OF LAND:

Select the land as per the requirement in Part I given earlier.

1) Clean the area of all the jungle growth including uprooting of stumps. Levelling or terracing may be done,
2) protect the area with barbed wire fence using Duranta, jatropha or any other suitable species as live hedge,
3) provide wind break if necessary,
4) arrange for roads, drains, channels etc.,
5) **mark places for planting:**
   a] planting distance 20′ × 20′ to accomodate 108 plants,
   b] planting dates— June - September for best results. At the time of planting, weather should not be too

wet or too dry,

c] pit size— $2\frac{1}{2}' \times 2\frac{1}{2}' \times 2\frac{1}{2}'$,

d] fill the pits with the top soil scraped from alround each pit and allow it to settle.

III. PLANTING MATERIALS AND PLANTING:

1) Use only budlings/Seedlings of known performance,

2) Scoop out soil in the centre of the pit providing sufficient space to accomodate ball of earth,

3) the bud joint should be well abvove ground (about 6″) while planting,

4) press the soil around after planting,

5) Secure the plant firm to stakes to prevent damage by wind,

6) it is always advisable to plant in the afternoons. A light drizzling at the time of planting adds to success,

7) mulch the base of the plant with leaves or dried grass.

IV. AFTER CARE OF THE PLANTS:

An ideal growing orange budling/seedling should be kept always.

1) free from watershoots, suckers and stock sprouts arising from the stem both below the budjoints and above upto $1\frac{1}{2}$ to 2′ from the ground level,

2) free from pests and diseases by timely spraying against pests and diseases as per the plant protection schedule furnished in Annexure— 1,

3) growing vigorously which can be accelerated by irrigation

and further accelerated by proper fertilization as per the manurial and nutritional spray schedule furnished in Annexure — 1,

4) free from dead and dying twigs by pruning as and when required and protecting the cut surfaces with fungicides,

5) protected from rough weather by staking the young plants during monsoon,

6) protected from dry weather by covering the young plants and protecting the stem by white washing against heat of sun during summer.

V. AFTER CARE OF THE ORCHARD:

An ideal orange plantation should always be kept:

1) free from gaps by replanting during June - October avoiding heavy rains or dry weather at the time of planting,

2) free from weeds by sod culture during June - October and scraping during November - May around the base of the plants in particular and entire plantation in goneral,

3) free from soil erosion by providing renovation pits,

4) free from water logging by providing proper drainage system,

5) earthed up whenever the root system at the base of the plant is found exposed without causing damage to the roots,

6) mulched during drought particularly during summer months,

7) free from fire hazards by providing fire belt around the plantation,

8) free from animal damage by repairing fence as and when required,

9) growing of vegetable crops or any other legume as inter-crops for three years is recommended.

ANNEXURE— I

Ad-hoc Manurial and nutritional spray schedule for orange (Mandarin) trees.

Sl. No.	N P K ratio Mixture (*1)	Quantity applied (*2) in lb. per tree of the mixture as per the N P K ratio in Col. (2). Age Years								Remarks
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1)	1:1:0.5	1.5	—	—	—	—	—	—	—	Applied in 3
2)	0.3:0.3:0.2	—	3.85	—	—	—	—	—	—	
3)	0.6:0.9:0.6	—	—	7.5	—	—	—	—	—	or
4)	0.9:0.9:0.6	—	—	—	11	—	—	—	—	
5)	1.5:1.0:1.2	—	—	—	—	13	—	—	—	more
6)	1.5:1.0:1.2	—	—	—	—	—	15	—	—	
7)	1.5:1.0:1.2	—	—	—	—	—	—	16	16	Instalments

(*1) = N P K mixture is prepared preferably out of calcium ammonium nitrate, single superphospate and muriate of potash.

(*2) = Applied broadcast from trunk to trunk in case of grown up trees at least in three instalments coincident with major flush periods viz. May - June (pre-monsoon), September - October (post-monsoon) and March - April (during blossom showers).

NOTE:— a) Application should be done only when there is sufficient moisture in the soil.

b) Once in 3-5 years, liming the soil is essential and recently dolomite application is recommended as 10-15 lb. per tree applied broadcast, in place of lime.

c) Frequent light application of manures and fertilizers is encouraged to stimulate the young trees into vigorous growth.

d) Give shallow scuffling after the application.

e) Application of 100 to 200 lb. of bulky organic manure per tree applied broadcast from trunk to trunk every year has decided advantage in keeping the trees much more vigorous and productive.

(3) Nutritional spray as and when the symptoms are noticed is a Must and whenever tree-decline symptoms are noticed, contact the Department of Horticulture for a spray schedule. Unless the trees are inspected, no definite nutritional spray schedule can be recommended.

ANNEXURE— 2

Ad-hoc plant protection spray / dust schedule for orange (Mandarin) trees

It is a matter of common observation from the time of the earliest records, that weather and other environmental conditions have an important influence upon the severity of certain plant diseases and pests ... ...' F a w c e t t .'

NAME OF THE DISEASES/PESTS:	CONTROL:
A. DISEASES:	
1. Leaf fall and fruit rot of orange :	Spray bordeaux mixture 5 : 5 : 50 in the month of May - June as pre-monsoon spray and if necessary again in August-September as post-monsoon spray.
2. Brown rot gummosis :	Protect the trunk of the tree from below ground to 1½ to 2′ above the ground level with bordeaux paste applied in May-June before the onset of monsoon.
3. Powdery Mildew:	Dust fine sulphur or spray any other sulphur, compound - Wettable sulphur, Ultra sulphur, Solbar etc. 1 lb. in 20 gal. of water.
4. Pink disease :	Spray 1% bordeaux mixture after removing the infected parts.
B. PESTS:	
1. Stem borer:	Search for infected shoots (which are weak and yellow) and destroy. On the stem air holes with wood dust and excreta of the grub being thrown out can be traced and too such holes inject few drops of petrol or carbon disulphide and plug the hole. The method if pursued systematically, checks the further spread of the pest also.
2 Orange dog :	Hand pick and destroy the caterpillars.
3. Aphids, scales and mealy bugs, leaf miners and mites :	Spray folidol 2 CC in one gallon of water. Wettable sulphur spray against mites is often effective.

It is always advisable to contact the Horticultural Department for more resonable suggestions for effective control measures.

THE VALUE OF Wild Life Preservation

By— K. S. LAKSHMANA RAO, M.Sc.,
PRINCIPAL, GOVT COLLEGE,
MERCARA.

IN recent years man has learnt many things from animals. We cannot get on without animals. For these animals to thrive, there must be proper surroundings. Amidst dense jungles, we find wild habitat, trying to protect themselves from external aggression. It has been the trend in recent years to cut down forests for the sake of timber needed for the construction of houses and also to provide space for expansion of cities. This has resulted in a great handicap

196

to animal life in particular to Wild Life because Wild Life can no longer thrive in cities. To provide amenities to city dwellers in the form of game sanctuaries, and also to help us to utilise the forest products, this indescriminate cutting of trees should be restricted and also the Wild Life preserved. The Government is taking ample measures by Legislation to preserve Wild Life and also to plant new trees in place of old trees cut down and to commemorate these every year, functions like Wild Life Week, Vanamahothsavam, are being celebrated. This is a happy augury for the progress of civilisation.

What is Wild Life ? Different kinds of animals that live in the natural habitat constitute Wild life. They are birds, mammals and fishes. These can easily adopt themselves to the surroundings and provide recreation and also utility to mankind. Birds, through their natural colours, and eloquent music can seduce human beings. In fact man has imitated the birds in the invention of Aircraft. He has learnt the flying mechanism by imitating birds. The musical notes of the colourful parrot is really to be emulated.

Struck by the complexity of the animal systems, Biologists depended on Engineers for the Language and techniques with which they can handle them. Startling developments have been observed in the application of computer science to the study of behaviour of nervous system. Some animals are equipped with ingenius devices like wings, brains, eyes, Echolocating equipment and so on. So, It it is hardly surprising that Engineers are having an envious look at what Biologists design. Biologists have recently developed a Science of animals known as Bisnics.

Some animals shine by their colours and colours produced under a particular set of circumstances. The colouration or colour camouflage of animals is of historic importance and serve as defence mechanisms. Animals protect themselves from external aggression

and also protect smaller creatures, who form an easy prey to external danger, Malaysian frog changes its position by hopping, when it is alarmed by something, which approaches too close. Some kind of insects protect themselves in this situation in a very curious manner. The red under wing moth (Catocala nupta) serves as anothr example. It has mottled grey fore wings red and black hind wings and when it is at rest on a tree the hind wings are completely hidden under the fore wings, so that the insect appears grey and is well concealed,

Fishes of varying sizes are an ornament to the underwater world. Not only they serve as rich food being the source of phosphorus as well as proteins, but by their delicate mechanisms swim in the sea, serving as a model for human beings. Dolphins swim swiftly. without being affected and they can survive even in great depths. The musical notes of some of the fishes serve as an under-water orchestra. During wars, The Japanese took advantage of the noise made by some fishes, in misleading the enemy ships, because the noise of some of these fishes were just like the noise produced when a torpedo moves under the Sea. Some of the torch bearing fishes like the Electric Eel produce luminescence and can move in their our lights under the Sea. So these fiishes manifest wonders in the Sea apart from their utility value.

Some of the the Snakes produce venoms which find use in Medicine in curing certain diseases. Elephants, though a menace, have Economical value. They are still the agencies of transport in a few places in the interior.

Earthworms live by tunneling through the soil and they feed on decaying matter which they extract from the soil they swallow. The worms tunnels help to drain and accrete the soil, allowing vital oxygen to get into the plant roots. They produce natual ploughing

198

action. Gilbert in 1777 rightly said that "Earth without worms would soon become cold hard bound and consequently sterile".

The horns of animals were devolve to function as weapons inflicting damage as defence organs, shielding their owner, as bending organs allowing opponents to interlock securely in a contest, as display organs having an intimidating effect depending upon thorn size Discovery of a new animal is a boon, just like the discovery of new weapons in warfare, when certain animal species are about to be extinct.

Chameleons, which are well known for their colour display establish and guard animal territories.

Diving champions such as seals and whales possess several physiological adaptations that help them to survive for long periods without access to free air. These adoptations have been intensively investigated.

The skins of some animals serve as dress for mankind. The flesh of wild animals is still being used as food. The glands of certain animals are a valuable source of Medicinal Chemicals.

Man cannot campare or compete with animals in Social behaviour and adaptability. The animal world is a real asset, through which the civilisation survives. So there must be a check to the extinction of the animal species for which man alone is the cause.

MISTAKES MADE ON THE PATH ARE OFTEN EVEN MORE INSTRUCTIVE THAN THE MISTAKES MADE BY TURNING ASIDE FROM THE PATH.

—Sri Aurobindo.

IMPROVISED TEACHING AIDS PREPARATION.

By — H. R. NAGENDRANATH,
Teacher, G. H. P. School,
Somwarpet, Coorg.

Nothing replaces imagination in helping a teacher involve her/his students so that they learn by doing rather than just memorizing useless facts for an examination. The teacher who realizes that the best visual aids are right there in the classroom in the minds and activities of her/his students is a wise one. Children have a very wonderful way of looking at things. It doesn't matter if a drawing is perfect or if the colour is right. What matters is that it is relevant (means something) to the child. To make good teaching aids then, you do not have to be an artist but you do have to look very closly at your students and see what they are interested in, what games they play, what things make them excited about learning. In order to help you C. A. R. E. (the organization that supplies the midday meal to your students) has given a small grant to supply especially creative teacher trainees with the basic low cost materials to make many kinds of teaching aids. These are all, things that can be found easily and cheaply by you in your village. What is more important, they can be used not only by you in preparing teaching aids, but by your students, if only you will take the trouble to look around and find them. It is highly pleasing to note that the District Educational Officer, Coorg, Mercara is the first and foremost to take initiative steps in implementing the scheme in our district. The

interest and enthusiasm put forth by the officer has made almost all the teachers get the benefit of the scheme in different Teachers' Centres and in training centre alsoand as such the teachers of the district are highly thankful to the officer. Attached ıs a list of directions on how to make them in these quick and easy and inexpensive ways.

MATERIALS IN THE KIT

1 Box
1 Bottle of ink
1 Bottle of Indian ink
1 Piece of charcoal
1 Set of CAMEL OIL PASTELS
1 Drawing book (for stick figures and examples of poster types)
3 Sheets of paper (for paper folding)
1 Sheet of coloured tissue paper
1 Bottle of gum
1 Bamboo (for making bamboo pens)
1 Assortment of odds and ends for making posters (grams, rice cloth scraps, string etc)
Cotton (for making a dip pen)
1 Piece of Khadi or other material for a Bulletin board cum Flannelgraph
1 Set of ten cards for making flash cards
1 Flip book to be assembled
1 Piece of Heavy paper for flannelgraph figurs, pins, needle and thread,
Newspaper
Directions.

HOW TO MAKE AND USE :

I. THE DIP PEN:

1) Get a small stick for each child
2) Give each student a piece of cotton, a scrap of cloth and a

piece of thread

3) Wrap the cotton around the stick (not too thick) and roll in the fingers to make smooth

4) Cover with the scrap of cloth and tie

5) Use for lettering posters, drawing class, making, stick figures, numbers, Kannada letters, maps. Much quicker and cheaper for children than paints

II. THE BOOKLET :

In this kit we are going to use the booklet to experiment with all kinds of writing methods, colours and ways of making posters. A 10 paise booklet is a good teaching aid for telling a story, for each child in the class draw pictures in the book, for keeping sets of problems or science examples which are good.

III. FLASH CARDS :

To make them:

1) Cut poster paper into cards no smaller than 8″ × 6″ and make about 8-12 cards.

2) Think of a story, words, mathematics problems or what ever you are trying to teach. List the important points.

3) Using a pensil quickly, sketch each card on one side only.

4) Make BIG, SIMPLE, CLEAR figures, words or numbers.

5) Colour with pastels or dip pen. Do NOT waste time painting.

6) Number the cards on the back side in order that you will use them.

7) If there is a story, write it on the back side.

to use the.

1) Review lesson and story or words BEFORE class time

practice with the cards.

2) Get cards in correct order.

3) Hold the cards **High**, show around the class in all directions.

4) Show only one card at a time. Put the rest on the table or under the other cards.

5) Go Slow and do not go on to the next card until you have explained and every child has seen the last card.

6) Review the lesson using the cards as a game with the children telling the story or giving the answers if you are using flash cards for a math's lesson.

IV. FLIP BOOK :

To make them

1) Get some paper (preferably heavy) and cut into even pages.

2) Poke two holes at the top and tie with a string dipped in coloured ink.

3) Make a list of the important points of the lesson.

4) Write a story or problem on scrap paper.

5) Now like the flash cards sketch the stick figurs of letters quickly in pencil.

6) You can Use two sides of the page to save money but it is more difficult to show figures on both the pages.

7) Colour in bright clear colours with a dip pen or oil pastel.

8) Write the story in pencil on the back of the page preceding the picture.

To use them:

1) Practise the lesson using the flip book BEFORE the class time.

2) Hold the booklet high and show all around with ONLY the page you are talking about showing. Turn the finished pages over the back.

3) DO NOT look at the pictures yourself but only read the story on the back and then observe the class to make sure all have understood.

4) Take the pages from the bottom and turn.

5) Review using the flip book and ask the children to retell the story with each picture.

6) Pass the booklet around at the end, for all to see.

V. FLANNELGRAPH:

To make them:

1) Take a gunny bag, C. A. R. E. food bag, or piece of Khadi or rough cloth.

2) Stretch tightly over a piece of board or cardboard (Note: if your flannelgraph is ALSO a bulletin board you can drape on the back of a rolling board over a black board or a table)

3) Stich it to the board or pin with tacks.

4) Test the figures to make sure they will stick easily.

To make the figures or pieces for teaching words, numbers

1) Take some poster paper and cut out simple, big, even sized figures or numbers.

2) Colour them with pastels, dip pen etc.

3) Gum some sand paper, khadi scraps or clean sand to the back

4) Let dry, and test on the flannelgraph. (for variety; make figures from scrap, cloth, or magazine pictures)

204

To use the flannelgraph:

VI. FLANNELGRAPH:

To use them:

1) Practise yonr story or lesson with the flannelgraph BEFORE teaching,
2) Arrange the pieces in order on a table on the side (number the back if you cannot remember the order)
3) Put only one or two figures on the flannelboard at one time
4) After you have finished talking about a figure take it down Too many figures confuse the children
5) Place the flannelgraph in a place where it is high enough for all the students to see. Try to avoid the wind. If you make no board to prop the flannel board against, hold it or make the students hold it at a start angle so that the pieces will not slip off.
6) If the story is simple and the letters or figures bold and bright, you will make the children interested in your lesson.
7) Repeat and review at the end using the figures and eliciting answers from the children.

VII. BULLETIN BOARD :

To make them:

1) In this kit the bulletin board is also a Flannelgraph but you can make them from: Khadi, old cloth, a gunny bag, on the back of a rolling board or from wood
2) Cut a piece of wood or cloth to about 4 ft. × 3 ft. and hang it between two poles or stretch it on two bamboos in the ground.

3) It should be high enough for all to see but not too high for children.
4) Use pins or tacks to attach materials.

To use them:

1) Don't crowd material. Space nicely and leave room for clear, big, headings.
2) Remove all the old materials REGULARLY
3) CHANGE the material on the bulletin boards (this can be done by assigning a team of children to be responsible for it every week)
4) Post pictures, announcements, results of sports competition, charts showing the health progress of the children, the pictures and good points of the children themselves.
5) Use simple words and BRIGHT colours to attarct children to to read the bulletin board.

VIII. PUPPETS :

To make them:

In this kit we are going to make only the bangle and cigarette box puppets, but a cloth puppet, paper bag puppet, vegetable puppet, stick puppet and other kinds are easy to make.

1) Take a bangle.
2) Sew to the top of a cigarette box (push out kind)
3) Take string and dye in Indian Ink and make hair.
4) With scraps of cloth cloth puppet according to what you want him to be; saree for lady, lungi etc.
5) Make things for the puppet to use; Vegetable, pot.
6) Wrap its arm in a hankie to the elbow or sew on to the puppet drsss a long cloth to cover the arm.

206

To use them:

1) Turn a table or bed on its side and cover with saree or sheet.
2) Set up on a platform or stand behind the table so that all can see the puppet's hand but nothing else.
3) Rest your arm on the edge of the table.
4) Move only the puppet who is talking.
5) Make many and exaggerated gestures with the puppet while he is talking.
6) Make the story funny, but do not forget the lesson.
7) Speak clearly and loudly so that all can hear.

WE ARE BEST TRIED WHEN WE ARE THWARTED IN WHAT TO US ARE HOLY PURPOSES. GODS' WAYS ARE STRANGE AND INSCRUTABLE. NOT OUR WILL BUT HIS MUST BE OUR LAW.

—M. K. GANDHI.

ASPECTS OF 'THE COORG'

By—
MICHAEL GARMAN, B.A., (Oxon.)

(A note about him and some of his observations will be given at the end.)

AS a foreign visitor to Coorg, and one who has been here for only 6 months, I am not quite sure what right I have to put down my impressions of my stay here, especially since the readers will be Coorgs, not my own countrymen. I raised this problem of what I should write about in a Coorg household not many evenings ago, saying that I did not want simply to turn out the usual tourist's gushing praise ; to which the lady of the house replied, with a smile,

"Well, you'd letter not criticise us, you know. or we'll come chasing after you !"

"But if I praise you, you'll get swell-headed", I objected.

"Oh, don't worry, we've got big enough heads already !,' was her reply.

So let me (even without the due acknowledgement of giving her name !) take my cue from her gratefully, and gush forth. Before I start. however, let me say at once that by a "Coorg". I mean a member of the ethnic group so indicated, and am not dealing

208

with those of other communities who have come to settle here, comparatively recently in many (but not all) cases. For the country called Coorg finds its distinctiveness primarily in having given birth to, and nurtured, that extraordinary fellow, the Coorg, Without him, it would be just another mountainous part of India. Who is he ? (There is also a theory that the Coorg got his name from the country, Kutaka or Kudaga where he settled in large numbers round about 8th or 9th century —*Editor.*)

To come to grips with him, it is necessary to state, then examine, the many facets of what might be called "Coorg-ness". I propose to put these down as follows ; There in Coorg the Fabulous, Coorg the Practical, Coorg the Arrogant, Coorg the Meek. I suggest that all these aspects are continually at play with each other in Coorg life, making a complex whole out of a Society whose individual members are deligtfully simple and straight forward.

COORG THE FABULOUS : I mean this literally, and am here concerned with the element of Fable and myth in the Coorgs. This is probably the first aspect to greet the foreign visitor, in the form of the delightful and bottomless after-dinner topic of "where did we come from ?" Adherents of Greek, Arab, North Indian, even Dravidian ancestry of the Coorg community advance their reasons with great conviction and plausibility ; and the principal joy is that us answer will be found. The mysteriousness of their origin, and not the explaining it. is the important thing for Coorgs. In this way, they are a vivid example of the condition of the mankind itself ; for if any priest, or evolutionary scientist could solve the riddle of man's origin finally he would simply not be believed. Man's own mystery is his religion; and the religion of the Coorg is simply their origin located primarily

in the apotheosized spirit of the dead ancestor, and kept alive by apparently secular table-talk after a good meal. It is this deceptive secularity, or historicity, of the Coorg religion that makes outsiders sometimes claim that the Coorg is not a religious animal at all. Of course, they are wrong; but their view highlights the fact that what they mean by religion they cannot find with the Coorgs. The Coorg is his own priest, and, abstractly, his own God; but because of this his religion lacks the otherwordly aspects one would naturally look for. It is in this way that the Fabulous connects with the Arrogant and the Practical, so let us leave the matter at that point for now.

A further element of the Fabulous is really not Coorg at all, but has to be mentioned at this point. It is the sanskritic and Hindu attempt to grapple with the unsolvable problem of Coorg origin, mentioned above. I hope I shall offend no one at this point, but the Cauvery story as found in parts of the Skanda Purana seems to be a reinterpretation in Hindu terms of the origin of a community which was previously outside the Pan-India caste-system, and indeed had no obvious place therein, where it could comfortably be fitted. The Purana, trying to grapple with this problem, has done its best, but the local myths and legends it had to work on, and the basic facts of Coorg life, render its success only partial. But it has had its effect on the culture it has tried to assimilate; the relationship has been a two-way one. As a result, Coorg practice must now frequently be refered to a set of twin standards, native Coorg, and Sanskritic Hindu, for explanation, only in this way can the **Kaymada** be reconciled with the **Cauvery Thirtha**. Interestingly, an exactly analogous effect seems to have taken place in the language; where a very large number of loan-words from Kannada are noticeable, especially since the time of the Lingayat rulers. They exist side by side with the native words, within the native grammatical struc-

ture, and mislead people into thinking the Coorg language to be a dialect of Kannada; but more of this later, as it takes us into Coorg the Meek.

Finally, the land itself is fabulous; people call it, we are told, the Scotland of India, but as a half-Scot I suggest this is only superficially adequate; for Scotland has never known the prosperity of the estates here, nor the harrowing days of economic slump following boom, followed by boom again. And the stories of immense wealth and property lost in a generation, by gambling or drink. do not recall Scotland; for its families, with few exceptions, never had such prosperty (admittedly precarious) in the first place. Even the average Coorg is likely to have landed property, and a consequent possible way of life, that is enviable to many Britishers, In the old days here many a British Planter went through just this pattern of life with a gusto that perhaps suggests a premonition that the opportunity would not be his for long; he sometimes gambled a fortune away overnight; living a life that seems like a cautionary tale to us in this more sedate era; and now finds a place in the fable of the land.

COORG THE PRACTICAL: We have touched lightly on this earlier, in discussing what religion is in Coorg Society, With its roots in speculation and myth, Coorg practice in this regard is firmly committed to the needs of the present. The marriage ceremony - the only one I can claim any competence to write of — is outstandingly a matter of social solidarity; all persons possibly concerned with the matter in hand are invited, and pay their respects. Thus becoming parties to the action, they are also automatically its ratifiers. If priests are to be found anywhere, they are those people who pay their respects —and this means, of course, everyone. And in the moment of the

union, is the Coorg purely sentimental concerning the happy pair ? No, for his instinct for the practical, one might say his prosaic genius, is enshrined in the words of the sammanda ritual: his mind roves ahead in time to possible future difficulties, and he wants to know—

"if the new bride complains, saying 'The house is awful', or 'There's on roof', or 'The yard is shippery'...or 'The curry here is sour', or 'The dog bit me'...or 'The cow kicked me'...who is the **aruva** who'll talk it over, and come to some decision, and give her a torch for the road and a servant to walk beside her on her way back ?"

And he gets his answer. And while the rest of India takes its bath in the morning, the Coorg is in the fields he owns, and, coming only late, washes at night. His womenfolk, also work in the fields, or used to ; though some now go only as far as the well, for the **Ganga Pooja** ! And as a result, he looked on them with respect unheard of elsewhere in India. Even now, this is largely true, though, there are indications that, prior to the most recent, western "fashion of female emancipation, Coorg women were gradually becoming less free than anciently. If this was true, it must surely have been a further effect of the Sankritisation process mentioned earlier. Prof. Srinivas cites elderly Coorgs as recalling that women used to sing and beat cymbals in public on festive occasions, and points out that folksongs mention women who killed tigers and held men to ridicule. Thus it is not surprising that in Coorg women's education has been so long and firmly established ; in this respect, Coorg society is returning to its old values once more, rather than breaking with its past. Simone de Beauvoir correctly points out that where women play an essential function in society, they are de-mythologised, not relegated to the kitchen, and accorded a personal respect from men. This is the old, the practical Coorg ; and of the near future also.

212

COORG THE ARROGANT AND COORG THE MEEK:

Let me, finish by taking these two aspects together, and briefly suggest what I mean with reference to the language of the Coorgs. Language, then, informs us that Non-Coorgs and animals give birth to **Kutti** ; only Coorgs give birth to **Kunyi** ! This splendid arrogance is worthy of the concept of **Kroda Desha** ; Where in, if you will excuse the pointing out of the obvious, the picture of just one man coming to the ancient land, taking wives and begetting a whole nation, which at once set to work with their bare hands on the soil is a perfect synthesis of the Fabulous, the Practical and the Arrogant.

But most Coorgs meekly dismiss their speech as a mere dialect, a mixture of all sorts of languages. Would they be surprised to know that it is in fact much older than, say, Malayalam, and certainly an independent language, though lately heavily influenced by Kannada ? I fear they would not believe me, but would be much too polite to say so. And if this is a necessary consequence of their meekness, I willingly accept it ; for their personal simplicity and honesty is of the same origin and makes the average Coorg, in the terms of highest praise that an Englishman can bestow, "such a nice chap".

The writer of the article 'Aspects of the Coorg' is Mr. Michael Gorman, a British youngman who had come to Coorg about six months ago and who has left Coorg and India just six weeks back for England, I said that he is a British youngman, because as he told me his father is an Englishman and his mother a Scottish Lady. He is a graduate of the Oxford University— and he had come to Coorg on a research scholarship from the Edinburgh University to prepare a thesis on 'Coorg Language and its grammer' for the doctorate degree of that University. In

the course of his about six month's stay in Coorg he had acquired sufficient knowledge of the Coorg language and had learnt the conjupation of verbs, gramatical variations of nouns pronouns etc. in different genders and numbers. He could understand Haradasa Appacha Kavi's Coorg drama "Yayathi Rajanda Nataka", when it was read to him by his Coorg friends. He has gathered enough material for his thesis in Coorg and will finalise it in Edinburgh. He was coming to me sometimes and as our intimacy grew I requested him to write an article on his impressions of Coorg for publication in this Souvenir— and he was good enough to write this article.

What opinions he has expressed on the different aspects of 'the Coorg' are based on his own observations. He had stayed with many Coorgs as their guest and had intimately moved with them. About his observation of Coorg having given birth to and nurtured the Coorg I find that the ancestors of the Coorgs seemed to be a vigorous and virile race of people before they came from the north and settled in Coorg. Anthropologists say that they are a branch of the Indo-Sythian race who came from the North Western part of India and settled along the Western Coast of India and incidentally in Coorg. The first mention of the Coorgs as 'Kodagas of all the Nads' appears in the inscriptions for the first time in 1174. When it is said in the inscriptions Kodagas of all the nads 'ಸಕಲ ನಾಡ ಕೊಡಗರು' it can be assumed that the Kodagas must have settled in Coorg at least two or three centuries before 1174. Mark wilks says that they were a part of the army of the Kadambas who ruled in the northern part of Coorg in the 8th and 9th centuries. In the early Tamil literature what is now Coorg or Kodagu was called Kutaka In course of time it became Kudaga or Kodagu. As Coorg was a mountainous Country full of forests the ancestors of the Coorgs must have become more hardy and enterprising after they settled in Coorg. As they were larger in number than the other peoples of Coorg naturally the people of the neighbouring districts must have called them people of Kodaga or the Kodagas.

—Editor.

214

HEALTH OF CHILDREN

By—
Dr. M. M. CHENGAPPA, M.B.,B.S.,
Virajpet.

THE Greek Philosopher Plato emphasised the importance of healthy Children as a precondition at the time of admission to schools. A Healthy child is bound to have healthy Mind. A class room filled with such children would be a delight to every teacher. It would give him or her a tremendous impetus to carry on the task of teaching. With clean, soft and yielding clay. which potter would not create Graceful Pots !

In the circumstances available in our country to day, it is a distressing fact that majority of the School going children are in a very poor state of health. From all accepted standards of nutrition and health our children are half starved, Economic backwardness of the people, large families, ignorance of the parents in proper child care and sickness in childhood all combine together to present this picture of Substandard health.

Our national Plans are aimed at overcoming all our economic backwardness and improvement of Social standards. Cooperation of the people at the various stages of Planning, would hasten the implementation of the programmes and ultimately benefit our country. In the interim period, we are receiving massive food aid to the school going children in the form of CARE AID. This balanced nutritious midday meal, goes a long way in keeping up the health of our school going children .... There is a very

215

urgent need to tackle the problem of ignorance and sickness. More than the state machinery, private organisations can do a lot in this direction. Social workers, voluntary organisations working for the betterment of the common man and every educated individual — all have a responsibility in this task.

I wish to stress more on the Sickness in childhood. Modern medical Science applies itself more and more on the Preventive aspect of diseases. A vast majority of the diseases are preventable. The day is not far off when, all the diseases will be preventable. This applies with greater emphasis on children's diseases. Sickness among children is a very distressing event in the Family. The treatment of a major illness is prolonged and expensive. Small Pox, Tuberculosis, Whooping Cough, Diptheria, Tetanus and Poliomyelites are the dreaded diseases of Childhood. They take a heavy toll of life or devastate the health of children and curtail their Life. Modern medical science offers protection against these dreaded diseases. Vaccination and preventive Injection in the early life of a child will certainly keep that Child free from the afore-mentioned diseases. The Doctors in our hospitals and private medical practitioners are carrying on this preventive work everyday in their practice. More and more of our people — particularly the educationally backward and rural people must be made aware of this measure. In Coorg District a voluntary organisation. Freemasons have come forward to meet the cost of protective Inaculation. The work will be carried on in the three Taluk Headquarters Hospitals.

Medical examination of the School going children is a very important community service. Many lurking diseases of children escape the notice of parents. A child may not receive timely medical attention in such cases. Periodic medical inspection of childron at school will help reveal these diseases.

216

As the years march, more and more hospitals and doctors are coming forward in the Service of the people. There should be a growing awareness among people about the existence of the developing medical facility. Full advantage must be taken of these good facilities. Very often it is an exasperating experience to find a child going through all kinds of "treatment" before being brought to a qualified Doctor. When there is sickness in the house it is a wise thing to seek the assistance of a qualified medical man. This dictum applies with greater emphasis to Sick children, Let us treat our children as our greatest possession. Let us do everything in our power to help our children in grow into healthy intelligent knowledgeable Adults. Let us not forget the good saying. The child is the Father of Man.

ANGER, —DRUNKENNESS, OBSTINACY, BIGOTRY, —DECEPTION ENVEY, SELF-PRAISE, DISPARAGING OTHERS, SUPERCILIOUSNESS AND EVIL INTENTIONS CONSTITUTE UNCLEANNESS; NOT VERILY THE EATING OF FLESH.

—BUDDHA.

The Government and the People in the post-Independent India

D. N. KRISHNAYYA, M.A.,B.Ed.,
Virajpet.

THE constitution of India declares India to be a Soverign Democratic Republic. In the preamble to the constitution of India drawn up by the Constituent Assembly of India it is stated, We, The people of India, having solemnly resolved to constitute India into a Soverign Democratic Republic and to secure to all its citizens.

Justice, Social, Economic and Political; Liberty of Thought, Expression, Belief, Faith and Worship.

Equality of Status and of Opportunity And to promote among them all

Fraternity, assuring the Dignity of Individual and the Unity of the Nation.

Thus the Indian constitution is essentially democratic and republican in character, In other words, India has a system of Government in which every citizen has direct access to the sources of authority. The right to political power thus means not only the right to vote or choose representatives but also the right to hold office and be chosen for it. For the first time in the history of Modern India, the Constitution confers that right on all adult citizens and removes all discrimination based on birth, wealth, race or sex. By Parliamentary Government and universal adult franchise, the Government becomes accountable to the people and to their representatives.

Thus according to the constitution of India, People of India are the ultimate source of all governmental authority in the country. But how far is this true in practice? Does the common citizen in India today enjoy more powers or better status than he was enjoying in pre-Independence days under the burocratic British rule? I am constrained to say 'no'. The lot of the common man and for that matter, of any man who is not in some position of power or favour has become worse than what it was in pre-Independence days. In pre-Independence days in India a common man knew what he could expect the Government to do

for him or not to do for him. Within those limits he was sure of a good deal to him. Within those limits, if an injustice was done to him he was sure to get it redressed by appealing to the higher authorities. True, there were not as many amenities provided by the Government in the pre-independence days as have been provided by the Government in the post-independence days, but in most cases, it is the experience of any citizen of India that what an uphill task it is to get the benefit of those amenities, winding through a maze of formalities and red tapism.

People in India faught for obtaining independence to their country, because they felt that if they became masters in their own land they can frame their own constitution, have the government suited to their needs and temperaments and through the government initiate various— development projects— and industries to improve their lot politically, socially, and economically. But after obtaining independence have the people realised what bright future they had hoped for ?

It has to be admitted that our leaders have framed a constitution taking the best out of the different constitutions of the world. It has given equal rights to all sections of the people. Adult franchise has been introduced enabling the people of India to elect their own representatives to the Indian Parliament and to the State Legislatures. Of course, election of members to the Upper Houses of Legislature both in the Centre and in the States is indirect in asmuch as those members are chosen by the members of the State Legislatures, by special Constituencies and by nomination. The Governments at the Centre and in the States brought into being according to the newly framed constitution of India. have during these twenty or twenty one years after Independence have prepared five year plans successively and have started new irrigational projects, fertilizer projects, Research centres, industries etc; for bringing more land under the plough, for encouraging intensive cutivation in the existing agricultural land and for opening new avenues of occupation to the people. They have improved the means of communication by opening more roads, constructing bridges across rivers, and converting the present inter-distrtct and inter-state roads into National Highways. The Governments have also opened more schools and hospitals, advanced money for the starting of many small-scale industries, Co-operative Rice Mills, Sugar Mills and the like. The State Governments have created many Welfare Departments to provide amenities to the people.

But with all these improvements brought about by the Central and State Governments, a common man finds his lot still the same or sometimes even worse He finds

his tax burdens increased and the prices of essential commodities soaring. He has to sell his produce at low prices because he is always in needs and therefore cannot wait till he gets a good price for his wares. The industrialisation of the country might have helped the Governments to save some foreign exchange or earn some foreign exchange, but a common man finds that these industries which are mostly in the public sector working under loss and therefore being subsidised from the Coffers of the Country. He finds that even to get the benefits of the amenities provided by the Government he has to go through so many formalities and approach so many officials that when he gets the benefits, he finds that he has spent more in money, time & energy than the value of the benefits he has got.

Theoretically our Government is the Government of the people, for the people and by the people. But as all the people cannot form the government, they elect their representatives to conduct the Government on their behalf. Therefore, it is the duty of the representatives of the people elected to the Legislatures and to the different Local Government Institutions to safe-guard the interests of the people. The representatives of the people might have been elected on any political party ticket, but once they are elected, they should consider themselves responsible to the people as a whole, irrespective of their party affiliations. But what do we see now ? In most cases after the elections, the voters are forgotten and their interests are neglected. The persons elected to Legislatures and other adminis-trative bodies pose themselves as big bosses and lord over common people. More than that, the people find them buttering their own bread in the name of public service.

Again, a common man finds the Government Officials and Officers most indifferent and apathetic towards him whenever he goes to them for the redressal of his grievances or for the satisfaction of his legitimate demands. He finds that he has to follow the papers submitted by him to the officers for getting some of his requests granted, however genuine or reasonable they are, from table to table and that he has to grease the palm of every official through whom his papers have to pass. Even then he finds his papers unduly delayed. Is it because the office is understaffed ? No. He finds in the course of years the number of clerks trebled or quadrupled. And whenever he goes to any office he finds most of the clerks not in their seats. He finds them taking things easy but saying that they are overworked but underpaid. He does not get replies to his

petitions or letters for months to come and sometimes does not get them at all. Then he wonders whether this sort of Government was what he had expected after India attained independence. What should have been the ideal sort of Government and its relation to the people of the land ? The Government Servants who are themselves the people of the country should have been helpful to the common people in every way. Common people, for that matter, all people have to approach the Government for something or other. We find that day by day the grip of the Government is becoming tighter and tighter over the people by the imposition of a vast array of controls. Under such circumstances Government Servants big and small shpuld hear the representations of the people calmlay and patiently and give them to understand whether their demands are reasonable or not and whether their grievances can be redressed or not and if they cannot be redressed why they cannot be redressed.

They should be prompt in dealing with the papers or representations submitted by the people. They should not expect any illegal gratification from the people. The Government Servants are compaeratively more educated and more enlightened than the common people and they should set an example to the common people in their daily conduct if of affairs by their integrity, honesty, and sense of duty. If they expect people to give them money or other material things for any work they do for them they would be degrading their office, position of power and influence and education.

With regard to attending to the peoples letters to the Government in the United States and in India, Dr. Apple by, the distingushed American expert in Public Administration had this to say some years ago, when he visited India at the late Prime Minister Nehru's invitation. "The Department of Agriculture used to receive both in Washington and its regional offices, several hundred thounsand letters a year, some times a million and a half. The average time taken to reply to them was three days. Every single letter was replied to. In our Democracy we believe that Government is there to serve the people. A man writing to Government is entitled to a reply. If he does not get one, he will probably call the office of the Senator or the Congressman of his district and that gentleman will raise hell with the Department. Apart from proceedings the fundamental difference between our democracy and yours is that of attitude. your people are evidently accustomed to not getting replies from Government". It has been said by a relired I. C. S. officer that the imposition of a vast array of controls

in India now, has given a tremendous amount of power to officials to show off authority and often to delay and harass. The officials because of the power vested in them do not regard the citizen as some one who has to be helped, but as a petitioner to whom a favour has to be shown.

This undesirable state of affairs in India must disappear If people's representations are dealt with quickly and replies given to them promptly, people will have confidence in the Government and will hearlily co-operate with the Government During pre-independence days under British rule ccrrespondences were moving more rapidly than they are moving now Even in early British days in the last century when the letters had to be carried by boats where the rivers were navigable or on horse back in the interior of the country to the nearest port and then to Calcutta letters were getting replies within a month. For example, a letter sent by Captain Carpenter, Superintendent with the Ex-Rajah of Coorg in Benares sent on 16th April 1836 fetched a reply from the Secretary to the Government of India in fort William, Calcutta on 2nd May 1836.

Now we find people opposing any measure of the Government, even if it be good because they do not consider the Government as their Government. There is no identity of feeling between the people and the officials The ideal thing would be for both the people and the officials to work whole-heartedly for the good of the country. Germany and Japan had been reduced to rubbles in the last world war, but within twenty years the people of those two countries rebuilt their countries and are now in a position to give aid to India but India which had felt the warmth of the last world war only from a distance has not been able to become self-sufficient in any respect.

What we lack most is patriotism:

We care more for our personal interests than for our country's interests. If every citizen of India in whatever position he is, what ever avocation he follows, does his job well caring ultimately for the good of his country and the welfare of his fellow beings he will have served his country Educated people and particularly those in Government Offices must set an example to the rest of the people by working with a missionary zeal for the good of their country Every paisa they receive by way of salary must be accounted to the people in terms of service to them. Many of our former British rulers and Officers, though foreigners have tried to do their best for the people over whom they were sent to

229

rule. They wanted the people to be treated well even after they left the country Here I like to quote the advice given to Pcorniah, the Dewan of Mysore during the minority of the Maharaja of Mysore. how he should rule the people ef Mysore by Sir ArthurWellesley in 1805. In the course cf his letter to the Dewan he said, "Upon the occasion of taking my leave of you, I must take the liberty to recommend to you to preserve in the laudable path which you have hitherto followed, let the prosperity of the country be your first object Protect the Raiyats and traders and allow no man whether vested with auth ority or otherwise, to oppress them with impunity, do justice to every man and attend to the wholesome advice which will be given to you by the British Resident, and you may depend upon it that your Government will be as pros perous and as permanent as I wish it to be

I wish that every person in India both in Government Service and outside considers the prosperity of his country his first object and does justice to every other man and that he looks upon the prosperity and the glory of India as his own pros perity and glory and tries to do his best for his country India will then surely march from progress to progress. Praying the Almighty to make my wish a reality I close,

Who are you to solve women's problems ?
Are you the Lord God, that you should rule
over every widow and every woman ?
Hands off ! They will solve their own
problems.

—Swami Vivekananda.

223

VIRAJPET— OUR LITTLE TOWN

D. N. KRISHNAYYA, M.A.,B Ed , Virajpet.

Virajpet where the Coorg Teachers' Co-operative Stores Ltd, is functioning is the second biggest town in Coorg the first being Mercara, the District Headquarters town. Virajpet is the shortened form of Virarajendrapet. It was so called till a few decades ago in official records and the post office seal also had the name Virarajendrapet in it. This town was called Virarajendrapet because it was founded by Virarajndra Wodeyar I the greatest of the Rajahs of the Haleri Dynasty who ruled Coorg from about 1600 to 1834, in 1792. It was founded by Dodda Virarajendra in 1792 in commemoration of the meeting that look place between himself and General Abercromly advancing with British forces from Bombay via Cannanore against Tippu Sultan at Srirangapatna. Dodda Vira rajendra had allied himself with the British against the Sultan and had given them passage for their armies through his country. In the III Mysore war General Abercromby met Dodda Virarajendra in a camp pitched on the grounds where the Inspection Bungalow of Virajpet now stands. The villages of Maggula and Betoli had touched there and it was an elevated place. In commemoration of meeting a British general for the first time there Dodda Virarajendra founded a town there naming it after him self as Virarajendrapet. He built a small palace on those grounds. That palace existed there till some years after the British

224

occupation of Coorg in 1834. Now the small fort gate facing east and pieces of low fort walls in one or two places are the only remains of the old palace and its premises. It was then that the Rajah got the Gowri Tank to supply water to his elephants and horses dug on the Southern slope of the palace hillock and the small well and the small tank to supply drinking water to the palace on the northern slope of the hillock. The Virajpet Electrical works are making use of water from this tank for the working of their machines.

When the town was founded the Rajah could not get any people from the Villages to settle there as they were all agriculturists wedded to their lands. Fortunately for the Rajah, Tippu Sultan had just at that time destroyed Periyapatna to prevent its falling into the hands of the British. Then most of the inhabitants of Periyapatna fled to Virarajendrapet for protection and were settled by the Rajah in what is now called the Teluga Street. The same year i. e. 1792 he extended protection to the fugitive Roman Catholic Konkani Christians who escaped from Srirangapatna when Lord Cornwallis besieged that place. These Konkani Christians of South Kanara had incurred the displeasure of Tippu Sultan and had been carried away by him to Srirangapatna in 1784. These Konkani Christians were noted for their industry and Doddavirarajendra eagerly welcomed them to Coorg, granted them lands at Virarajendrapet and in the villages round about, procured for them— a priest from Goa and settled them in his new town. He also assisted them in

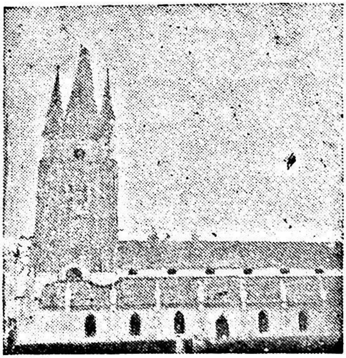

building a Church. The tall gothic tower of the Church which we see to-day at Virarajendrapet was built in 1855 or so, Doddavirarajendra also peopled the town with the persons whom he swept away from Mysore in his predatory incursions. Hindustani speaking Muslims who were said to have come from Bengal after the fall of Mir Kasim to the west coast by sea had settled at Cannanore. Virarajendra induced many of these Muslims to come and live at Virarajendrapet, through his friend the Ali Raja of Cannanore. The place where they settled is called the Bengali street. In this way Dodda Virarajendra peopled his newly founded town.

Virarajendrapet was the largest and commercially the most important town in Coorg till the British times. It became a Municipality together with Mercara in 1870. Therefore, both Mercara and Virajpet may seriously think of celebrating their centenaries in 1970. Virajpet is the Taluk Headquarter and the Taluk offices of almost all the Departments in Coorg have been located here. There is a Government Civil Hospital with about 300 bed strength here a Munsiff Court is functioning here. There are two High Schools, two Middle Schools, one Primary School, a number of Sishuviharas and a Co-operative Mahila Samaja at Virajpet.

There are also many big co-operative societies established here. Shandy is held on every Wednesday and large numbers of people come to the shandy from the Villages round about; A clock tower built by Devanageri Muckatira Aiyappa in 1912 at the triangular junction infront of the Post office of the town enhances the beauty of the town. The Gowri and Ganapathy festivals for 10 days and the procession coming off on the Anantha Chaturdasi day at the end of the festivals once a year is a great event to the people of Virajpet and round about. With this short account of our Town, I close. ●

226

INDEX TO ADVERTISERS

1)	Anuradha Press	—	IX
2)	Arun Stores	—	XIII
3)	Apex Bank	—	XVII-XIX
4)	A. S. Kamath	—	XI
5)	Bombay Coffee Club	—	VI
6)	Coorg Dist. Co-op. Central Bank Ltd..		I
7)	C. P. C. M. Federation Ltd.,	—	II
8)	C. V. S. Bros.	—	IV
9)	Coorg Coffee G. C. S. Ltd.,	—	V
10)	Coorg Honey	—	VI
11)	Colombo Stores	—	XVi
12)	C. H. Abdul Kadar	—	IX
13)	Choushetty Bros .	—	X
14)	C. E. O. C. C. S.	—	XI
15)	Coorg Institute	—	XV
16)	Coorg Ex-servicemens' M. C. S. Ltd.		VII
17)	Dress Land	—	XIII
18)	Ganesh Beedies	—	XVI
19)	Meera Stores	—	VIII
20)	M. C. S. Radios	—	X
21)	Marudhar Industries	—	XIV
22)	Modern Stores	—	XVII
23)	P. C. Achaiah	—	XII
24)	P. P. Kunhimohamed	—	XVII
25)	Rakhra Sports	—	V
26)	Sri Rama Hall	—	VIII
27)	Somwarpet Co-op. Bank	—	III
28)	Sudarsan Trading Company Ltd..		VIII
29)	S. Bernard	—	XII
30)	Students' C S. Ltd., Murnad	—	XIV
31)	Sattar & Sons	—	XVII
32)	S. L. N. Restaurant	—	XV
33)	Tyre Service	—	XVII
34)	V. A. P. C. M. Society Ltd.,	—	XX
35)	V. T. L. D. C. Bank Ltd.,	—	XX

Student's

.xercise Book.

80 PAGES.

ME ________________________________

ASS OR FORM ________________________________

UBJECT ________________________________

CHOOL ________________________________

Abdul Azeez Abdul Samad & Co.,

GENERAL MERCHANTS.

3. Bunder Street, G. T. MADRAS.

Branch :—**No. 58, Bunder Street.**

Chinnappa & Co. Madras.

The Evils that men do live after them
The good is oft interred with their bones.

Shakespeare

ಶ್ರೀ ರುದ್ರ

[೨೦] ಮಹಾರಾಜ ಲಿಂಗರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರವರು.
ಸಂಸ್ಥಾನ ಕೊಡಗು

ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯಾಭ್ಯುದಯ ಶಾಲಿ ಸಂ॥ ೧೭೩೩ನೇ ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಶು॥ ೫ಲು ಶ್ರೀಮತ್ ಮಡಿಕೇರಿ ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿ ಶಾನುಭೋಗ ಮಾದಿಶೀ ನಾಡುವ ಕಡಿಯತ್ತು ನಾಡು ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನಿಗೆ, ಶ್ಯಾನುಭೋಗನಿಗೆ, ತಕ್ಕರಿಗೆ, ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮದ ತಕ್ಕರಿಗೆ, ಸಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ ಬುದ್ಧಿ ಹುಕುಂನಾಮೆ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ:-

ಒಂದನೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ. Duly

ಶೀ ನಾಡ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರರು ಅರಮನೆ ಚಾಕ್ರಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿವರ ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ:- ರಾತ್ರಿ ಆರ್‍ದುವರೆ ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎದ್ದು ಇರತಕ್ಕದಾಗಿ, ಆರು ಮನಿ ಬಡಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಈ ಹುಕುಂನಾಮೆಯನ್ನು ಓದಿಸಿ ಗಂಟೆ ಬಡಿಯುವ ಪರಿಯಂತರ ಬಿಡದೆ ಕಾದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಆವಾಗ್ಗೆ ಬೆಳಗಾಗಿ ಎರಡುವರೆ ಗಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟು

೯ ಮಾದಿಶೀ

ಹೊಸ್ತಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕೈನಾಶಿ ಜ್ಞಾನಭಾಗರು ಯಾವತ್ತೂ
ಬಂದು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅವರವರ
ಶಾಖೆ ಲೆಕ್ಕದ ~~ದರವನ್ನು~~ ದಫ್ತರವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಅವ-
ರವ್ವ(?) ಲೆಕ್ಕವನು ನೋಡಿ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಾ
ನೀನೂ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದಿನ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೂನಿಸುತ್ತಾ ಹತ್ತು ಗಂಟೆ ತನಕ ಕಚೇ-
ರಿಯ ಬಾಬು(?) ಮಾಡುವದು. ಅಪ್ಪು ಹೊಸ್ತಿಗೆ ಬೆಳಿಗಾಗಿ
ಹತ್ತು ಗಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆ ಬಳಿಗೆ ಕಚೇರಿ ದರ-
ಬಾರು ಮಾಡಿ ಜ್ಞಾನಭಾಗರನ್ನೆಲ್ಲಾ ರುಜು(?) ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ ನೀನು ರುಜು
ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು. ಆ ಬಳಿಕ ವಿಭ್ರವರೆ(?)
ಗಳಿಗೆ ಬಳಿಗೆ ರುಜು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಯಾರಾಗಿ ಹದಿ-
ನೇಳುವರೆ ಗಳಿಗೆ; ಒಂದು ಗಂಟೆ ಬರುವ. ~~[illegible]~~
ಹೊಸ್ತಿಗೆ ನಾಲು ಕಚೇರಿಗೆ ಬಂದು ನೀನೂ ನಿನ್ನ ಕೈ-
ನಾಶಿ ಜ್ಞಾನಭಾಗರು ಸಹ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂ-
ಡು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ಕೂನಿ-
ಸುತ್ತಾ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ, ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗಿ ವಿಭುವ(?)
ಗಳಿಗೆ ಪಿಂಡಿಯಂತೆ(?) ನಾಲು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ
ಸಂಧ್ಯಾ(?) [illegible] ಗಂಟೆ ಬರುವವರು. ಜ್ಞಾನಭಾಗ-
ರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ [illegible] ಬರೆಯುವದು(?)

ಶ್ರೀ ಕೂನಿಸುತ್ತಾ ಆ ಕೂನಿಸುತ್ತಾ ಆ ಕೂನಿಸುತ್ತಾ
the word ಆ ಕೂನಿಸುತ್ತಾ

ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಗ್ಗಿಗೆ ಕಾತ್ರಿಯಲ್ಲು ವಿಸುವರೆ ಸಗ್ಗಿಗೆ ಒಬ್ಬಯಂ
ದಿವಾನಕ್ಕೆ ಯಿಂದ ಸಹ ಇಪ್ಪತ್ತಯಿದುವರೆ ಸಗ್ಗಿಗೆ
ಅರಮನೆ ಕಾತ್ರಿ ಮಾಡಿ ವಪ್ಪಿಸುವದಾಗಿ —

ಬರತನೆ ಅಪ್ಪಣೆ. Method of Collecting tax.

ನೀವು ಅರಮನೆ ಕಾತ್ರಿ ಕೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಹು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಇದೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೊಕರೂರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಕಲಂ ಮೂರಕ್ಕೆ ವಿವರ:- ಅರಮನೆಗೆ ಬರುವಂಥ ಆದಾಯ ಮುಂತಾದ್ದ ವಿಷಯಂದು ಇದೆ - ಅದನ್ನು ಬರ ಮಾಡುವದು ಹ್ಯಾಗಂದರೆ:- ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಆಜ್ಞೆ ಓದಿ ಹೋಡಿಸ್ತಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇದರ ಬರದಿರುವದಕ್ಕೆ ಆದಾಂಶ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸರ ಸ್ವಸ್ಥಾನದಿಂದಲೂ ಜ್ಯಾಕನದಿಂದಲೂ ಜನಕ್ಕೆ ನೋವು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಅರಮನೆಗೆ ಬರುವಂಥಾ *ಪಾಲಿಬಿ ವರವೆ ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಕಲಂ ಒಂದು. ಇತರಾದಿ ಕೈಶ.ರು ಮುಂತಾದವರಿಂದ ವಿನೊಂದು ಅರಮನೆಗೆ ಬರ ಮಾಡುಕೊಂಡೆಡು ಇದೆಯೋ ಅದು ಮಾತ್ರ ಬರ ಮಾಡುವದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೆಗದು, ರಸ್ತುಗ್ಗು ಮಾಡುವ ಕಾವಂದ್ಯಾರ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನೇದೇಸು ಎಂಬದಾಗಿ ಮಾಡಿ

ಸರ ಸ್ವಸ್ಥಾನದಿಂದಲೂ * ಪಾಲಿಬಿ

ದರೆ ಅದು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಸಾದವೂ
ಬಂದೊರ ತುಂಬಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದು ಕಾರ್ಯ ಒಂದು ಕಾಸ
ವಿಲಾಸ ಬರುವಂಥಾದ್ದು ಬರದೆ ಅವರ * ದಾರಾಗ್ರ ವರಷ
ಕನಗರು ಬಿಗಂಬು ಕೊಟ್ಟು ಬರ ಮಾಡುವದಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯಾಯ
ದಿಂದ ಜನರ ಸೋಲಿಸಲಾಗದೆಂಬ ಕಲಂ ವಂದು.
ರಕ್ತ್ಯಾ ಮಾಡುವ ಕಾವಂದರನು [illegible] ದರೂ ದೂಷ
ಮಾಡುವದುಂಟೆಂದು ಮುಂದೆ ಸನ್ನಾ ಪ್ರಕಾರ ಗಲ್ಲಿಸಲ್ಲ
ಬ್ರಿಯಿಂದ ಕೆಲಸವದು ಕ್ರಯದಿಂದ ಮಾಡುವದು ಸರ
ಕಸೂರಿ ಕೊಂಡು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ವಂ
ಗಲ್ಲದೆ ಅಕ್ರಮವೆ ಅರ್ಜಿ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕ
ಒಂದು ಈ ಮೂರು ಕಲಮನ್ನು ವಂತವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಅ
ಮನೆಗೆ ತಿರಗೊಡಿಸ ಬೇಕು. ತಿರಗೊಡಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ
ಅರಮನೆ ದಯಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ
ವಶೆಯವಂಥವ, ಏರುವವರೂ ಉಂಟು ಮಾಡುವಂಥ
ಕಷ್ಟುವದೂ ಉಂಟು. ಅರಮನೆ ಚಾಕರ ಮಾಡುವಂಥ
ರು ಒಂದಲ ಒಂದು ಚಾಕರಿಯಲ್ಲ ತಪ್ಪಿದಾಗ್ಯೂ, ಈ
ಪ್ರಕಾರ ದೊತಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಕರಾಸ್ವನಾದೆಯೆಂಬದಾಗಿ
ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿಸಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವಂಥಾದಕ್ಕೆ ಒ
ಹೊಸ ಹೋಲಿಸಲಾದೀತು. ಸದರಿ ಬರೆದ ಮೊದ

ಕನಗರು ಬಿಗಂಬು * ದಾರಾಗ್ರ ವರಿಶೆ ೧ ಸನ್ನಾ

ಕಲಿಮಿನಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಕಲಿಮಿನಾರದು ಅಪ್ಪನಿ ಮಾರಿ ಕಪ್ಪಿ
ನರಕಕ್ಕೆ ದ್ದು ಬಂದಾಗ * ಅರಮನೆಯಿಂದ ಕರಾಜಿಗೆ ಬಸಲು
ಆದಿಯಿ ಇದನ್ನು ಹ್ಯಾರಿಂದ ನಡೆದ್ದವರು
ಬದ್ಧ ಜನ ರಚಿತದು ಪಲ ಬುದ್ಧಿಯಾದ ವರೆಯುತ್ತ ಇದ್ದರೆ
ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ಒಂದೇ ರಾಜ ಮಾಗದವಲ್ಲ
ನಡೆಸುವಂಥಾದ್ದು ಅರಮನೆ ಮುದ್ರೆ, ಹ್ರಾತ್ರ ರಿಗೆ ಲಾಜಂ
ಇರುತ್ತದೆ. ಮೇಲಾದಿ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯ ದುರಂಧರ ಯಿನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳ
ವಂಥದ್ದು ಪ್ರಾಗೆಯುಂದರೆ:- ರಕ್ಷಣ್ಯ ಮಾಡುವ ಕಾವಂದರ
ಯಾರಾದರೂ ದುಷ್ಟನಿ ಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು ಕೇಳಿದರೆ
ಅದೃಷ್ಟ ಜನರನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಲಾದರೆ ಆಡದು
ಸನ್ನಿದಾನಕ್ಕೆ ಹಸರಿಸುವದು. ಹಾದ್ದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ಆ ವಿವರ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಿಂದ ಬರಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು.
ಇದಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಯಸ್ಸು ಕಾರ್ಯಸುವಂಥಾ
ಸಾಕ್ಷಿಕ ಜನರಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ಆದಿ z ನಿಗವಾನಿ ಮಾ
ಡುವದು. ಇದು ಅರಮನೆ ಮುದ್ರೆ, ಹ್ರಾತ್ರ ಜನರಿಗೆ.
ಯೋಗ್ಯವಾದಂಥದ್ದು ಇದನರಿತು ಮೇಲು ಕಲಿಮಿನ
ಲೀಲಾಂಶ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ನಡೆದಂಥಾವರಿಗೆ
ಇರುದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಲೆ ~~ಅ~~ * ಅವಲಾದಿನಾ
ನಿಗಟಾನಿ ಆಜ್ಞೆ ಹಿಡ್ಲಾದಿದು; ಪರದಲ್ಲಿ ರುಜುವರ

ಬಂದರೆ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಕರಾಜಿಗೆ ಬಸಲು ಆದಿಯಿ
ಹೊ = you! z ನಿಗೆವಾನಿ * ಅವಲಾದಿನಾ = ಬವಾಲ್

ಬಂಪಾದಿಸು. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ವರ
ದಂತ್ರವರ್ಷ ೫೦ ವರು ವರತಕ್ಕ ಕೆಷ್ಟವರಾದರು ಯಿಂಬದಾ
ಗಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳ್ಸುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಿಗ್ರಯ ನಡದು ಕೊಳ್ಳ
ವದಾಗಿ ಶ್ರೀ

ನಾತಿಪ್ಪಣಿ. Assesment

ಅರಮನೆ ಕ್ಕೆಮೆಯಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಕಂದಾಯದ
ರೂಪ್ಯ ಕೆಲಸದಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಅರಮನೆಗೆ ಕಳ
ದು ಹೋಗ್ಯ ಕಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಕಕ್ಕೆ ಹೋಲಿ ಉಡಿದು ಅರಮನೆ
ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆ ಕರ್ತ್ಯಯಲು ಬೇವಿಗೆ ಆಟಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿ
ಕಾರ್ಯ ವುಳ್ಳ ಜೀವನವೆಂದು ನಡಕೊಳ್ಳುವ ಜನಕ್ಕೆ ಈ
ಸಂದ ಸಾದಲ್ಲಿ ಬರಸಿರುವ ಮೇರೆ ಉಂಬಳಿ ಬಿಟ್ಟು ನಡ
ಕೊಳ್ಳ ಈ ಜನದಿಂದ ಭೂಮಿ ಉಂಬಳಿ ಗಾನಿಕೆ ತೆಗದು
ಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಸದ ಈ ದಿವಸ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ
ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಡದು ಬರುವ ಬಸ್ತಿ ಕಳ ಮಾಡಿ ಕ್ರಮ
ನಾಮೆ ಬರೆದು ಮಡಿಕೇರಿ ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ
ಸಾಧನವಾದ ಇಷ್ಟು ನಿಮಗೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿದೆ ಇದ್ದಾರು.
ಇದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು. ಇದಕ್ಕೆ ಲೇಖಾಂಶ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ
ಇಲ್ಲದೆ ಪಾರುಪತ್ಯ ಮಾಡುವವ, ಶ್ಯಾನುಭೋಗ, ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾವ
ದ ಕಡತ ಗವ್ರಡಿಕೆ ಮಾಡುವವನ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯ

" ರಾಯಲು

~~ಕೊಟ್ಟು ಬರದು ಇರುವ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಮಿ ಕಾರ್ಯ ಮುಖ್ಯ~~
ಜೀವನವಾದಿ ನವಕೋಟ್ಯ ರಕ್ತದ್ಯ. ಕಡೆ ಹೋದವಿ ದಿ ೧ಯದೆ
ಕೃತ್ಯಯಿಲು ಬೇಡೆ ಮಾಡ್ತಲಾರರ ಜಮ್ಮದ ರೈತರಿಂದಲೂ
ಜಮ್ಮವಲ್ಲದೆ ಅರಮನೆ ಸಾವಿನ ಭೂಮಿ ಮಾಡುವವರಿಂದಲೂ ಸಹ
ಕೇಳು ಸ್ವಾಮ ಸಾರು ಭತ್ತ ಬತ್ತ ಬರುವ ಭೂಮಿಗೆ
ಕಂದಾಯ ನಾಲ್ಕು ೨ಕ್ಕೆ ಏರಿಸುವರೆ ವರಪ್ಪದ ಮೇಲೆಗೆ
ಆವರು ಮಾಡುವ ಭೂಮಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಂದಾಯ ಬರ
ಬೇಕಾಗುತ್ತದೋ ಆದಷ್ಟು ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಕಡೆಲಿ
ದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿರವಾಯಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಸಂದಾಯದ ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು ಬಂದದಕ್ಕೆ ರಸೀದಿ ಕೊಟ್ಟು ಇವರಿಂದ ಈ
ವರೆಗೆ ಅರಮನೆಗೆ ಬಾಕಿ ತೆಗದು ಕೊಂಡ ಮೇಲೆಗೆ ಬಾಕಿ
ಯನ್ನು ತೆಗದುಕೊಂಡು ಅರಮನೆಗೆ ವಪ್ಪಿಸುವದು ಇದು
ವಿವರ ಕಡೆ ಹೋದವಿ ದಿ ೧ ದುಕೃತ್ಯಯಿಲು ಬೇಡೆ ಅರಮನೇ
ಬಾಕಿ ಮುಂದಾದಿ ಮಾಡುವಂಥ ಜಮ್ಮದ ರೈತರು ಅರಮನೆ
×ಕ್ಕೆಯ ಕಪ್ಪ ಒಬಬಾದಿ ಸಮೇತ ತಿರುಗುವ ಬಗ್ಗೆ, ವಿನಾ
ಯಾದಿ ಉಂಬಳಿ ಗುನಿಕೆ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿವರವೆಂತೆಂದರೆ:-
ಯಾವತ್ತೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಿಂಗಡಾಚಿಂದ್ರ ಗಜದಲ್ಲಿ ಅಳತೆ
ಮಾಡಿ [illegible] ನಿಸ್ಸ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು
ದ್ಯು ಜಾರು ದಪ್ತರಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಗಿ ಇದೆ. ದಿವಾನ್
ಕಛೇರಿಗೂ ಕೇಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಿಸ್ಸ
ನಕ್ಕೃಯಲು ×ಕ್ಕೆದ ಕಾರ್ಯ

೧

ನಿಗದಿ ಲಿಕ್ಕ ಬರಸಿ ಠಪ್ಪಗಳಿ ಕೊಠಸಿರುವಷ್ಟೆ
ಇರವಂಥ ಭಕ್ತ ಜೇರು ಬತ್ತಿ ೧೦೦ ಭತ್ತಿ ಭಕ್ತ
ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದರೆ ಅರಮನೆಗೆ ಭಕ್ತ ಬೇಕಾದರೆ ಪಾವ
೧/ ಲಭ್ಯದ ಭತ್ತಿ ಭಕ್ತದ ಮೇಲೆ ಕೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವದು ರೂ
ಬೇಕಾದರೆ ಭಕ್ತ ಪಾವ ಭತ್ತಿ ೧/ ರ ಕ್ರಯ ವಸ್ತು ¼
ವರಹದ ಮೇಲೆ ಉಂಬಳಿ ಗಳಿಕೆಯಾಗಿ ಕೆಗದು ಕೊಳ್ಳು
ವದು. ಇದು ಯಾವ ಬಗೆ ಅಂದರೆ ಕಾತ್ರಿ ಕೊಲಿ
ಠಠದುಕ್ಕಲು ಬೆಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮರನ್ನೈರು
ಅರಮನೆ ಕಾರ್ಯೆಯ್ಯ ಗಳಿಸು ಇರುವದರಿಂದ ಇವರು
ಮಾಡುವ ಜಮ್ಮರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಗೆ ಬರತಕ್ಕ
ಸಂದಾಯವಸ್ತು ಇವರ ಜೆಸರಿಗೆ ಇವರ ಕಾಯಂಬು
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಹ ಉಂಬಳಿ ಆಗಿ ಮಾಡು ಬಿಟ್ಟು ಉಂಬಳಿ
ಕೊಠಸಿ ಇರುವದರಿಂದ ಇವರು ನಮ್ಮ ಚಾಕರರು
ಎಂಬುದಾಗಿ ಧೋರಣ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಪ್ರಾಂಬಿರೆ
ಆಗುವ ಬಗ್ಗ್ಯಾ. ಇವಂದ್ವರ ಜಮ್ಮದ ಭೂಮಿಯಿಂದ
೧೦೦ ಹೂತಿ ಭತ್ತಿ ಭೂಮಿಗೆ ಅರಮನೆಗೆ ಬರುವ
ಭಕ್ತ ಪಾವ ಭತ್ತಿ ೧/ ಲಭ್ಯದು ಭತ್ತಿ ಭಕ್ತದ ಕ್ರಯ
ನಾಗ್ಯ ಗಿಕ್ಕಿ ೭೦ ದುಕಾಲ ವರಹದ ಮೇಕಗೆ ಇವರು
ದ್ವರ ಜಮ್ಮದ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಉಂಬಳಿ ಗಳಿಕೆ
ಚರ ಬೇಕಾಕ್ತ ದಕ್ಕೆ ಠದಲ್ಲಿ ಸರಮನೆ ಸಟರ

ರ ಹೂಡುಲ

ರುಸ್ತುಂ ಕರಕೆ ಸಿಂಗಾಯಿತೆ ಮಾಡಿಹೊಗ್ಗುವದು. ಇದರಿಂದಲು

ಅತಿಶಯವಾದ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯ ಧುರಂಧರರಾದ ಆರವುಕು ಚಾಕರಿ

ಕೆಬಾಗಿ ಬಿಡದ್ರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ನಡೆಹೊಂಡು ದಳು

ಸಿಂಹಾಸನ ಕೊಂಡುಕೊಂಡುವರದ ಇವರು ಉಪ್ಪಿನ ಸರಯಾದ

ಶಿಸ್ತು ಆಪ್ತ ಜನರು ಅಂಬರ ತಿರ್ಯವನ್ನು ದಸ್ತೂರು ಸರ ಇವರಿಂ

ದ ಜಪ್ತಿದ ೧೦೦ ನೂರು ಬಿಕ್ಷಿ ಭೂಮಿಗೆ ಉಂಬಳಿಕೆ ಕೊಡದು ಹೊಗ್ಳು

ವಾದರಲ್ಲಿಯು ಸಾಗ್ಸಿರಿ ವರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡು ಬಿಟ್ಟು. ೧೦೦

ನೂರು ಬಿಕ್ಷೆಗೆ ಸಾಗ್ಸಿ ಮಾಡಿಗಾಲು ವದ [illegible] ಉಂಬಳಿ

ಕುಳಿತೆ ಬಿಡದು ಹೊಗ್ಳುವಂತೆಯು ಇದರಿಂದ ಅತಿಶಯವಾದ

ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯ ಧುರಂಧರರಾದಂಥವರಾದ ಇವರು ಉಪ್ಪಿನ

ಕೊಳ್ಳಿಗೆ ಒಂದು ಶಿಶ್ಯರ ಬಿಕ್ಷೆ ಇವರ ಜಪ್ತಿದ ನೂರು

ಬಿಕ್ಷೆ ಭೂಮಿಗೆ ಸಾಗ್ಸಿ ಒಂದುಗಾಲು ವರದ ~~ಹೊಂಡು~~

ಹೊಂಡು ಕವರಕ್ಕು ಕ್ಷೇತ್ರ [illegible] ಮಾಡು ಬಿಟ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರ

ಚಪ್ಪಲದ ಮೇಲೆ ಕೆಗದು ಹೊಗ್ಳುತದೆ. ಇದರಿಂದಲು ಅತಿಶಯ

ವಾದ ನಮಗೆ (ಶ್ರೀ) ಆತ್ಮೀಯರಾದ ಶಿಷ್ಯ (ಶ್ರೀ) ಪ್ರಯತ್ನ ವಾದ

ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಕರ್ತನ ಸ್ವಾಮಿ [illegible] ಅನಿನಮಗೆ ಆಯು [illegible]

[illegible] ಪರಮ ಆಪ್ತ ಜನಯಿಂದ

ಶಿಷ್ಯರ ಬಿಕ್ಷೆ ಇವರಿಂದ [illegible] ಬಂದ ೧೦೦ ನೂರು

ಬಿಕ್ಷೆ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು [illegible] ಮೇಲೆ ಕೆಗದು

ಹೊಗ್ಳುವಂತೆ ನಿನ ಶಸ್ತ್ರೀಕು ಸಾಧನದ [illegible] ಅವರಿಗೆ

[illegible]

ಕವದಸ್ತು · x · [illegible]

(10)

ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದು. ಆ. ಸಾದನ ನಿರೂಪವನ್ನು
ಅವರು ತಂದು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಲ್ಲಿ ಖಾಸಾ ದಸ್ತು
ಮೋಹರ ದಸ್ತಾದ ಗುರುತನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅದರ
ನಕಲನ್ನು ದಿಸ್ತ ತಾಲೋಕು ನಾಡಗ್ವಾನ ಖಾನ ದಫ್ತರ
ಕೆ: ಬರಸಿ ಆ ಸಾದನವನ್ನು ಮನಸ್ಸು ಅವಂದ್ದರಿಗೆ
ಕೊಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರದು ಇರುವ ಮೇರೆ ಆಲೀಜಾಂತ
ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ನಡಸಿ ಕೊಡುವದು. ಇದು
ವಿನಹ ಆಯುಧ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಲದು ಕೂಲಿ ಬೇವೆ ವಂ
ಶಾದ ಅರಮನೆ ಚಾಕ್ರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿ ಇರುವಂಥಾ
ಸುಬರಿ ಬರದ ಉಂಬಳಿ ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಬರು
ವಂಥ ಐವ್ಯಾದ ರಚಿತಗಾಗಳ ಶಸ್ತ್ರ ಕೋಲಿ ಚಿಲಿ
ಯುದ್ದ್ರದ್ಯುಲು ಬೀವೆ ಮಾಡಿಟ್ಟರೆ ಕಂದಾಯ
ಕೆಟ್ಟು ಬರುವಂಥ ಸಾ[illegible] ಐವ್ಯಾದ ರಚಿತಗಾಗಳ
ಐವ್ಯವಲ್ಲದೆ ಇರುವ ರೈತಗಾಗಳ ಅರಮನೆ ಭೂಮಿ
ಸಾಗು ಮಾಡಿದರೆ ೧೦೦ ಕ್ಕೆ ನೂರು ಬಳ್ಳಿ ಭತ್ತ ಬರುವ
ಭೂಮಿಗೆ ಕಂದಾಯ ನಾಲ್ಕುಗ 1 ೩ ಎರಡುವರೆ ವರಹ
ದ ಮೇಲೆ ಬರುವಂಥ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಅಲೀಜಾಂತ ಹೆಚ್ಚು
ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು
ವದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅರಮನೆ ಉಪ್ಪಿಗೆ ಹರಾಮಖೋ
ಸ್ವಾಮಿ ದ್ರೋಹ ಗೈದಂಥವರಿಗೆ ಇವರದ್ದು ಹೊರ್ಡ

ಶ್ರೀ ಕ್ರಯುಲು ।

ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಆಗಾಮಿ ಎಂಬುದು ಕಾಲುವೆ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಅವನ
ಮಾರುವ ಭೂಮಿಗೆ ೧೦೦ ನಾರು ಭೂಮ್ಯ ಭೂಮಿಗೆ ನಾಸ್ತಿಕ
೭ ಮೂರು ವರಹ ಕೆಗದುಕೊಳ್ಳು ವಂತೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿ
ದಾರಿಂದ ಶಾಸನ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನಿರೂಪ
ದ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿ ದಾರ ನಿಗೆ
ಉತ್ತರ ಬರಸಿ ಕಳ್ಳು ಹಿಸಿದ್ದಲ್ಲ ಆ ಉತ್ತರದ ನಕಲನ್ನು
ನಿನ್ನ ತೈನಾತಿ ನಾರಾಣ್ಯದ ಭಾಗದ ದಪ್ತರಕ್ಕೆ ಬರಸಿಕೊಂ
ಡು ಆ ಉತ್ತರದ ವಸ್ತು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ
ಪ್ರಕಾರ ಕೆಗದುಕೊಳ್ಳು ವರು. ಎಂಬುದು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂ
ಡು ಬರುವಂತಾ ನಿಕ್ಷೇಪ ಮೂರು ಜನ ಗ್ರಾಮದವಿಂದ
ಬಂದ ಇನಾಮ ಮೇಲೆ ಅರಮನೆ ಠಾವಿಗೆ ಬಂದು ಕಂಡು
ಬಂದರ್ಕೆ ಕಬಿನ್ನಾದು ದಿವಸ ಅರಮನೆ ರಾತ್ರಿ ಮಾಡಿ
ಕಬಿನ್ನಾದು ದಿವಸ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕು.
ಗ್ರಾಮದವರು ವರಾಡಿದ ಭಾಕಿಗೆ ಗ್ರಾಮದ ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರ ಮೇಲು ಸೊ
ಬಸ್ತರ ಸರಕಾರ X ಕೈ ನಾಯಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ಮಾಡಿ
ದ ಮೇಲು ನಡತೆ ನ ತರುವರು ಗ್ರಾಮ ಎಂಬುದು ಅರಮನೆ
ಯಿಂದ ದಯವಿರುತ್ತದೆ. ಅರಮನೆಯಿಂದ ರಖಿತರಿಗೆ
ಕೊಟ್ಟು ಗ್ರಾಮವಂತಾ ಯಾಲದ ಮುಳಿಸ ೧೦ ದ ಆಯಾಲ
ರ ನಿಗರು ಯಾಲದ ಸ್ವರು ಕೆಗದುಕೊಳ್ಳ ಕಾರಣ. ಆ ಯಾಲ
ಒಂದು ನಾಯಿ ವಂತರ ಗ್ರಾಮದ ಅರಮನೆಗೆ ಕೆಂದು ಪಾವ

ಸಮೇಲು ಸೊಬಸ್ತರ X ಕೈ ನಾಯಿ repeated vide supra

ಮೂಗಾವಿನ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೂಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ
ಉತ್ತಮ ಕರದ ಯಾಲ ಪಾವ ಮೂಗ ೨೦ದಕ್ಕೆ ಕ್ರಯ
ರೂಪಾಯಿ ೧೨ ಶಿಷ್ಟ, ಮಧ್ಯಮ ಕರದ ಯಾಲ ಪಾವ
ಮೂಗ ೨೦ದಕ್ಕೆ ಕ್ರಯ ರೂಪಾಯಿ ೯ ೧೭ ವರೆಗೆ
ಕನಿಷ್ಟಮ ಕರದ ಯಾಲ ಪಾವ ಮೂಗ ೭೦ದಕ್ಕೆ
ಕ್ರಯ ರೂಪಾಯಿ ಇದೆಸ್ಟಿದು, ಯಾಲದ ಕಾಳು ಪಾವ
ಮೂಗ ೨೦ದಕ್ಕೆ ಕ್ರಯವು ಪಾಯಿ ೧೨ ದಸ್ತೆರಲು ಕ್ಕ
ಮೇಲೆ ಕ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲವು ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ೧೨ದು
ಕೂರಕರು ಅರಸನಿಗೆ ವಂಚಿಸಿ ಯಾಲದ ಕಾಯಿ
ಕೂರಗೆ ಯಾವಿನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡದ್ದು ಉಂಟಾದರೆ
ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ೧೨ ಅವ ಯಾಲದ ಮಲಿಯಲ್ಲಿ ಅವ
ನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಅರಮನೆ ಕರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು
ಮೇಲಾಗಿ ದಂಡ ನೀತಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.
ರೈತರು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಪೈರು ಬೆಳೆದರೆ
ಆರಕ್ಕೆ ೨೦ದು ಅರಮನೆಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ
ದ್ದು. ಉಳಿದ ಅಯಿದು ಭಾಗ ರೈತನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು
ನಡೆಸಿ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈಗ ಮಹಾರಾಜ
ಊರ ಕೊಟ್ಟದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರೈತರು ಸುಖದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು
ಕೊಂಡಿರು ನಮಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಜಯ ರಾಜ್ಯ ಉದ್ದೆಪಿ
ಯೆಂಬದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕೃತರು ಹತ್ತು ಬೆಳೆದರೆ ೧೨೦ಲ್ಲ

ಅರಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು. ೭೦ ಪ್ರತಿಶತ ರೈತರಿಗೆ
ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತ ಇದೆ. ಕರೆ ಕೊಳವೆ ಮುಂತಾದ ಆಯುಧ
ದ ಆಯುವಂತ ಜಮೀನುಗಾರ ಜನಕ್ಕೆ ಇವರ ಜಮೀನ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಂಬಳಿಯಾಗಿ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಮಾಫು
ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ೧೦೦ ನೂರು ಬತ್ತ ಭೂಮಿಗೆ ಅ.ರೆ.ಪಾ.
ಅರಮನೆಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಪಾಲು ಬತ್ತ ಗಿದ್ದೆ ರೈತರು ನಾಲ್ಕು
ಗಿದ್ದೆ ವಂದೂಕಾಲು ವರಹದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದೆ.
ಅದರಲ್ಲಿ ಅರಮನೆ ಖಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬರಿ ನಮ್ಮಕೆ
ಹಲಾಲನಾಗ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯ ದುರಂಧರನಾದ ನರಸಿಯವಂ
ತುವರಿಗೆ ಸ್ವಾವರ ಜಮ್ಮಿದ ಭೂಮಿಗೆ ೧೦೦ ನೂರು ಬತ್ತ
ಭೂಮಿಯಂದ ನಾಲ್ಕು ಗಿದ್ದೆ ೭೦ಕಾಲು ವರಹದ ಮೇಲೆ
ಕೊಡುವರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕ್ರಿ ಅರೆ ವರಹದ ಮೇಲೆ
ಮಾಫು ಬಿಟ್ಟು ಉಂಬಳಿ ಕಾಣಿಕೆ ನಾಲ್ಕಿ ಮತ್ತು
ವರಹದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ
ಲು ಆಷ್ಟರದಂಥವರಿಗೆ ಇವರಿಂದ ಜಮ್ಮದ, ೧೦೦
ನೂರು ಬತ್ತ ಭೂಮಿಗೆ ನಾಲ್ಕುಗಿದ್ದೆ ೭೦ದೂ ಕಾಲು ವರಹ
ಬರುವದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುಗಳು ೪॥೧. ದೊಡ್ಡ ಚವಲದ ಮೇಲೆ
ಮಾಫು ಬಿಟ್ಟು ನೂರು ಬತ್ತ ಭೂಮಿಗೆ ೩ಗ ೪॥೧. ದೊಡ್ಡ
ಚವಲದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ ಇದರಿಂದ
ಲು ಅತಿ ಕಷ್ಟವಾಗಿ (ಪಾ) ಆಪ್ತನಾಗಿ (ಪಾ) ಕ್ರಮವನ್ನು
೩ ೪॥೧. ×ಗ ೪॥೧.

ಮಾಡಿ ನಿಲಯುವಂತಹವರಿಗೆ ಇವರ ಜನ್ಮದ ಭೂಮಿ

ನಾಗ್ [illegible] ಗಿತ್ತಿ ದಂಪ [illegible] ಕಾಲು ವರ [illegible] ಕೊಡುವ ಹರ [illegible] ನಾಲ್ಗ

ಗ ಹಿಂದು ವರ [illegible] ಮಾ [illegible] ಬಿಟ್ಟು ಉಂಬ [illegible] ನಾಲ್ಕ

[illegible] ವರ [illegible] ದ ಮೇಲೆ ಕೆ ಗದು ಕೊಟ್ಟ ಶ ಇದೆ.

[illegible] ಶಿವ [illegible] ನಮ್ಮ ಲ [illegible] ಸ್ವಾಮಿ [illegible] ಶ್ರೀ [illegible]

[illegible] ದ ವಾಗಿ ನಮಗೆ [illegible] ಆಯುಷ್ಯ ಮಿತ್ರ ಪುತ್ರ

[illegible] ಆ [illegible] ಯಿಂದು [illegible] ಪ್ರವಂಥ [illegible]

[illegible] ದುರಂಧರರಿಗೆ ನಾವು [illegible] ಶ್ರೀ [illegible]

[illegible] ಅ [illegible] ಮಾಡು [illegible] ಇದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಮಾಡಿದ

ಉಪಕಾರ ಮರೆತು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದನೆ ಮಾಡಿ ಅಪಕಾರ

ಬಗೆಯುತ್ತಿರುವಂಥ ಕಡಿತರಿಗೆ ನಾವು ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುವೆವು.

ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರುದ್ರನೇ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುವನೆಂದು

(ಪ್ರ) ದ್ವಿಗುಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ

ಆ ದಿನದ ನರಕೆ ಇದ್ದಂತೆ ಶಿವ ಮಹಾದೇವ

ಶಂಭುವೇ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ

ಮಾಡಿ ಇದ್ದೇವೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಿ.

೮. ನಾಲ್ಕನೇ ಅಪ್ಪಣೆ. Agreement

ಮತಿ ಕೇರಿ ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿ

ಗಲೋರೆಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಕರಿಯಪ್ಪ ನಾಡ ಇವರಿಂದ

೨೮ ಅರಮನೆಗೆ ಬರುವಂಥ ಸಂದಾಯ ಎಂಬ್ರಗ್ರಾನಿಸೆ-
ಸರ ವಸೂಲು ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿವರ ಹ್ಯಾಗೆ. ಅಂದರೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠ
ಮಾಸ ಆಷಾಢ ಮಾಸ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸ ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸ ಈ
೪ ನಾಲ್ಕು ಮಾಸ ರೈತರಿಗೆ ಆರಂಭ ನಾಟಿ ಕೆಲಸ ವ್ಯವಸಾಯ
ವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ತದನಂತರ ಆಶ್ವೀಜ ಕಾರ್ತಿಕ ಎರಡು
ತಿಂಗಳು ಪೈರಿನ ಕಾವಲುಕಾಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಬಳಿಕ
ಮಾರ್ಗಶಿರ ಪುಷ್ಯ ಮಾಘ ತಿಂಗಳು ರೈತರು ಎರಡು ತಿಂಗ
ಳು ಬೆಳೆ ಕೊಯಿಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಂ
ಟು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಸಂದಾಯ ಎಂಬ್ರಗ್ರಾನಿಸೆ ಮುಂತಾ
ದ್ದಕ್ಕೆ ರೈತರಿಗೆ ಮಾತು ಹೇಳಿದರೆ ಅವರ್ಯಾರ ಪೈರು
ಪುಟ್ಟೆ ಕೊಡಲಾರರು. ಅರಮನೆಗೆ ಬರೋಂತ (ಬರುವಂಥ)
ಹಣವು ಕಂತಿನ ಮೇಲೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು ಆದ್ದರಿಂದ
ಮಾಘ ಫಾಲ್ಗುಣ ಚೈತ್ರ ವೈಶಾಖ ಈ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ
ಬರತಕ್ಕ ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದು ಕಾರಣ
ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿ ಇದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ತಾಲೂಕು ನಾಡ
ರೈತರ ಸಾಗಬಂದಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಮಾಡುವಷ್ಟು
ಗಾರ ಶ್ಯಾನಭೋಗ ಸಹ ಗ್ರಾಮನ್ನು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಹೇಳಿ
ಬರಕೊಂಡು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೇರಿ ಅರಮನೆ
ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಬಂದು ಹಣ, ವಿವರವಾಗಿ ಇಂತಿಂಥ
ಹಣದಿಂದ ಇಷ್ಟೇ ಬರಬೇಕು ಎಂಬದಾಗಿ ಜಮಾಬಂದಿ

೪ ಕಚೇರಿ ೪ ಸಾಗಬಂದಿ

ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಬರಸಿ ಅದೆ ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ನಿಷ್ಠ
ಕ್ರಿನಾಕ್ಷಿ ಶ್ಯಾನಭೋಗನ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರಸಿಕೊಂಡು ನಾಡಿಗೆ
ಹೋಬಳಿ ಕಂದಾಯ ಉಂಬಳಿ ಗ್ರಾಮಿಕೆ ಸಹ ದಿವಾನ್
ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಬರುವ ನಿರೂಪ ಪಟ್ಟಿ ಮೇರೆ ಕಂದು
ಪ್ರಕಾರ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಜರಾ ಆದ ಕಂದಾಯ
ಉಂಬಳಿ ಗ್ರಾಮಿಕೆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಶೇಕಡ ೧೦೦ ವರಹ ಬಟ್ಟಿ
ಬಾಬಿಗೆ ಕಂದಾಯ ನಾಲ್ಕುಗ ೨ ಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕ ವರಹದ
ಮೇರೆ ಕೇಳುವಂಥ ಶ್ರೀತರಿಗೂ ೧೦೦ ವರಹಕ್ಕೆ ಉಂಬಳಿ
ನಾ ಗ ೧ ೧/೮ ಬಂದೂ ಕಾಲು ವರಹದ ಮೇರೆ ಕೇಳುವಂಥ ಮಾನ್ಯ
ದ ಜಮೆದ ರತಿಶರಿಗೂ ೧೦೦ ವರಹಕ್ಕೆ ಉಂಬಳಿ ಗ್ರಾಮಿಕೆ
ನಾಲ್ಕು ಗ ೭/೮ ಮುಕ್ಕಾಲು ವರಹ ೧೦೦ ವರಹಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಗ ೧/೮ ವರ
ಹ ಕೇಳುವಂತೆ ಸನ್ನದು ನಿರೂಪ ದಯಪಾಲಿಸುವ
ರತಿಶರಿಗೂ ಸಹ ನಿಮ್ಮಿಂದ, ಈ ಸಂವತ್ಸರಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕ
ಉಂಬಳಿ ಗ್ರಾಮಿಕೆ ಕಂದಾಯದ ರೂ ೧೨ ಇದರಲ್ಲಿ
ಕಂದು ೧ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಾಲುವಾಸಿ ರೂ ೧೨ ರ ಮೇರೆ
೨ ವರಹ ವಿಕೋಪ್ಪಿಯಂತೆ ಕಾಕಲೆಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದೆ
ಆ ಬ್ರಿಕೆ ಮಾಸ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ವಸೂಲು ಮಾಡತಕ್ಕ
ಕಾಲು ಕಂದಾಯ ಉಂಬಳಿ ಗ್ರಾಮಿಕೆ ಸಹ ವಸೂಲು
ಮಾಡುವದಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಶ್ಯಾನಭೋಗನಿಗೆ ಸಹ
ಅರಮನೆಗೆ ಶೇಗರು ಹೊನ್ನಿನ ನಾಲ್ಕುಗಳ ನಿರೂಪ ಕೊಡುವ

ಶ್ರೈಶರಿಂದ ಬಂದ ಹುಕ್ಕುಮ ರಸು ... ಕೊಡುವದ್ದ ನಾಗ್ಪುರ ಸಲಿ.
ಶಿರಿಯುವ ಹಿಟ್ಟು ಕರಿಮೆ ಬಂದಿರುವುದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ದಿವಾನ್
ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಮಾಗ ಬ ೨೦ಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕಂತಿನ ಹಣ
ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಕಳಿಸುವ ಹಾಗೆ ಉತ್ತರ ಬರದು ಕಳು
ಹಿಸುವಾಸ್ತೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲು ನಾಗ್ಪುರ ತೆಗೆದು
ಕೊಳ್ಳುವ ಮೇರೆ ಇಂಥಿಂಥ ನಾಗ್ಪುರ ಈ ಮೇರೆ ಪತ್ತೆ(ಸಲಿ)
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಒಂದು ನಿರಕು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬರದಿ
ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿ ಮೋಹರ ಮಾಡಿ ಆ ಕಚೇರಿದಾರನ ಸ್ವ
ಹಸ್ತ ಉತ್ತರದ ಒಳ್ಳಗೆ ಆ ನಿರಕು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಲ
ಪೂಷು ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿರಿ ಸಿಂಯಾರು. ಇದೇ ಮೇರೆ ಎರಡನೇ
ಹಾಲು ಗಾ. ೭೦ ಕಂತಿನ ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡುವಾಸ್ತೆ ಆಶಿಂ
ಗಳಲ್ಲಿ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿದ ನಾಗ್ಪುರ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವ
ಮೇರೆ ನಾಗ್ಪುರದ ನಿರುಕು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬರದು ಎರಡನೇ
ಉತ್ತರದ ಒಳ್ಳಗೆ ಆ ದೇವೇರಿ ಕ್ರಮಲ ಪೂಷು ಕಳಿಸಿ
ಸಿಯಾರು. ಈ ಮೇರೆ ಎರಡು ವಯದ್ದಕ್ಕು ಶ್ರೈಶರಿಂದ ಬರ
ತಕ್ಕ ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಗ ತಿಂಗಳ್ಳು
ನಾಗ್ಪುರ ನಿರುಕು ಪಟ್ಟಿ ಒಂದು ಉತ್ತರ ಒಂದು ಹಾಲ್ಗುಣ
ತಿಂಗಳ್ಳು ನಾಗ್ಪುರ ನಿರಕು ಪಟ್ಟಿ ಒಂದು ಉತ್ತರ ಒಂದು
ಮುಂದಣ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ತಿಂಗಳ್ಳು ನಾಗ್ಪುರ ನಿರಕು ಪಟ್ಟಿ
ಒಂದು ಉತ್ತರ ಒಂದು, ವೈಶಾಖ ತಿಂಗಳ್ಳು ನಾಗ್ಪುರದ ನಿರಕು
ಪಟ್ಟಿ ಒಂದು ಉತ್ತರ ಒಂದು ಈ ಮೇರೆ ಕಂದಾಯ ಉಯ್ಯ

ಕ್ರಮಲ ಕೊಷು = ಮುಲಪೂಷು

ನಾಗ್ರಿಕೆ ಸರು ಎಕ್ಕವಾಗ ನಾಲ್ಕು ಶಿಂಗ್ರಿಗಳ

ಪಟ್ಟಿ: ನಾಲ್ಕು ಲಂಕರ ನಾಲ್ಕು ಬರದು ಕಳಿಸಿದ್ದಾರು.
ರಯಿತರಿಂದ ಕಿಸ್ತು ಪ್ರಕಾರ ೭ಮಾ ಬಂದಿ ಲೆಕ್ಕದ
ಮೇಲೆಗೆ ಬರತಕ್ಕ ರೂಪಾಯಿದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಕ್ಕೆ
ಶಾಲುವಾರಿ ಪ್ರಕಾರ ಬರತಕ್ಕ ಕಂದಾಯ ಬಂಜ್ರಿಗಾ
ಗ್ರಿಕೆ ರೂಪಾಯಿ ವಸ್ತು ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹುಕ್ಕುಹುಕ್ಕ
ರಶೀದಿ ಕೊಡುವ ವಿವರವೆಂತೆಂದರೆ. ಒಪ್ಪ ರೈತರಿಂದ
ಬರತಕ್ಕ ರೂಪಾಯಿದಲ್ಲಿ ಮಾಗಬ ೨೦ ಮೊದಲು ಕಂತಿ
ನಲ್ಲಿ ಶಾಲುವಾರಿ ರೂಪಾಯಿ ವಸ್ತು ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಶ್ಯಾನಭೋಗನ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರಸಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂತಿನ ರೂಪಾಯಿ
ಬರಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮೂರ್ತದಾರಿ ಒಂದು ಕಾಗದ ಕಿಗದು,
ಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನ ಹೆಸರಿನಿಂದ
ರಯಿತನಿಗೆ ರಶೀದಿ ಬರದು ಮಾಗಬ ೨೦ಕ್ಕೆ ಮೊ
ದಲು ಕಂತಿನ ರೂಪಾಯಿ ಬಂದದ್ದು ಇಂಥಿಂಥ ನಾಗ್ರ
ಇಷ್ಟು ಇಷ್ಟು ಎಂಬದಾಗಿ ಬರದು ಅದರ ಬುಡಿಯ
ಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾನಭೋಗನ ಹೆಸರು ಬರದು ಪಾರುಪತ್ಯ
ಗಾರನ ಕೈ ಸಹಿ ರುಜು ಮಾಡಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನ
ಕೈ ಕೆಳಗಿನ ಮೊಹರದಿಂದ ಶ್ಯಾಯಿ ಮೊಹರ
ಮಾಡಿ ಆ ರಯಿತನಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಅದಲ್ಲದೆ ಮೇಲೆಗೆ
ಶಾಲ್ವಾರಿ ಮಾಗಬ ೨೦ಗೆ ಎರಡನೆ ಕಂತಿನ ರೂಪಾಯಿ

ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜ್ಞಾನಭಾಗದ ಲಿಖ್ಯ ಬರಸಿ

ಮೊದಲು ಕಂಠಿನ ಲ್ಹಾಕ್ಕೆ ಬರದುಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ರಸೀತಿ
ಯನ ಕರಿಸಿ ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಫಾಲ್ಗುಣ ಬ. 20 ಯರಡ
ನೇ ಕಂಠಿನ ಲ್ಹಾ ಬಂದದ್ದು ಇಂಥಿಂಥಾ ನಾಲ್ಕು ಇಷ್ಟು
ಇಷ್ಟು ಎಂಬದಾಗಿ ಬರದು ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನ ಸ್ವಗುರುತು
ಆಗಿ ಮೊಹರು ಮಾಡಿ ಅರಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಇದೇ
ಮೇರೆ ಕಂಡು ಕಂಠಿಗಳ ಸಾಲು ವಾರ ಪ್ರಕಾರ ನಾಲ್ಕು
ಕಂತಿಗೆ ವರೆಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಲ್ಹಾ ಯಾವತ್ತು ಸಕಲ್ಪ
ವಾಗಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಯಾಯ ಕಂಡು ಕಂಠಿ
ನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಲ್ಹಾಕ್ಕೆ ಆ ಕಾಗ್ದ ಬಂದೋಬಸ್ತ ಸಾಗದದವಿ
ನಾಲ್ಕು ವಿವರವಾಗಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ರಸೀತಿ ಬರಕೊಡುವ
[struck] ದು. ಈ ಮೇರೆ ನಾಲ್ಕು ಕಂಠಿನ ಲೆಕ್ಕಗ
ಬರತಕ್ಕ ಲ್ಹಾ ಸಕಲ್ಪವಾಗಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ಅರಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ರಸೀತಿಯನ್ನು
ಬರಸಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ನಾಡ ಕಳಿಸವಿಲ್ಲ. ಈ
ಮೇರೆ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ಅರಮನೆಗೆ ಬರುವಂಥ
ಆದಾಯವನ್ನು ಕಂಡು ಕಂಠಿಗೆ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ
ಕಂಡು ಕಂಠಿಗಳ ದಿವಾನ ಕಚೇರಿಗೆ ಸಂದಾಯದ
ಮಾಡಿ ಆಯಾಯ ಸ್ಲಿಪ್ಪು ರಸೀತಿ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳು
ವದು. ಈ ಮೇರೆ ದಿವಾನ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಕೊಳ್ಳ
ಸುಕಲ್ಪವಾಗಿ

ರಶೀದಿಯನ್ನು ದಿವಾನ್ ಕಛೇರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಪರ
ಭಾರಿಯಾದ ಕಾಲಾವಧಿ ಲಿಕ್ತ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಅಂದು ಸನ್ನ
ದ, ನಕ್ಲು ಒಪ್ಪಿಸುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಪಾರುಪತ್ಯ
ಗಾರನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುಂಥ ರಶೀದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ
ವಸಾಸಿದರೂ ನಾಲ್ಕು ತ್ಯಾಜಭಾಗವು ದಿವಾನ್ ಕಛೇರಿಗೆ
ಬಂದು ಕಾಲಾವಧಿ ಲಿಕ್ತ ಬರಸುತ್ತಾನಷ್ಟೆ. ಆವಾಗ್ಯೆ
ತ್ಯಾಜ=ಭಾಗವು ಕಛೇರಿಗೆ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಮುಂದು
ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ರಶೀದಿಯನ್ನು ಪರಭಾರಿ
ಯಾಗಿ ಆಯಾಯ ಗ್ರಾಮದ ಪಾರುಪತ್ಯ ಆ ಬಗೆ
ರಶೀದಿಯನ್ನು ದಿವಾನ್ ಕಛೇರಿಗೆ ಅಂದು ಕಳುಹಿಸ
ವದಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಿ

೫ ಅರ್ಜಿದಾರ ಆಪ್ಪು Paddy

ನಿನ್ನ ತಾಲೂಕು ನಾಲ್ಕು ರಸಿತಿಂಗಳು ೭ ಗ್ರಾ ಪ್ರತಿ
ಪಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದಂಡ ರಸಿತಿಂದ ಭತ್ತ ಬೆಳದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾ
ದರೆ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ತ್ಯಾಜಭಾಗ ನಡು ಬಗ್ಗೆ ರಶ್ವ
ಉದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಾಬತು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಗಾದ್ದೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಳ್ಳುವು
ಆ ಗ್ರಾಮದ ಗದ್ದೆ ರಸಿತ, ಅದಕ್ಕೆ ಸವಿಸ್ತಾರವಾದ
ಗದ್ದೆ ರಸಿತ ನಡು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ದಿವಾನ್ ಕಛೇರಿ
ಯಲ್ಲಿ ಲಿಕ್ತ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದ ಮಾಲೆ ಬರಕೊಳ್ಳ ಲಿಕ್ತ

[illegible]

ಮಾನ್ಯ ಬಿಳ್ಳ ಜಿಲ್ಹೆದ ಒಂದು [illegible] ಕರದು ನಿವನೆ
ಹೊಲ್ಲ ಇಡೀನ ಜಿಲ್ಹೆದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ೧೦೦ [illegible]
ಭೂಮಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಬೀಜದ ಬಗ್ಗೆ [illegible]
[illegible] ಒಂದು ಕಾಲು ವರುಷದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಇಷ್ಟು ಬರ
ಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ [illegible]
ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಜಿಲ್ಹೆದ ಭೂಮಿ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ಇದರ ಪ್ರಕಾರ [illegible]
[illegible] ಮಾನ್ಯದ ಜಿಲ್ಹೆದ [illegible]
ದ ೧೦೦ [illegible] ಭೂಮಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಬೀಜದ
ಬಗ್ಗೆ [illegible] ಪ್ರಕಾರ [illegible]
[illegible]
ಮೇಲೆ [illegible]
[illegible]
[illegible] ಇದರ [illegible]
[illegible] ಭೂಮಿಗೆ ೧೦೦ [illegible]

ಬರಲುವರಿ ||

ಸಾಣ್ಯಗ ೨ ಕ್ರಿ: ವರಿಯ ಕಂದಾಯ ಬರ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ

ಯಷ್ಟು ಗದ್ದೆಕ್ಕೆ ಬತ್ತ ಪಾವ ಭತ್ತಿಗಾಂಟ್ರ ಪೇರಿ. ಕೊಡು ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಕಿ ಹಾಕಿ ಬರ ಕೊಸ ಬತ್ತ ದಿಂದ ಕಿಡಿ. ಪಾವದ ದಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಅಳ್ತೆ ಮಾಡಿ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಸಂದದಕ್ಕೆ ರಸೀತಿಕೊಟ್ಟು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ದಾಕಲು ಮಾಡಿ ಆ ಬಗೆ ಬತ್ತವನ್ನು ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ತುಂಬಿಸುವದು. ಆ ಮೇಲೆ ಅರಮನೆ ಸಾವಿರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಂಬುಳಿ ಅವರ ಬಳಿಯವಂಥ ಮಾನ್ಯದ ರೈತರಾಗಲಿ ಮಾನ್ಯವಿಲ್ಲದ ರೈತರಾಗಲಿ ಸಾಗು ತೆಗದುಕೊಂಡ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿದರೆ ೧೦೦ ಮಾರಕ್ಕೆ ಪಾಲಗಂಡ ಭತ್ತ ಬಿತ್ತಿ ಬತ್ತದ ಪ್ರಕಾರ ಇದರಿಂದ ಸಾವಿರ ಭೂಮಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಕಂದಾಯದ ಭತ್ತ ದೊಡ್ಡ ಬತ್ತವನ್ನು ಸಹ ಪಾವದ ದಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಅಳ್ತೆ ತೆಗದುಕೊಂಡು ರಸೀತಿಕೊಟ್ಟು ಆ ಬತ್ತವನ್ನು ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ತುಂಬಿಸುವದು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರು ಅಲ್ಲದೆ ಸಮೀಪವಾದ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರಿಂದ ಸಹ ಬರತಕ್ಕ ಗೇಣಿ ಬಗೆ ಬತ್ತವನ್ನು ಅಳ್ತೆ ಮಾಡಿ ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ತುಂಬಿಸಿ ಆ ನಾಡು ಗಂಧದಮರಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಾಣ ಬಂದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಭತ್ತ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಪ್ರನಾಳದ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರದಿ ಉಗ್ರಾಣದ ದಾಖಲನ್ನು

ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅರಸಂಗೆ ಸಾಧ್ರೆ ಗಾಳಿ ಈ ಉತ್ತರಾಗಾರ ಸಮೀಪ ದಲ್ಲಿ
ಪಂ ರತ್ನದ ಕರದು ದಿನ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಉತ್ತರಾಗಾರ ಸುತ್ತ
ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ ಇದ್ದಿ ಚಿಕ್ಕ ಗ ಕೆರೆಯದು ಕನ್ನ ಮಾಡಿ
ಇದ್ದರೆ ಆದನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿ ಮರಸ್ತು ಮಾಡು ಎಂಬದಾಗಿ
ಹೇಳಿ ಆ ತ್ರಮದ ನಗರದ ಕರದು ವಿಷ್ಣು ಕೋಟಿಲಾಕು ತಾಮ
ದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆ ಪಕ್ಕದ [illegible] ಉತ್ತರಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಮುದ್ರೆ
[illegible] ಬಂದಾವತಿಗೆ
ಬಂದು ಉತ್ತರಾಗಾರ ಬಾಗಿಲ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಉತ್ತ
ರಾಗಾರ ಸುತ್ತ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಗ
ಕೆರೆಯದು ಕನ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮುಚ್ಚಿ ಮರಸ್ತು ಮಾಡಿ ಆ ಸಮೀಪ
ದಲ್ಲಿದ್ದ ರತ್ನಕರವನ್ನು ಕರದು ಶಾಸನ ಮಾಡಿ ನೋಡಿ
ಕನ್ನಗಳ ಗಳ ಶಾಸನ ಮಾಡುವಂತೆ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು
ನಮ್ಮ ರಾಜಗೆ ಶಾಸನ ಮಾಡುವದು ಉತ್ತರಾಕ್ಕೆ ದೂರ
ವಾದಂತ [illegible] ಚಿಕ್ಕ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ
ಆತನ ಕೊಟ್ಟಂತ ಕೇಂದು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ದೂರವಾಗಿ
ಶ್ರಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬರದಿಂಬದರಿಂದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿದ ಪಟ್ಟ ಜನರಿಗೆ ಆಳಿನ ಕರದು
ದೇವಿ ಎಂಬುದರಿಂದ ಸಗ ಅಪ್ಪನೆ ಕೊಡಿಸಿ ಇದ್ದರು
ಆ ನಾರ ಅರಮನೆ ಪಕ್ಕದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ
ತಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಜ್ಞಾನ ಭಾಗ ಸಹ ಕೊಂಡ

Last 3rd

ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯವಾಗಿ ಮನೆ ಮಾಡು ವಿಚಾರ
ವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇರುವಂಥ ರಕ್ಷಕನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಹುಗ್ಗಿ ಕಲಕೊಂಡು ಆ ಗ್ರಾಮದ ಸಮಸ್ತ ರಕ್ಷಕರ ಕರಸಿ
ಹಗ್ಗ ಸಿ. ಕರೆಕೆಯನ್ನು ಕರಿಸಿ ಅದನ್ನು ನಾರಿಸಿ ಆ ರಕ್ಷಕನ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಜಾಗ ನೋಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಆ ಗ್ರಾಮದ
ರಕ್ಷಕರು ಮಾಡುವ ಭಾಗದಿಂದ ಅವರನ್ನಾರಿಂದ ಬರುವ
ಕಂದಾಯ ಉಂಬಳಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಸಹ ಸದರಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ
ಬರಸಿರುವ ಮೇಲೆ ~~ಕಾ~~ ರಕ್ಷಕರ ಕಂದಾಯದು ಹೇಳಿ
ಆ ರೀತಿಯ ರಕ್ಷಕರಿಂದ ಬರುವ ಕಂದಾಯದ
ಭತ್ತ ಉಂಬಳಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಭತ್ತ ದಾರಿ ಭತ್ತ ಸಹ
ಕರಿಸಿ ಅಗ್ರದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬರದಿ ಹೊಯ್ಯು ಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು ಕರೆಕೆ ಭತ್ತವನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಆ ಕರೆಕೆ
ತುಂಬುತ್ತಲಿ ಭತ್ತ ತುಂಬಿದ ಕರೆಕೆ ಬಾಯಿಗೆ ಹುಲ್ಲು
ಹಾಕಿ ಸಗಣಿ ಮಣ್ಣು ಕಲಸಿ ಮೆತ್ತಿಸಿ ಅದರ
ಮೇಲೆ ಅರಮನೆ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿ ಆ ಮನೆ ರಕ್ಷಕನ
ಕರದು ಅರಮನೆ ಒಡವೆ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಕಟ್ಟಿ ಇದೆ ಇದನ್ನು ದಿನಚರಿ ಬೆಳಗಾಗುವದು
ಬಿದ್ದು ಬಂದು ನೀನೇ ಒಂದು ಸಲ ಕರೆಕೆ
ಸುತ್ತ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ ವಿನಾ ದಂಡ ಇದಿ ಹೆಗ್ಗ
ಕೊರದು ಕನ್ನ ಮಾಡಿ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮಲ್ಲ

ದುರಸ್ತು ಮಾಡಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದುಂಟೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವರ್ಷದಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಅರಮನೆ ಭಕ್ತ
ವಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಮೇರೆ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾರು ದುರಸ್ತಾಗಿರು
ವ ಇನ್ನೊಂದು ರಯತನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿ
ಗೆಗದಲ್ಲಿ ಕಡಿಕೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ರಯತನಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಅರಮನೆಗೆ
ಬರತಕ್ಕ ಭಕ್ತವನ್ನು ಸದರಿ ಬರತಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳಿ
ತರಿಸಿಕೊಂಡು ರವಾನೆ ಕಳುಹಿಸು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ದಾಖಲು ಮಾಡಿ ಭಕ್ತವನ್ನು
ಕಡಿಕೆಗೆ ತುಂಬಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸದರಿ ಬರದ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದೋ
ಬಸ್ತು ಮಾಡಿ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿ ಆ ಮನೆ ರಯತನಿಗೆ ಜ್ವಾನಿ ಕಾಪಾಡಿ
ಮಾಡಿ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಗವ್ಡನ ಕರೆದು ನಿನ್ನ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ಇಂಥಿಂಥ ವರ್ತಕರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಇಷ್ಟು ಭಕ್ತ
ವನ್ನು ಅಳೆದು ಕಟ್ಟಿ ಇದೆ ಇದನ್ನು ನೀನು ಎಂಟು
ಹತ್ತು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲ ಬಂದು ಆ ಕಡಿಕೆಗೆ
ಹಾಕಿರುವ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕಡಿಕೆಗೆ ಸುತ್ತ
ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ ರಯತನಿಗೂ ಜ್ವಾನಿ ಹೇಳಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ
ಹಾಗೆ ಗವ್ಡನಿಗೆ ಖಬರ್ದಾರು ಕಾಪಾಡಿ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟು
ಮತ್ತೊಂದು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ಗ್ರಾಮದ ರಯತನಿಂದ
ಬರತಕ್ಕ ಕಂದಾಯದ ಭಕ್ತ ಮಾಡ್ಡು ಬಿಟ್ಟ ರಯತ
ರಿಂದ ಬರುವ ಬಂಬಳು ಸುಂಕ ಭಕ್ತಕ್ಕೆ ಸರಿ ಕಟ್ಟು
ಕಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತಕ್ಕಂಥ ವರ್ತಕರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ
ಇ [illegible]

ಪ್ರಶ್ನವನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅರ್ಜಿನ ಕರೆಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರಾವ
ಸ್ಥಾನದ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರಸಿ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಕಛೇರಿಗೆ
ತುಂಬಿಸಿ ಸದರಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದು
ಖಾತು ಮಾಡಿ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿ ಪ್ರತಿ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚ
ಕಾಲೋಕು ಗ್ರಾಮದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸದರಿ
ಬರೆದ ಪ್ರಕಾರ ಪತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿ
ಕಛೇರಿಗೆ ತುಂಬಿಸಿ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿ ಮೇಲೆ ಬರೆದ
ಪ್ರಕಾರ ದವ್ಯಾದಿ ಕಟ್ಟವನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟು
ನಾಡ ಕಛೇರಿಗೆ ಬರುವರು. ಒಬ್ಬ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ
ನು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಆದ್ದು ಕೇಳಿ
ಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹತ್ತು ದಿವಸ ಇರು
ವರು. ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರರು
ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಲ ನಾಡ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮಾದ
ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆಯಾಯ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆ
ಪತ್ರ ಕಟ್ಟಿ ಇರುವಂಥ ರಯಿತರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ
ಪತ್ರದ ಕಛೇರಿಗೆ ಹಾಕಿರುವ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಕೊಂಡು ಆ ನಾಡಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಅರಮನೆ ಬಗ್ಗೆ
ಗಳ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅರಮನೆ ಪತ್ರ ಕಟ್ಟಿರುವ ಬಗ್ಗೆ
ಗದ ಬಗ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಆ ನಾಡಿಂದ ಸರಕು ಮೇಲೆ ಬರುವ
ಲಿನ ಬಂದು ಪಾಳೆ ಕಾಯುವ ಹಾಗೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿ

2nd line

ಜನ ಮರಣ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ನಾಳ ಕಚೇರಿಗೆ ಬರುವದು. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ನಾಳ ಕಚೇರಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ಕ್ರಮಾನು ನಾಳು ಮೇಲೆ ಹೋಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಕಟ್ಟಿರುವ ಬೀಗಕ್ಕೆ ಹಾಕಿರುವ ಮುದ್ರೆ ಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದೆಂಬುವ ವರದಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸ್ನಾನ ಕಂಡು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಊಟ ದಿವಸ ಇದ್ದು ನಾಳ ಕಚೇರಿಗೆ ಬರುವದು. ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ನಾಳ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ತಿರುಗಿ ವಸ್ತ್ರಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಕಟ್ಟಿರುವ ಬೀಗಕ್ಕೆ ಹಾಕಿರುವ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬರುವದು. ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಅರಮನೆ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸದರಿ ಪ್ರಕಾರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಊಟ ದಿವಸ ಇದ್ದು ಪುನಃ ನಾಳು ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕ್ರಮ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ನೇಮಕವಾಗಿರುವ ಅರಮನೆ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ *ಕೂಡಿರುತ್ತ ಬರುವದಾಗಿ

(ಅ) ವಿ.

೭ ಅರಮನೆ ಅಪ್ಪಣೆ Padly

ನಿನ್ನೆ ತಾರೀಖು ನಾಡಿನಿಂದ ಅರಮನೆಗೆ ಬರುವಂಥ ತೆ ದಾಯದಲ್ಲಿ ಊಟ ಪುನ್ನಾವ... ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣದಿಂದ ಉಂಟು

ಕೆ ಗಾನನ್ನು * ಕೂಡಿರುತ್ತ ಕೂಡಿರುತ್ತ ಕೂಡಿರುತ್ತ

ಗ್ರಾ. ಬೀಜ ಸಂದಾಯಕ್ಕೆ ಸರಿ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆಗಳು

ಕೆಲ ಗ್ರಾಮದ ಕಾಗೆಯು ಧಾನ್ಯ ಬಿತ್ತನೆಗಳು ಹೊಗ್ಗವಂತೆ. ಇದ್ದರೆ
ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿರುವ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಬಿತ್ತ
ವನ್ನು ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು ರೈತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿ ಕಟ್ಟಿ
ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರರು ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ವಿತರಿ
ಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆದ್ದರಿಂದ - ಶುಭಗೆ ಬಿತ್ತನೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟು
ಬೆಳೆ ಅತ್ತಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಮಂಡಳಿ ಅರಮನೆ
ಉತ್ತಮವಾದ ಕಟ್ಟಿಬಿಡುವ ಯಂತ್ರ ಮಂಡಳಿಯ ಅರ
ಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಬರಸಿ. ಕಟ್ಟಿದಿದ್ದಲ್ಲಿ
ಆ ವೇಳೆ ಅತ್ತ ಮಾಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ
ರ್ಯದ ಭಾಗ ಸರಿ ಶಿಸ್ತು. ಕಾಲ್ನ ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಆ ರೈತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸರಿ ಕಟ್ಟು
ವ ಅರಸನ ಬಿತ್ತದ ಕಡೆಗೆ ಹಾಕುವ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು
ತೆಗೆಸಿ ಆ ಬಿತ್ತದಿಂದ ಆಯಾಯ ರೈತರ ಧರವರಿಯ
ಅತ್ತ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಠರಾವು ಪ್ರಕಾರ ಆ ಗ್ರಾಮ x ದಿಂದ
ಕಳುಹಲು ಒಂದು ಬಟ್ಟೆ ಮಾಡಲು ಅತ್ತ ಕೂಡಿ
ಕೊಡ ಬೆಟ್ಟಿ ೧೫ ವರಹ ಕಾಲು ಸರ್ಕಾರ ಬಾಕಿ ಒಂದಕ್ಕೆ
ದಪ್ಪದ ಬಿತ್ತ ಬಟ್ಟೆ ಬರುವ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತನೆ ಹೊಲ್ಲ
ಅತ್ತ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಮಾಡಿಸಿ ಆ ದೇವ ಗ್ರಾಮದವರ
ವಹಾಂತರ ಮಂಡಳಿ ಅರಮನೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ

೭ ಅರಸ x ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಪೂರಾ ಮಾಡಲು

ಸಾಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಈ ಬಗೆ ಅಕ್ಕಿ
ಯನ್ನು ಭತ್ತ ಕೊಳ್ಳುವವರಾದ ನಾಗ್ರಿದಸುವವರಕ್ಕೆ ಸಾರು
ಪುಕ್ಕಟೆ ಕಾರಣದಿ ಅರಮನೆ ಕೆಲಸ ವಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಮದ
ಗದ್ದು ರ. ರವರರ ಸರದು ಕ್ಕೆ ಗದ್ದುವರ ಅರಮನೆ ಕೆಲಸ
ವಿದೆ. ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಾದ ಅಕ್ಕಿ ಸಾಗವಳಿ
ಕ್ಕ ಬತ್ತ್ರಿನ್ನು ರಾಜೋಲೆಗಾಗಿ ಮರದ್ದಿ ರವರ ದ್ವಾರಾ
ಪರಿಹಾರ ಗ್ರಾಂಥಿಂದ ಪತ್ತಿಲದ ಇಷ್ಟು ಭತ್ತ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು
ಗ್ರಾಪ್ತ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಯ ಇರು. ನಾನು
ಬಂದು ಭತ್ತ ಕೊಳ್ಳು ಅಕ್ಕಿ ತೆಗದು ಕೊಂಡಿರುವುಯಂಬ
ದಾಗ ಗ್ರಾಪಾಕೆಗೆ ಮಾಡಿ ಇಸ್ತ್ರ ಅರಮನೆ ಕೆಲಸ ತಿಲರದ
ಮೇಲೆ ಹಾಯಪತ್ರ್ಗಾರು ಅನ್ನಿಮುಕ್ತೋಪ್ರಾಲೆ ರವರ
ಮನೆಗಳ್ಳಿ ಉಗ್ರಾಣಗಳ್ಳಿ ಪಹಾಣಿಲ್ಲ ರಣ ಅರಮನೆ
ಭತ್ತವನ್ನು ತೆಗದು ಸದರಿ ಬರದ ವಿವರ ಪ್ರಕಾರ
ಮೇಲೆ ಬರದ ಮೇಲೆ ಭತ್ತ ~~...~~ ವನ್ನು ಕೊಳ್ಳು ದ್ರಾ
ಪಾಗಲು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಆಗ್ರದು ತೆಗದು ಕೊಂಡರು. ಅದೇ
ಗ್ರಾಮದವರು ಮಹಾಂಕಾರ ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಾಗಿ
ಸುವರು. ಈ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಕಿ ಮಾಡಿಸಿ ಸಾಗಿಸಿ ಮತ್ತು.
ನಾಡಿ ಅರಮನೆ ಭತ್ತ ಉಗ್ರ ದದ್ದನ್ನು ಕಾಲಾವಧಿ
ರತ್ತಿ ಕಿವಿ ೭ ವಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಂಥಿಂಡಾ ೭ ವಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು
ಭತ್ತ ಕೊಡುವದು ಯಂತ ದಿವಾನ್ ಕಛೇರಿಯಿಂದ

4 â line

ಬರದು ಕಳುಹಿಸಿದಲ್ಲಿ ಆ ಭತ್ತವನ್ನು ಆಯಾಯ ದಿನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ರಶೀತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಇದರ ಮೇಲೂ ಅರಮನೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಾರದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭತ್ತವನ್ನು ಕ್ರಯವರಿದಿ ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಾಗೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಬರದು ಕಳುಹಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ಕ್ರಯವರಿದಿ ಆ ಬಗೆ ಹಣವನ್ನು ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿ ರಶೀತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಸದರಿ ಬರಸಿ ಇರುವ ಮೇರೆಲು ಉಗ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಅರಮನೆ ಭತ್ತ ಹಳ್ಳಿದಾರ ಜೋಗಾಯಿತ್ತು ಇದ್ದರೆ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಸ್ಥಾನ ಭಾಗವೂ ಆಯಾಯ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಭತ್ತದ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹುಳಿತುಕೊಂಡು ಆಯಾಯ ಗ್ರಾಮದ ಗದ್ದೆ ರಖಮ್ ಹರಸಿ ಉಗ್ರಾಣಗಳ ಕಟ್ಟಿರುವ ಅರಮನೆ ಭತ್ತ ಹಳ್ಳಿದಾರ ಜೋಗಾಯಿತ್ತು ಇದೆ. ಹಾಗಾಗ್ಯ ನಿಮಗೆ ಹೊಸ ಭತ್ತ ಬಂದದೆಯಷ್ಟೆ. ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲ್ತನಿಗೆ ಉಂಬಳದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ಭತ್ತ ಕೊಟ್ಟು ಉಗ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಳೆ ಭತ್ತ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಇದರ ಅಧ್ಯಪ್ಪ ಒಳ್ಳೆ ಬದಗಾಗಿ ಬರುತದೆ. ಅರಮನೆ ಭತ್ತ ಉಗ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯ ಇರುತ್ತದೆಯೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಆ ಗ್ರಾಮದವರ ಅನ್ನಗ ಪ ವಿಷಾಪವಾದ

ಗ್ರಾಮದವರ ಸಹಕಾರ ಆಯಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕರವರಿಕೆ
ಉಗ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಬೀಜವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಆಗ್ನಿ ಬಿಳಿ
ಇಷ್ಟು ಬಿತ್ತಿ ಮೂವತ್ತು ಬಿತ್ತಿ ಪ್ರಕಾರ ಅರಿದು ಕೊಟ್ಟು
ಅದರ ಹಾನಿಯುಲ್ಲ ಆಯಾಯ ರೈತರಿಂದ ಹೊಸ ಬೀಜ
ವನ್ನು ಆಗಾಗಲೇ ಅರಿತು ಮಾಡಿ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ತುಂಬಿಸಿ
ಕೊ ಮೇಲೆ ಬೀಜ ತೀರಾಗದಂತೆ ವರುಷ ವರುಷವನ್ನು
ಹರಿದು ಹೊಸದು ಮಾಡಿ ಸುತ್ತ ಮಾಡುವದಾಗಿ

ಶ್ರೀ ವಿ

೭ ನೇ ಅಷ್ಟಮಿ ಹಾಕಿದ

ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಹಣ್ಣುಗಳು ತಪ್ಪ ಮಾಡಿ
ಕಳಿಸುವ ವಿವರವೆಂತೆಂದರೆ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಿಕ ನಾರಾ
ಗುರುತ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮರಗಳ್ಳಿ ಫಲ ಬರುವದು ಯಾವ
ತಿಂಗಳು ಎಂಬದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಆ ಫಲ ಆಗುವ ದಿವ
ಸಿರಿದು ~~[illegible]~~ ರಡಿತರ ಐವತ್ತು ದಿನ ಇಲ್ಲ ಎಂದು
ನೆಲದವಿ ಗಾರ್ದ ಬೆಳೆಯು ಹಣ್ಣುಗಳು ಫಲವಾದ
ಮರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಲಿಯವರು
ಕರಿಯರು ಕರುಬರು ಮುಂತಾದವರಿಂದಲೆ ತಾಕಿತು
ಮಾಡಿ ಆ ಫಲವಾದಂಥ ಮರಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಎಂಬುದ
ನ್ನು ಇಷ್ಟು ಮೂವತ್ತು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಹೊತ್ತು

ಕಡಿಸಿ ಮರಗಳನ್ನು ಸೊಪ್ಪು ಕತ್ತರಿಸಿ ಆಸ್ಥಳ ಬೆಸ್ತರ
ಕೊಂಬುಗಳು ದಿವದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಂದ ಪ್ರ
ಪ್ರಾ ಕಾಯಿಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ ಆ ಮರಕ್ಕೆ ಸವಿರಾಪ
ವಾದ ಗ್ರಾಮಸ್ಥ ರಕ್ಷಿ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಸ್ಥಳದ ನಿಸೆ
ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರರು ತಾಳೆ ಮಾಡಿ ಹೊರಗೆ ತೈರ
ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಕಾಲವಿತ್ತು ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಚಿಕ್ಕ ಮರ
ಉಪಕ್ರಾಕಾರ ಸರದಾರರು ಇರುವ ಪ್ರಕಾರ
ಕಾಡಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ತಂದ ಕಾಯಿಲೆ ಕೊಡಿಸಿ
ಹೋಗಿದ್ದು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಬಿಸಿನೀರಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು ಒಣ
ಗಿಸಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಚಿಕ್ಕ ಮಾಡಿ ಆಯಾಯ ಗ್ರಾಮ
ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವೇಳೆ ತಯಾರಾದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಚಿಕ್ಕವನ್ನು
ಅಲ್ಲಿರುವ ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಯ
ಲು ಕೊಪ್ಪಯಲು ಸಹ ಹುಂಡಿ ಜಿಲ್ಲೆ ವರ
ಗೆ ಇದ್ದ ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣದ ಕಛೇರಿ ಆ
ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಚಿಕ್ಕನ್ನು ಇಷ್ಟು ತೂಕಕ್ಕೆ ಬರುವದು
ಯಂತೆ ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಛೇರಿಯಿಂದ ಬರಿ
ತೂಕ ಬಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತೂಕದ ಕೊಟ್ಟ ನಿರಂದಕ್ಕೆ
ಸರಳ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದು. ಈ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಕಾಯನ್ನು
ಹಾಯಿದು ತಂದಂಥ ಆ ಗ್ರಾಮಗಳ ನಾಡ ಮೇಲೆ
ರಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾಡಿ ಮೇಲೆ ಅವಂದ್ವಾರ

ದಿನ ಚಾಕ್ರಿ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದು ವೊದಲೆ ಅರವ
ಲಿಕ್ಷ ನೋಟು ಆ ಮೇಲೆ ಚಾಕ್ರಿ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದು
ಬಿಟ್ಟು ಧರ್ಮ ಅರ ಕಲ್ಯವವನಿಗಾ ಸರಿಯಾದರು. ಅರ
ಕಲ್ಯವವನಿಗಾ ಸರಿಯಾಗ ಚಾಕ್ರಿ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದು.
ಅವರವರ ಭಕ್ತಿಮಿಗ ಕಲ್ಯವ ಅಬು ಅರ್ಥವ ಲಿಕ್ಷ
ಸಲ ನೋಟು ಅವ ~~ಕ~~ ರವರ ಧರ್ಮವರಿಸು ಶರೀರಿಂದ
ಅರಮನೆ ಚಾಕ್ರಿಯನ್ನು ಸದರಿ ಬರದಿರುವ ಮೇಲೆ
ವಿಧಾನ ವಿದವರಿಸು ಚಾಕ್ರಿ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳತ್ತಾ ಬರು
ವದಾಗ (ಶ್ರೀ ವಿ)

೭೦. ಭತ್ಯವಿ ಅಪ್ಪನೆ. Absconding or missing

ನಿಕ್ಷ ~~ಕೆಲ~~ ಕೆಲಸ ನಾಳಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಚಾಕ್ರಿ
ಯ ಫರಾರಿಯಾದರೆ ಅಕ್ಷರಾವೇ ಅವರ ಹೋಗಿರುವ
ರು ಬಂದು ಅ ಗ್ರಾಮದ ಗತ್ಯದ ದಾಟಲ್ಲ. ಬೇಸು.
ಗತ್ಯದಸು ಆ ಗ್ರಾಮದವರಿಗಲ್ಲ ಸುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟ
ಹಾರು ಪತ್ಯಗಾರರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳ್ಬೇಕು
ಹಾರು ಪತ್ಯಗಾರರು ~~ತಿನ್ನ~~ ನಾಲ್ಕಾರು ಎಲ್ಲ
ಗ್ರಾಮಕ್ಕು ಸುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟ ಅಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ತಿಳ್ಸಿ
ಪಾರಗೆಡ್ಡಲು ಹೇಳಿ ಇಟ್ಟು ಆಗಾಗ ~~ಕ~~ ಬರ್ಸಿ
ಇರುವಂಥ ನಾರುಗಳಿಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಂದ ಕಲ್ಸಿ ಇಟ್ಟು

ಇಷ್ಟು ಜನರು ಪರಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟ
ಆಗಲೀ ಆ ವಿವರಕ್ಕೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿದಾರರಿಂದ ಬರದು
ಕಳುಹಿಸುವದಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಿ.

೧೦ ದಕ್ಕವೇ ಅಪ್ಪನ died or missing

ವಿಪ್ರ ಶಾಬೋಕು ನಾಲ್ಕು ಯಾರಾದರೂ ರವಿಯಕ್ಕವೇಶ ಪರಾರಿಯಾದರೆ ಆ ವರಿ ಹೋರಿಯುವರು ಗ್ರಾಮದ ಗವ್ಡರ ಸಹ ಈ ಕುಳ್ಳಗಳ ಮನೆ ಹೋಕು ನೋಡಿ ಒಕ್ಕಿ ಒಕ್ಕಿ ವರ ನಾಲ್ಕುಗಳು ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ತೆಗದುಕೊಂಡು ಒಕ್ಕಿ ದವಸರು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತೆಗದುಕೊಂಡು ಅದರ ಬದವಿಗೆ ಮುದಿ ಮೋಟು [illegible] ದವಸರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದಂಥ ವಗಸಹ ಕೂಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಈ ವೋಕೆ ವಂಚನೆ ಮಾಡ್ತಾರು. ಇದ್ದರಿಂದ ಆ ವರಿ ಹೋರಿಯುವರು ಗೌಡ ಸಹ [illegible] ಪೇಶ ಪರಾರಿಯಾದ ಕುಳಗಳ ಮನೆ ಮುದಿ ನೋಡ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಆ ವರಿ ಹೋರಿಯುವರು ಗವ್ಡರಿಗೆ ಹೇಳ ಬೇಕು ಗವ್ಡರನು ಹೋಗಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರಗೆ ಹೇಳ ಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಶ್ಯಾನಭೋಗ ತನ್ನ ಗವ್ಡರ ಸಹ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕೂ ಆ ಕುಳದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಮನೆ ಒಳಗೆ ಇರುವ ಪಂಚ ಲೋಹ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನು ಹೊರಗೆ ತೆಗಸಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನವು ಕೂಬ ಕೂಬಲಿ ಕ್ಕ ಮಾಡಿ ಸಿ ಪೊತ್ತಿ

ದವಸ ಧಾನ್ಯ ಯಾವತ್ತೂ ಅಗತ್ಯ ಮಾಡಿಸಿ ದವಸ ಕರು
ವಿನ ಮಾರ್ಗಿನ್ನಾಗ ವಿವರವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರ[illegible]ದು ಆ
ಬಗೆ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ನಾಡ ಗ್ರಾಮ ಭಾಗದ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೂ ಬರದಿರೋಂ
ದು ಅದೇ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಒಂದು ಪಟ್ಟಿ ಬರದು ದಿವಾ
ನ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕು. ಆ ಬಗೆ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು
ನೋಡಿ ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಗುಂಡಿಂಧ
ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವದು
ದವಸ ಭತ್ತ ಬತ್ತಗಳನ್ನು ನಾಡಿ ಮಾರು ಪಟ್ಟಣದ ರಾ
ಜೆಯಲ್ಲಿ ಅರಮನೆ ಸರದಾರಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರದು ಕೊಂಡು
ಮಾರಿಗ ಇರುವ ದುಂಡೆಂಶ ಬರದು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ
ಅದೇ ಮೇಲೆ ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವಂಥ
ದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ರಸೀತಿ ತರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಆ
ಬಗೆ ಭತ್ತ ಬತ್ತಗಳನ್ನು ನಾಡಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅರಮನೆ
ಭತ್ತದ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ದಾಖಲು ಮಾಡಿ ಆ ಬಗೆ ದವ
ಸಗಳನ್ನು ಅರಮನೆ ಸರದಾರಿ ನಿತ್ಯ ನಿದ್ದ ಗ್ರಾಮ
ದಾರಿ ಆರಂಭದಿಂದ ಸರಿಕರು ದವಸ ಕರ ಕೇಳಿದರೆ
ಆ ಪಟ್ಟಿ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಬರೆಕೊಳ್ಳುವರು. ದಿವಾನ್
ಕಚೇರಿದಾರರು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಆದ
ಮೇಲೆ ಆ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಯಾರಿಗೆ ಯಾರ ದವಸ
ಬರಸಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಇದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಣ ಲೆಕ್ಕಾಂಶ ಬಿಟ್ಟು ಕಂದಾಯವಾದರೆ
ಹಾಗು ಪಟ್ಟೇದಾರ ಕ್ಯಾಸುಭಾರ ಸ.ಗ. ಜವಾಬು ಕೊಡ
ಬೇಕಾದ್ದೇ ಕುಂದುಯಿಂಬ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತಿಗರುದಾರುವದಾ
ಶ್ರೀ ವಿ.

೧೧. ಹೊಸ್ಸಾಗುವದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ new cultivation

ನಿಶ್ಚ ಶಾಲೆಕು ನ್ಯಾತಿನಲ್ಲಿ ಆರು ವರುಷ ಪಾಳು
ಬಿದ್ದಂಥ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ
ಗೃಹಿತರರಿಗೆ ಹಾಗು ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಂದನೆ ಸಂವತ್ಸರಕ್ಕೆ
ಕಾಲು ಕಂದಾಯ ಎರಡನೆ ಸಂವತ್ಸರಕ್ಕೆ ಅರೆ ಕಂದಾಯ
ಮೂರನೇ ಸಂವತ್ಸರ ಮುಕ್ಕಾಲು ಕಂದಾಯ ನಾಲ್ಕನೇ
ಸಂವತ್ಸರ ನಿಜ ಕಂದಾಯ. ಹತ್ತು ವರುಷದ ಮೇಲೆ
ಹದಿನೈದು ವರುಷದ ವರೆಗೆ ಪಾಳು ಬಿದ್ದಂಥ ಭೂಮಿ
ಹಾಗು ಕೊಟ್ಟರೆ ವಂದು ವರುಷ ಮಾಫ ಎರಡನೇ ವರುಷ
ಕಾಲು ಕಂದಾಯ ಮೂರನೇ ಸಂವತ್ಸರ ಅರೆ ಕಂದಾಯ ನಾಲ್ಕನೇ
ಸಂವತ್ಸರ ಮುಕ್ಕಾಲು ಕಂದಾಯ ಐದನೇ ಸಂವತ್ಸರಕ್ಕೆ ನಿಜ
ಕಂದಾಯ. ಹದಿನೈದು ವರುಷದ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು
ವರುಷದ ವರೆಗೆ ಪಾಳು ಬಿದ್ದಂಥ ಭೂಮಿ ಎರಡು
ವರುಷ ಮಾಫ ಮೂರನೇ ವರುಷ ಅರೆ ಕಂದಾಯ ನಾಲ್ಕ
ನೇ ವರುಷ ಮುಕ್ಕಾಲು ಕಂದಾಯ ಐದನೇ ವರುಷಕ್ಕೆ

(೨೦) [illegible] ಸಂದಾಯ. ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ವರುಷದ ಮೇಲೆ ಮೂ
ವತ್ತು ವರುಷದ ವರೆಗೆ ಪಾಳು ಪಾಳು ಬಿದ್ದಂಥಾ
ಭೂಮಿ ಬಿಡಿಯನ್ನು ಸಾಗು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮೂರು ವರುಷ ಮಾಫ
ನಾಲ್ಕನೇ ವರುಷ ಅರೆ ಕಂದಾಯ ಐದನೇ ವರುಷ ಮುಕ್ಕಾ
ಲು ಕಂದಾಯ ಆರನೇ ವರುಷ ನಿಜ ಕಂದಾಯ. ಮೂವತ್ತ
ದು ವರುಷದ ಮೇಲೆ ಐವತ್ತು ವರುಷದ ವರೆಗೆ
ಪಾಳು ಬಿದ್ದಂಥಾ ಭೂಮಿ ಇದಲ್ಲದೆ ಬಾಗಾಯತ ವರೆಗೆ
ಸಾಗು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾಲ್ಕು ವರುಷ ಮಾಫ ಐದನೇ ವರುಷ
ಅರೆ ಕಂದಾಯ ಆರನೇ ವರುಷ ಮುಕ್ಕಾಲು ಕಂದಾಯ
ಏಳನೇ ವರುಷ ನಿಜ ಕಂದಾಯ. ಐವತ್ತು ವರುಷ
ಪಾಳು ಬಿದ್ದ ಭೂಮಿ ಮರ ಪಾಳು ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಕೊಟ್ಟರೆ
ಐದು ವರುಷ ಮಾಫ. ಆರನೇ ವರುಷ ಅರೆ ಕಂದಾಯ
ಏಳನೇ ವರುಷ ಮುಕ್ಕಾಲು ಕಂದಾಯ ಎಂಟನೇ ವರುಷ
ನಿಜ ಕಂದಾಯ. ಈ ಮೇರೆ ವರುಷದ ಲೆಕ್ಕ ತಂದು. ಪಾಳು
ಬಿದ್ದಂಥಾ ಭೂಮಿ ಹೊಸದಾಗಿ [illegible] ಸಾಗು ಕೊಟ್ಟು ಇವರ ದ್ವಾರಾ
ಭೂಮಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿ ಅರಮನೆಯಿಂದ [illegible]
ಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಇದರ ದನ ಕರು ವಿನಾ [illegible] ಬಂದು
ಕೈದಾಸ್ತ ಆದ ಇರುವ [illegible] ಆ ವರುಷದ
[illegible]. [illegible] [illegible] ಬಂದ ವರ
ರ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟ [illegible]
[illegible]

ಕೆಸರು ಭೂಸ ಭೂಮಿ ಒಡೆಯನು ರಯತನಿಗೆ ಆ ಭೂಮಿಗೆ
ತಕ್ಕಷ್ಟು ಬೀಜವ ದನ ಕೊಟ್ಟು ಮರುಗುವದಾಗಿ. ಅರಮನೆ
ಭತ್ತದಿಂದ ಆ ರಯತನಿಗೆ ದಾರಾಳತೆ ಸಿಕ್ಕುವದು
ಬೆದಿಸ್ಸಿದ್ದು ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಬತ್ತ ಭತ್ತದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಆ ರಯತ
ನಿಂದ ಅರಸಂದಕ್ಕೆ ನೂರು ಬತ್ತ ಭತ್ತ ಬರುವಂತೆ ವ್ಯವಹಾರ
ಮಾಡಿಸಿ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯಲಾಗಿ ಆ ರೈತನಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ
ಆ ರೈತನಿಗೆ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಕೊಡಿಸಿರುವ ಭತ್ತವನ್ನು
ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಮೇಲೆ ರೈತ
ನಿಗೆ ದನಕರ ಭತ್ತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ಗ್ರಾಮದ ಗವ್ಡರ ಪಾರು
ಪತ್ಯಗಾರ ನನ್ನ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಸದರಿ ಬರದ ಮೇಲೆ
ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿಸದೆ ಉದಾಸೀನ ಮಾಡಿ ಆ ರೈತನು
ದನಕರ ಹಾಳು ಮಾಡಿ ಭತ್ತವನ್ನು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟು ಭೂಮಿ
ನಾಶ ಮಾಡಿದರೆ ಹೋದರೆ ಆ ಬಗೆ ಅರಮನೆಕರದ
ದನಕರ ಭತ್ತವನ್ನು ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಆ ಗ್ರಾಮದ
ಗವ್ಡರ ಸಹ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ
ತಾಲೋಕು ನಾಡು ರೈತರು ಹೊಸದಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಕಡಿದು ಮಾಡಿ ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಐಂಬು ವರುಷ
ಹಿಂದಿನಂತೆ ಆ ರಯತರು ಬೆಳೆ ತೆಗೆದು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.
ಆ ಮೇಲೆ ಕಂದಾಯ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮಾಡು
ಆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂಜೆನೆಲ ವರುಷದವರೆ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು

... bottom

ಶಾಲು

ಬಿಟ್ಟ ದಂಡ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಕಂದಾಯ ~~[illegible]~~
ಕಂದಾಯ ಕೊಡದ ಹೋದ್ದರಲು. ತನ್ನ ನೆ ವರುಷಕ್ಕೆ
ಆರಿ. ಕಂದಾಯ ತನ್ನೊಂದನೇ ವರುಷಕ್ಕೆ ಮುಲ್ಗಾಲ ಕಂದಾಯ
ತನ್ನೆರಡನೇ ವರುಷಕ್ಕೆ ದಿಲ ಕಂದಾಯ ಕೊಡದ ಹೋದ್ದರೆ
ಬರುವದು. ಇಂಬ ಅಪ್ಪನೆ ~~[illegible]~~ ಕ್ಕೆ ಬರೋದ್ದ ಪಡಾದಿ

[illegible]

೧೨ ತನ್ನೆರಡನೇ ಅಪ್ಪನೆ Loun

ಈ ವಾಡ ರಹಿತರಿಗೆ ಅರಮನೆ ಕರದಿಂದ ಕಡವಾಗಿ
ದವಸವಾಗಲೀ ಹಣವಾಗಲೀ ಕೊಟ್ಟಕೆ ಕಡ್ಡ ವರುಷಕ್ಕೆ
~~[illegible]~~ ತಿಂಗಳು ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಣ
ಬಂಗಾರ ದವಸ ಬಳ್ಳಿ ಮಾರಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳು ಗಕ್ಕೆ ದವಸ
ಬಳ್ಳಿ ಒಂದು ಈ ಮೇರೆ ವಾಡ ರಯಿತರಿಗೆ ಅಗಾಲೇ ಪೇಟೆ
ಮನೆ ರಹಿತಂಗಾಗಲಿ ದವಸ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಕೆ ಅಸಲು ಬಡ್ಡಿ
ಸಹ ಇಷ್ಟು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಸಂದಾಯದ ಮಾಡಸತಕ್ಕವರು
ಎಂಬ ಅವಂದ್ಯರ ಬರದು ಪತ್ರ ಬರೆಸಿಕೊಂಡು ಇಟ್ಟು
ಆ ಗಡುವು ಪ್ರಕಾರ ಅಸಲು ಬಡ್ಡಿ ಸಹ ಬರಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಿಡದು ಬರಕೊಟ್ಟಂತಾ ಪತ್ರವನ್ನು
ಮುನಳ್ಳ ಅವಂದ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುವದು. ಇವಂದ್ಯರು ಬರ
ಕೊಟ್ಟ ಪತ್ರದ ಮೇರೆ ಸಂದಾಯದ ಮಾಡದೆ ಹಾಲು

ಕೆ ತಪ್ಪು ವರುಷಕ್ಕೆ ought to be. ಕಡ್ಡ ವರಷಕ್ಕೆ : ೧ ಗಡುವು

ದಿ ಮೀರಿ ಕಂದಾಯ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದದ್ದು ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೆ
ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಿ.

೧೭ ಹರಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ new acquisition

ನಿನ್ನ ಕಾಲೋಚಿತ ನಾಡಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಾಚೀನ ತಮ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮರ ಭೂಮಿ ನಾಶ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರು ಕಾಲದ ಇರು ಕಾಲದ ಇಷ್ಟ ಭೂಮಿ
ಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಹೊಸದಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮರಿಗೆ ಭೂಮಿಗೆ ಶಕ್ತಿಲ್ಲ ನಿರೂಪ ಅಪ್ಪಣೆ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗಟ್ಟಿ ಬ್ರಾಹ್ಮರಿಗೆ ಕೊಡುಕೊಂಡು ಆ ಭೂಮಿಗೆ
ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ನಜರು ಕಾಣಿಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಈ ವಿಧದ ಬ್ರಾಹ್ಮರ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರ ಪಾರಂಪರಿಯವಾಗಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮರಾದಿ ಅನುಭವಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಅರಮನೆ ಸಲ್ಲುವದನ್ನು
ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುವಂಥ
ಬ್ರಾಹ್ಮರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮರ ಭೂಮಿ ಮನೆ ಹೊಲ
ತೋಟಗಳು ಬಾಗಿ ~~[illegible]~~ ಬಾಕಿ ಮುಂತಾಗಿ ಒಪ್ಪಲವಾಗಿ
ಇಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪದ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪದ ಭೂಮಿ ಆದ
ಈ ಮೇಲೆ ನಡುವೆ ನೆಲ ~~[illegible]~~ ಕೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ಯಾರದು
ವಸ್ತುಗಳು ಬದಲ ದಸಕತು ತಿರುಗುವದಕ್ಕೆ ಅಸಂದರ್ಭ
ವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಸದಾ ನ್ಯಾಯ ಬರ ತಾರೀಕು

ಬದಾಗ ತನ್ನ ಭೂಮಿ ನರುವೆ ಇದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಆತನ ಒತ್ತಂಬತ್ತಿಯಿಂದ ತಾನು ತೆಗದುಕೊಂಡು
ಅವನ ಭೂಮಿ ಸಮೀಪವಾಗಿ ಇರುವ ತನ್ನ ಭೂಮಿ
ಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆತಗೆ ಒಪ್ಪಿದ ಭೂಮಿ
ಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಇನಾಂದಾರರು ಒಪ್ಪಿದ ಬಗ್ಗೆ
ಇವರಿಬ್ಬರು ಬಂದು ಆ ಊರ ಗವುಡರಿಗೆ ಹೇಳುವದು.
ಆ ಊರ ಗವುಡರು ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ
ಆ ಭೂಮಿ ನೋಡಿ ಇದರಿಂದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ನಷ್ಟ
ವಿಲ್ಲವೆಂತ ಕಂಡರೆ ಆ ವಿವರ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನಿಗೆ
ಗವುಡರು ಬಂದು ಹೇಳುವದು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಪಾರುಪತ್ಯ
ಗಾರನು ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮವೇಸರಿ
ಇದರಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗಾದರೂ ಲುಕ್ಸಾನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಕಂಡ
ರೆ ಆ ವಿವರ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ದಿವಾನ ಕಚೇರಿಗೆ
ಬರಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದೇ ವಿವರನ್ನು ಮೇಲೆ ಎಂಬದಾಗಿ
ದಿವಾನ ಕಚೇರಿದಾರರು ಅರಮನೆಗೆ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ ಬರ
ಕೊಂಡರೆ ಆ ಶ್ರೀಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಜಾವಂದಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ
ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅದಲು ಬದಲಾಗಿ
*ಒಬ್ಬಾವಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆ ಭೂಮಿಯು
ಇನಾಂದಾರರಿಗೂ ದಸ್ತವಿಲ್ಲವೆಂತ ಉಭಯನ್ನರಿಗೂ ಭೂಮಿ
ಸಮವೇ ಸರಿಯೆಂಬದಾಗಿ ಕಂಡರೆ ಆ ಜಮ್ಮಾದ ಭೂಮಿ

ರಾಜವಂದಿಯಿಂದ × ಒಬ್ಬಾವಿ

శ్రీకను బడవిగె ఇరువ భూమి గట్టింయస్సు ఆ శ్రీకన
కైయింద పారాగి అవనిగె మత్తె ఒబ్బ శ్రీక బడవిగె
ఇరువ భూమి గట్టింయస్సు అవన కైయింద పారాగి ఈ
ఇకెకెగళు ఒట్టి అదల బదలు మాడికొంబ భూమి
గట్టియస్సు అరమనె కరదింద ఎక్కి ఒప్పక్కె కొడి
సువంతె నిమగె కాకలి నిలాప అప్పణె కొడిసియు
ఆ బగ్గె అరమనె కచేరియింద ఆ ఊర పారు
పత్యగారన బగ్గె మనుష్యర కచ్చుకొట్టు కచేరింద
హోలిదంటా ఆగ్గు ఆ పారుపత్యగార సహ ఆ ఊ మక్కె
హోలిన అల్లి గన్నర నెరె హోరె గ్రామద బుద్ధివంత
మనుష్యర అదలు బదలు మాడికొంబ ఇకెగళ
శ్రీకర సహ కరెసి సదరి బరసిద మోలెసి నోడి
గట్టి పాకసి అరమనె కరదింద ఇవరిగె గట్టి
కొడిసువదు. ఇరలది ఒబ్బ శ్రీకనిగె అరమనెయిం
ద గట్టి ఒప్పక్కె హొసదాగి భూమి కొడిసి ఇరుత్తదె
అదరింద అవనిగె స్వస్థ మాడువదు ఇల్ల. ఇదు
ఒయూకరింద అందరె ఆ శ్రీకను హొస శ్రీక. ఆ
భూమియలు హొసు భూమి. అదు కాడు నీరు నెల
వగ్గద్దరింద ఆ భూమి అవనిగె పద్దక్కె ఆదాయ
మాడువదిల్ల. ఆ భూమిన సమీపదల్లి ప్రకారవ్వయింద

5? [illegible] bottom

ಇರುವಂಥವ ~~ಅದ~~ ಅದರ ಅನುಭವ ಕಂಡು ಇದ್ದಾನೆ.
ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಹಿಸ್ಸೆದ (ಪಿ)ತನ ಹಿಸ್ಸೆದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ತನಗೆ ಲಾಭ ಇಲ್ಲದ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆತನ ಭೂಮಿ
ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹೊಸ ಶೇತ್ಕರಿಗೆ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರ
ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಹಿಸ್ಸೆದ ಕನಿಷ್ಠ ತರದ ಭೂಮಿ ಕೊಟ್ಟು
ಹೊಸ ಶೇತ್ಕರಿಗೆ ಹಿಸ್ಸೆಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಇರುವ ಉತ್ತಮ ತರದ
ಭೂಮಿ ಆ ಶೇತ್ಕರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂ~~[illegible]~~ಡಾನು. ಆ ಬಳಿಕ ನಾಲ್ಕಾರು
ವರ್ಷದ ಮೇಲೆ ಆ ಭೂಮಿ ಕೊಟ್ಟ ಶೇತ್ಕರಿಗೆ ಆ ಭೂಮಿ
ಅನುಭವವಾಗಿ ನಿಂತ ಮೇಲೆ ತಾನು [illegible] ಇಂದ್ರಾ.
ಉತ್ತಮ ಭೂಮಿ ನನ್ನ ತೆಗೆತರೆ ಒತ್ತಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಕನಿಷ್ಠ
ತರದ ಭೂಮಿ ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚಿನದಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ
ಶೇತ್ಕರು ನೊಂದುಕೊಂಡಾರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ಒಳಗೆ ಭೂಮಿ ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬರ
ಹೇಳಿಸುವಿಲ್ಲ. ಅದರ ಅನುಪಸ್ಥವಾಗಿ ~~[illegible]~~ ಈ ಹೊಸದಾಗ
ಭೂಮಿ ಹಿಸ್ಸೆಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಸ ಶೇತ್ಕರಾಗಲೀ
(ಪಿ)ತನ ದರ್ಜಿ ಶೇತ್ಕರಾಗಲೀ ಭೂಮಿ ಅದಲು ಬದಲು
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾದರೆ ಈ ವಿವರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅರ
ಮನೆಗೆ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನಡ
ಕೊಳ್ಳುವದು. ಇರಲ್ಲರೆ ಶೇತ್ಕರು ತಮ್ಮ (ಪಿ)ತನ ಹಿಸ್ಸೆದ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದು ನಾಲ್ಕದಕ್ಕೆ ಅರ

ಮನೆತನದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳದುಕೊಂಡು ಇದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿ ಕೃಷಿಯು ನಿಂತು ಅರಮನೆತನದ ಭೂಮಿ ಪಾಲಿಗೆ ಕೇಳದುಕೊಂಡು ಪಾಲಿನ ಬಗ್ಗಲಾಗಿ ನಿಂತರೆ ಅದರಿಂದ ಅರಮನೆ ಪಾಲಿನ ಭೂಮಿಯೂ ಕೃಷಿಕನ ಉಪಯೋಗದ ಜಮೀನಿನ ಭೂಮಿಯೂ ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಅದು ಯಾತರಿಂದ ಅಂದರೆ ಅರಮನೆ ತನದ ಭೂಮಿ ಪಾಲಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುವಂತಾದ್ದು ಅರಮನೆತನ ದಿಂದ ಬಿಡ ಬೇಕಾದರೂ ಆ ಕೃಷಿ ಬಿಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಭೂಮಿ ಪಾಲಿಗವರಲ್ಲ ಆ ಕೃಷಿಕನ ಸ್ವಂತ ದಿವಾಣ ದಿಲ್ಲದೆ ಅರಮನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರೂ ಅರಮನೆತನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ ಅದು ಕಾರಣ ಅರಮನೆ ಪಾಲಿನ ಭೂಮಿಯೂ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನ ಭೂಮಿಯೂ ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಇದ್ದಾದಿ. ಅಷ್ಟು ಸಿಯನ್ನು ತಿದ್ದು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ದಿವಾನ ಕಛೇರಿ ಸನ್ನದು ಉತ್ತರ ಬರದ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಲೇಖ ದಿಬ್ಬ ಕರಾರು ಇಲ್ಲದೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ . ದಿವಾನ್ ಕಛೇರಿಗೆ ಸ್ವ ಕಾಗದ ಬರಸಿ ಕೊಟ್ಟು ನೀವು ಇದಕ್ಕೆ ದಿಬ್ಬ ಕರಾರು ಇಲ್ಲದಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ತಾಲೂಕು ಪಾರುಪತ್ಯ ಇದೆ ಮೇಲೆ ನಡೆವಂತೆ ತಾಕೀತು ಮಾಡಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅಷ್ಟು ಸಿ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳು ವದು ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ತಿದ್ದು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಿ.

೧೮ ಡಬಿಸಾಳ್ಯನೆ ಅಪ್ಪಣೆ

ಅರಸನೆ ಸೀಮೆಯಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯವನ್ನು ಡಬಂ ನಾಮೆಯಲ್ಲ ಬರತಕ್ಕ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಶಾಲೋಕು ಕೆರೆಯನ್ನು ನಾರಿದಿಂದ ೮ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಒಂದು ಕಾಸು ಬಿಲ್ಲ ಬಡ್ಡಿಯ ದಂತೆ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿ ವ ೨೦ ವರೆಗೆ ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿ ಡಬ್ಬಂತರಕ್ಕೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿಸಿ ರಶೀದಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಾಲಾವಧಿ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಆ ವರ್ಷ ವ ೨೦ ವರೆಗೆ ಅರಸನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಜೇಷ್ಠ ವ ೨೦ ವರೆಗೆ ಲೆಕ್ಕ ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಬಂದು ಲೆಕ್ಕ ಬರಸುತ್ತಾ ಬರುವದು ಯಿಂ ವ ಅಪ್ಪಣೆ ಶ್ರೀರಿದು ವ ದಸ್ತಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ (ಶ್ರೀ ವಿ)

೧೯ ಡಬಿಕ್ಕೊಡನೆ ಅಪ್ಪಣೆ Increasement

ಅರಮನೆ ಬಕ್ಸೂನಾಕ್ಕೆ ಬರುವ ಆದಾಯ ಪತ್ತೆ ಕಚೇನ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಶಾಸದ ವಿವರಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುವ ಕ್ರಮವೇಂತಂದರೆ. ಹಾಲು ಬಟ್ಟೆ ವಂದಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಪಡಿ ೧೦. ಹಣ್ಣು. ಈ ಪಡಿ ೧ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಬಾನಿ ನಾಲ್ಕು. ಈ ಬಟ್ಟೆ ೧ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹಾಲು ೪ ನಲವತ್ತು. ಈ ಬಟ್ಟಿ ೧ಕ್ಕೆ ಹೇರು ಬಟ್ಟಿ ೧ಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಾಲು ಈ ಹಾಲು ಹಾಗೆ ೮ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಹೇಳು ಪಡಿ ಲೆಕ್ಕದು ಆ ಹಸ್ತಾಗದಿ. ಹಾಲು ಪಡಿ ೧ಕ್ಕೆ ರೂಪಾಯಿ

೧೮೦ ಎಂಬತ್ತು ಮಾರು. ಪಾವ ಸೇರ್ ೧ ಒಂದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ರುಪಾಯಿ
ತೂಕ ೧೮೦. ಮಾ ರು. ಪಾವ ಹಾನಿ ೧ಕ್ಕೆ. ಈ ಸೇರ್ ೨ ಎರಡು.
ಸೇರ್ ಸೇರ್ ೧ಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ರುಪಾಯಿ ತೂಕ ~~೧~~೮೦ ಎಂಬತ್ತು.
ಈ ಸೇರ್ ೨ ಎರಡಕ್ಕೆ ಈ ಹಾನಿ ೧ ಒಂದು. ಈ ಸೇರ್ ೧ಕ್ಕೆ ಮಾನ
೨ ಎರಡು. ಪಾವ ಸೇರ್ ೧ ಒಂದಕ್ಕೆ ಈ ಮಾನ ೨ ಎರಡು. ಈ
ಮೇಲೆ ಅನುಕ್ರಮ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳಗಿಕೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸದರಿ ಬರದ
ಪಾವದ ಹಾಗೆ ಪಾವ ಸೇರು, ಪಾವ ಪಡಿ, ಪಾವ ಮಾನ; ಸೇರ್ ಹಾನಿ
ಸೇರು ಸೇರು ಈ ಮಾನ ಸಹ ಮಾಡಿಸಿ ಅರಮನೆ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿಸಿ
ತೂಕದಲ್ಲು ಪಾವ ಮಣ ೧ ಒಂದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಕುಂಪನಿ ರುಪಾ
ಯಿ ತೂಕ ೧೩೭೫ ಒಂದು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತೈದಕ್ಕೆ
ಪಾವ ಮಣ ೧ ಒಂದು; ನಡು ಮಣ ೧ ಒಂದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ
ಕುಂಪನಿ ರುಪಾಯಿ ತೂಕ ೧೧೦೦ ಒಂದು ಸಾವಿರದ ನೂರಕ್ಕೆ
ನಡುಮಣ ೧ ಒಂದು. ಈ ಮೇಲೆ ಬರದ ಕಟ್ಟಿ ಪಾವ ಮಣ
ನಡುವ ಮಣ ದರಿಂದ ಪಂಚೇರು ಸೇರು ಕಲ್ಲು ಅರೆ ಸೇರು
ಪಾವು ಅರೆ ಪಾವು ಸಹ ಮಾಡಿ ಆಯಾಯ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ
ಇಂಥಿಂಥ ತೂಕದ ಕಲ್ಲು ಎಂಬದಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸ ಹಾಕಿಸಿರುವ
ಅರೆ ಸೇರು ಪಾವು ಅರೆ ಪಾವು ವಿನಹ ಸದರಿ ಬರದ ತೂಕ
ದ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳೆ ಹಾಕಿಸಿ ಅರಮನೆ ಮುದ್ರೆ
ಕೆತ್ತಿಸಿ ಈ ಬಗೆ ತೂಕದ ಕಲ್ಲುಗಳು ಅಕ್ಕಿ ಹಾನಿ ಸೇರು
ಮುಂತಾದ ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣ ಆಯಾಯ ನಾಡು ಉಗ್ರಾಣ

(೧೨೦) ೮೭ 274

ಅರಮನೆ ಪಸ್ನುಗಳು ಪೇಟೆಗೆ ಸಹ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು
ಪಿಸೊಂದು ಕೂಸ ಕುಂದು ಇದ್ದಾಗ್ಯು ನಾಡವರು
ಪೇಟೆಯವರು ಸಹ ಇದರಲ್ಲಿ ಡಿಗ್ರಿ ಕೂಸ. ಮಾಡು
ವದೇ ಹೊರತು. ಅರಮನೆ ~~[illegible]~~ ಮುದ್ರೆ ಇಲ್ಲದಂಥ
ಸೇರು ಮಾನ ಕೂಸದ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಕೂಸ ಅಗ್ರಿ
ಮಾಡದಂತೆ ಆಜ್ಞಾಗಿ ತಾಕೀತಿ ಮಾಡಿ ಸದರಿ ಬರದ
ಪ್ರಕಾರ ನಾಡು ಪೇಟೆ ಉಗ್ರಾಣ ಪಸ್ನುಗಳಿಗೆ ಮುಂತಾದ
ಅಗ್ರಿ ಕೂಸ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸಹ ಈ ಒಗ್ಗನೆ ಬರದ
ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುವ ಮೇರೆ ಆಲೇಕಾಂಗ ದಸ್ತು ಕಡಿ
ಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ನಡಕೊಳ್ಳುವುದಾನಿ. ಶ್ರೀ ವಿ.

೧೬ ಜನಿವಾರದೇ ಅಪ್ಪಣೆ. Novie

ನಿನ್ನ ತಾಲೂಕು ನಾಡು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಆಗದೇ
ಕಚೇರಿಗೆ ಸೇರ್ಗುವ ಹಾಗೆಂಬುಗದೇ ಒಟ್ಟಾದರೂ
ಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬೈರಾಗಿವದು ಗಡಿರಾಜ್ಯದ
ಸಹ ~~[illegible]~~ ನಿನ್ನ ಕಸ್ಬಾಕಿ ಕಂಡು ಕವಿಯಿಂದ ಕೇಳ್ಗಿದರೆ
ಆಪಂದ್ಯರ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ಗಡಿತರಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ
ದವರೆಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಕರ ಅತ್ಯಾಧ್ಯಾತಪರಾಧ. ಕೊಡಿಸಿ
ಆ ನಾಡು ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ದೂಡಿಸಿ ಬಿಡು
ವದು ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೆಲ್ಗಿದು ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳ
ಬೇಕಾದು.

ಪ್ರದಾನಿ ಶ್ರೀ ವಿ.

Hukum

೧೭. ಹದಿನೇಳನೆ ಅಪ್ಪಣೆ

ಅರಮನೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಗಳು ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ~~[illegible]~~ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಒಂದು ಜನ ಕೇಳಿಯದಂತೆ ಓದಿ ನೋಡಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ನಿರೂಪದ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇಲೆ ನಿಗೇಳ [illegible] ಆಗುವಂತೆ ಸಾಧಿಸಿ ಕಾರ್ಯವ [illegible] ಮಾಡುವದು. ಅರಮನೆ ಆಜ್ಞೆಯವಾಗಿ ಅರಮನೆ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಆದಂಥಾದ್ದನ್ನು ಯಾರೊಬ್ಬರಾದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ಹೊರಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲೀ ಹೊರಗೆ ಒಂದು ಜನವ ಕೂಡಾ ಆಗಲೀ ಮಾತನಾಡಿದುಂಟಾದರೆ ಅದನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿಸಿ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಸಿ ಕಚೇರಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಸಿ ಅವನ ಹೇಳಿಕೆ ಮಾತು ದೃಢವಾದಾಗ. ಹೀಗೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಹಾಜರು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸುವದು. ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತಾಗಿದ್ದರೆ ಆರು ತಿಂಗಳು ಒಂದು ವರ್ಷ ಮೇಲೆ ಅವನ ಆಡಿದ ಮಾತಿನ ಲಾಯಖಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವದು ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ತಿಳಿದು ನಡಸೋಣ್ಣ ವದಾಗಿ

ಶ್ರೀ ವಿ.

ಸ ಪತ್ತೆ *[illegible] be* ಕೃಪೆ ! x. ಕೃಪೆ [illegible] ಗತ್ಯನ [illegible]

೧೮ ರ ದಿನಾಂಕ ನೇ ಅಪ್ಪ್ರಿಲ್ Time for ...

ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ನಾವು ಪಾಸು
ಪತ್ರ ನಾಗಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ. ಆ
ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ನಿನ್ನ
ಬಳಿಗೆ ಗಂಡತ್ತ ನಳಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ನಿನ್ನ
ನಿಂದ ಆಗೋಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಕ್ಕದಿನ ದಿವಾನ್
ಕಚೇರಿಗೆ ದರ ಜಬಾಬ್ದಾರಿವರಕ್ಕೆ ೭ ದಿನ ವಿಳಂಬವಾಗ
ನಳಿಗೆ ಪಾವನಾನ ಕೆಲ್ಸ ಇದೆ. ಅದರ ಒಳಗೆ ಆ ಕಾಗದ
ದಲ್ಲಿ ಬರದ ಕೆಲಸ ನಾನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಇಷ್ಟು ದಿವಸದಲ್ಲಿ
ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಜವಾಬು ಬರದು ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್
ಕಚೇರಿಗೆ ಗಂಡತ್ತ ನಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ
ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಬರದ ಉತ್ತರ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವದು
ಗಂಡತ್ತ ನಳಿಗೆ. ಅದರ ಜವಾಬು ಬರದು ಕಳುಹಿಸು ಮಾ
ಡುವದು ೭ ದಿನ ವಿಳಂಬವಾಗಳಿಗೆ. ಮುನಸ್ಸು ಜವಾಬು ದಿವಾನ್
ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗುವದು ಗಂಡತ್ತ ನಳಿಗೆ. ಈ ಮೇಲೆ
ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಬರದ ಕಾಗದಕ್ಕೆ
೭೭ ದಿ ಇಷ್ಟೇ ಕ್ಷಿಪ್ರ ವರೆಗಳಿಗೆ. ನಿನಗು ಬರದದರ ಜವಾಬು
ಕಳುಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾವಕಾಶವಾದರೆ ಪಾಸ್ ಪತ್ರ ಮಾಡು
ವಂದ್ಯಂವ ದರ ಜವಾಬು ಹೋಗದೆ ಸ್ವಾಲೆದಮ. ಅದ
ಲ್ಲದೆ ಪಾಸು ಪತ್ರ ಮಾಡುವಂಥಂವ ದರ ಜವಾಬು
ಕಳುಹಿಸುವದಕ್ಕೆ

ಕೊಟ್ಟು ತರುವಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ವಿಚಾರಣೆ ಬಿಟ್ಟು
ಕಾಲ ಮೆಂಯೂಲಿಶೋ ಎಂಬದನ್ನು ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್
ಕಚೇರಿದಾರಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದವನಿಗೆ ತಕ್ಕ
ಶಿಕ್ಷೆಯಂಬು ಮಾಡ್ಬೇಕು ಯೆಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವ ನಂತ
ಕೊಡ್ಬೇಕಾದದ್ದು ಶ್ರೀ ವಿ.

೧೯ ಹಸ್ತೋಂಬರದ ಅಪ್ಪಣೆ: mobilization

ಅರಮನೆಯಿಂದ ವಿಚಾರಣೆ ಬಂದು ರಾಜಕಾರ್ಯ
ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಆಯುಧ ಪಾಣಿ ಜನ ಬರಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಬ
ಲಿ ದಿವಸ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ದಿವಾರಾತ್ರಿಯೆಂಬದು
ನೋಡದೆ ಅರಮನೆ ಆಳು ಬಂದು ತರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ
ದ ಜನ ಆಯುಧ ಪಾಣಿ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಅವರಿ
ಗೆ ಸಮೀಪವಾದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜನಕ್ಕೆ ಕೇಳುವ
ಬಗ್ಗೆ ಜನಕೆ ಗೊತ್ತಿಸಿ ಸುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟು ಈ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಗ್ರಾಮದ
ವರು ತಮಗೆ ಸಮೀಪವಾದ ಗ್ರಾಮದವರಿಗೆ ಕೇಳಿ ಆ ಗ್ರಾಮ
ದವರು ತಮಗೆ ಸಮೀಪವಾದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅವರು ಸುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟು
ಈ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೆ ಪ್ರಾಕೃತಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ಸಮೀಪವಾದ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಕೇಳಿ ನಾಡಾದ್ಯಂತ್ಯಕ್ಕೂ ಆಯು
ಧ ಪಾಣಿ ಜನ ಬರುವಂತೆ ಸುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟು ಆರು ಗಳಿಗೆ ದಾರಿ
ಅರೆ ಗಳಿಗೆಗೆ ಬಂದು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗಿ ಇರುವಂತೆ
ನೆ ನಡೆಯುತ್ತೆ.

ಶಾಸನ ಮಾರುವರು. ನಿನ್ನ ಕಾಲೋಚಿತ ವಾರ್
ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಆಯುಧ ಪಾಣಿ ಜನ ಬಂದು ಒಪ್ಪಿಸಬಂತೆ
ರಾಜರು ಮಾತ್ರ ಅರಮನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವರು. ಯುಂಬ ಅಪ್ಪಗಳ
ಶಿಕ್ಷೆ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. (ಆ ವಿ)

೨೦ ಇಷ್ಟ ತ್ರಾವೆ ಅಪ್ಪನು — Estate Justice

ಯಾರಾದರೂ ಆಗಲಿ ಅವನ ಮುಂದಾಗಿ ಬಂದು
ತನ್ನ ಗಣ್ಯರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಪರ್ಯಾದಿ ಹೇಳಿದಲ್ಲಿ
ಅವರಿಗೆ ಬಾಧ್ಯ ನಯದಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಕರೆದು
ವಿಚಾರಿಸಿ ತನ್ನಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ಸಹಾಯ ಕಲಿಸುವವರೆ
ಆ ವಾದಿ ಆಗುವವರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಅವನ ನ್ಯಾಯ ತೀರಿ
ಸಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವರು. ಇವನಿಂದ ತೀರ
ತಕ್ಕ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಮೇಲು ಅಧಿಕಾರಿ
ಯಾಗಿರುವ ತಕ್ಕವ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವರು. ಅವನು
ವಿಚಾರಿಸಿ ತನ್ನಿಂದ ತೀರತಕ್ಕದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ನಾಡ
ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಅವನ ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸದೆ
ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೀರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಆ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ
ನಿಗೆ ಹೇಳುವರು. ಆ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ತನ್ನಿಂದ ತೀರತಕ್ಕ
ದಾದರೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳ, ತನ್ನಿಂದ ತೀರಿಸತಕ್ಕ ಕೆಲಸವಲ್ಲ
ದಿದ್ದರೆ ದಿವಾನ ಕಚೇರಿದಾರರ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಅವನ

ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ×ಆವಿ ಲಿಖಿತ

ನ್ಯಾಯವಾದಕೆ ಹೋಗಿ ಇದೆಯೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಆ ನ್ಯಾಯದ ವರದಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವರು. ಅವರು ಧರ್ಮಾಧರ್ಮವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಂಥವನಿಗೆ ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡುವಂಥ್ಥ ಸರಿಯುತ್ತನ್ನು ಆ ತಪ್ಪು ಹೊರತವನಿಗೆ ಮಾಡಿ ಇಷ್ಟು ಗ್ರಂಥ ಕಿಲಸ ಮಾಡಬೇಡ ಯೆಂಬದಾಗಿ ತಾಕೀತು ಮಾಡಿ ×ಬರಿಸಿ ದಸ್ತಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ನ್ಯಾಯ ಸಾಲುವ ಆದವನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ನಿಷ್ಠ ಗೋಳು ಅವನು ಬರವಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾದರಿಯುತ್ತು ಮಾಡಿಸಿ ಇದೆ ಯೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಆವಾಜಿಬ ಮಹಪ್ಪುನ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವರು. ಆ ನ್ಯಾಯ ನಿಮ್ಮಿಂದ ತೀರ ಕಷ್ಟದಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷೆ ರಕ್ಷೆ ಹೊರತು ಮಹೋಂದಲ್ಲಯೆಂತ ಕಂಡಿತಿ ಆ ವಿವರ ಜಾಂಗವಾಗಿ ಅರಮನೆಗೆ ಅರಿಕೆಮಾಡಿ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ಆದ ಮೇಲಿಗೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದಲ್ಲದೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿದಾರನ ಬಳಿಗೆ ಒಂದು ನ್ಯಾಯ ಪಿರ್ಯಾದು ಬಂದಲ್ಲಿ ತಾನು ತೀರಿಸದೆ ಕನ್ನಂದZಶೇರದು (~~[illegible]~~) ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಗೋಮೆ ಅಮಲ್ದಾರನ ಬಳಿಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಬದಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಡುವರು. ಅಮಲ್ದಾರನ ಬಳಿಗೆ ಒಂದು ನ್ಯಾಯ ಪಿರ್ಯಾದಿ ಬಂದರೆ ಕನ್ನಂದZಶೇರದ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ನೀನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಿಸಿಕೊಡು ಎಂಬದಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಡುವರು.

---

೧ ನರಿಯುತ್ತು × ಬರಿಸಿ ಬರಿ [illegible] ಗ ವಾಜಿಬ Z ಶೀರದ

ನೌಕರ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನ ಬಗ್ಗೆ ನ್ಯಾಯ ಬಂದರೆ
ತನ್ನಿಂದ ಕೀಳರದು ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನುಳ್ಳವ ತನ್ನದ ಬಗ್ಗೆ
ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳ ನೀನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಬಂದೋಬಸ್ತು
ಮಾಡು ಎಂಬದಾಗಿ ಆತನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡುವದು. ತನ್ನ
ದ ಬಗ್ಗೆ ನ್ಯಾಯ ಬಂದರೆ ತನಗೆ ಕ್ಷಣಿಕ ಸರದಾರ
(೩) ಮಾರ ನಗರದ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿ ನೀನು ವಿಚಾರಿ
ಸಿ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡು ಎಂಬದಾಗಿ ಅವನಿಗೆ
ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಡುವದು. ಈ ಮೋಕದ್ದಮಾ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಇಲ್ಲದೆ
ಆ ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ ಸದರಿ ಬರೆಸಿರುವ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ
ತಾನು ವಿಚಾರಿಸಿ ತೀರಿಸಿಕೊಡತಕ್ಕದಾದರೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳ
ತನ್ನಿಂದ ತೀರದ ಕೆಲಸವಾದರೆ ತನ್ನಿಂದ ಮೇಲಧಿಕಾರಿ
ಯಾಗಿರುವವರ ವಶಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಡುವದು. ಹೀಗಾಗಿ
ನ್ಯಾಯ ಬಂದು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಪಂಚಾಯತ ಮಾಡು
ವ ಅಸ್ತಿ ಪಕ್ಷ ಪರಪಕ್ಷ ಇಲ್ಲದೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ಸತ್ಯ
ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿ ತೀರಿಸುವಂಥವನೇ, ಜಾಗೀರದಾರ ಉತ್ತಮನಾದಂ
ದ್ದೆ ನಾಲ್ವರ ಕರದು ಈ ನ್ಯಾಯ ಸಂಬಂಧ ಎರಡು
ಜನದ ಕಡೆ ಈ ಬುದ್ಧಿವಂತ ನಾಲ್ಕು ಜನರಲ್ಲಿ ಎರಡು
ಜನ ಒಬ್ಬನ ಪಕ್ಷ ಎರಡು ಜನ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಪಕ್ಷ
ವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿ
ಗ್ರಹಿಸಿ ಆ ಮಾತಿಗೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಬುದ್ಧಿವಂತರು

ವಾದಿಸಿ ಪಂಚರೆದುರಿನಿ ಇವನದು ಸತ್ಯ ಇವನದು
ಅವಸತ್ಯ ಯೆಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮವಾಗಿ
ವಿಚಾರ ಇದ್ದ ಪ್ರಕಾರ ತೀರಿಸಿ ಪಂಚಾಯಿತರು ಅಧಿಕಾರಿ
ಮಾಡುವವರ ಮುಂದೆ. ಆ ನ್ಯಾಯದವರ ಎರಡು ಜನ
ರನ್ನು ನಿಲಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಮುಂದೆ ತಾವು ಈ ಮೇರೆ
ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸಿದೆವು ಯೆಂತ ಹೇಳಬೇಕು. ಆ ವಾಕ್ಯ ನ್ಯಾಯ
ದವರು ಇವರು ತೀರಿಸಿದಂಥದ್ದು ಸಮ್ಮತವೆಂತ ಹೇಳಿ
ದರೆ ಅದೇ ಮೇರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಸಮ್ಮತ ಇಲ್ಲ
ಯೆಂತ ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಕಾರಣವೇನುಯೆಂಬುದಾಗಿ ಆ
ನ್ಯಾಯಗಾರರ ಮಾತನ್ನ ವಿಚಾರಿಸಿ ಅವಂದ್ಯರ ನ್ಯಾಯವು
ಪಂಚಾಯಿತರು ತೀರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಸರಿಯೆಂತ
ಕಂಡರೆ ಅದೇ ಮೇರೆ ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ
ಪಂಚಾಯಿತರು ಪಕ್ಷ ಪರಪಕ್ಷವಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸಿ ಇದ್ದಾರೆ
ಯೆಂತ ನಿನ್ನ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕಂಡರೆ ಇಂಥಾ
ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯಿತರು ಈ ಪ್ರಕಾರ ತೀರಿಸಿದರು. ನಾವು
ವಿಚಾರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಈ ಮೇರೆ ನಮ್ಮ ಮನಸಿಗೆ ತೋಚಿತು ಯೆಂಬ
ಯಿದರ ವಿವರವನ್ನು ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಬರದು ಕಳುಹಿಸಿ
ಕೊಟ್ಟು ತಾಕೀತು ಬಂದ ಮೇರೆ ನಡದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಈ ಬಗೆ
ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಾಡುವಂಥ ನಾಲ್ಕು ಜನ, ಆ ಪಂಚಾಯಿತಿ
ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕವ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥ ಸಹ ಯಿರು

ಜನರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆ ಪಂಚಾಯತರನ್ನು
ವಿಚಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಹೇಳುವಂಥ ಎರಡು ಜನನ್ನು
ದೊರೆಯವನಾಗಲೀ ಸರಕಾರದವನಾಗಲೀ ನ್ಯಾಯ ತೀರುವ ಪಂ
ಚಾಯತರನ್ನು ಪಂಚಾಯತರ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳ
ದೆ ನಿಂತಿರಬೇಕು.. ಆ ಪಂಚಾಯತರು ಕೇಳಿ ಆಯಾಯ
ಜನ ನ್ಯಾಯದವರು ಇಂಥವನನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಇಂಥವ
ನು ತಪ್ಪಗಾರು ಮಾಡಿಸಿಯಬಹುದು ಎರಡು ವಿವರವು ತಿಳಿದು
ದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿಸಿಯಾದಂಥವನು ಪಂಚಾಯತರಬಳಿ
ಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವಂಥ ಲಾಯಕನವನಾದರೆ ಕೂಡುಕೊಳ್ಳು
ವಂತೆ ಹೇಳುವದು. ಕೂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಲಾಯಕನವನಲ್ಲದೆ
ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವ ಲಾಯಕನವನಾದರೆ ಅವನಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ
ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳುವದು. ಗೈರು ಮಾಡಿಸಿ ಆದವನು
ಕೂಡುವ ಲಾಯಕನವನಾದಾಗ್ಯೂ ಅವನು ಪಂಚಾಯತರ
ಮುಂದೆ ಕೂಡಬಾರದು. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಿ ಕೂಡುವಂತೆ
ಹೇಳುವದು. ನಿಲುವ ಲಾಯಕನವನಾದರೆ ಒಂದು ಕಡೆ
ನಿಲುವಂತೆ ಹೇಳುವದು.. ಸರಕಾರ ಲೇವಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ
ಮುಖ್ಯ ದೂರದ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತರು ವಿಚಾರಿ
ಸಿ ಖಚಿತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಬದ್ದಿಗೆ ಅರಮನೆ ಕೆಲಸ
ಬಿಟ್ಟು ಅವಂದ್ರ ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳು ಬಗ್ಗೆ ಅವನು
ರಿಂದ ಗಾಲಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿ ದಾಸು ಈ ಎರಡು ಬಗ್ಗೆ

ರ ಮಾಡಿಸಿ, ಗೈರು ಮಾಡಿಸಿ ಶ್ರೀ ದಖಾಲ ಗಾಲಿಟ್ಟು

ಮಾತ್ರ ಆ ದಾಯ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡವನಾತನಿಯಿಂದ ನಾಲ್ಕ
ಹತ್ತರ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಆತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯ ಆರ
ಮನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಉಳಿಕೆ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಈ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ
ಸೊತ್ತು ಆದ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾ~~ನದವರು~~ಗೆ ಒಂದು ಪಾಲು,
ನ್ಯಾಯ ವಿಚಾರಿಸಿದಂಥ ಯಿ ಪಂಚರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪಾಲು ಈ
ಮೇಲೆ ಹಂಚಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಇದು ವಿನಹ ಉಳಿಕೆ
ಯಾರೇನೊಂದೂ ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯತಿಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂ
ಸಿದಾಗ್ಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಕೆಲಸ
ವಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅರಮನೆ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥವ
ರು ಯಾರಾದರೂ ಬೈದಾಡಿದಂತಾದರೆ ಆ ಯರಡು
ಜನವನ್ನೂ ಕರಸಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಯಾವನು ಜಾಸ್ತಿಯಿಂದ
ಬೈದು ಇದ್ದಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಬೈಸಿಕೊಂಡವನಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೆ
ಎರಡ ಮೇಲೆ ಬೈಸಿ ಬಿಗಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವದು. ಹೊಡೆ
ದದ್ದುಂಟಾದರೆ ಇದೇ ಮೇಲೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎರಡರ ಮೇಲೆ
ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದವನಿಂದ ಪೆಟ್ಟು ಹೊಡೆದವನಿಗೆ ಹೊಡಿಸಿ
ಹಿಂದೆ ಆ ಮೇಲೆ ಮಾಡದಂತೆ ಬಿಗಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವದು.
ಮೇಲಾಗಿ ಯಾವನೊಬ್ಬನಾದರೂ ಅರಮನೆ ಹುಕುಮಾಸ್ತಾಗದ
ಒಡವೆ ವಸ್ತು ವಾಗಲಿ ದನ ಕರ ಕಂಚು ತಾಂಬ್ರ ಜವಳಿ
ಜಿಟ್ಟು ಜಿನಸು ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ವಂಚನೆ ಮಾಡಿ ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡು ತಿಂದದ್ದುಂಟಾದರೆ ಆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡವನಿಂದ

ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದುವರೆ ಮೇರೆ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಂ
ಡು ಕಚೇರಿ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ದಾಖಲು ಮಾಡುವದು.
ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲು ಅರಮನೆ ಒರವೆ ತಂದದ್ದಕ್ಕೆ
ಅಪ್ರಾಜು ಆಯಿತು. ಬಾಕಿ ನಿಂತ ಅರ್ಧ ಪಾಲು ಮುಂದೆ
ಆ ಮೇಲೆ ಅರಮನೆ ಒರವೆ ತಿನ್ನದಂತೆ ಬುದ್ಧಿಗೆ
ಪ್ರಕಾರ ಕೃಷ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಇದೇ
ಮೇಲೆ ರೈತರ ಒರವೆ ತಂದದ್ದು ಉಂಟಾದರೆ ಅದನ್ನ
ವಿಚಾರಿಸಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದುವರೆ ಮೇರೆ ತಂದವನಿಂದ
ವಸೂಲು ಮಾಡಿಸಿ ರೈತನ ಒರವೆ ರೈತನಿಗೆ ಸರಿ
ಬರಾಬರಿ ಕೊಡಿಸಿ ಬಾಕಿ ನಿಂತದ್ದು ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಕಾರ
ಉಂಟಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಅರಮನೆಗೆ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವದು
ದಯಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವದು

೨೧ ಇಪ್ಪತ್ತನ್ನೊಂದನೆ ಅಪ್ಪಣೆ. Registration of [illegible]

ಅರಮನೆ ಕೆಲಸ ಬದ್ಧಿಸುವಾಗ ನಿರೂಪಗಳು ಬಂದರೂ
ಸರಿ, ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಬಂದರೂ ಸರಿ,
ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರ್ಯವಾಗಿ ಸೀಮೆಯಿಂದ ವಿವರ ಬರದರೂ ಸರಿ
ಆ ಕೆಲಸ, ಅರಮನೆ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ಮರೆತು
ಹೋಗದೇತು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬರದು ಇಡುವ ಅರಮನೆ
ಕೆಲಸದ ಕಲಂಗಳನ್ನು ವಿವರ ತಾರೀಖು ವಾರ ಕಚೇರಿ ಜ್ಞಾನ

ಭಾಗದ ದಪ್ತರಕ್ಕೆ ಬರಸಿ ನಿನಗೆ ಸಮಯ ಕೆಸ್ತದಾಸ್ಕೆ ಶ್ಯಾನ
ಭಾಗಹೂ ಅರಮನೆ ಕೆಲಸದ ಕಲಂಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ
ಎಂಬುದಾಗಿ ಆ ಕೆಲಸ ತೀರುವ ಪರಿಯಂತರ ಬಿಡಿ ಹೇಳಿ
ಯಾದಾಸ್ತು ಮಾಡುವದು. ಅರಮನೆ ಕೆಲಸ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ
ಆ ಕಲಂಗಳನ್ನು ಬಿಡಿ ಹೇಳಿ ಕಲಸುವಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾಗದವನ್ನು
ದಪ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಡಗಿ ಇರುವದು ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುದು
ಸಲಹೋಗ್ಯವದಾಗಿ ಆ ವಿ

11 ಇಷ್ಟೆತ್ತರದ ಅಪ್ಪಣೆ Hours of transaction

ನಾಲ ಕಚೇರಿ ದಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೂ ಕಾಸುವೆಗೆ ಹೋಗು
ವಂದದ್ದ ಕಚೇರಿ ~~ದಸ್ತಾಂತರ~~ ದಸ್ತಾಂತರದಿಂದ ಹೋದು
ವಂದದ್ದು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಹೂರ್ತ ಬಿದಿಸಿದ ಮೇಲೆ ~~ಇ~~ ಇಷ್ಟೆ
ತ್ತೇಲುವದೆ ಗಳಿಗೆ ಆಗುವದು ಹೋದ ಹೋಗುವದು ವಿ.ವ್ಸಿ
ಅವರವರ ಕೈನಾತಿ ದಸ್ತಾಂತರ ಹೋಕಾದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ
ಮೋಲೆರ ಮಾಡಿ ಮಡಗಿ ಬಿರುವದು. ಯೆಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ
ಕೊಡುದು ~~ಕೆ~~ ಸಲಹೋಗ್ಯವದಾಗಿ ಆ ವಿ

12. ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮದಾರನೆ ಅಪ್ಪಣೆ Young marriage

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೋದಿಗ ಜಾತಿಯವನ್ನಿ ಹಣ್ಣು ಹೋದ ಬೇ
ಕಾದರೆ ಆರ ಬೀಸಾಡಿದೆ ಕನ್ನ ಹೆಣ್ಣಾದರೆ ಅವರ ಜಾತಿ

ಗಶಾಕಿಕಾಗಿ

60 ೬೦ 286

ಕಲ್ಯಗಿ ಮೇಲೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಬಾಳು ತಪ್ಪಿದ ಹೆಣ್ಣಾದರೆ ಶೂದ್ರ. ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು. ಮೇಲೆ ಬರದಿರುವ ಎರಡು ಬಗೆ ನಡತೆ ಅರಮನೆ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಬರುವದರಿಂದ ಅಪ್ಪನೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದು ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವಂಥವರು ಕಡುವಂಥವರು ನಡದುಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದ್ದು. ಇದು ವಿನಃ ಇಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬ ಗ್ರಹಸ್ಥನ ಮನೆ ಹೆಣ್ಣು ರಕ್ಷಣೆಕೊಯೆಂಬದಾಗಿ ಸುಳ್ಳು ಮಡಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅದು ಅರಮನೆ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಆಯೋಗ್ಯ ಅದರ ಮೇಲೆ ನೋಡಬಾರದು. ಅಂಥದ್ದು ಇವ ಪಕ್ಷ ಆಯೋಗ್ಯವಿದೆ. ಗ್ರಹಸ್ಥರು ಈ ಜನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳ ಬಾರದು. ಇದರನಂತು ಇಷ್ಟೆ ಮುಂದೆ ರಕ್ಷಣೆಕೆಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಒಬ್ಬ ಕೂಡ ಬಾರದು ಒಬ್ಬ ಕರ ಬಾರದು. ಈ ನಡತೆ ಬಿಟ್ಟ ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣಾದರೆ ಅವರ ಜಾತಿ ಕಲ್ಯಗಿ ಮೇಲೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಬಾಳು ತಪ್ಪಿದ ಹೆಣ್ಣಾದರೆ ಅವರ ಜಾತಿ ಕಲ್ಯಗಿ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು. ಈ ಎರಡು ಬಗೆ ನಡತೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ಅಪ್ಪನೆ ಕೊಡಿಸಿ. ಇ. ಕೆ. ಬಾದನ್ನು ತಿಳಿದು ನಡದುಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ

ಶ್ರೀ ವಿ

೨೪ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಅರಮನೆ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಜಮ್ಮಾದ ಒಕ್ಕಲ ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಅದ್ದಿ ಆ ಭೂಮಿ ಜಮ್ಮಾದ ಆಗ್ರಸ್ಥ ಜಮ್ಮಾದ ಒಕ್ಕಲಿಗೆ ಸೇರು ಸುವದು. ಜಮ್ಮಾದ ಒಕ್ಕಲು ಹುಟ್ಟಿ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದರೆ ಆ ಭೂಮಿ ಅರಮನೆಗೆ ಸೇರಿ ಒಕ್ಕಲು ಇಲ್ಲದೆ ಇದರೆ ಆ ಭೂಮಿ ಜಮ್ಮಾದ ಆಗ್ರಸ್ಥ ಅರಮನೆ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು. ಇದು ವಿನಾ ಕೈಶರು ಪರಶಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ಶಮ್ಮ ಬರುತಿನ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿ ಕಾಜರಕ್ತಭಾವಂದಿಯಿಂದ ಕರ ತಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಂಥ ಆಗ್ರಸ್ಥ ತಂದೂಗಿ ಮಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವಂಥ ಆಗ್ರಸ್ಥ ಸಹಾ ಅರಮನೆ ಪಕ್ಷಕೆಯಂತೆ ಶಿಗಯ ಕೆಲಸವಿಲಯಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ತಿಳಿದು ನಡಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ. ಶ್ರೀ ವಿ.

೨೫ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆ ಅಪ್ಪಣೆ

ಕಸಬೆ ಶಾಲೋಕು *ಬನ್ನಾಂಕರದ ಖಾತೆ ಕಟ್ಟಿ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಎಳೆ ಕಾವಳಿ ಮಾಡುವ ದ್ರಾವಿಗ ವಿವರ:- ಹುರುಬರ ಖಾತೆ ಹುಟ್ಟಿ ೧ ಒಂದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ೧ ಒಂದಕ್ಕೆ [illegible] ೧ ಒಂದು ದ್ರಾ; ಕುಂಬಾರ ಖಾತೆ ಹುಟ್ಟಿ ೧ ಒಂದಕ್ಕೆ [illegible]ಗೆ ಕಂ.೩ ೨ ಮೂರು ದ್ರಾ ಬಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಕಂ.೬ ದಾಗಿನಲು ಭೃಯಂ ಕಂ. ೬ ನೂರು [illegible] ದಾಗಿನಲು ಪೈರ ಖಾತೆ ಹುಟ್ಟಿ

ಗೆ ಭಾವಂದಿ ದಾಗಿನ

* ಬನ್ನಾಂಕರದ (ಗ್ರಾಮ ಕಂದ) [illegible]

೧ ಕ್ಕೆ ಮನೆ ಹಣ ಕಂ.ಲ ೧ ಒಂದು ಹಣ; ಕ್ಕೆ ಗುಡಿ ಪಟ್ಟೆ
ಕಂಟಿನಾಯಿ ೧ ಒಂದು ಹಣ ಉಭಯಂ ಕಂ.ಲ ೨ ಎರಡು
ಹಣ; ಅಗಸರ ಜಾತಿ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಉಬ್ಬೆ ಕಂಬಳಿ ಕಂ ಲ ೩
ಮೂರು ಹಣ; ಹೊಲಸ ಜಾತಿ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಹಸಬೆ ಕಾಣಿಕೆ
ಕಂ ಲ ೩ ಮೂರು ಹಣ; ಕುಂಬಾರ ಜಾತಿ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಹಬ್ಬದ
ಕಾಣಿಕೆ ಕಂ ಲ ೩ ಮೂರು ಹಣ; ಅಕ್ಕಸಾಲೆ ಪಾಂಚಾಳ ಜಾತಿ
ಪಟ್ಟೆರಿ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಅಕ್ಕಿರಬಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಕೆ ಕಂ ಲ ೩ ಮೂರು
ಹಣ; ದೇವಾಂಗದ ಜಾತಿ ಪಟ್ಟೆರಿ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆ ಹಣ
ಕಂ ಲ ೧ ಒಂದು ಹಣ ಮಗ್ಗ ಕಾಣಿಕೆ ಕಂ.ಲ ೩ ಮೂರು ಹಣ
ಉಭಯಂ ಕಂ ಲ ೪ ನಾಲ್ಕು ಹಣ; ಹೊಲೆಯರ ಜಾತಿ ಹುಟ್ಟಿ
ಗೆ ಮಗ್ಗ ಕಾಣಿಕೆ ಕಂ ಲ ೩ ಮೂರು ಹಣ; ಬಾರಿ ಕರ್ತನಿ
ಕಂ ಲ ೧ ಒಂದು ಹಣ ೪ ನಾಮ ಕಾಣಿಕೆ ಕಂ ಲ ¼ ಹಣ
ಹರಾವರಿ ಕಂ ಲ ೩ ಮೂರು ಹಣ ಉಭಯಂ [illegible] ಹಣ
ಹಣ ಲಗ; ಪಕ್ಕಳಿಗ ಜಾತಿ ಬಿರುಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಂ ಲ ೧ ಒಂದು
ಹಣ; ವಡ್ಡರ ಜಾತಿ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆ ಹಣ ಕಂ ಲ ೧ ಒಂದು
ಹಣ; ಕಾಣಿಯರ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕಾಣಿಕೆ ಕಂ.ಲ ೧ ಒಂದು
ಹಣ; ದಾಸರ ಜಾತಿ ಕಾಣಿಕೆ ವಿವರ ಶನಿವಾರ ದಾಸ ಕಂ ಲ
೧ ಒಂದು ಹಣ; ಬಿರುದಾಸ ಕಂ ಲ [illegible] ಹಣ. ಹರಿ ಸೇವೆ
ಮಾಡಿಸಿದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂ ಲ ೧ ಒಂದು ಹಣ; ಬಸವಿ ಪಟ್ಟ
ಕಾಣಿಕೆ ಕಂ ಲ ೨ ಎರಡು ಹಣ; ಹೊಸ ಮನೆ ಪ್ರವೇಶದ

× ಬಾಳಿ ಜಾತಿ ಗಾ ಪಾಂಚಾಳ
೩ ಜಾತಿ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ೪ ನಾಮ ಕಾಣಿಕೆ

ಬಸಿಯಲ್ಲಿ ಕಂ-ವ ೫ ಯಾಸ. ಮದುವೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಂ ವ ೧ ಒಂದು ಹಣ
ಪ್ರಸೂತ ಕಾಲಿ ಕಂ ವ ೧ ವಂದು ಹಣ. ಮೃತಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಂ ವ
೧ ಒಂದು ಹಣ ~~ಅಂಕು ಕಂ ವ~~ ~~ಕರ್ತ ಕಾಲಿ~~ ದಿಕ್ಷಕಾಲಕ್ಕೆ
ಕಂ ವ ೧ ಒಂದು ಹಣ ಅಂಕು ಕಂ ವ ಹಣ ಯೆಂಟು ಹಣ
ಅತ್ರ. ~~ಈ~~ ಬಗೆ ಹಣವನ್ನು ಮೇಲೆ ಬರದ ಪ್ರಕಾರ ಆಸುಳ್ಳವ
ರುವ ದಾಸರಿಂದ ~~ಹೋಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು~~ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು
ಗಮ್ರುತಿಗ ಜಾತಿ ಕುಲ್ಲಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಕಂ.ವ ೨ ಎರಡು
ಹಣ ಕ್ಷೌರದ ಕಂ ವ ೧ ವಂದು ಹಣ ಉಭಯ ಕಂ ವ
೩ ಮೂರು ಹಣ; ~~ಹಾಗ~~ ಮೇದರ ಜಾತಿ ಕುಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕಂ ವ ೧
ಒಂದು ಹಣ; ಬಣಗ ಹೊಲೆಯರ ಗುರುಲಿಂಗರ ಕಂ ವ
ಒಂದು ಹಣ; ಕಂಬಳಿ ಹೊಲೆಯರ ಗುರುಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ಬಿಟ್ಟಿ. ವ ೧ ಒಂದು ಹಣ; ಮಾದಿಗರ ಜಾತಿ ಗುರುಲಿಂ
ಗಕ್ಕೆ ಕಂ ವ ೧ ಒಂದು ಹಣ; ಮಲೆಯರ ಜಾತಿ ಕುಲ್ಲಕ್ಕೆ
ಶೇರೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಂ ವ ೧ ಒಂದು ಹಣ; ಕುಷ್ಠರು ಮಾಂಗ ಹೊಲೆ
ಯರು ಪಕ್ಕಾಡಿಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾಲೆಯರಿಗೆ ಸಹ
ಗುರುಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿ ಹಣ ೧ ವಂದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ
ಕುಲ್ಲಗಳಿಂದ ಕಾಲಂ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲು ಸದರಿ ಬರದ ಪ್ರಕಾರ
ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಅರಮನೆ ಒಪಿಸುವದು.
ಕೊರತಗರು, ಅಮ್ಮಗಳು, ಮುಕ್ಕಾವಿ, ದಿಗರೆ ಈ ನಾಲ್ಕು
ಜಾತಿ ವಿನಹ ಸದರಿ ಬರದಿರುವ ಜಾತಿ ಕುಲಾಚಾರದ

ವಿಚಾರಣೆ ಇರುವ ತಪ್ಪು ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಬಂದ
ಬಳಿಯ ತಪ್ಪುಕ್ಕೆ ತಪ್ಪು ಮುಂಡಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಆಯಾಯ
ಜಾತಿ ಆಧಾರ ಸ್ಥಿತಿ ಗತಿ ಅರಿತು ರೂ. ೫೨ ಮೂರು
ಆರ್ಧಾ ದಾರಬ್ಬ ಮೂವತ್ತು ರೂ. ಹರಿಯಂತರ ಬನ್ನಾಂತರ
ದವರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯ
ಶೂದ್ರ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿ [illegible]ಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ತಪ್ಪಿಗೆ
ತಿಣ್ಣದಶೆ ಮೂರು [illegible] ವರಹದ ಮೇಲೆ ಹನ್ನೆರಡು
ವರಹದ ವರೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ
ಜಾತಿ ಅಲ್ಲದ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ ಮಾಡಿದರೆ, ತನ್ನ ಬಂಧು
ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾನೆ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಸಹ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದ ಮೇರೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳು
ವದು. ಪರಸೀಮೆಯಿಂದ ತೈಶರು ಮುಂಡಾದವರು
ಯಾರಾದರೂ ಆ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಅನ್ಯಾಯ
ಮುಂಡಾದಿ ಮಾಡಿ ಬಂದು ಅರಮನೆ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ
ತನ್ನ ಹುಡಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಆ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ
ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿರ ಈ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ *ತೈಶರು
ಕೊಲ್ಲು ಮಾಡಲಾಗದು. ಅದರಿಂದ ಅರಮನೆ ಸೀಮೆಗೆ
ಬಂದ ಮೇಲೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾ
ಡಿದರೆ ಅದು ವಿಚಾರಿಸಿ ವಿಧಿತ ಅಧಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು
ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ
ಕೈನಾರ *ತೈಶರು (ಗೈರು!)

ಉಳುವ ೭೫

ಬೇಕೊ ಕ್ರಿಸದಿ ಅವು ಉಳುಂಅದ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಆಗ ೨೧| (65)
ಮಾಡುವದು. ಕೃಷಿ ಅದರ ಆಯಕಂ ಬಂದೋಬಸ್ತ
ಸಿಡು ನಡೆಸಲಾಗದು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಇಷ್ಟೇ ಕೊಡುವ ಇದ
ನಡೆಸಲಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ದಾದಿ. ಅ (ವಿ) ಅನ್ನ ಉಪಷ್ಟ ಕ್ರಿಯು

೧೮ ಇಷ್ಟ ಕ್ರಿ ರನೇ ಅಸ್ಸೆ
~~ಆಲಿ~~ ಶ್ಯ ನಾ ರಲು ಇರುವ Vegetable + paddy culture
ಅತ್ತ ಮಾಡುವಂತೆವನು ಗಮ ಗಮದ ನವ
ಒಗ್ಗ ಗ ಗ ಮದಲು ಇರುವಂತ ಕಷ್ಟ ನವ್ಯಲ
ವರಾಲ ಕ್ರಿಕರು ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟ ಮನೆ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಿಕರ
ಉ ಸುಬದಿ ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಬಗ್ಗೆ ಆಸೇಲ
ಮಗ್ಗಸಿನ ಗರ ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಗ್ಗಿಂ
~~ಅಂಬು~~ ಉಂಬು, ಹೊಗೆ ಸುಗ್ಗಿ ಸಿಂಪಡಿಸ ಗರ, ಬಾಗ್ಗಿರ,
.X. ಕಂಚಿ ಗರ, ಶುಂಠಿ ಅರಿಸಿನ ಕಬ್ಬು, ಬೇಗ್ಗದಲಿ
ನ ಗರ, ದೊಡ್ಡ ಮುಂಗಾರ ಕ್ರಿ ಗರ, ಕಿತ್ತಲಿ ನಿಂಬೆ ಗರ
ಬೆಗ್ಗಿನ ಬೇಕು. ನಾನಾ ಕ್ರಿಕರ ಮನೆ ಮನೆ ಹೋಲದಲ್ಲಿ
ಹಾಕ್ಕಿ ಬರನೆ ಗರ ಕಳಲ ಬಗ್ಗಿ, ಕರದ+ಕಂಚಗ್ಗಿ ಬೀಜ
ಸವ್ಯಕ್ತಿ ಬೀಜ, ಕುಂಬಳದ ಬೀಜ, ಹೊಂಡೆ ಬಗ್ಗಿ,
ಆಲೆ ಕಾಯಿ, ಚಪ್ಪರದ ಅವರೆ, ಹಾಲು ಸೋರೆ ಬಗ್ಗಿ,
ನ ಬಚ್ಚೆ .X. ಕಂಚಿ ಗರ ಗ ಬುದ ಕುಂಬಳಗಿ ಬೀಜ
ಕಂಚಗ್ಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬೀಜ
ಬೆಳೆಯುವ

ಕೊತ್ತುಂಬರಿ ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸು ಮುಂತಾದ ನಾನಾ ಬಗೆ
ಸಂಬಳಿಗೆಗಳನ್ನು ತಾಕಲಿ ಮಾಡಿ ತಾಕಿಸಿ
ಕ್ರೈಶರ ಮನೆ ಮನೆ ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸ ಬೇಕು.
ಆರಂಭ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಗಮ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾಡುವವನು
ಸೋಮವಾರ ಸೋಮವಾರ ದಿವಸ ಕ್ರೈಶರ ಮನೆಗೆ
ಹೋಗಿ ಆರಂಭವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂಥವರು
ಯಾರು ಕಷ್ಟತನ ಮಾಡಿ ಗದ್ದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡು
ಬಲ್ಲುಮ ಕೆಲಸ ಸಹ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದೆ
ಇರುವಂಥವ ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನೆ ಮನೆಗೆ
ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಅವರು
ಇರುವಂಥದ್ದನ್ನು ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿ ಇರುವಂಥದ್ದನ್ನು
ಕಳೆ ಕಾಡಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಇರುವಂಥದ್ದನ್ನು ಬೇಲಿ
ಹಾಕಿ ಇರುವಂಥದ್ದನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿ, ಅದರಲ್ಲಿ
ಬಹಳ ಆಳು ಇದ್ದು ಕಷ್ಟತನ ಮಾಡಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡದೆ ಇರುವಂಥವನ ಕರಡು ಥೂ ಥೂ! ಎಂದು
ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂತೆ ವಿವರವನ್ನು ಹೇಳಿ
ಕೊಟ್ಟು ಬೇಗ ಶಕ್ತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆರಂಭ ಮಾಡಿಸ
ಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವನಿಗೆ
೭ರ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಗಳಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಬರತಕ್ಕದಿಂದಾ.
ಗಳಿ ಆರಂಭವನ್ನು ಬಿಲ್ಲ ಹದಂ ಮೇಲೆ ಆಗದ
ಬಲ್ಲುಮ ಒಳ್ಳೆಮ!

ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದರೆ ಗವ್ಯುರಿಕೆ ಮಾರುವವನ್ನು ನೋಡಿ ಆ
(ಗ್ರಾ)ಮದಲ್ಲಿ ಆರಂಭದ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಆದ ಒಕ್ಕಲ ಕರರು
ಗ್ರಾಂಕ ವಿಕ್ಕುರಿಗೆ ಈ ಮೇರೆ ಸಂಶಯದಿಂದ ಅವನ ಆರಂಭ
ದಿಂದ ಬದ್ಧ್ಯಾರೆ. ಒಂದೆರಡು ದಿನ ನೀವು ಆತನೆ
ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಯೆಂತಲೂ, ಅವನು ಮುಂದೆ ಮಾಡ
ಲಾಗಿ ಆತನು ನಿಮಗೆ ಒಂದು ವೇಳ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಆರಂಭ
ದಿಂದೆ ಆದರೆ ನಿಮಗೆ ಅವನು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ
ಯೆಂತ ಹೇಳಿ ಆ ಒಂದೆ ಬಿದ್ದಂತವನ ಆರಂಭವನ್ನು
ಕೆಲಸ ಆದಂಥ ಕ್ಕೆತರಿಂದ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಸುಮ್ಮನೆ
ಮಾಡಿಕೊಡುವರು. ಈ ಮೇರೆ (ಗ್ರಾ)ಮದ ಗವ್ಯುರುಗಳು
ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ತಾಕೀತು
ಮಾಡಿ ಹದಿನೈದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಒಂದಾವರ್ತಿ (ಗ್ರಾ)ಮ (ಗ್ರಾ)ಮ
ಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ವರದಿಯನ್ನು
ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಬರಕೊಳ್ಳುವದು ಯೆಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ
ತಿಳಿದು ನಡಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ ಅ (ವಿ.)

72 ರಾಷ್ಟ್ರ್ಯ = ಅಮಲ್ದಾರನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ

ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಕಾಲಗವದಿಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ
ಬಾಪೆ ಕೊಡೆ, ಬಟ್ಟೆ, ಹುಕ್ಕೆ, ಮೊರ ಕೊಮ್ಮೆ ಸುಗ್ಗನಲು
ಗಿರಸೆ ಮುಂಡಾರ ಮೇದರ ನನ ಗವ್ಯುರಿಗರ ನದ

ಸಹ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂದರೆ:- ವಿಷ್ಣು ಶಾಲೆಯ
ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಪಾಳೆಗಾರರಿಗೆ ಗುರುಲು ರೂಪವನ್ನು ಮಾಡುಮಾ
ಡಿಸಿಕೊಂಡಿಜ ನಡುವರಿಂದ ಗುರ್ಲು ನಕ್ಕೆ ಕೊಡಿಗ್ರಾ ಹನ್ನೆರಡು
ಟಾಪು ಗ್ರಾ ಹನ್ನೆರಡು ಪ್ರಕಾರ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅವರ್ನಿಂದ
ತೆಗದು ಬರುವ ಕ್ರಮಿಗಳನ್ನು ತೆಗದುಕೊಂಡು ಅರಮನೆ
ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುವರು. ಇನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಟಾಪು
ಕೊಡಿ ಮೇದರು ಗಮ್ಯಾಗಳಿಂದ ಆರುವಂತ್ರ ಮೊರ ಬಿಟ್ಟಿ
ಹುಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಮುಗ್ಗಲು ಮಲಂಗಾದ ಮೇದರ ನಗ ಗಮ್ಯಾ
ಗರ ನಗ ಸದ ಇಷ್ಟು ಇಷ್ಟು ತಯಾರು ಮಾಡಿಸುವದು
ಯಂತ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿದಾರರು ಬರದು ಕಳುಹಿಸಿದಲ್ಲಿ
ಚೈತ್ರ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶಾಕೀತು ಮಾಡಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಮಾಸ ಒಳಗಾಗಿ
ವೈದರ ಪಳಿಗೆ ಮೇದರು ಗಮ್ಯಾಗಳು ಪಾಳೆಗಾರರಿಂದ ಸಹ
ತೆಕ್ಕಿ ನಲ್ಲಿ ಬರಸಿರುವ ಮೇರೆಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಕೂಲಿಯನ್ನು
ಮಾಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸುವಂತೆ
ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿದಾರರು ಬರಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದಲ್ಲಿ ಆ ಮೇರೆ
ಉಗ್ರಾಣದ ಪಕ್ಕದಿಂದ ಕೂಲಿಕೊಟ್ಟು ಆ ಬಗೆ ಮೇದರ
ಗಮ್ಯಾಗರ ನಗ ಟಾಪು ಕೊಡಿಸಲು ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ
ಕೊಟ್ಟು ರಶೀತಿ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಯಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ
ತಿಳಿದು ನಡಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ (ಶ್ರೀ)

ಶ ಮಿರಾನಪ್ಪ

೨೭೫

೬೯

೨. ಲ [illegible] ಅಪ್ಪಣಿ.

ಈ ನಾರಲು ಅರಮನೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಇರುವೆ ~~[illegible]~~ ಬೇಕಾದ್ದು ಕುಯ್ದು ತೆಗೆ ಮಾರುವದಕ್ಕೆ ವೈಶಾಖ ಮಾಸ ೧೫ ದಿನ ತನಕ ಅನುವದು ಬೇಕು ಹಿಡಿದು ಇರುವ ಮರಗಳ ನೆಪ್ಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ [illegible] ೧ ಬಂದರಾ [illegible] ಈ ೫ ೬ ಪರಿಯಂತರ ಮರಕ್ಕೆ [illegible] ಕಟ್ಟಿ ತೆಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದ [illegible] ೭ ರಂಬ್ಳ [illegible] ಯಾವತ್ತು ಬೇಕು ಕುಯಿಸಿ ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವರು. ಈ ಮೇಣ ವಸ್ತು ೭ಂದು ವಿಲೆ [illegible] ಹೋಗದಂತೆ ಯಾವತ್ತು ಮೇಣವಸ್ತು ತರಿಸಿ ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವರು. ಇದಲ್ಲದೆ ನಾರ [illegible] ಯಿರುವಂಥ ಮೇಣವಸ್ತು ಹೊರಗೆ ಮಾರದಂತೆ [illegible] ಮಾಡಿ [illegible] ಮೇಣವಸ್ತು ತರಿಸಿ ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಹಾಕ ಮಣಿವಿನ ಕಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಮಾಡಿ ವಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಇದರ ಕಯ [illegible] ಕೊಡಿಸಿರ ಮೇಣ ಹಾವ ಮಣ ೧.೭೦ರಕ್ಕೆ ಕ್ರಯ ರುಪಾಯಿ ೮ ವರಹ. ನಾರಿ ಮೇಣ ಹಾವ ಮಣಕ್ಕೆ ಕ್ರಯ ರುಪಾಯಿ ೭ ಅರ್ಧ ರುಪಾಯಿ ವೇಳೆ ಕ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮತ್ತು ಕೆಲ ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣಿ ಕೊಡಿಸಿರುವ ಹುಕುಂ ನಾಮೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣಿ ಕೊಡಿಸಿ ಇದೆ. ಆ ವೇಳೆ ಕ್ರಯದ ಹಣವನ್ನು ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಹಾವ ಮೇಣ ಹೊಸ್ತಂದ [illegible] ಕೊಡುವದು ಯೆಂಬ ಅಪ್ಪಣಿ ಶ್ರಿದು ನಡಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಶ್ರೀ ವಿ.

೬ ೨೮ .೫.೭

(70) 20 296

(Transplanting and harvesting of Rajah's wetlands in Beppunad)

೨೯ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಅಪ್ಪಣೆ.

ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿ ಠಾಲ್ಯ ಮಾಡಿಸುವಳನೆ ಬೆಪ್ಪುನಾಡು ಅರ
ಮನೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತ ತಾಲೋಕು ನಾಡಿಂದ ಅಗೆ ಬೆಳೆ ಕೆಲಸ
ದವಿ ಸರ್ವ ನಾಡ ಕ್ರೈಶರಿಂದ ಕಂಬಳ ಮಾಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ
ಕೊಡಿಸಿರುವ ಕ್ರಮವೆಂತಂದರೆ: ಎರಡು ಆಳು ಕಟ್ಟುವ ಒಕ್ಕ
ಲಿಂದ ಒಂದು ಆಳು ಒಂದು ಗಂಡಾಳು ೧ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಾಳು. ನಾ
ಲ್ಕು ಆಳು ಕಟ್ಟುವ ವಕ್ಕಲಿಂದ ಎರಡಾಳು ಎರಡು ಗಂಡಾಳು
ಎರಡು ಹೆಣ್ಣಾಳು; ಆರು ಆಳ ಕಟ್ಟುವವನಿಂದ ಆಳು
ಮೂರು ಗಂಡಾಳು ಮೂರು, ~~ಮೂರು~~ ಹೆಣ್ಣಾಳು. ಮೂರು,
ಎಂಟಾಳು ಕಟ್ಟುವ ವಕ್ಕಲಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಆಳು ನಾಲ್ಕು ಗಂ
ಡಾಳು ನಾಲ್ಕು ಹೆಣ್ಣಾಳು ಈ ಮೇರೆ ಆಳು ಹೊರಡಿಸಿ ಹೆಣ್ಣಾ
ಳುಗಳನ್ನು ಮೂರು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಆಯಾಯ
ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಮೂರು ದಿವಸ ಪರಿಯಂತರ ಅಗೆ
ನೆಟ್ಟಿಸಿ ಆ ಹೆಣ್ಣಾಳುಗಳನ್ನು ಅವರವರ ನಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ
ಬಿಟ್ಟು ಆ ಮೇಲೆ ಸದರಿ ಬರಸಿರುವ ಮೇರೆ ಗಂಡಾಳು
ಗಳ ಆಳು ಸಹಿತ ಒಬ್ಬ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದು
ಆ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿವಸ ಪರಿಯಂತರ ನಾಟಿ
ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು [ಅವರ] ನಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವದು.
ಕೊಯ್ಲಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲು ಇದೇ ಮೇರೆ ಆಳುಗಳ ಕರ
ಕೊಂಡು ಒಬ್ಬ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ಕೂಡ ಮೂರು

ದಿನ ಕಂಬಳ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ನಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವ
ದು. ಈ ಮೇಲೆ ನಾಡ ರೈತರಿಂದ ಅಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮೂರು
ದಿನ ಬೆಳೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನ ಈ ಮೇಲೆ ಕಂಬಳ
ಮಾಡಿಸಿ ಕಂಬಳಕ್ಕೆ ಬಂದಂಥ ನಾಡ ಜನಕ್ಕೆ ಚಪ್ಪರ ಅಷ್ಟ
ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಅಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದ ಜನ್ನಾಳು ಒಕ್ಕ
ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲೆ ಸಹ ಅರಮನೆ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು
ಅವರನ್ನು ನಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವದು. ಈ ಮೇಲೆ
ಅಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಸಹ ಮೂರು ಮೂರು
ದಿನ ಕಂಬಳ ಮಾಡಿಸುವದೇ ಕರಾರು, ರೈತರಿಂದ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಸ್ತ್ರದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಅರಮನೆಯ ಕಣ
ಜಿಗೆ ಹಸಲಾದಿರಿ. ಇದಲ್ಲದೆ ಒಂದಾರು ಕಲ್ಯಾವ
ರೈತನಿಗೆ ಕಂಬಳಕ್ಕೆ ಕಾಂಚ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿ ಬರದ
ಪ್ರಕಾರ ಕಂಬಳಕ್ಕೆ ಜನ ಕರಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಸರು ಹೆಂ
ಗಸರು ಬಾಣಂತಿರು ಅಸುಪತ್ರವಾಗಿರುವಂಥ ಹಿಲ್ಲು ಗಂಡು
ಜನ ಸಹ ಕರಾರಿಸ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಆ ಜನಕ್ಕೆ ಅರಮನೆ
ನೌಕರ ಜನರು ಉಪಕಾರ ಮಾಡ ಬೇಕೇ ಕರಾರು.
ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಉಂಟಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅರಮನೆ
ಯಿಂದ ರಕ್ಷೆ ಮಾಡುವದೇ ಕರಾರು ಬದಲೊಂದು
ಇಲ್ಲಯೆಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುದು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ (ಶ.ವಿ)

ಕರಾಜಿಗೆ ಹಸಲಾದಿರಿ

೨೦ ಪುನರ್ವರ್ತನ ಅಪ್ಪಣಿ.

ನಿನ್ನ ಶಾಲೋಕು ಸಾರ ಶ್ಯಠರಿಂದ ದ್ರಕ್ತರ ಉಬ್ಬದ ಬಗೆ ಕುಪ್ಪ ಎತ್ತುವ ಬಗೆ ಅಪ್ಪಣಿ ಕೊಡಿಸಿರುವ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ:- ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಬತ್ತಿ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಲು ಆರು; ಈ ಕಾಲು ಆರಿಗೆ ಕುಪ್ಪ ಪಾಲ ಮಾನ ಕಾಲು; ಐವತ್ತು ಬತ್ತಿ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅರೆ ಆರು; ಈ ಅರೆ ಆರಿಗೆ ಕುಪ್ಪ ಪಾಲ ಮಾನ್ಗೆ ಅರ್ಧ; ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಬತ್ತಿ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿದರೆ ಮುಕ್ಕಾಲು ಆರು; ಇದಕ್ಕೆ ಕುಪ್ಪ ಪಾಲ ಮಾನ ಮುಕ್ಕಾಲು; ನೂರು ಬತ್ತಿ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆರು; ಇದಕ್ಕೆ ಕುಪ್ಪ ಪಾಲ ಮಾನ ಒಂದು; ಈ ಮೇಲೆ ಕುಪ್ಪ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು. ನೂರು ಬತ್ತಿ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದಾರು; ಇನ್ನೂರು ಬತ್ತಿ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿದರೆ ಎರಡಾರು; ಮುನ್ನೂರು ಬತ್ತಿ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿದರೆ ಮೂರು ಆರು; ಸಾವಿರ ಬತ್ತಿ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿದರೆ ಹತ್ತು ಆರು; ಈ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿದಕ್ಕೆ ಆರಿನ ಲೆಕ್ಕ ಕಂಡು ಆರು ಒಂದು ಕುಪ್ಪ ಪಾಲ ಮಾನ ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಸಾಗು ಮಾಡಿದ ಭೂಮಿಗೆ ಸದಂ ಬರದ ಮೇಲೆ ನೂರು ಬತ್ತಿ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿದಕ್ಕೆ ಒಂದಾರಿನ ಮೇಲೆಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಕಂಡು ಕ್ರಾತಿ ಉಬ್ಬದ ಕುಪ್ಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಬರುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ

ವಿನ್ನ ಶಾಲೋಕು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥ ಕ್ರೈಸ್ತರಿಂದ ಧರ್ಮ
ಬಕ್ಷ ಮನೆಗಳು ಸಹ ಕೆಡದು ಹೋಗ್ಗುವ ವಿವರ:- ಕ್ರೈಸ್ತರು
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರಲಿ ಅವರಿಂದ ಧರ್ಮ ಬಕ್ಷ ವಸೂಲು ಮಾಡ
ತಕ್ಕ ವಿವರ:- ಇಷ್ಟಸ್ವೀರಂ ಬಳ್ಳಿ ಭೂಮಿಯುಳ್ಳರ ಮೇಲೆ ಯಾವ
ತ್ತೆ ಬಳ್ಳಿ ಭೂಮಿಯಾಗ್ಗಿಗೆ ಮಾಡುವಂಥ ಹುಗ್ಗವಂದರಿಂದ ಧರ್ಮ
ಬಕ್ಷ ಪಾಲ ಬಳ್ಳಿ ಕ್ಕೆ ಮಲತ್ತಾಲು ಮೇಲೆ ಕೆಡದುಹೋಗ್ಗುವದು. ಯಾ
ವತ್ತರಿಂದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಬಳ್ಳಿ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿದರೂ
ಸಹ. ಹುಗ್ಗ ಬಂದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮ ಬಕ್ಷ ಪಾಲ ಬಳ್ಳಿ ಗತ್ತಿ ಬಂದುವರಿ
ಮೇಲೆ ವಸೂಲು ಮಾಡಹೋಗ್ಗುವರು. ಈ ಮೇಲೆ ಅವಂದ್ಯರು
ಮಾಡುವಂಥ ಭೂಮಿ ನಿಗದಿ ಲೆಕ್ಕ ಕಂಡು ಆ ಪ್ರಕಾರ
ಅವಂದ್ಯರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಧರ್ಮ ಬಕ್ಷವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಿ
ಆ ಯಾವ ಕ್ರೈಸ್ತರಿಗೆ ಕಚೇರಿ ಹೊಳ್ಳು ನಾಡ ಅರಮನೆಯ ತ್ರಿಗುತ್ತೆ
ದಾಖಲು ಮಾಡಿಸುವದು. ಮನೆಗಳು ಕೆಡಿಯುವ ವಿವರ:- ಅರಂಭ
ಗಾರ ಒಕ್ಕಲು ಬಂದಕ್ಕೆ ಮನೆ ಹಗ್ಗ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಗ್ಗ ಬಂದು; ಗೆಗಾನೆಗಳು
ವಿನ ಬಸ್ತಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಗ್ಗ ಬಂದು; ಬೆವಿನ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಗ್ಗ ಬಂದು; ಅಂತು
ಬೆಳ್ಳಿ ಗಳು ಮೂರಕ್ಕೆ ನಾಗ್ಗು ಗತ್ತಿ ಹಗ್ಗ ವರ್ಧದ ಮೇಲೆ ~~ಹಾ~~ ಸಲಿ ಕಟ್ಟಿ
ನಾಗ್ಗು ಬಂದುಗಳು ಅರ್ಧವನ್ನೆ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿ
ದಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿ ಕಚೇರಿ ಕೆಡದು ಹೋಗ್ಗುವದು
ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ಕಳ್ಳದು ವಡಿಹೋಗ್ಗುವದಾಗಿ ಶ್ರೀ (ನ.)

ಕ್ರೈ ಬೆವಿನ

೨೧ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆ ಅಪ್ಪಣೆ

ಸನ್ನಿದಾನಕ್ಕೆ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ ಬರಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಯಿದೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ಪಾದಕ್ಕೆ

ಪಾದದ ಚಾಕರ ಕಳಯಿತ್ತ ನಾಡು ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಇಂತವನು ಮಾಡುವ ಬಿನ್ನಹ. ಸ್ವಾಮಿ, ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಂ, ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ೧ ವರೆಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ಕಾರ್ಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ನಾಡ ಕಡೆಯ ಯೆಲ್ಲಾ ಬಾಬಾಗಳ ಇದ್ದೇವೆ. ಸ್ವಾಮಿ, ಅಪ್ಪಣೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದ ಆಜ್ಞೆಸಿದ ಯುಕ್ತಿ ನಿರೂಪದಿಂದ ಸಕಲ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಶಿರಸ್ಸಾವಹಿಸಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡೆನು. ಸ್ವಾಮಿ, ಅದೇ ನಿರೂಪದ ಯುಕ್ತಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಚಾಕರಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಆ ವಿವರಕ್ಕೆ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಯಿಂತ ಇದ್ದಾದಿ ಸುಲಾಮ ಚಾಕರನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ದಿವ್ಯ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಕರಾಂಬರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಸುಲಾಮನು ನಡೆಸಿಕೊಂಬುವ ಯುಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರೂಪ ಅಪ್ಪಣೆ ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಾಮಿ, ಯಿಂಬ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಗೆ ಚಂದ್ರವಾರ.

ಇಂತವನ ಬರಹ - ಇಂತ ಬಿನ್ನಹ ಸ್ವಾಮಿ.

ಏದುಂಯಿಂ ದರ್ಬಾರ ಕುಮಾರ ಪತ್ನಿಗೆಯುವರು ನಾಡ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ, ಶ್ಯಾನಭಾಗ, ೧ ಮಂದ ಗನ್ರ ತತ್ತಣಿಗೆ ಹುಂಡಾಗ ಬರಿಯುವ ಮರಿಯಾದಿ:-

ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಬ ಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮತ್ತು
ಶಾಖಾ ಬತ್ತ್ಯ ಏದುಂಯು ದರ್ಬಾರ ಕುಮಾರ ಪತ್ನಿಗೆಯುವ

॥ ತಿಂ॥ ಇಂಥವರು ಇಂಥವಾರ ಇಂಥವನಿಗೆ ಬರೆಸಿ
ಕಳುಹಿಸಿದ ಕಾಯಿದೆ. ಆದಾಗಿ:- ನೀನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿದ
ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯಲಾಯಿತು. ನೀನು ಕಳುಹಿದ
ದರ್ಖಾಸ್ತು ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿತು ತಿದ್ದಿರುವದು ಎಂಬ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ
ಇಂದ್ರವಾರ ಇಂಥವನ ಬರದ.

ದುಯಿಂ ದಜೆಸಿದ ಕುಮಾರ ವಹಿಗೆಂಟುವರಿಗೆ ನಾರ
ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಶ್ಯಾನಭಾಗ ಗ್ರಾಮದ ಗವುಡರಿಕ್ಕೆ
ಸಹ ಬರಕೊಳ್ಳುವ ಮರಿಯಾದಿ:-

ದೇವರವರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ

ಇಂಥಾ ನಾರು ಇಂಥವನು ಮಾಡುವ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ.
ದೇವರು, ಪ್ರ. ಜಿಂಗೇಶ್ವಸ್ಥ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಶು ೧ ಬಂದರ
ವರಿಗೆ ಅರಮನೆ ಬಾಕಿರಿಯಲ್ಲು ಹಾಜರಾಗಿ ಇದ್ದೇನೆ. ದೇವರು
ಇಂಥ ಕಾಲೇಜನಲ್ಲು ಬರೆದು ಕಳುಹಿದ ಕಾಗದದಿಂದ
ಸಕಲ ವಿವರವ್ನು ತೋರಿಕೊಂಡೆನು. ದೇವರು ಯಿಂಬ ಇಲ್ಲಿ
ವಿವರವ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ ನಾನು ಮಾಡ ತಕ್ಕಂಥ ಲಾಯರಿನ
ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಾಗದ ಬರೆಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ
ಬೇಕು ದೇವರು ಯಿಂಬ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗೆ ಇಂಥವಾರ ಇಂಥ
ವನ ಬರದ.

ಕಿನಾರ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಶ್ಯಾನಭಾಗರಿಗೆ ಸಹ ಬರೆಯು
ವ ಮರ್ಯಾದಿ:-

ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ ಶು ೧೦ಲ್ಲು ಶ್ರೀ
ಮತ್ತು ॥ ೨೦ ॥ ಮುಖೇನಂ ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿದಾರು
ಕರಣೀಕ ಸಹ ಇಂದ್ರ ನಾರು ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರರಿಗೆ ಬರಸಿ
ಕಳುಹಿಸಿರ ಕಾರ್ಯ ಅದಾಗಿ:- ನೀನು ಬರಸಿ ಕಳುಹಿದ
ಕಾಗದದಿಂದಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯಲಾಯಿತು. ಈಗ ನೀನು ಕಳುಹಿದ
ಹಣಕ್ಕೆ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಇದೆ ಶಿಗ್ಗಿದಿರುವದು ಎಂ
ಬ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರ ನಾರ ಇಂದ್ರವನ ಬರದ.

ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿದಾರಿಗೆ ಕರಣೀಕನಿಗೆ ಸಹ
ನಾಡ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಶ್ಯಾನಭಾಗ ಸಹ ಬರ
ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮರಿಯಾದಿ

ದೇವರವರಿಗೆ.

ಕಡಿಯತ್ತು ನಾಡ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಇಂದ್ರವನು ಮಾಡುವ
ವಿಜ್ಞಾಪನೆ. ದೇವರು, ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಚೈತ್ರ
ಶುದ್ಧ ೭ರ ವರೆಗೆ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಜೀವನವಾದ ಈ
ನಾಡ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಇದ್ದೇನೆ. ದೇವರು ಬರಸಿ
ಕಳುಹಿಸಿರ ಕಾಗದ ಉತ್ತರದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ವಿವರವು ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡೆನು. ದೇವರು ಅದೇ ಮೇರೆ ಚೈತ್ರ ಮಾಸದ ಕಂದಿನ ಕಂ
ದಾಯದ ಹಣವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹಣ
ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಶೀದಿ ಕಾಗದ ಆಗಬೇಕು ದೇವರು
ಎಂಬ. ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗೆ ಚಂದ್ರ ನಾರ ಇಂದ್ರವನ ಬರದ.

ಇಂತಿ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ.

శ్రీ నాడ పారుపత్యగారరు గ్రామద గవ్డరిగె
బరెయువ మయా౯ది.

ప్ర, జోత్పత్తి సంవత్సర శ్రావణ శు ౧ రలు శ్రీ మత్తు
॥ శ్రీం ॥ శరియుత్త నాడు పారుపత్యగారరు ఇందవర
ఇంద్ర గ్రామద గవ్డర ఇందవనిగె బరసికళుహిది
కాయ౯ ఆదాగి. నీవు బరసి కళుహిసిద కాగదదిందే
లా వివరవు తిళియలాయితు. నిమ్మ గ్రామదల్లి కట్టిరువ
తిరమనె భత్తదింద కోట్లూ ఆశిసి అక్కి మాడిసు
వ బగ్గె నాళె దివస భత్త అళెదు హోరువ బగ్గె బరు
త్తీనే తిళిదిరువదు యింబదక్కె చంద్రవార ఇంద్రవన
బరలి.

నాడ పారుపత్యగారనిగె గవ్డరుగళు కాగద
బరెయువ మరియాది.

రాజశ్రీ పారుపత్యగారు ఇందవరిగె
ఇంద్ర గ్రామద గవ్డర ఇంద్రవను మాడువ
విజ్ఞాపనె ప్రజోత్పత్తి సంవత్సరద శ్రావణ శు ౧ వరె
గె తిరమనె తాళియల్లి ఏజరు ఇద్దేనె. నీవు
బరసి కళుహిద కాగదదిందెల్లా వివరవు నోడి
కొండెను. అదే మేరె ఈ దినగళు ఆళు కళుహువ
దక్కె ఈ గ్రామద శేఖర లఖ్ముయ్యన్న కరకొండు

ನಾಳೆ ದಿವಸ ನಾವು ಕಚೇರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ-
ಯೆಂಬ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗೆ ಚಂದ್ರವಾರ ಇಂಥವನ ಬರ
ಈ ಮೇಲೆ ಕಾಲುವೆ ಶಿಷ್ಯರು ಬನ್ನಿ ನಕಲು
ಬರದ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರು ನಾವು
ಪತ್ರಗಳು ಬಂದುವಲ್ಲ ಬಂದಂಥ ಕಾಗದಗಳ ಕುರಿತು
ನೋಡಿ ಇಂಥ ದಿವಸ ಬರಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಕಾಗದ
ಇಂಥ ದಿನ ಬಂದು ತಲಪಿತು ಎಂಬ ದಾಖಲೆ ಹೋಲಿಸಿ
ಬರಲು ಜಮಾಬಿನಲ್ಲಿ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಯಿಂದಲು
ನಾವು ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಸಹ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಬರುವದು ಯೆಂ
ಬ ಅಪ್ಪಣೆ ಶಿಷ್ಯರು ನಡಸಿಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ (ಶ್ರೀ ವಿ.)

೨೧ ದೇವತಾರ್ಚನೆ ಅಪ್ಪಣೆ. Puja in temples during Shravana

ನಿನ್ನ ತಾಲೂಕು ನಾಡಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥ ಶಿವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ
ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮಾಘ ಮಾಸ ಒಂದು
ತಿಂಗಳು ದಿನ ಚರಿ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವಂ
ತೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಸುವದು. ಶಿವರಾತ್ರಿ ಒಂದು ದಿನ
ಶಿವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಗಲು ನಾಲ್ಕು ಜಾಮ ರಾತ್ರಿ ನಾಲ್ಕು ಜಾಮ
ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಯಾ
ಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಠಾಣೇದಾರನ ತಾಕೀತ ಮಾಡಿ
ಈ ಮೇರೆ ದಿವಾರಾತ್ರಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಆಯಾಯ ಠಾಣಿ

ಗಾರರಿಂದ ಮಾರಿಸುತ್ತ ಬರುವದು ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ
ಕೊಟ್ಟಿದು ನಡಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಿ

೩೩ ಮೂವತ್ತ ಮೂರನೆ ಅಪ್ಪಣೆ
ನಿನ್ನ ತಾಲೂಕು ನಾಡಿನಿಂದ ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ
ಕಾಲಾವಧಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ದಕ್ಕೆ ಗಂಡಿಗೆ ಸರಕು ಜಮಾಯಿಸುವ
ವಿವರವೆಂತೆಂದರೆ:- ಅರಮನೆ ಕೆಲಸದ ಗಚ್ಚಿನ ಮೇಲೆ
ಇರುವಂತದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವ ಬೀಜ ಬಗೆಗಳು ಹಿಂಡಿ ಬಗೆ
ಗೆ, ಅಕ್ಕಿ ಕಾಯಿ ಬಗೆಗೆ ಕಾಚಿಕಾಯಿ ಬಗೆಗೆ ನೆಲ್ಲಿ ಚಕ್ಕೆ
ಬಗೆಗೆ ಬಚೆ ಬಗೆಗೆ ಮರದಕ್ಷ್ಮನ ಬಗೆಗೆ ಕಸ್ತೂರಿ ಅರಿ
ನ ಬಗೆಗೆ ಕಗ್ಗಿನ ಬಗೆಗೆ ಬಲಮುರಿಕಾಯಿ ಬಗೆಗೆ ದಿಂಡು
ಗದ ಮೇಣ ಬಗೆಗೆ ಹಲ್ಲಿಗಾಯಿ ಬಗೆಗೆ ಕೊಳ್ಳು ಮಾವಿನ
ಚಕ್ಕೆ ಬಗೆಗೆ ರಾಸ್ಮೆ ನಾರು ಬಗೆಗೆ ಸುಗಂಧ ಬೇರು ಬಗೆಗೆ
ಲಾವಂಚ ಬಗೆಗೆ ಮೆಣ್ಸಿನಾರು ಬಗೆಗೆ ನಸುಗುನ್ನಿ ಬೀಜ
ಬಗೆಗೆ ಚಿಗಸೆ ಬೀಜ ಬಗೆಗೆ ವಿಷ್ಣುಕಾಂತಿ ಬಗೆಗೆ ಬಿಳಿ
ಬಗೆಗೆ ಕೆಂಪು ಅಂದರೆ ಉಲುವ್ವ ಮತ್ತು ಬೇರು ಬಗೆಗೆ
ಚೆಲಿ ಅಂದರೆ ಕಾಡ ಹೆಸರಿನ ಬಳ್ಳಿ ಬಗೆಗೆ ಬೆವಗುಂಬಳ
ಬಗೆಗೆ ಉಗುರ ಮೇಣ ಬಗೆಗೆ [illegible] ಬಗೆಗೆ ಗಿರಿಮಾಯಿ ಅಂದರೆ
ಉಗರಿಲಿ ಮೇಲು ಮಲಗಾರೆ ಬಗೆಗೆ ರಂಜದ ಮರದ
ಬೀಜದ ಬಗೆಗೆ ಮಲ್ಲಕರ ಬಂಜರ ಬಗೆಗೆ ಕಕ್ಕಾವ
ಕ ಗಡಿಗೆ ೫ ಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮ

ಬಗೆ ೧ ಕೆಂಪು ಚಿತ್ರ ಮೂಲ ಬಿಳಿ ಚಿತ್ರ ಮೂಲದ ಬೇರು
~~ಅಮೃತ~~ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ ಬಗೆ ೧ ಹಂಸ ಪಾದ ಬಗೆ ೧ ನಾಗದಾ
ಳಿ ಕಾಯಿ ಬಗೆ ೧ ಬಿಳಿ ನಾಗದಾಳಿ ಬಗೆ ೧ ನಂಜಿನ ಬೀಜ
ಬಗೆ ೧ ಭದ್ರ ಮುಷ್ಟಿ ಬಗೆ ೧ ಕರಿ ಉಮ್ಮತ್ತದ ಕಾಯಿ ಬಗೆ ೧ ಅಂ
ಕು ಬಗೆ ೩೮ ಮೂವತ್ತೆಂಟು ಬಗೆ. ಅರಮನೆ ಕೆಮ್ಮೆ ವಳ್ಳಿ ಕವಾರ
ಗಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ನಮ್ಮ ಅರಮನೆ ಕೆಮ್ಮೆ ವಳ್ಳಿ ಕವಾರ
ಅಮರ ಪುಷ್ಪದ ಕೆಮ್ಮೆ ಕೊರಗು ಜಿಲ್ಲ ಪುತ್ತೂರು ಕೆಳೆಂ
ಕಾಂಲೇಜು ಕೆಮ್ಮೆಯನ್ನೆ ಸಟ ಇರುವ ಜನಸು. ಕತ್ತರಿ
ಜೀರು ಬಗೆ ೧ ಪುರುಷ ರತ್ನ ಬಗೆ ೧ ದಾಲ ಚಿನ್ನಿ ಬಗೆ ೧
ಚಿತ್ರ ಮೂಲ ಬಗೆ ೧ ನೇರಳ ಬೀಜ ಬಗೆ ೧ ಮಂಜಿಷ್ಠ ಮರದ
ಚಿಕ್ಕೆ ಬಗೆ ೧ ಇದರ ಬೀಜ ಬಗೆ ೧ ಪಾತಾಳಗರಡಿ ಬಗೆ
ಸಟ ಮೂಲ ಬಗೆ ೧ ಕಾಡ ನೆಲ್ಲಿ ಬಗೆ ೧ ಆಲೆ ಕಾಯಿ ಬಗೆ ೧ ಜಾಪ್ಪ
ನ ಕಾಯಿ ಮರ ಅಂಡಲಿ ಹಾವಳಿ ಮರದ ಚಿಕ್ಕೆ ಬಗೆ ೧ ಪಟ್ಟೆ
ಕಿನ ಬಗೆ ೧ ಕದನ ಬೇರು ಬಗೆ ೧ ಕೆಪ್ಪರ ಹುಯಿ ಬೇರು
ಬಿಳಿ ಪಟ್ಟರ ಹುಯಿ ಬೇರು ಸಟ ಬಗೆ ೭ ಅವಳಕುಂಟಿ
ಅಂಡಲಿ ಪಾತಾಳ ಹೂಷ್ಪಿನ ನೇರಳಿ ಕಾಯಿ ಪತವಲ ಕುಂಬು
ಬಗೆ ೧ ಅಂಟುವಾಳ ಅಂಡಲಿ ನರವಲ ಕಾಯಿ ಬಗೆ ೧ ಅಂಟು
ಬಗೆ ೧೨. ಪಿಪ್ಪಲಿ ಸಾವಿರ ಕೆಮ್ಮ ಹೈರಿ ನಾಲು ಲಕ್ಷ
ಯಲ್ಲಿ ಸಟ ಇರುವಂಥ ಜನಸು ನವಿಗಳ್ಳರದ ಕಾಯಿ
ಗಡಿ ಸಟ ಬಗೆ ೨ ನೆಲಾವರಿಕೆ ಬಗೆ ೧ ನೇರಳ ಬೀಜ

ಬಗೆ ೧ ೩೦ ಮಡ್ಡಿನ ಬೀಸು ಬಗೆ೧ ಅಕ್ಕಿ ಕಾಯಿ ಬಗೆ
೧ ಕೈಬೀಸಿನ ಚಿಕ್ಕೆ, ಇದರ ಕ್ರಾವು ಇದರ ಸೊಪ್ಪು
ಇದರ ಘೋಟ್ಲಾ ಇದರ ಬೀಜ ಸಹ ಬಗೆ ೪ ವಟಗರ
ಬಳ್ಳಿ ಬಗೆ೧ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಬಗೆ೧ ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರೆ ಬೇರು
ಬಗೆ೧ ವನ್ನಿಲ ಮುಳ್ಳು ಬಗೆ೧ ನೀರು ಸಜ್ಜಿ ಬಗೆ೧ ಕಾವರಿ
ಗಿಡ್ಡೆ ಬಗೆ೧ ಇದರ ಬೀಜ ಬಗೆ೧ ಈ ಕ್ರಾವಿನ ಹೂವು
ಮು ಬಗೆ೧ ದಿಂಡಗರ ಘೋಟ್ಲಾ ಬಗೆ೧ ನೈದಲ ಗಿಡ್ಡೆ
ಬಗೆ೧ ಲಕ್ಕುರದ ಕ್ರಾವು ಬಗೆ೧ ಈ ಚಿಕ್ಕೆ ಬಗೆ೧
ಈ ಬೇರು ಬಗೆ೧ ನೆಲತಂಗಡಿ ಬಗೆ೧ ಉಲುಮೊಕ್ಕೆ
ಬೇರು ಬಗೆ೧ ಅಂಟುವಾಳದ ಕಾಯಿ ಬಗೆ೧ ಅಂತು
ಬಗೆ ೨೭ ಇಷ್ಟು ಬಗೆ ಔಷಧ ಅರಮನೆ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ
ಸಿಕ್ಕುವಂಥದ್ದು. ಇದನ್ನು ತರಿಸಿ ಕಾಲಕಾಲಂ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ
ಅರಮನೆ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮಾರಿಸುವದು ಇದಲ್ಲದೆ
ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಗಂಧಿಗೆ ಸರಕು ಪರ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ
ಇರುವಂಥದ್ದು ಕೂಡ. ಆ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ
ತರಿಸುವಂಥದ್ದು ಕೂಡ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಗ್ಗೆ ಕಗ್ಗೆ [?] ದಿವಾನ್ [illegible]
ಬರುವದು ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ಶಿವ [?] ದರ್ಪಣೆ [?] ಕೊಟ್ಟ
ವರಾದ ಶ್ರೀ ವಿ.

೨೮ ಮೂವತ್ತ ನಾಲ್ಕನೇ ಅಪ್ಪಣೆ

ನಿನ್ನ ತಾಲೋಕು ನಾಡಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಪರಸ್ಥಳದವರು
ವ್ಯಾಪಾರ ಶೆಗರು ಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು
ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಪೇಟೆ ಎಡವನಾಡು ಸೋಮವಾರ
ಪೇಟೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ತಾನು ತಂದಂಥ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು
ಅಲ್ಲಿ ಮಾರಬೇಕು. ಶೆಗರು ಕೊಟ್ಟುವಂಥವನು ತಾನು
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕೊಂಡುವಂಥದ್ದು ಕೊಟ್ಟು ಶೆಗರು
ಕೊಟ್ಟುವಂಥದು ಶೆಗರು ಕೊಟ್ಟು ಬೇಕು. ಇದು ಬಿಟ್ಟು
ಆ ಪರಸ್ಥಳ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ನಾಡ ಮೇಲೆ ಬಂದರೆ
ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಪಾರ ಮಾಡ
ಕೊಡಸಲ್ಲ. ನಾಡಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಅರಮನೆ ಕಟ್ಟಳೆ
ಇರಿಸುತ್ತೆ. ಆ ಕಟ್ಟಳೆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಜಾಗ ನೇಮಕ
ಮಾಡಿ ಆ ಪರಸ್ಥಳದ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ತಂದ ವ್ಯಾಪಾರ
ವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಮಾರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮಾರಬೇಕು ಶೆಗರು
ಕೊಟ್ಟುವಂಥ ನಿನ್ನ ತಾಲೋಕು ನಾಡ ಕೃಷಿಕರು ತಾವು ಕೊಂಡು
ವಂದದ್ದು ಕೊಟ್ಟು ಶೆಗರು ಕೊಟ್ಟುವಂದದ್ದು ಶೆಗರು
ಕೊಟ್ಟು ಬೇಕು. ಇದು ಹೊರತು ಪರಸ್ಥಳದಿಂದ
ಬಂದಂಥ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಕೃಷಿಕರ ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗಿ
ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವಂತಾದರೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೀರಿ ನಡದ
ಬಾದೀಲು ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ಶ್ರೀ ದು ದರ ಕೊಟ್ಟವದಾ

ಶ್ರೀ ವಿ |

24 ಮೂವತ್ತೈದನೆ ಅಪ್ಪಣೆ

ನಿನ್ನ ... ಹೋಬಳಿ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅರಮನೆ ಸೀಮೆ ವಗೈರ
ವಾರ ಅಮರ ಸುಳ್ಳಿನ ಸೀಮೆಗೆ ಕ್ರೈಕರು, ಶ್ರೀ ಸು ವಿರೋ
ಧಿಕೃತು ಪರಿಧಾವಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲು ಗಳ್ಳದ ಮೇಲೆ
ಬಂದು ಅರಮನೆ ಸೀಮೆಯಲ್ಲು ಗದ್ದೆ ಜಮ್ಮೆನ್ ಭೂಮಿ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿ ಇದ್ದು ಹ್ರಯುಲು ಬೇಡಿ
ಅರಮನೆ ಖಾತೆ ಮಲಂಗಾನ ಮಾಡುವಂತ ಮರದಾರ ಅಸ್ತ
ಗಾರದ ಯೆನಕಲ್ಲು ಬಗ್ಗುಪ ಈ ಸ್ಥಳದ ಹುಡುವರು
ಬಂಟರು ಬಿಲ್ಲವರು, ಹಿರಿ ಸಾವಿರ ಸೀಮೆ ಮುಗ್ಗಾಡು
ಹುಟ್ಟೆ. ನೌರಿನ ಹುಗ್ಗ ಅರಸುತ್ತಿ ರಂಗಯ್ಯ ಸೇವೆ
ಗಾರ ಹುಗ್ಗ ಸಲ ಇವಂದ್ವರು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿ ಇದ್ದು
ಹ್ರಯುಲು ಬೇಡಿ ಮುಂದಾದ ಅರಮನೆ ಖಾತೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ
ಇರುವದರಿಂದ ಇವರು ಮಾಡುವ ಜಮ್ಮದ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಉಂಬಳಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು 100 ನೂರು ಬಟ್ಟಿ ಭೂಮಿಗೆ
ಉಂಬಳಿಗಾಗಿ ಸಾಂ.ಟ ೧೧೬ ಬಂದಾಗಲು ವರಲ
ಪ್ರಕಾರ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವರು ಇದು ವಿನಹ ಅರಮನೆ
ಸಾಗಿನ ಭೂಮಿ ಇನ್ಯಾರು ಮಾಡಿದರೆ ನೂರು
ಬಟ್ಟಿ ಭತ್ತ ಬರುವ ಭೂಮಿಗೆ ಕಂದಾಯ ಸಾಲ್ಗಿ
ಬರುವರೆ ಮೇರೆ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಅರಮನೆ
ಖಾತೆ ಲವಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು

ಕೈ ಶ್ರೀಕರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಾಗಿಲ್ಗೆ ಒಬ್ಬ ಅರ
ಮನೆ ಬಾವಲಿಗೆ ಬಂದು ಶಿಂಗ್ರು ಗಿಕ್ಕೆ ಹದಿನೈದು ದಿವಸ
ಅರಮನೆ ಬಾಕರಿ ಮಾಡಿ ಹದಿನೈದು ದಿವಸ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ
ಹೋಗ ಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಾಕರನಿಗೆ ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರ
ಅರಮನೆಯಿಂದ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಸುಗ್ಗಿದ ಕುದಿಯುಳ್ಳಕರ
ಕ್ಷೇತ್ರಾಯ್ಯನ ಕುಗ್ಗಿ ಗಳಗತ್ತದ ಮೇಲೆ ಬಿಸ್ತಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ
ಭೂಮಿಯಿಂದ ಅರಮನೆಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಕಂದಾಯವು ಬಿಟ್ಟು
ಉಂಬಳಿ ಕೊಡಿಸಿ ಇರುವರಿಂದ ಇವನ ಬಿಟ್ಟಿರ ಭೂಮಿ
ಗೆ ಸಾರಕ್ಕೆ ಉಂಬಳಿ ಕಾಣಿಕೆ ನಾಂಗ್ಲು ಹಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಾಲು
ವರಹ ಪ್ರಕಾರ ತೆಗರು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬರುವ ದಾಖಲುಂಟು
ಅಪ್ಪಣೆ ಶಿರದು ನಡೆಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ ಶ್ರೀ (ದಿ)

೨೮ ಮೂವತ್ತು ಅರವಿ ಅಪ್ಪಣೆ

ನಿನ್ನ ಕಾಲೋಕು ನಾಡಿನ ಅರಮನೆಕರದಿಂದೋಗವು
ರೈತ ನಾಗವಿ ಅನೆ ಕಷ್ಟ ಕನ್ನಿಯ ಬೇಸಾದರೆ ಕಪ್ಪಿನ
ಅಗ್ಗಿ ವಿಗ್ರು ಮೊಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ವಿಗ್ರು ಅಕ್ಕಿ ಎಂಟು ಮೊಗ್ಗೆ
ಎಂಟು ವರೆ ಮೊಗ್ಗ ಬಂಡೆ ಮೊಗ್ಗಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ
ವಿಗ್ರು ಮೊಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ಬಂಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಮೊಗ್ಗಕ್ಕ ವಗ್ಗ
ಅಗ್ಗಿ ಇರುವಂತೆ ಅನೆ ಕಷ್ಟಗಳ್ಳು ಕನಸುತ್ತಾ ಬರುವ
ದಾಗಿ ಶ್ರೀ (ವಿ.)

22 ಮೂವತ್ತೆರಡನೆ ಅಪ್ಪಣೆ

ನಿನ್ನ ತಾಲೋಕು ಮಾಡಿಸುವ ಈ ನಾಡ ಕೈತವು ಅಕ್ಕಿ ಭತ್ತ
ಕ್ರಯ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಲಯಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾದರೆ
ನಿನ್ನ ತಾಲೋಕು ನಾಡ ಕೈತವು ಅಕ್ಕಿ ಭತ್ತ ಮುಂತಾದ ಕುಂ
ಬಿರ ಎತ್ತುಗಳು ಹೇರಾಳದ ಆಳುಗಳು ಕುಂಬಿರ ಅಕ್ಕಿ
ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಸಹ ಪ್ರಭರದ ಪಟ್ಟಿ ಮೇರೆ ಸುಂಕ ತೆಗೆದುಕೊಂ
ಡು ಬಿಡುವ ಹಾಗೆ ಚೆಗ್ಗಳ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರದ ಉತ್ತ
ರಕ್ಕೆ ಸಹ ಈ ಎರಡು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ
ಹೋಗ ಬೇಕಾದರೂ ಆಯಾಯ ನಾಡು ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರರ
ಕಿಸರಿನಿಂದ ರಹದಾರಿ ಬರದು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರುವ
ಅರಮನೆ ಮೋಹರದಿಂದ ತ್ರಾಯ ಮೋಹರ ಮಾಡಿ ಅವರ
ಕ್ಕೆ ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ರಹದಾರಿ ನಕ
ಲನ್ನು ಬರಸಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಗೆ
ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುವ ಹುಕುಂನಾಮೆಯಲ್ಲಿ ಬರಸಿ ಇರು
ವದರಿಂದ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿ ದಾರನು ರಹದಾರಿ ನಕಲನ್ನು
ಬರದು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಆ ಮೇರೆ ನಿನ್ನ ತಾಲೋಕು
ನಾಡ ಕೈತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಹದಾರಿ ಕೊಡುವದೇ ಹೊರ
ತು ಮುಕೊಂಡು ನಾಡ ಕೈತರಿಗಾಗಲಿ ದನಕರುವಿ
ಗಾಗಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಕ್ಕಾಗಲಿ ರಹದಾರಿ ಕೊಡ
ಕಲಿಸವಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಜನ ದನಕರ ಸಹ ನಾಡಿನಿಂದ

ಹೋಗಿ ಬೇಕಾದರೆ ಆ ವಿವರಕ್ಕೆ ದಿವಾನ್ ಕಛೇ
ರಿಗೆ ನೀನು ಬರಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬರದರು
ಇತರಾದಿ ಜನರು ಮೊಗಲಾಗಿ ಅಕ್ಕಿ ಭತ್ತ ಕಾಳು
ವರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕಾದರೆ ಈ ನಾಡ ಪಾರು
ಪತ್ಯಗಾರರಿಗೆ ಇತರರಿ ಇದರಿ ಕುಂಬರಂಧರೀ
ಗೆ ಗಂಡು ಜನಕ್ಕೆ ಸರಿ ರಾಬಿಡಾಂ ಕೊಡುವದಾಗಿ
ದಿವಾನ್ ಕಛೇರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರದು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವರು.
ಇದಲ್ಲದೆ ಅಮರ ಸುಳ್ಯ ಸೀಮೆ ರೈತರು ಗಟ್ಟದ ಮೇಲೆ
ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಂದು ವಲಿಯಾಗಿದ್ದಾರಷ್ಟೆ. ಇವಾ
ದ್ದರಿಗೆ ಒಂದು ಭೂಮಿ ಮನೆ ಅಮರ ಸುಳ್ಯದಲ್ಲಿ
ಒಂದೊಂದು ಭೂಮಿ ಮನೆ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂ
ಡು ಇರುವದರಿಂದ ಅಮರ ಸುಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ
ಮನೆಗಳಿಂದ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ
ಇರುವ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಂದ ಅಮರ ಸುಳ್ಯದಲ್ಲಿ
ಇರುವ ತಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿನ್ನ ಕಾಲೋಚಿತ ನಾಡಲ್ಲಿ ಇರುವ
ಅಮರ ಸುಳ್ಯ ಸೀಮೆ ರೈತರು ಚೆಂಬು ಪಿಗಾಣಿ
ಸಂಪಾಜಿ ರಹಿತರು ಅಮರ ಸುಳ್ಯ ಸೀಮೆಗಳಿಗೆ
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಈ ನಾಡ

ಉಳಿಕೆ ರೈತರು ಮುಂತಾದ ತಮ್ಮ ಜಿಂಬರದ ಬಗ್ಗೆ ತಾಯ
ವಸ್ತಿ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿವದನ್ನು ಅಮರ ಸುಳ್ಯ ಸೀಮೆ ಕೊಡಗು
ಜಿಲೆ ಪುತ್ತೂರು ಕಚೇರಿ ತಾಲೋಕು ಸೀಮೆಗಳ್ಳ ವಶ
ಹೋದ ಬರುವಂಥ ಗಂಡು ಜನ ಹೆಂಗಸರ ಎತ್ತಿಗೆ ಸಹ
ರಹದಾರಿಯನ್ನು ಬರಕೊಂಡು ಕ್ರಮದ ಪತ್ತು ಮೇಲೆ ಮುಂಗ
ತಗದುಕೊಂಡು ಬರುವದಾದರೆ ಹೋಗಿದಾನ ಉತ್ತರವನ್ನು
ತಿಳಿಸಿರುವ ನಮ್ಮದ ಕಲ್ಯಗ್ರಾಮ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಹ ರಹದಾರಿ
ಯನ್ನು ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರರು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕಾಯಿದೆ ಮೇಲೆ
ಬರದು ಅರಮನೆ ಮೊಹರ ಮಾಡಿ ಕೈ ಸ್ವದಾಕೆ ರಹದಾರಿ ಕೊಡು
ವದು- ಅಮರ ಸುಳ್ಯ ತಾಲೋಕು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ ಪುತ್ತೂರು
ಕಚೇರಿ ತಾಲೋಕಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಇರುವಂಥ ರೈತರು ನಾಡ
ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಜಿಂಬರ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ನಂಬತನದ ಬಗ್ಗೆ ಸಹ
ಬರುವಾಗ್ಗೆ ಕಷ್ಟ ಚೀಟನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಚೀಟಿನಲ್ಲಿ ಬರ
ಇರುವ ಮೇಲೆ ಅಮರ ಸುಳ್ಯ ಸೀಮೆಗೆ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ
ಪುತ್ತೂರು ಕಚೇರಿ ತಾಲೋಕು ಸೀಮೆಗೆ ಸಹ ಹೋಗುವ
ದಕ್ಕೆ ಸಹ ಅವಂದ್ಯರು ಈ ನಾಡಿಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಪಾರು
ಪತ್ಯಗಾರರ ಹೆಸರಿಂದ ರಹದಾರಿ ಬರಕೊಟ್ಟು ಆ ಚೀಟಿನ
ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಠಾಣ ಭಾಗದ ದಫ್ತರದಲ್ಲಿ ಬರಸಿ ಅದನ್ನು
ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರರು ಜೋಪಾನದಲ್ಲಿ ಮುಗಿದ ಕಾಲಾವಧಿ
ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವದು. ಆ ವಾಗ್ಗೆ ಆ

ಆಲೆಚಿಸೂ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಬರಹೊಲ್ಲ ಕಟದಾರಿಗೂ
ದಾಕಲೆ ಮೂಲಕ ಸಿಕ್ಕು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿನಾದರೂ ಜಿಲ್ಹಾ ಕಚೇರಿ
ಯಾದರೆ ನೀವು ಜವಾಬು ಹೇಳ ಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರ
[illegible] ಗಳ್ಳರ ಕೈಗೆ ಅರಮನೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುವಂತ
ವರು ಕಷ್ಟಯಿಂದ ಕಂದ ಆಲೆಚಿನ ಮೇಲೆ ನೀವು ಕಂದಾಯ
ಕೊಡುತ್ತಾ ಬರುವದು. ಈ ನಾಡ ಶ್ರೀಕರು ಮಲಯಾಳಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ
ಪ್ರಕ್ರ ಕ್ರಯವರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಗುವಂಥ
ಶ್ರೀಕರಿಗೆ ಕಂದಾಯ ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗುವಂಥ
ಹೇಗಾಟದ ಜನಕ್ಕೆ ಸಾವಿ ಸೊಪ್ಪು ತಂದು ಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ
ಬೇಕಾದರೆ ಅವರವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳು, ಇದಲ್ಲದೆ
ನಾಳೆ ಅತ್ತರು ಜನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಟುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಂದಾಯ
ಕೊಡುವ ಹೊರತು ಕತ್ತಿ ಕೋಲಿಗೆ ಕಂದಾಯ ಕೊಡ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ.
ಇದು ಹೊರತು ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ಅರಮನೆ ಕಡೆಯಿಂದ
ಬರ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವಂಥ ಶ್ರೀಕರಿಗೆ ವರ್ತಕರಿಗೆ
ಸರ ಕಂದಾಯ ಕೊಡ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಅಮರ ಸುಳ್ಯ ಕಡೆ
ಆಯ ಪೇಟೆ [illegible] ಸಂಪಾದಿ ಶ್ರೀಕರು ಗಳ್ಳರ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು
ಒಂದೊಂದು ಭೂಮಿ ಮನೆ ಕೈಗೆ ಒಂದೊಂದು ಭೂಮಿ ಮನೆ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುವದರಿಂದ ಕೈಗಳ ಭೂಮಿ ಮನೆ ಅರಂಭ
ಬಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕುಗಳು ಇರುವಂಥ ಕಮ್ಮ ಕಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಂದ
ದಸ್ತಕಗಳು ಇಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಕಷ್ಟದ [illegible]

ಕೊಟ್ಟರೆ ದವಸದ ಸ್ಥಿತಿ ಕೆಲಸ ಇನ್ನುಳವ ದವಸದ ಯತ್ತಿರೆಸು ಸುಂಕ ಕೇಳಿದ ಖರವಂತೆ ರೈತರು ಕೊಡುವ ಧಾನ್ಯ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಅಷ್ಟನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟನ್ನು ಕಿತ್ತು ಸರಕಾರ್ಯ ವದಾರ ಕ್ಕೆ (ವಿ.)

೩೮ ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆ ಅಪ್ಪಣೆ (Price of paddy and rice)

ನಿನ್ನ ಕಾಲೋಚಿತ ನಾಡ ರೈತರು ಅಕ್ಕಿ ಭತ್ತ ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಡುವ ಬತ್ತ ವರುಷ ವರುಷಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವ ವಿವರ ನಾಡು ವರಳಗೆ ಅರಮನೆ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕುವ ಸೇರು ಅನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಬತ್ತ ಅಪ್ಪದರ ವಸ್ತುಗೆ ನಾಲ್ಕು ಬತ್ತ ಮೂರು ಬತ್ತ ಎರಡು ಬತ್ತ ಒಂದು ಬತ್ತ ಈ ಮೇರೆ ಹಾರಯಿದ್ದಂತೆ ಅಪ್ಪದು ಬತ್ತ ಒಂದು ಬತ್ತ ಅರೆ ಬತ್ತ ಕಾಲು ಬತ್ತ ಹುಡುಕುಂತರ ಕಡ್ಡಾದರೂ ಕೊಡುವದಲ್ಲದೆ ಅಪ್ಪದು ಬತ್ತಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಡ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ರೈತರು ಎಷ್ಟು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಅರಮನೆ ಸಮ್ಮತವಿದೆ. ಅಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಕಂಚಿನಾಯಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಸೇರು ಹದಿಮೂರು ಹನ್ನೆರಡು ಹನ್ನೊಂದು ಹತ್ತು ಎಂಟು ಸೇರು ಈ ಮೇರೆ ಹದಿಮೂರು ಸೇರಿನ ವಸ್ತುಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಡ್ಡಾಯವಾದರೂ ಹಾರಯಿದ್ದ ಧಾನ್ಯ ಹಣ ವಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸೇರು ಮಾಡಿದರೂ ಅಂತೆ ಮಾಡಲಾಗದು. ಈ ಮೇರೆ ಮಾಡುವ ದಿವಸ ರೈತರು ಹಣ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹದಿಮೂರು ಸೇರಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ

ಹೊರ ಕಳಿಸುವಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಾರು ಕೈಶರ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ
ಕಾಯ ವಂಶದ ಬಾಗೆ ವರುಷ ವರುಷಕ್ಕೂ ಕೈಶಂಗೆ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ಜಿಜ್ಞಾನ ಕೊರರಂತೆ ವಿಚಾರ
ಕೊಳ್ಳಬಾ ಬರುವರು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕಳಿದು ವರರು ಹೊಗ್ಗು
ವಧಾನ ೨

೨೬. ಮಗುವನ್ನು ಬಕ್ಕಿಸುವ ಅಪ್ಪಿಸಿ

ನಿನ್ನ ತಾಲೂಕು ನಾರ ಕೈಶರು ಯಾರಾದರೂ ಮೃತವಾದರೆ
ಅವನಿಗೆ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಸಣ್ಣವರಾಗಿ ಇದ್ದರೆ ಆತನ
ಬದುಕು ಬಾಳು ಒಡವೆ ವಸ್ತು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದನ್ನು
ಆತನಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ದಾಯಾದಿಯರು ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಇದ್ದರೆ
ಅವರ ತಾಬೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಅವರ
ವಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು ಆ ಮಗುವು ದೊಡ್ಡದಾಗುವ ಪರಿಯಂತರ
ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿಸಿ ಆ ಮಗು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಬಲ್ಲ.
ಬಳಿಕ ಆರ ಮೇಲೆ ಆ ಬಗೆ ಬದುಕು ಬಾಳನ್ನು
ಯಾವತ್ತೂ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕೊಳ್ಳು ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ
ಒಕ್ಕಲು ಮಾಡಿ ನಡಿಸುವ್ರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಗಂಡು
ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲದೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಸಣ್ಣವರಾಗಿ
ಇದ್ದರೆ ಈ ಮೃತವಾದವನ ಬಗೆ ಬದುಕು ಬಾಳು
ಒಡವೆ ವಸ್ತು ಯಾವತ್ತನ್ನೂ ಆಕ್ಕ ಕಂಡು ಅವರ

ಶಾಪೆ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಅವನ ಆಧೀನ
ಮಾಡಿ ಆಶ್ರಿತ ಮಾಡಿಸಿ ಆ ಮಗು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು
ಸಮರ್ಥೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಮಗುವಿನ ಕಾಯಿ ಕಂದ ಬರು
ಕನ್ನು ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಕೊಡಿಸುವರು. ಮತ್ತೆಗೆ ನಂಟರಿಷ್ಟರಾ
ಗಿಯೂ ಬಂಧುಬಳಗ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ
ಗ್ರಾಮದ ಗೃಹಸ್ಥನ ಪತ್ನಿ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಬಗೆ ಪತ್ನಿ ಪರವೆ
ಬರುಹ ಬಾಗು ಸಹ ಗೃಹಸ್ಥನ ಶಾಪೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು
ಆ ಮನ್ನೆ ಆಶ್ರಿತ ಮಾಡಿಸಿ ಆ ಮನ್ನು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ
ಗಂಡು ಮನ್ನೆಗಾದರೆ ಸಹ ಬರದ ಮೇಲೆ ಬರುಹ ಬಾಗು
ಕೊಟ್ಟು ಪತ್ನಿಲ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವರು. ಗಂಡು ಮನ್ನು ಇಲ್ಲವಾದಿ
ಆ ಗಂಡಾನಷ್ಟು ಹೆಣ್ಣು ಮನ್ನೆ ಇದ್ದರೆ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಕೊಡು
ವರು. ಇರುಹೊರತು ಮನ್ನು ಮನೆ ಇರುವಂಥವರು
ಯಾದರೂ ಮೃತವಾದರೆ ಆತನ ಬರುಹ ಬಾಗು ಅರಮನೆ
ಬಗಾದಾಯಕ್ಕೆ ದಾಕಲು ಮಾಡಲಾಗದು. ಇದನಂತು ಸಹ
ಅಪ್ಪುಗೆ ಕೊಡಿರುವ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತವರು. ಈ ಬಗೆ
ಬರುಹ ಬಾಗು ದಾಯಾದಿಯ.ರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಹ
ಆವಂಶರ ನಂಟರಿಷ್ಟರ ಬಳಿ ಇಟ್ಟು ಇದ್ದರೂ ಸಹ, ಅದಲ್ಲ
ಲಾರ ಗೃಹಸ್ಥನ ಪತ್ನಿ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದರೂ ಸಹ. ಆ ಬಗೆ
ಬರುಹ ಬಾಗು ಲೆಕ್ಕ ಕಂಡು ಶ್ಯಾನಬಾಗನ ದಪ್ತರಕ್ಕೆ
ಬರಸಿ ಬಿಡು ಪ್ರತಿಕೃತಿ ದರಪ್ತರಕ್ಕೂ ಬರಸಿ ಯಾರ
ಬಿರಾದಯನ್ನು

ಯಾರ ಜಾತಿ ಹೋಗುತ್ತದೋ ಅವರ ಹೆಸರ ರಶೀತಿ
ತೆಗದು ಮರಗಿಕೊಂಡು ಆ ಮನ್ಯೆರು ದೇವ್ರದಾಸಗುವ
ಪರಿಯಂತರಕ್ಕೆ ಅವಂದ್ಯರ ಸಾಕುಪದಕ್ಕೆ ಪೆನ ವಹಿಸ್ತಾ
ವಗ್ಗ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ಮಗುವಿನ ತಾಯಿ ತಂದೆ
ಗಗ್ಗಿನ ಬಗುಕು ಬಾಗ್ಲಿನಿಂದ ಉತ್ತಾರ ಕೊಟ್ಟ ಆ
ವಟ್ಟೆಗ್ಗುರು ದೇವರವನರ ಮೇಲೆ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಾದರೆ ಉಗ್ರ
ಬರುತಿಸ್ಟು ಕೆ ದ್ಯಾರುಗನ ವರಕ್ಕೆ ಹೋಷ್ಟ ಒಕ್ಕಲು ಮಾಡಿ॥
ವಿವಿ ಕುಪದು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡು
ವದು ಲಯಂಬ ಅಷ್ಟಗಿ ತೆಗ್ಗಿದು ನಡಕೊಳ್ಳುವದು (ಆವಿ)

೮೦ನೇ ಅಷ್ಟಗಿ

ಶ್ರೀ ನಾಥ ಜ್ಞಾನ ಬಾಗನು ಅಂಮನೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನರ
ಕಾಗ್ಗಿ ಕೆತ್ತ ವಗ್ಗ ಅಷ್ಟಗಿ ಕೊಡಿಸುವ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ
ಜ್ಞಾನ ಬಾಗತನ ಮಾಡುವಂಥವನಿಗೆ ಬರಹರ್ಯ ಪತ್ರ
ವಂದು ಇರುತ್ತದೆ ಪಾರುಪತ್ಯ ಮಾಡುವಂಥವನಿಗೆ ಬಿಳಿ
ಮೋಟರಿ ಇರುವದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಿರುಗ್ಯಾಲು ಬೇಕಾ
ಗತ್ತ ಇದೆ. ಕೈಯಿಂದಲು ಕಲಸ ಬಾಯಿಂದಲು
ಸಮಾನಿಗೆ ಬೆವಾಬು ಕೊಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಧ್ಯ
※ ~~ವಂತೆ~~ ವಂದರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ
ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಜೋಡಿದಂಥದ್ದು ಬರಿಯುವಂಥವನು
ಪ್ರಗ = ಪತ್ರಿ ※ ವಂದರೆದು

ಶ್ಯಾನಭಾಗ. ನರಸ ಇತರರು ಕಂಡು ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು
ತನ್ನ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಬರೆಯುವಂಥವನು ಶ್ಯಾನಭಾಗ.
ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನಿಗೆ ಬಂದ ಕಾಗದ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿ ಗ್ರಹಿ
ಸಿ ಮೇಲೆ ಇದೆಯೆಂಬದಾಗಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನಿಗೆ ಹೇಳಿ ತಿಳಿ
ಸುವಂಥವನು ಶ್ಯಾನಭಾಗ. ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿರುವ ಹುಕುಂ
ನಾಮೆಯನ್ನು ದಿನಂಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುವಂಥವನು ಶ್ಯಾನಭಾಗ.
ಸ್ಯ ಮೇಲೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ಹೇಳಿ
ದಂಥದ್ದ ಬರೆಯಲು ಬೇಕು. ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನಾಗಲೀ ಉಗ್ರ
ಗೌತನಾಗಲೀ, ರಾಯಸನಾಗಲೀ ಯಾವದರಾ ಅರಮನೆ
ಮಾತಾದಿ ದ್ರೋಹ ಮಾಡುವಂಥದ್ದು, ಅರಮನೆಗೆ ವಂಚ
ನೆ ಸಂಚನೆ ಮಾಡಿ ಉಪಾಯ ಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು ಸಹ
ಕಂಡು ಕೇಳಿದರೆ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನಿಗೆ ತಿಳಿಸದ ಮಾತನ್ನು
ಗಳ ದಿನ್ನೆಯ ದಿವಸಕ್ಕೆ ವಂದಂತರ ನಾವಲ್ಲಿ
ನರದಂಡ ವಿದ್ಯಮಾನ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಬುದ್ಧಿ ಹುಕುಂ
ನಾಮೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇಲೆ ನಡೆವಂಥಾದ್ದು ನಡೆಯದಂಥಾ
ದ್ದೇ. ಸಹ ಶ್ಯಾನಭಾಗನು ತನ್ನ ಕೈಸರಿನಿಂದ ಕರಣೀಕ
ತಿಗೆ ಮಾಡುವಂಥವನಿಗೆ. ಬರಹಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಕರಣೀಕನು
ಆ ವಿವರವನ್ನು ಜುಕ ಪತ್ರಿಕ್ಕಾನು ಸ್ಯ ಮೇಲೆ ನಾವಲ್ಲಿ
ನರದಂಡ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಸದರಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರು
ವ ಮೇಲೆ ತಿಳಿದು ಶ್ಯಾನಭಾಗನು ಕರಣೀಕನಿಗೆ ಬರ

ಹೊಸ್ತಿಲ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ನರಳದುಂಟಾದರೆ
ಆಂ ಮನೆ ದಯಕ್ಕೆ ಅಪಾತ್ರನಾದಿಯೆ. ಈ ವಿವರ
ಶಿಶು ಲೇಕಾಂತ ಹಳ ಕಳವು ಇಲ್ಲದಂತೆ
ನರಕಹೊಸ್ತವದಾರಿ ಶ್ರೀ (ವಿ)

೪೧ ನಲವತ್ತೊಂದನೆ ಅಪ್ಪಣೆ

ನಿನ್ನ ಶಾಲೋಕ ಮಾಡಿಸಿ ಇರುವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ
ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುವಂಥ ಗಂಧದ ಮರ ಕಡಿಸುವಂತೆ
ದಿವಾನ್ ಸರ್ಕಾರದಾರನು ಶಾಸನ ಉತ್ತರ ಬರೆದು
ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಆ ಬಗೆ ಮರ ಕಡಿಸುವಾಗ್ಗೆ ಬಿದ್ದು
ಹೋದ ದಾರಿ ಇರುವಂಥ ಮರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕಡಿ
ಸಬೇಕು. ಕಡಿಸುವಾಗ್ಗೆ *ಹೊರಡಿನ ಉದ್ದ ಮೂರು
ಗೇಣು ಮೂರುವರೆ ಗೇಣು ಈ ಮೇರೆ ನಾಲ್ಕು ಗೇಣಿ
ನ ವರೆಗೆ ಮೂರು ಗೇಣಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದೆ ಈ
ಪ್ರಕಾರ ಗಂಧದ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಸಿ ಈ ಗಂಧದ
ತೊರಡ ಐ ಮಾರಲು ಸುತ್ತಾ ಬರುವದಾರಿ ಶ್ರೀ (ವಿ)

೪೨ ನಲವತ್ತೆರಡನೇ ಅಪ್ಪಣೆ (Hospitality to strangers)

ಯಾರಾದರೂ ಮುಸಾಫರಿಯಾಗಿಯೂ ಅರಬೇಶ
ಪರದೇಶಿಯಾಗಿಯೂ ಕೋಟೆಗೆ ಬರುವಂಥವರೂ ~~ಅ~~

*. ಹೊರಡು ತಿರುಳು. which is wood

~~[illegible]~~ ಯಾವ್ಯಾವಾಗಲೀ ಹಗಲಾಗಲೀ ಸಂಜೆಯಾ
ಗಲೀ ದುಷ್ಟ ಒಬ್ಬನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಆ ಬಂದಂಥವನು
ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುವಂಥವನಾದರೆ ಆತನಿಗೆ ತಾನು
ಉಣ್ಣುವಂಥ ಅನ್ನ ಹಾಕಬೇಕು. ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣ
ದಂಥವನಾದರೆ ಆತನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥ
ಅಕ್ಕಿಗೆ ಸಂಭಾರವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ
ಈ ಮೇಲೆ ಬಂದಂಥವರು ಯಾರಾದರೂ ದುಷ್ಟ ಬಂದ
ರವರಿಗೆ ಏರ ಕಾರ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ
ರವರಿಗೆ ಹಮಂಗಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಒಡ್ಡು ~~[illegible]~~
ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಅನ್ನ ನೀರು ಹಾಕುವಂಥ ಮರ
ಯಾದಿ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಆತ ಹೋದರೂ ಆತನ
ಹಣ, ಹೋಗದೆ ಇದ್ದರೂ ಆತನ ಹಣ. ಅಪ್ಪಣೆ
ಪ್ರಕಾರ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಅನ್ನ ನೀರು ಹಾಕಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ
ಹೋಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ವಿಚಾರಿಸ ಕೇಳಸೇವಿಲ್ಲಯೆಂಬ
ಅಪ್ಪಣೆ ತಿಳಿದು ನಡೆಯುತ್ತ ವದಾರಿ. ಶ್ರೀ ವಿ

೯೬ ನಿಲುವತ್ತು ಮಾರನೆ ಅಪ್ಪಣೆ
ನಿನ್ನ ಕಾಲೋಕು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವರುಷ ವರುಷಕ್ಕೂ
ಕಂಬಳದ ೨೦ ಮಾಬಂದಿ ಬರಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುವ
ವದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ ಆ ಬಗೆ ೨೦ ಮಾಬಂದಿ ಬರಿಯು
ಸಂಭಾರವನ್ನು

ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬಂದವರು ಈ ನಾಡಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗಂಧ
ದ ಮರಗಳು ಯಾವತ್ತು ಕಳ್ಳಾರಿ ಹೋಗಲಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಬ.
ಹೋಂಟು ಅದರಲಿ ಯಾರಾದರು ಕುಮರಿ ಕಡಿಯುವನ್ನಿ
ನವ್ಯರ ಕಡಿಯುವನ್ನಿ, ಗಿರಿಜಾರು ಕಡಿಯುವನ್ನಿ ಮುಂತಾ
ಗಂಧದ ಮರಗಳ್ ಕತ್ತಿದು ಇದರ ಬೆಳ್ಕೆ ಬೆಳಗದು
ಇದರ ಅದನ್ನು ಸಗ ಅರಮದ ಗವ್ರರೆ ರ್ಸ್ವರರ
ಮುಗಿಂತರ ವಿಚಾರಃ ತಿಳ್ದು ಕಳದನ್ನು ಬಿಡಾದರೆ
ಕೆಳಲಿಗೆ ಓ ಲಿಲರನಿ ಅ ಕಾಬೀಲಿ ಮುಂದೆ ಅವ
ನಿಗೆ ವಿಷ್ಯ ಹೋಗರ ಹೇಳಿಸಿ ಮುಂದೆ ಆ ಮೇರೆ
ಮಾತಂತಂತೆ ಬರಿ ಮಾಡುವದಾನಿ. ಶ್ರೀ ವಿ.

ರಿರಿ ವಲವತ್ತ ನಾಲ್ವನೇ ಅಪ್ಪನಿ
ಕಂದಾಯದ ಹಣ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೧೨ ಹನ್ನೆರಡು ಹೋಗುವ ವಹ್ನೆ
ದ ನಾವು ಕಾಗ್ಗದಿಂದ ಕಂಡು ಕಂಡಗಾ ಬೆಳದುಹೋಗ್ಗಳಗದು
ಆತ ಮಾಡರ ಭೂಮಿ ದವಸ ಯಾವತ್ತು ಬೆಳೆ ಆದಿ ಮನೆ
ಕಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುವದು ಅವನಿಂದ ನೂರಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಪ್ರಕಾರ
ಅರಮನೆ ಪಾವರ ದಾನಿಯಲ್ಲ ಬರ ಲಿಪ್ಪದು ಬೆಳಗಹೋಗ್ಗವದಾನಿ
ಶ್ರೀ ವಿ

೪೫ ನಲುವತ್ತೈದನೇ ಅಪ್ಪಣೆ (grant of lands for cultivation to the Ryots)

ನಿನ್ನ ತಾಲೂಕು ನಾಡ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೂಮಿ ಅರ್ಧದು ಒಂದೊಂದು
ಕುರ್ಗದ ಭೂಮಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಿಸ್ತು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿಯಿದೆ
ಯಷ್ಟೆ. ಆ ದರ ಕಿಸ್ತು ಪ್ರಕಾರ ನಾಡಕ್ಕೆ ದತ್ತರ ಮೇರೆ ನಿಜ
ಗಂಡಾಯ ಸಾಗಿನ ಒಕ್ಕಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜಮ್ಮದ ಒಕ್ಕಲು
ತಮ್ಮ ಕುರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಭೂಮಿ ಮಾತ್ರ ನಾಡಕ್ಕೆ ಕ ಅರ್ಜಿದ
ಮೇಲೆ ಬೆಂಬಳ್ಳಿ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ
ಸಾಗಿನ ಒಕ್ಕಲು ಭೂಮಿ ಸಾಗಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಕೆಳಗೆ
ಸೇರಿದ ಮೇರೆಗೆ ಕುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕುರ್ಗವಷ್ಟೆ. ಸಾಗು ಮಾಡ ಬೇಕು
ಅದರಲ್ಲಿ ಕುರ್ಗ ಮಾಡದು, ಇಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಸಾಗಿಸು
ವರಕ್ಕೆ ಶಿಲೆದು ಅಂದರೆ ಅವನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ
ಬಿಕ್ಕೆ ವಗರದ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಸಾಗಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಡುವದು
ಅಂದ ಬಿಕ್ಕ ವಗರದ ಭೂಮಿ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ದೂರ ವಗರದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿನ ಕುರ್ಗ ಎಷ್ಟು ಮಾ
ಡುತ್ತೇವೆಯೆಂತ ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅಷ್ಟು ಪಟ್ಟಿ ಭೂಮಿ ಅವ
ನಾದು ಪಾಳುಪಟ್ಟಿಗಾರ ತಕ್ಕ ನಷ್ಟ ರುಜುಮ ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ
ಸಹ ಆ ಭೂಮಿ ಕ್ರಾಕ್ಕು ನೋಡಿ ಸಮ ಮಿತ್ರಮಾಡಿ ವಿಂಗ
ಡಿಸಿ ಸಾಗಿಗೆ ಕೊಡುವರು. ಆದು ಬಿಟ್ಟ ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿ
ದಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ನಿಲ್ಲ ಮಾಡಿ ದಷ್ಟು ಭೂಮಿಗೆ
ಮೂರಕ್ಕೆ ೧೦೮ ಪ್ರಕಾರ ಗಂಡಾಯ ಕೊಳ್ಳಲಿ ಸಂಬಂಧ

೬ ಶ್ರಾ. ಸ ೧೭೦೧ ನಾಗರ ಹೇಳ

18 ಶ್ರೀ 324

ಕ ಮೊದಲವಾಗಿ ಹೇಳ್ದರೆ ಬಂಜರು ದಕ್ಷ ಕನ್ನಡದ ಭೂಮಿ
ಯಿಂದ ಅಪ್ಪಲು ಅಪಲು ಉತ್ತಮ ತರದ ಗದ್ದೆಗಳ್ಳ ತವರಿ
ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ವರ್ಷಲು ಮಾಡು
ವದಕ್ಕೆ ಬಾಕಿ ಮಧ್ಯಮ ಕನಿಷ್ಟವು ತರದ ಭೂಮಿ ಬರು
ವರೆಗ್ಗ ಮೀರಿ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಉತ್ತರ ಭೂಮಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ
ನಿಲುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಆ ಬಂಜು ದಕ್ಷ ಕನ್ನಡ ಭೂಮಿ ಪಾಲು
19 ಕ್ಕೆ ಆರಮನಗೆ ಬಡ್ಡಾಸು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರವರಕು ಕರಣ
ಬರದ ಪ್ರಕಾರ ಸಮ ಮಿಗವಾದಿಯೇ ಸಾಗಿಗೆ ಹೋಗುವರು.
ಮೇಲಾದ ಒಪ್ಪದ ಒಕ್ಕಲು ಆದಾವ ಒಪ್ಪದ ಭೂಮಿ ಮಾಡಿ
1,00 ಕ್ಕೆ ಆಗ್ಗದರೆ ಮೀರಿ ಉಂಬಳ್ಳಿ ಕಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾ
ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಒಪ್ಪದ ಭೂಮಿಯಾವತ್ತು
ಸಾಗು ಮಾಡರಿ. ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾಗು ಮಾಡದೆ ಇರರಿ
ಆ ಕನ್ನದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ವಂತ ಉಂಬಳ್ಳಿ ಕಾನಿಕೆ ಸಾಕಲ್ಲ
ವಾದಿ ಹೋಚ್ಚೆ ಆಯಿತು. ಆದಲ್ಲದೆ X ಪಂಡರೆ ಕನ್ನ
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವಲ್ ತರದ ಭೂ
ಮಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಾಕಿ ಭೂಮಿಯಾವತ್ತು ಪಾಳು
ಕೆಡಗಿಕೊಂಡು ದನಕರ ಮೇಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕಾಲ
ವರಿಯಲು ಅವನಿಂದ ಸಲುವ ಉಂಬಳ್ಳಿ ಕಾನಿಕೆ ಕೇಳ್ಳಿ
ದರೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನದ ಭೂಮಿಯಾವತ್ತು ಸಾಗುವದಕ್ಕೆ
ಆಗ್ತನ್ನವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾಗಿ ಬಾಕಿಯಾವತ್ತು

ಕ ಮೊದಲ X ಪಂಡರೆ

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗು ಮಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟು ಇದ್ದೇನೆ
ನಾನು ಸಾಗು ಮಾಡದ ಭೂಮಿಗೆ ಲಂಬಣಿ ಕಾಣಿಕೆ
ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಬಾಕಿ ಸಾಗು ಭೂಮಿಗೆ ಲಂಬಣಿ ಕಾಣಿಕೆ
ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲವೆಂತ ಹೇಳಿದರೆ, ಈ
ಭೂಮಿ ಕೆಸ್ತು ನಿಗದಿ ಮಾಡುವಾಗ್ಗೆ ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು
ಬಿಟ್ಟಿ ಭೂಮಿ ಆರಂಭ ಕರುಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ
ವಿದೆಯೋ. ಅಷ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿ ಭೂಮಿ ನಿನ್ನ ಗುತ್ತಾದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ
ಸೇರಿಸಿ ಅರಮನೆ ದಫ್ತರಕ್ಕೆ ದಾಖಲು ಬರೆಯುತ್ತ
ಇದೆ. ನಿನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಭೂಮಿ ಅರಮನೆಗೆ
ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಡು ವೆಂಬದಾಗಿ ಆ ಭೂಮಿ ಆದು ಕೆಸ್ತು
ನಿಗದಿ ಮಾಡುವಾಗ್ಗೆ ಆಷ್ಟ್ರನ್ ಪ್ರಕಾರ ಕರನೀಕ
ಹುಬೆದಾರ ಸಹ ಹೇಳಿದರಿ ಎಷ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿ ಭೂಮಿ
ಮಾಡಿಂತೀನು ವೆಂತ ಹೇಳಿದಿಯೋ ಅಷ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿ ಭೂ
ಮಿ ನಿನ್ನ ಗುತ್ತಾದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಲಂಬಣಿ ಕಾಣಿಕೆ
ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಈ ರೀತಿ ಕಾನಾ ದಫ್ತರಕ್ಕೆ ದಾಖಲಿ
ಆಗಿಯಿದೆ. ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ವರ್ಗದ ಭೂಮಿ
ಬಿಡದು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಕೇಳರದು. ನಿನ್ನ ವರ್ಗದ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಸಾಗು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ. ಕೇಳರದು
ಅಂದರೆ ಈ ಭೂಮಿ ಅರಮನೆಗೆ ಗಟ್ಟಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ ನಿ
ನ್ನ ವರುಷ ನಿನ್ನ ವರ್ಗದ ಭೂಮಿ ಸಾಗು ಬಿಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ

೩ ಹುಜು

ಅರಮನೆಗೆ ಸಲ್ಲುವ ಭೂವನ್ನು ಮಾಡುಕೊಡುತ್ತರೆ.
ಈ ವರುಷ ಸಾಗು ಮಾಡಿದಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಜಗಂದಾಯ
೧೦೦ಕ್ಕೆ ೧೦ರ ಮೇರೆ ಕೊಡು. ಅರಮನೆ ಕೆರದ
ಭೂಮಿ ಒಂದೊಂದು ಕಂಬಕ್ಕೆ ೧೦೦ ಸೂರು ಬತ್ತ ವಗರದ
ಭೂಮಿ ಇನ್ನೂರು ಬತ್ತ ವಗರದ ಭೂಮಿ ಮುನ್ನೂರು
ಬತ್ತ ವಗರದ ಭೂಮಿ— ಈ ಮೇರೆ ಇದೆಯಲ್ಲ. ಅದ
ರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಆರಂಬ ರುಜು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಪ್ಪ
ಇರುವಂಥ ವಂದು ವಗರದ ಭೂಮಿ ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದ
ಕೇಳಿದರೆ ಖರ್ಚಕ್ಕೆ ಖರ್ಚವನ್ನೆ ಗುತ್ತಿಯಾಗಿ ನಿನಗೆ
ಬಿಟ್ಟುಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೇವು. ಅದನ್ನು ಸಾಗು ಮಾಡಿಕೊಂಡು
೧೦೦ಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತರ ಮೇರೆ ಉಂಬಳಿ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು
ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀನು ಅನುಭವಿಸಿ
ಕೊಂಡು ಸ್ವಾಮಿ ಕಾರ್ಯ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಡಕೊಳ್ಳುವದು
ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳಿ ಭೂಮಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ
ಲೆಕ್ಕಾಂತ ಸಹ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸದರಿ ಬರಸಿರುವ
ಪ್ರಕಾರ ನಡಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ ಅ (ವಿ.)

೪೮ ನಲುವತ್ತೆಂಟನೆ ಅಪ್ಪಣೆ
ನಿನ್ನ ತಾಲೋಕು ನಾಡ ರಯಿತರುಗಳಿಗೆ ಬಿಮ್ಮದ ರೈತರು
ತಿಳಿದೆ ಸಾಗಿನ ~~ಕೈಹಾಕು~~ ವಕ್ಕಲು ಆಗಿ ಅರಮನೆ ಕೆರದ

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗಿಸ ಬಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೂರು ಬಟ್ಟಿ
ಭೂಮಿಗೆ ಕಂದಾಯ ನಾಣ್ಯ ೧೩ ವರಹದ ಮೇರೆ ಕೊಟ್ಟು
ಕೊಂಡು ಇರುವಂಥ ರೈತರಲ್ಲಿ ಆರು ಪ್ರಕಾರದ ಅರಮನೆ
ಚಾಕರಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಂಥದ್ದನ್ನು ತಮ್ಮಿಂದ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ
ಇದನ್ನು ಮಾಫಾನಿ ಬಿಟ್ಟು ನಡೆಸಿದರೆ ೧೦೦ ಬಟ್ಟಿ ಭೂಮಿಗೆ
ಕಂದಾಯ ನಾಣ್ಯ ೭ ಮೂರು ವರಹದ ~~ಮೇರೆ~~ ಪ್ರಕಾರ
ಕೌಲು ಮಾಡುವ ಭೂಮಿಗೆ ಸಲ್ಲ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಬಂದೇನೆಂತ ಬಡಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಂಥವರಿಗೆ
ಅವರಿಂದ ನಾನು ಇಂಥ ಹುಲ್ಲದ ಭೂಮಿ ಇಷ್ಟು
ಬಟ್ಟಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗಿಗೆ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಇರು
ವದ್ದರಿಂದ ೧೦೦ ನೂರು ಬಟ್ಟಿ ಭೂಮಿಗೆ ನಾಣ್ಯ ೭ ಮೂರು
ವರಹ ಪ್ರಕಾರ ಸಲ್ಲ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬರಲ್ಲಿವನು
ಯಿಂದ ಕೈಕಾಗದ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಅವಂದ್ರಿಂದ
ಬರತಕ್ಕ ಆರು ಪ್ರಕಾರ ಚಾಕರಿ ಹುಟ್ಟುದಾಗ್
ಪ್ರಿಕ್ತ ಮುಂತಾಗಿ ಯಾವತ್ತನ್ನು ಮಾಫಾನಿ ಬಿಟ್ಟು
ನಡಸಿಕೊಟ್ಟು ಆ ರೈತನಿಗೆ ಸಾಗಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ
ಭೂಮಿಗೆ ನೂರು ಬಟ್ಟಿಗೆ ನಾಣ್ಯ ೭ ಮೂರು ವರಹ
ಪ್ರಕಾರ ಅವನು ಮಾಡುವ ಹುಲ್ಲದ ಭೂಮಿಗೆ ಬರ
ತಕ್ಕ ಕಂದಾಯದ ರೂ॥ ಮನೆ ಬೆಳ್ಳಿ ರೂ॥ ೭ ಮೂರು
ರೂ॥ ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಡೆಸಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ

(102) ೧೦೧ 328

ಬರುವದು ಯೆಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವ ದರಹೊಸ್ತನ ದಾಗಿ. ಶ್ರೀ (ವಿ)

೫೭ ನೆ ಉಪಕ್ಕೆಲ್ಲನೆ ಅಪ್ಪಣೆ (guards at the ootkads or outposts) ಅರಮನೆ ಕೋಟೆ ಉಕ್ಕಡ ಬಕ್ಕ ಬಾಗಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ ಇತ್ತು ಕಾಯಿಸುವ ವಿವರವೆಂತೆಂದರೆ: ಒಂದು ಉಕ್ಕಡದಲ್ಲಿ ಪಾರ ಕಾಯುವಂಥವರು ಆ ಉಕ್ಕಡದ ಬಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಿರದಾರಿ ಎಡಗಡೆ ಒಂದು ಕಿರದಾರಿ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಎಡಕ್ಕೆ ಬಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಒಂದು ಕಿರದಾರಿ ಪ್ರಕಾರ ಪಾರ ಕಾಯುವ ಜನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಎರಡು ಜನವನ್ನು ಪಾರದ ಹೊತ್ತಾರಸು ದಿನಂಪ್ರತಿಯಲ್ಲು ಕಳುಹಿಸಿ ನೋಡಿಸ ಬೇಕು. ಯಾರಾದರೂ ಕಳ್ಳರು ಬಂದರು ಮಾರ್ಗ [illegible] ಕಾದು ನಿಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳ ಮಾರ್ಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆ ಜಾಡು ಹಿಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಕಳ್ಳ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ತಿರುಗದಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ [illegible] ಬಿಳಿ ಬಾಕ ಆ ಪಾರದ ಜನ [illegible] ಕಳ್ಳ ಮಾರ್ಗ ವನ್ನು ಒಬ್ಬರೂ ತಿರುಗದಂತೆ ಕಾದುಕೊಂಡು Z ಬೇಕು ನೋಡು ಅಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವಂಥ ಆ ಕಳ್ಳ ಜನವನ್ನು [illegible]

Z ಬೇಕು ಹೋಕು

ಕಡತಕ್ಕೆ ಲ ... ಕಳ್ಳ X ದಳ್ಳೆ ... ಕಪ್ಪ

೯ ಕ್ರೈಪತ್ಯ ಮಾಡಿ ಅರಮನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸ ಬೇಕು. ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕದ್ದ ಕಳ್ಳ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ತಿರುಗಾಡುವಂಥ ಕಳ್ಳ ಜನರು ನಕ್ಷೆಗಪ್ಪಿಗೆ ಬಿದ್ದ ದನಿ ಕಗವಿ ಬಿದ್ದ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರಕ್ತ ಸುರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇರುತ್ತಾರೆ ಅದನ್ನು ಪಾರಾದವರು ಬೆಳಗ್ಗೆ ದಿನಂಪ್ರತಿ ದಿನದಲ್ಲು ಹೋಗಿ ನೋಡುವಲು ಆ ಜನ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಆ ಜಾಡು ನೋಡಿ ಹಿಡಿದು ಅರಮನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವದು. ಸಿಕ್ಕದೆ ಗಾಯವನ್ನು ರಕ್ತ ಸುರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇದ್ದರೆ ಅರಮನೆ ಸೀಮೆ ದಾಟುವ ಅದರ ಪರಿಯಂತರ ಆ ರಕ್ತದ ಜಾಡು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿ ಹೋಗಿ ಅರಮನೆ ಸೀಮೆ ಸರಹದ್ದಿನ ವರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸ ಬೇಕು. ಸರಹದ್ದಿನ ಒಳಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಅರಮನೆ ಸೀಮೆ X ಬೆಲಿಗಲ್ಲು ದಾಟಿ ಪರ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇದ್ದರೆ ಅರಮನೆ ಸೀಮೆ ಜನ ನಮ್ಮ ಸೀಮೆ ಬೆಲಿಗಲ್ಲು ದಾಟಿ ಹೋಗ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಪರ ತಾಲೂಕಿಂದ ಕದ್ದು ಬರುವಾಗ್ಯ Z ನಕ್ಷೆಗಪ್ಪಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಗಾಯವಾಗಿ ಅರಮನೆ ಸೀಮೆ ವಳಗೆ ಬಂದು ಇದ್ದರೆ ಆ ಜಾಡು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿ ಹೋಗಿ ಆ ಕಳ್ಳರು ಅರಮನೆ ಸೀಮೆ ವಳಗೆ ಎಲಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಗುಪ್ತ ಮಾಡಿ ಹಿಡಿದು ಅರಮನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸ ಬೇಕು. ಈ

---

೯ ಕ್ರೈಪತ್ಯ X ಬೆಲಿಗಲ್ಲು Z ನಕ್ತೆ

ಮೇಲೆ ಆ ಯಾಯ ಉತ್ತರದ ಪಾರದ ಹೊತ್ತ
ಗಾರನು ದಿನಂಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಎಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ಧರದಾರಿ
ಬಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಧರದಾರಿ ಪರಿಯಂತರ ಯಿರಡು
ಎರಡು ಜಿನ ಕಳು ಟಿಸಿ ದಿನ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ
ನ ಬೇಕು. ಅದು ಸಾಲದಕ್ಕೆ ಆ ಪಾರದ ಹೊತ್ತ
ಗಾರನು ಎಂಟು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲ ಹೋಗಿ
ನೋಡಬೇಕು. ಈ ಪಾರದವರು ನೋಡುತಾರೆ.
ಇಷ್ಟೇ ಪ್ರಾ ಎಂಬ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ನೀನು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು
ಸಲ ಹೋಗಿ ಆ ಪಾರದ ಎಡಕ್ಕೆ ಬಲಕ್ಕೆ ಒಂದು
~~ಸಲ ಹೋಗಿ~~ ಒಂದು ಧರದಾರಿ ಪರಿಯಂತರಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ
ನೋಡಿ ಆ ವರದಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಬರಹೋಗ
ಬೇಕು. ಆ ಪಾರದ ಎಡಕ್ಕೆ ಬಲಕ್ಕೆ ಮಲಂಗಿನ
ಹಂದು ಹಂದು ಧರದಾರಿ ಹೊಸಿಗೆ ಇರುವಂಥ
ಬೇಡಿವರು ಮಲಂಗಿನ ಹಾದಿ ಜಾತಕ್ಕು ಮೊದ
ಲದ್ದು ಪೃಷ್ಟಿ ಕೆಲಸವಿದರೆ ಅದನ್ನು ಪಾರದವರು
ಕಟ್ಟಿ ದುರಸ್ತು ಮಾಡ ಬೇಕು. ಬೇಡಿವರು ಅಲ್ಲದೆ
ಕಡೆಂಗ ಮಲಂಗಿನ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿ ಇದ್ದರೆ ಆ
ಪಾರದವರಿಂದ ದುರಸ್ತು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ತೀರದ ಕಷ್ಟ
ದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವನ್ನು ಪಾರದ ಹೊತ್ತ
ಗಾರನು ನಿನಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದನ್ನು ನೀನು ಆ ಪಾರದವರಿಂದ

ಹೋದಂಥ ಕಳಂಗ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ಭಾರಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುವರು. ಆ ಪಾಗಾದವರು ವಿಸಂ- ಪ್ರತಿ ಹೊಲದ ಮೇಲಿನ ೧ ಬೆಳೆ ಬಂದು ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಪಾಗದ ಗುತ್ತಿಗಾರನನ್ನು ನೀನು ಅರಮನೆ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವದು. ಈ ಮೇಲೆ ಉತ್ತರದ ಎರಡೆ ಬಳಿ ವಂದೊಂದು ಹರದಾರಿ ಉತ್ತರದ ಪಾಗದವರು ನೀನು ಸದ ಹೊಲದ ಮೇಲಿನ ಬೆಳೆ ಬಂದು ಮಾಡಿದರೆ ಈ ವಿವರವನ್ನು ನಮ್ಮಕ ಹಣಾಲು ಇದ- ದಿಂದ ತಿಳಿಸಿದ್ದಿ ಆ ಉತ್ತರ ಪಾಗದ ಗುತ್ತಿಗಾರನಿಗೆ ಒಂದು ಪಾಲು ಕೆಳಗೆಯಾದರೆ ನನಗೆ ಎರಡು ಪಾಲು ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಿರಿ. ಇದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಲೆಕ್ಕದ ಹಿಚ್ಚು ಕಳಿಸು ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಸೋಣ ಪ್ಪಡಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಿ.

೪೮ ನಾಲುವತೆಂಟನೆ ಅಪ್ಪಣೆ

ಅರಮನೆ ಕರದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಜ ಸರದಾರರು ಮಲೆಂತಾದ ವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಹ್ಯಾರ ವೆಚ್ಚದ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಳಿ ಹೋಳಿ ಮೂರೆ ಬೆಲೆಯಾದರೆ ಈ ದೊಡ್ಡ ಹೋಳಿಗೆ ಎರಡಕ್ಕೆ ಕಂಟಿ ಗಾಡಿ ೧ ವಂದು; ಚಿರಿ ಕರದ ಹೋಳಿ ೪ಕ್ಕೆ ಕಂಟೆಗಾಡಿ ೧ ವಂದು; ಸಿಗ್ಗು ~~ಕಾಳ~~ ಹೋಳಿ ೬ಕ್ಕೆ ಕಂಟೆಗಾಡಿ ೧ ಒಂದು- ಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಬಂದು

ಈ ಮೊತ್ತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆಗಿ. ಈ ಪೇಟೆ ಕಾಯುವನ್ನು
ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ವಿವರವನ್ನು ದಿವಾನ್
ಕಚೇರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಬರಕೊಂಡು ದಿವಾನ್ ಕಛೇರಿ
ಹುಕುಂನಾಮ ದಿಂದ ಅದರ ಕ್ರಯ ಕೊಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಲು
ಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವ ಕ್ರಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬೇ
ಕಾದಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ
ಕೊಡಿಸಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ ಶ್ರೀ (ವಿ)

೪೯ ನಲುವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆ ಅಪ್ಪಣೆ (cremation of strangers)

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ದಿಕ್ಕು ದೆಸೆಯಿಲ್ಲದಂಥ
ಹೋಗುವ ಬರುವ ಪರದೇಶಗಳು ಮುಂತಾದ ನಿರ್ಗತಿಕ
ಮನುಷ್ಯರು ಮೃತವಾದರೆ ಅವರಂತ್ಯ ಕ್ರಿಯೆ ಏನಾದರೂ
ಆಧಾರವಿದ್ದರೆ ಆ ಆಧಾರದಿಂದ ದಹನ ಮೇಲೆ
ಅವನ ಒಪ್ಪಿ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಮುಲ್ಕಿಗಳು ಮುಲ್ಕಿ
ಆ ಗ್ರಾಮ ನಗರದ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಒಪ್ಪ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳತ
ಕ್ಕದು ಇರುವಂಥ ಆಧಾರದಿಂದ ದಹನ ದಹನ ನಡೆ
ಮೇಲೆ ದಹನ ಮಾಡಿಸಿ ಯಾವರೂ ಅವನ ದೇಶದವ
ದಾನ ಧರ್ಮ ದಿಂದ ಕರ್ಚು ಮಾಡಿಸಿ ಬರುವದು.
ಮೃತವಾದವನ ಒಡವೆ ಮತ್ತೆ ಯಾರಾದರೂ ತೆಗೆದು
ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದು ಇವನು ಆಧಾರವಿಲ್ಲದ ಅನಾಥನಾ

ನಾದರೆ ಅರಮನೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಒಂದು ಕ್ರಮಾದಿ ಅವರ
ವರ ಕರ ಇರುವಂತೆ ಕಂಠೀರಾಯಿ ೧ ಒಂದು ಹಣ ಎರಡು
ಹಣ ಮೂರು ಹಣ ಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಹಣದಿಂದ ಒಂ
ದು ಹಣ ಪರಿಯಂತರ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಅವರವರ
ಜಾತಿಯವರಿಂದ ಒಪ್ಪ ಮಾಡಿಸುವರು. ಇದಲ್ಲದೆ
ಕುಷ್ಠರೋಗವಾದಂಥ ಮನುಷ್ಯರು ಮೃತಪಟ್ಟರೆ
ಅವರ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಒಪ್ಪ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಒಪ್ಪ ಮಾಡಿ
ದಂಥ (ಗ) ಮನೆವಾರರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಬರುವಿಕೆಲ್ಲ. ಅದು
ಕಾರ್ಯ ಅಪ್ಪಿ ಕೂಡಿಸಿ ಇದ್ದೀತು. ಅಂಥ ರೋಗ
ಇರುವಂಥವರು ಮೃತಪಟ್ಟರೆ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದಹನ
ಮಾಡುವಂಥ ಜಾತಿಯಾದರೆ ಆ ಮೇಲೆ ದಹನ
ಮಾಡಿ ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುವರು
ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದಹನ ಮಾಡಂಥ ಜಾತಿಯಾದರೆ ಭೂಮಿ
ಯಲ್ಲು ಹೂಳಿ ಕಳಿಸುವಿಲ್ಲ. ಆ ಶವವನ್ನು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ
ಹಾಕಿ ಬಿಡುವರು, ಬಸುರು ಹೆಂಗಸರು ಯಾರಾದರೂ
ಸತ್ತರೆ ಅದರ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಗದು ಮಗುವನ್ನು ಬೇರೆ
ತೆಗದು ಇಬ್ಬರ ಹೆಣವ ಸುಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ
ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ ಆ ಬಸುರು ಹೆಂಗಸು ಸತ್ತ
ಗಾವೇಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತಗುದು ಆ ಶಿಶುವ ಮೇಲೆ ಬೇಕು
ಆ ಮಗುವು ಜೀವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕಬೇಕು. ಜೀವ
ಶ ಸಾದ

(೧೦೮)

ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಅದರ ತಾಯಿ ಸಂಗ
ಡ ಆಲೆ ಹೋಗ್ಬಿಡ ಬೇಕು. ಯಾವಾದರೂ ಸೋಂಕ ಬೇಕಾ
ದರೂ ಸದಾ ಬರದ ಪ್ರಕಾರ ಸೋಂಕ ಬೇಕಲ್ಲದೆ ಬಸುರ
ಹೆಂಗಸು ಸತ್ತ ಮಾರು ಗಳಿಗೆ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಹೊಟ್ಟೆ
ಸೀಳ್ಬಿ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಒಪ್ಪ ಮಾಡುವದು ಯಂಬ
ಹಾದಿ ದರುಷ್ಟ ನ್ಯಾ ಯರಡಂತ್ರ ನಿನ್ನ ತಾಯೋಕು ~~[illegible]~~
ನಾಡ (ಗ) ಮಾನ್ಯ (ಗ) ಮದ ಗವ್ಯದ ರಯುಕರನ ತಾಕೇತ
ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲ ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು ಬರುವದು ಯಂಬ
ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು ನಡಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ. ಆ (ವಿ..)

ಶ್ರೀ [illegible]ರಕ್ಷನೇ ಅಪ್ಪಣೆ

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧೂಳಿಕೆನ ಮಾಡುವಂಥವರು
ಹಿಟ್ಟಿ ಕೊಡದರೆ ನಾಡು ಪಂಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ರುಪಾಯಿ
ಮೇಲೆ ಆ ನಾಡ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನೂ ಕಟ್ಟೆಗದ್ದುಗು
ಗಳು ಸಹ ಕಂದು ನಜರು ಕಿಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರು.
ಪಾಯಿ ಅರಮನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು. ಬಾಕಿ
ನಾಲ್ಕು ಪಾಯಿ ಯನ್ನು ಬಾಲ ಬಳ್ಳ ಮಾಡದವನಿಗೆ
ಕೊಡುವದು. ಅರಮನೆ ಕೆಲಸ ಮೊದಲು ಯಾವ್ದಾಬ
ತ್ತಿನವರದೂ ಸಹ ಹಿಟ್ಟಿ ಕೊಡದು ಅವರ
ಜ್ಞಲ್ಲಿ ಲಗುರು ತಮ್ಗೆ ಸಹ ಕಂದು ದಿವಾನ್

ಕಟಲೆಂಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರದ ಕಟಲೆಯ ಕಪ್ಪಾಂತರದಿಂದ ಕದ್ದು
ಹೊರಟದವನಿಗೆ ಮೂರು ರುಪಾಯಿ ಬಿಲು ಬಿಳ್ಳ ಮಾಡಿದವ-
ನಿಗೆ ಇಯರಡು ರುಪಾಯಿ ಕ್ಕ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸಕೆಲ್ಲ
ತಾಳ್ಯ ನಾಲು ಹ ಬಂದಕ್ಕೆ ಮೂರು ರುಪಾಯಿ ಕ್ಕ ಮೇಲೆ
ತೆಗದು ಕದ್ದು ಹೊರಟದವನಿಗೆ ರುಪಾಯಿ ಎರಡು ಬಿಲು
ಬಿಳ್ಳ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ರುಪಾಯಿ ೭೦ ರು ಕ್ಕಪ ಸಾರ
ನಾರ್ಗದಿಂದ ತೆಗದು ಕೊಡುವದು. ಅಪ್ಪನೆ ಪ್ರಕಾರ
ಮೂರ್ ರುಪಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ ಕ್ಕ
ನಾಲಿಂದ ಮನ್ನಾರು ರುಪಾಯಿಯನ್ನು ಗುನ್ಹೆಗಾರಿ ಅವ-
ಮನಿಗೆ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಕದ್ದು ತಪ್ಪು
ಯಾವದ್ದು ನಿಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಗೋವು-
ಗಳ ಮುಂತಾದ ಜೀವ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಜೀವಹಾನಿ
ವನಕ್ಕು ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ತಿಲಿಗೆ ಉಪಕಾರವು ಲಭ್ಯ
ವಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದವರಿಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ
ಯೆಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ತಿಳಿದು ನಡಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿ [illegible]

ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀವರದೇಂದ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆ
ಕೆ ಸದಿಂದ ಪರ ಸದ್ದಿಕ್ಕೆ ಪರ ಸದ್ದಿಂದ
ಕೆ ಸದ್ದಿಕ್ಕೆ ಹೋಗು ರಗ್ಗ ಕಾಸು ಜೀವದನ ಮುಂತಾ
ದ ಪಸ್ಥಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಒಬ್ಬನ (ಪ್ರ)ಗ್ರಹಿಸ ಮಾಡಿ

(110) 336

ಇಂತಪ್ಪ ಮಾಡ ಬಾರದಂಥ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ
ಬದುಕ್ತಾರೆ. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಕಷ್ಟದಿಂದಲೂ ಮಾಡ
ಬಾರದಂಥ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪರಸ್ತ್ರೀಕ್ಕೆ ಹೋಗು
ತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಾಡಿ ಪರಾರಿ. ಆದರ ಜನ
ರನ್ನು ಹೀಡುತ್ತಾ ಈ ಸ್ಟದಿಂದಲೂ ಈ ಸ್ತ್ರೀ ಬರು
ತ್ತಾರೆ. ಈ ಸ್ಥಿದ ಆಸ್ಥಾನ ಆ ಸ್ತ್ರೀ ಹೀಡುತ್ತಾ
ಹೋಗದ ಆತ್ಮನ ಪತ್ನೆ ಹತ್ತಿಸಿ ಆವಿ ನಷ್ಟ ಆ
ಪಾಪಪತ್ಯಗಾರ ಮುಂದಾದವರಿಗೆ ಇಂಥ ಸಲ್ಲಿಸಿದ
ಮಾಡಿ ಬಂದ ಮನುಷ್ಯ ಎಂಬದಾಗ ಅವನ ಗುರು
ತಿಳಿಸಿ ಗೊತ್ತು ಹತ್ತಿಸಿ ಬಂದು ಶಮ್ಮ ಶೀಮೆ
ಶ್ರೀಮಹಾಮುಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಹೇಳ್ಬೇಕು. ಈ ಬಗೆ
ಪರ ದಾಖಲೆಯಿಂದ ಇಂಥ ಸಲ್ಲ ಬಂದು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ
ಸೇರಿ ಇದೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡ ಬೇಕು ಯೆಂಬದಾಗ ಹೇಳಿದರೆ
ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಂಥಿಂಥ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ
ಬಂದು ಇದೆ ಯೆಂಬದಾಗ ರವಾನು ಹೇಳುವರು. ಅವರೂ
ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ ಸಲ್ಲನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂ
ದ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವರು. ಆವರು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ
ಇವರು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಲಾಗರು. ಯಾವ ವೇಳೆ ಅವರ ಸಹಿ
ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಆ ವೇಳೆ ನೀಲನಾವರಕೊಟ್ಟವದಾಗಿ ಯಂ
ಬ ಅಷ್ಟ್ರಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಲದು ನರಕೊಟ್ಟವದಾಗಿ ಶ್ರೀ (ವಿ.)
ಶ್ರೀ ಮಹಾಮಲಕ್ಷ್ಮಿ

೫೨) ಐವತ್ತೆರಡನೇ ಅಪ್ಪಣೆ (Thatching the palace)
ಅರಮನೆಗೆ ಹೊದಿಸುವ ಮರಿಯಾದಿ ಪ್ರಾಕಿಯಿಂದಲೆ ಬರುತ್ತಾ
ದಿ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಶಾನುಭೋಗ ನಾಡ ಪಾರುಪತ್ಯ
ಗಾರ ಶಕ್ಕರು ಗದ್ದುಗ್ಗೆ ಯಾವತ್ತೂ ಗಂಡು ಆದ
ಕೊಡಗು ಜನ ಯಾವತ್ತೂ ಒಂದಾ ಬಗ್ಗೆಯದೆ ತಮ್ಮ ಮನೆ
ಬಿಲ್ಲುಗಾರ ಜೀತಗಾರರಿಯರು ಸಹ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದು ಒಂದು
ದಿವಸ ಪರಿಯಂತರ ಹುಲ್ಲು ಕಡಿಸಿ ಹೊರಗೆ ಮಾಡಿ ~~ಅರಮನೆ~~
~~ಬಗ್ಗೆದಂಡ~~ ಮತ್ತೆ ಎರಡು ದಿವಸ ಪರಿಯಂತರ ಮನೆ
ಹೊದಿಸಿ ತಯಾರು ಮಾಡಿಸಿ ಅರಸ್ಸಿ ಬಗ್ಗೆ ದಂಡದ ಹುಲ್ಲ
ನ್ನ ಅರಮನೆ ಆನೆ ಕುದುರೆ ಮುಂತಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಬೇರದ
ಬಗ್ಗೆ ಮುಂತಾ ಹಾಕಿಸಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲೆ ಬರದ ನಾಡವ
ರನ್ನು ಅವರವರ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವದು. ಶಿನಾಡವರು
ಅರಿಂಗ ಬಂದು ಮನೆ ಹೊದಿಸುವಲ್ಲು ಯರಡು ದಿವಸ ಅವಾ
ಗ ಆಜ್ಞಾನಿ ಅನ್ನ ಕೊಡಿಸುವದಾನಿ. ಅ ವಿ

೫೩. ಐವತ್ತ ಮೂರನೆ ಅಪ್ಪಣೆ
ಈ ಜಾಡು ಕರ್ನಾಟಕದ ತಕ್ಕರ ವಿಲಾಕೆ. ಬರದ ಪ್ರಾದ
ಹ್ರಾಸ ಬಾಗರೂ ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಅವರು ಬರದ ಕಾಜ
ಲಿಸ ಕರ್ತೆ ದಪಾರಗಳಿಗೆ ಬರಸುವದಿ ಅವನ
ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳ ಹುತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಿ ಹೊಸ ಅಕ್ಷರಗಳ
ನ ವಿಲಾಕೆಂ ಗಲಾಟೆ.!

ಬರದ ಇದ್ದರೆ ಆ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ
ಇಲ್ಲ. ತರಿಸಿದವರು ಕೈ ಕೆಳಗಿನವರು ಪರವಾಗಿ
ಮುಂತಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಶ ಏನಾದರೂ ಕುಕ್ಕಿ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ತಿದ್ದಿ
ಹೊಸ ಅಕ್ಷರ ~~ವನ್ನು~~ ಬರದ್ದು ಉಂಟಾದರೆ ಸನ್ನಿದಾನದಲ್ಲು
ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಕಾರಣ ಮೇಲೆ
ಹುದರ ಬರದು ಇರುವ ಮಾದರಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಶ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ
ಇಲ್ಲದೆ ನಡಕೊಳ್ಳತಕ್ಕೆವೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ
ಶ್ಯಾನುಭಾಗ ಸಹ ವರುಷ ವರುಷವ್ವಾ ಕಡೇಯಲು
ಲೆಕ್ಕ ಒಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವಾಗ್ಯೂ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಕೆಲ
ವರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಆ ವರುಷ ಉತ್ಪತ್ತಿವಾಗಿ ಅರಮನೆಗೆ
ಒಪ್ಪಿಸಿ ಇದೇವೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವರುಷ ವರುಷಕ್ಕೂ
ರಯಿತರಿಗೆ ಬಿಡಾಯಿಸಿ ಹುಜೂ ಇಲ್ಲದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹುಜೂ
ಮಾಡಿ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅರಮನೆಗೆ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ್ದಂತೆಲು
ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲುಳ್ಳವರು
ಎಂಬದಾಗಿ ದಿವಾನ್ ಕಚೇರಿ ಕೈ ಕೆಳಗಿನ ಬಂದು
ಒಪ್ಪಿಸುವದು ಎಂಬ ಅಪ್ಪಣೆ ಶ್ರೀದು ನಡಕೊಳ್ಳುವ
ದಾಗಿ ಶ್ರೀ (ವಿ).

೨೬೪ ಅರುವತ್ತನಾಲ್ಕನೇ ಅಪ್ಪಣೆ
ಈ ನಾಡು ಪಾರುಪತ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ಜನಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ

339 (113)

ಹೋಗಿನಿ ಇರುವದರಿಂದ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಅರಮನೆ ಚಾಕ್ರಿ
ಯಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ್ಯೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾರುಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯಿಂದ
ಬಂದ ನಿರೂಪ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಬಂದ ಉತ್ತರ ಸಹ ರಶೀ
ತ್ಕ ಕಾಗದ ಪುಂಕಾಗಿ ಮರಳಿಗ ಠಸ್ಸ ಬಸ್ತೆ ಒಂದು
ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿರೂಪ ಕಾಗದ
ಪತ್ರ ಉತ್ತರ ರಶೀತಿ ಕ್ಕೆ ಕಾಗದ ಸಕ್ರಮವಲಕ್ಕೂ
ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ನಂಬ್ರಿಂದ ಕಾಗದ ಪತ್ರ ಉತ್ತರ
ರಶೀತಿ ಯಿಂಬದಾಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬರದು ಮಡಗಿ
ಕೊಂಡು ಈ ಬಗ್ಗೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಅರಮನೆ ಚಾಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ತಿಂಗಳು ೧ಕ್ಕೆ ೨೦ ದಿವಸ ಇದ್ದು ೧೦ ದಿವಸದ ಮೇಲೆ
ನಿಮ್ಮ ಸರತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾ ನಿಮಗೆ ನೇಮಿಸಿ
ಇರುವ ಚಾಕ್ರಿಯನ್ನು ನಡಿಸುವದು. ಈ ಮೇರೆ ತಿಂಗಳು
೧ಕ್ಕೆ ೧೦ ದಿವಸ ಒಬ್ಬ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ಸರತಿ
ಬಿಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ನಡಿವಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪ
ಣೆ ತೆಗೆದ್ಕೊ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ೧೦
ದಿವಸ ಇದ್ದು ನಾಡು ಕಚೇರಿಗೆ ಬರುವದು. ನಾಡು ಕಚೇ
ರಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ಸರತಿ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ
ಸರತಿ ಬಂದ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನಿಗೆ ತನ್ನ ಪಾರುಪತ್ಯದಲ್ಲಿ
ನಡದಂಥ ಚಾಕ್ರಿ ಕೆಲಸಗಳು ಕಾಗದ ಪತ್ರ ಉತ್ತರ
ರಶೀತಿ ಕ್ಕೆ ಕಾಗದ ಮುಂತಾದ್ದು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿ
ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ

ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಇದ್ದು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೆ
ಬರುವದು. ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ತಿರಿ
ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ತನ್ನ ಪಾರುಪತ್ಯದಲ್ಲು ನಡದಂಥದ್ದು
ಕಾಗದ ಪತ್ರ ಲೆಕ್ಕರ ತರಿಸಿ ಕೈ ಕಾಗದ ಠಾಣೆ
ಸಲಮುಗ್ಗಿ ಮಲಂಡಾಗಿ ಹೇಳಿ ದಾಖಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಸನ್ನಿ
ಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ
ಹೋಗಿ ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಇದ್ದು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಬರು
ವದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ತಿಂಗಳು ೧ಕ್ಕೆ ೧೦ ದಿವಸ ಮನೆಗೆ
ಸಹಿತ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾ ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ನಿಮಗೆ
ನೇಮಿಸಿರುವ ಅರಮನೆ ಠಾಣ್ಯದಲ್ಲು ಇರುವಾಗ್ಯೆ ನೀವಿ
ಬ್ಬರ ಪಾರುಪತ್ಯದಲ್ಲು ಇರುವಾಗ್ಯೆ ನಡದಂಥ ಅರಮನೆ
ಠಾಣ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವಾಗ್ಯೆ ನಡದಂಥ ಸಲ
ಮುಗ್ಗಿನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಅರಿಕೆಮಾಡದೆ ಅದು ನನ್ನ
ಪಾರುಪತ್ಯದಲ್ಲು ನಡದದಲ್ಲ. ನಾನು ತಿಳಿಯದಿಲ್ಲ.
ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಪಾರುಪತ್ಯದಲ್ಲು ನಡಿಯಿತು ಎಂಬದಾಗಿ
ಹೇಳುವದು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನ ಕೇಳಿದರೆ
ನಾನು ತಿಳಿಯದಿಲ್ಲ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳು
ವದು ಈ ಮೇರೆ ಒಬ್ಬ ಮಾಡಿದ ಸಲಮು ಒಬ್ಬ ತಿಳಿ
ಯದೆ ಹೇಳಿದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಉದಾಸೀನವಾಗಿ ಹೇಳಿದ.

ಇದರ ಶಾಮಿ ಶಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದ ಕಿತ್ತಿದು ಸದರಿ ಅಪ್ಪನು
ಕೊಂಡಿಸಿರುವ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರ ಪಾಲುಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡದಂ
ತ್ತ ಕಲಮುಗಳು ವಿವರ ಕಾಗದ ಪತ್ರ ಉತ್ತರ
ರಕೇದಿ ಕೈಸೇರದ ಸರ್ಕಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾಖಲೆ ಇದರ
ಮುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮೊಹರು ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡಿರು ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ
ಸರ್ಕಾರ ಹೋಗುವಾಗ್ಗೆ ನಡದ ಕಲಮುಗಳ ವಿವರವಾ
ಸರ್ಕಾರ ಹೋಗು~~ವ~~ವ ಪಾಲುಪಟ್ಟಗಾರರು ಕಾಗದ
ಗಳು ಇರುವ ಪಾಲುಪಟ್ಟಗಾರನಿಗೆ ವರದಿ ಕೊಟ್ಟು
ದಾಖಲೆ ಕೊಡುವದು. ಅಪ್ಪನ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ಹೋಗಿ
ಬರುತ್ತಾ ಅರಮನೆ ಹಾಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರ್ ಇರುವದು

ಶ್ರೀ ವಿ.

ಶ್ರೀ ಶೇಷ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಕ ವ ಲಕ್ಷ್ಮಿ

the days of the week.							
Monday.							
Tuesday.							
Wednes.							
Thurs.							
Friday.							
Saturday.							

R. Abdul Azeez Abdul Samad & Co.

GENERAL MERCHANTS,

Branch :—58, Bunder Street. **No. 3, Bunder Street, MADRAS.**

about two yards more to have one more round, ending with a knot, near the right shoulder. This kind of saree with its full-sleeved high necked jacket and with a flowing hand kerchief gives her an appearance the most majestic among Indian women.

8 Pay homage to Ishwara and Ganapathy besides Kaveri - snake-worship is unknown among them, but demons whom they regard as petty gods find favour. A sacrifice precedes the pooja and often dancing is also a part of programme during a god's festival.

9) Marriage customs are perhaps the simplest in Southern India. Child marriage is unknown and widow remarriage is allowed - Death is treated with all honour - The mourning dress is white, and the final rites are carried out by coorgs themselves.

25

Tdp: 1-56

General Ethonographical Survey of Coorg

Looking at the configuration of the Coorg country, its area of 1583 square miles being snugly ens-conced on an inner elbow of the Western Ghats which afford a formidable barrier against the low countries of Malabar and Canara, but towards the North and East merging into the Mysore plateau, and taking into consideration the direction of the principal water courses which drain this monsoon-flooded hill-tract: westward the Barapole with its affluents precipitating down to Malabar and the Nujkal and Basavani joining the sea in Canara, and Eastward, the Kaveri with its tributaries, the Lakshmana Theertha, Haranji and Hemavathi which drain by far the largest portion of Coorg; it becomes evident that the original settlers in Coorg, whoever they ~~maye~~ may have been, will have found readiest access from the open plateau North and East

and inroads from Malabar, Wynad in particular, and from Canara, specially the Tulu country will have ~~found readiest access from the~~ been at a later period, when the dominant race had established itself and beheld from its secure hilltops the Wynad mountains and the vast ~~expanse~~ expanse of the sea girt low country which a descent and intercourse with its inhabitants. Successive immigrations and moulding influences, social and religious, followed with the advancing tide of political changes in the surrounding countries; internal feuds, wars and conquests violence and despotism shaped the destinies and character of the Coorg mountaineers, till under the protecting wing of the "Pax Britannica" and the mild and the beneficial sway of the British govt, personal freedom was insured and western civilization bestowed its blessings

upon all classes of the people. The various castes and tribes, having in their intercourse with Europeans become conscious of their altered position, have gained courage to assert their rights and privileges, and there is now a general move perceptible amongst all classes to better their condition.

There can be no doubt that however varied the population of Coorg may be, the dominant tribe, the Coorgs as well as all the other Hindu castes and tribes of the country belong to the Dravidian race, and a distinction may only have to be made between primitive and subsequent settlers, conquerors and peaceful immigrants, a distinction which corresponds with another division made by Dr. Macleane, of Pre-Tamulians and Tamulian Dravidians two branches of the same race. As to their physiognomy and bodily characteristics, essentially there seems to be

no difference other than what may be accounted for by civilization and social institutions. The shape of their heads is clearly meso-cephalic and orthognatus with less or more prominent cheek-bones and oval or pointed faces.

Language: A consideration of the prevailing languages spoken in coorg points to the same conclusion regarding racial descent. Canarese is the official language; Tamil, Telugu, Malayalam and Tulu are also spoken.; the coorg and some of the hill tribes use for their domestic intercourse dialects of their own which are based on the Dravidian languages.

Regarding the religion beliefs and practice amongst the Hindu inhabitants of coorg, there are certainly no clearly defined dogmas or tenets to be found, but a hazy intermixture of primitive and puranic influences shaped their religion life. T

original religion was demon and ancestor worship demanding bloody sacrifices which proved little to the taste of later Brahmanism but as elsewhere superior Brahmanical priest craft found a way, either to adapt itself to existing superstitions or to envelop them in puranic lore and thus disguised a new religious system with deities from the Brahmanical pantheon, found gradual acceptance in addition to and mixed up with the old popular belief. Along with the spread of education, however, a strict observance of former religious practices can no longer be upheld and the growing individual indifference and carelessness in religious matters foster a spirit of practical materialism, which in the struggle for enjoyable existence cares but for the wants and pleasures of the body.

customs. As to traditional habits and customs amongst the people of Coorg there is a great similitude to the usages amongst the other Dravidian

races, modified of course by the difference of climate and civilizing influences. The severe coorg monsoons and a low temperature at an average elevation of 3.300 feet above sea level demand fuller clothing, the shape and fashion of which range from the simplest covering with a coarse piece of cloth to the now fashionable woolen or elaborately embroidered cotton long coat with sash and turban.. ~~ornaments~~ ornaments are worn in profusion by men and women of every class. The mountain forests swarming with wild beasts the coorg mountaineers of necessity became hunters to protect their farms and warriors too to maintain their own in clan feuds or against a common enemy from without, and the coorg fanoply struck terror into the hearts of their peaceful neighbours. Wedding, are generally contracted at a mature age and mutual personal acquaintance and consent of the interested parties are not unfrequent-

The marriage feasts are friendly social gatherings of the tribal relations and friends, and highly spiced meat curry and mountains of rice are washed down with liberal potions of fermented liquor and the ministrations of Brahmans dispensed with. The women enjoy a great deal of personal liberty, and widows are not absolutely debarred from remarriage, nor degraded as in the Arian economy. There is a desire chiefly among the dominant race for education to qualify their sons for government employment, but little thought is taken of the girls.

Occupation:- The principal occupation of the people in coorg is agriculture and petty trade. Wet land cultivation predominates, but also the dry and high lands are laid under contribution for the maintenance of large united families with numerous dependents, representing in the case of the coorgs a

patriarchal state of social life and the practices and usages grown out of such a primitive social constitution engendered a certain norm for guidance, which under the name of mamul or paddhati exercises a great influence on the conduct of the people and is held in high veneration, but often proves a stumbling block to beneficial progress.

The dead are buried or burnt, and their memory is perpetuated by an annual sacrificial offering.

Casteless Tribes

The Pariahs or Holeyas and the hill tribes, the Yeravas, Male Kudiyas, Jenu and Betta Kurubas may be identified with Dr Maclean's pre-Tamilian Dravidians of Southern India. In 1887 i.e., 30 yrs after the advent of the European planters their lot had slightly improved.

The indigenous Holeyas of Coorg are the Kembatti, the Paleyas, and the Kapalas, later settlers and temporary immigrants as labourers on coffee estates are the Badaga Holeyas from Mysore, the Martas, Adiyas, Paravas, Manis, Maringis and Maleyas from Malabar and the Balagei Holeyas from Mysore and the Tamil country.

The Coorg Holeyas were in former times the praedial slaves, adscripti glebae and though now legally free, are practically still the principal field labourers and menial servants of the Coorgs, near whose houses they live apart in miserable huts and in places remote from the centres of civilization and the influence of European planters. In their dress and in most of their social and religious practices they conform to those of ~~coorgs~~ the Coorgs, only keeping their proper

distance in the presence of their masters to which their degraded position and their filthy habits confine them. Their sanitary arrangements in diet and bodily cleanliness leave much to be desired. They principally worship the goddess Mari. At the festivities of the coorgs, like the Helots in Sparta, they act as the clowns and merry makers, playing low pranks or have their own dances and orgies at some distant grove. At the coorg Huttari or harvest feast a band of them, disguised in rude costumes, of which ashes, straw and old mats form the chief materials, make their round from house to house and accompanied by tom-tom they perform a dance and some buffoonery and collect the customary gift of money to be spent in the drink arrack shop. ¬

The coorg Rajahs made use of the holeyas for cultivating their Panzas or farms, to watch their crops,

guard the ukkadas or guard houses round the royal residence in Mercara, viz Kunbalagiri ukkada behind the Rajah's tombs, the Sikkeri ukkada (Shikari ukkada near Major Martin's knoll, the Kundana motti near the English burial ground and the Karavali ukkada on the road to Mr Hunt's ~~house~~ estate further to serve as scouts and drivers during the royal hunts and to carry the camp equipment. The Rajah's Holeyas had a certain degree of discipline amongst them maintained and enforced by their elders. Now also the holeyas or Pariahs have their village headmen or elder who regulates their

social practices. In Mercara, the yejaman of the Pariahs are Banajigas — and vellals, Vishnuites, and Sivaites and one Telugu Banajiga Kadia to serve both sects acts as the representative of pattegara of the great Vishnu guru in Salkad, Kanji Tirupathi Koti Kanyadana Tirumal Venkata Narasimha Datacharya Swami and of the Siva chembanada Swami at the Katani (Kadri) Matha near Mangalore. These Swami periodically visit Coorg and receive the collected donations of their devotees amongst whom are also Holeyas admitted to the religious sects by these yejamans, who themselves being caste people lend their influence as a countenancing ~~influence~~ support to the Pariahs who are eager to be thus recognised. —

In 1857 a number of Holeyas, the liberated slaves of the late Rajah, in Almanda, Beppunad, became christians by the agency of the Rev. Dr. H. Moegling of the Basel Mission, and others have since joined the christian settlement on an abandoned farm. Mukkati in Ammathnad, now called Anandapur or town of joy. Formerly sunk in abject fear of jungle demons, and the place of their new settlement was noted as the abode of mighty Bhutas under a wide spreading silk cotton tree, they gathered ~~their~~ round their spiritual guide, the missionary and braved their vengeance as threatened by the coorgs and now the christian congregation of Holeyas numbering 179 souls with their church and school and parochial organisation occupies a social position envied by their former masters.

Poles :- Regarding the Poles, a sub-division of the Holeyas in coorg,

it may be remarked that they are of Malayalam and Tulu origin and chiefly found along the inland or north eastern slopes of the western ghats, living not in jungles, but on the farms of the coorgs for whom they work as the other Holeyas. Five division of Palegas Maila (Malabar) Aramane Kari, Bakuda (tree climbers) and Ajjala palega (demon possessed) who put on masks or 'dress' and act the part of 'devil dancers' or officiating priests on the occasion of offering a bloody sacrifice to their particular demons, the Kallurti, Panchurli Dumavathi & Gulika for whom they erect small shrines in some dusky grove. . . . .

The Kaplas. The Kaplas are scarcely to be distinguished from the Palegas. They originally came from Malabar whither they still resort to make offerings

at certain shrines at the Kolakala jatre. It is said that from fear of the Bhutā at Beida male they fled to the temple of choli powadi or Someswara whose treasury guards Kavalavaru they became; hence their name. When Dodda veeravajender built the palace at Nalknad, he made use of these Kaplas as coolies and afterwards kept them settled ~~at~~ near it at Kunjila grama, employing them as guards and occasionally as executioners. There are now 25 families of Kaplas in Padi nalknad. One chate, who lately died, helped in despatching 28 members of the late Rajah's family by his orders on the English taking possession of coorg in 1834, and the pits were pointed out by chate to the commissioner in 1869, and remains of the bodies with jewells were dug out

Now the Kaplas like the Palegas are day labourers on coorg farms. They are divided into three Kuttis or families the Arangad, Bollada, and Pale Kutti who intermarry, but each family has its special deities or rather Bhutas. The Arangad worship Parindra Kolappa and Someswara; the Bollada Choli Powadi and the Pale Kutti worship Karingali Powdi and Chacvandi. They make also twice a year puja to Beirava, Jungalaya, and Pulle Powadi at a shrine (guddi) where Brahmans preside and when they have the annual feast in honour of their ancestors, Bollada Kapla, Chetti Kapla, Ajju Kapla, Kari Kapla and Enimba Kapla; the Ajjala Palegas perform the devil's dance and act as priests of the bloody sacrifice. but some of the Kaplas get also possessed by the Bhutas, Chawandi, Kolata, Nata and Beira.

The Kafla B-alli 25 years of age and 5 ft 6in high and his wife chonde 22 years old and 4 ft 8 inches in height, who came to me for examination were dressed like coorgs of the poorer class and had rather a pleasing appearance. He wore whiskers and a ~~moustage~~ moustache and a red dot on his forehead, she had a double necklace of beads and glass bracelets. In their wedding and other domestic ceremonies they have nothing peculiar they imitate as much as they can the customs of their masters whose language they also use. In the example of the Kaflas the moulding influence of civilized surroundings on a nude jungle tribe is clearly seen. I am told that the Kaflas are of the same origin as the Radavas, or Bodavas or Koragas? or Adiyas who are still a secluded wild jungle tribe who live in almost a savage state in chembu-Keraik a place on the western slope of the ghats within the coorg frontiers.

Yeravas:– of the hill tribes the Yeravas
stand lowest and seem to have been in
remote ages in a servile relation to the
Betta Kurubas. There are four divisions
amongst them, The Panjiri, the Panga,
the Badana and the Kaji Yeravas,
They are immigrants from Wynaad where
the same class of Yeravas is said to
be found. Their language is related
to that of the Betta Kurumbas and
understood by the Coorgs

As seen by Lieut Connor (1815-17)
when surveying Coorg just 70 years ago
The person of the Yerava is diminutive
his complexion dark and his whole
appearance carries with it an air of
wretchedness; his garments consist of
a scanty cloth bound round his waist
he wears no turband and his hair
tied in a knot on the top of his head

gives him a wild and savage aspect; among this race many were observed whose confirmation bore a remarkable resemblance to that of the African with thick lips and compressed nose, though both these features were considerably softened. Joi 45 yrs old, Kaninji 35 yrs old Bolka 25 yrs old Sunti 20 yrs old presented themselves for examination. Like the Kurumbas, they are chiefly found in Kiggatnad and Yedenalknad Taluk. They conform as much as ~~possible~~ practicable to the mode of life and worship of the coorgs. At weddings the pair sit together under a chapra or light framework and the guests put raw rice on the head of the bride and bridegroom and offer also some money. Their devil worship is performed in the jungle and the bloody sacrifice offered in ~~front~~ front of a stone called "Malecullacalla Theya". At their dances on these occasions the women take an active part as the

women among the Paliya do. Women are buried in a sitting posture.

Male Kudiyas:- They are the toddy drawers of Coorg ~~and~~ Lieut Connor writes of them "A rude tribe called Koodiaroo ~~are~~ scattered thinly throughout the woods, they are nearly in a state of nature and have but a trifling intercourse with the more civilised inhabitants; they occasionally cultivate the tops of the higher hills and employ themselves in extracting the juice of the palm tree and collecting wild honey, yams etc. The manners of these savages are inoffensive and their number is very limited." After the annexation of Coorg by the British, they have had the civilising influence. They live nearer villages. They conform so much

as circumstances permit to the mode of life and social and religious custom of the coorgs to whom they look up as to their masters and are in dread of them. Their names are coorg names. There are two divisions of Kudigas, the Umale Kudigas and the The-male Kudigas. The former hold them-selves superior to the themale Kudigas and do not eat or drink with the latter. They are purely demon worshippers, their bhutas being Tammappa and Male-tampiran

Kurubas in coorg are of two kinds the Jenu and Betta Kurubas. Jenu Kurubas are found in the North and South east of coorg scattered in the jungles. Their principal occupation is to extract honey.

Jenu ~~Betta~~ Kurubas were like canarese

vakkaligas. Worship Kari Kali ah Kutta.

Betta Kurubas are chiefly found in Kiggatnad and Yedenalknad Taluks and are said to have come from Wynad. He loves above all personal freedom and independence and is quite in ~~element~~ his native element when roaming about on a hunting expedition as tracker of large game. Two sections, the Munda padi, the hamlet of three families, Yelapadi the hamlet of seven families. Ankala in the middle of their huts. Cases decided by themselves.

Serving castes

Binehattars or Paddaru are the musical mendicants from Malabar.

Coorg Mukkatira houses settled on the land formerly possessed by the Mukkati. Hence the name.

Castes connected with the land

Bedas:— not ~~pecb~~ peculiar to Coorg come from Mysore in the hunting season.

Cowherdsmen:— After the occupation of Coorg by the English in 1834 and the location at first of an English and native regiment of infantry in Mercara rendered it necessary to provide a constant supply of milk and for this purpose a settlement of gollas or gauligas was effected near the sepoys' lines outside the fort, where they still live with their herds of buffalos that are best suited to the climate, but their Dharwar breed has deteriorated from want of new blood. The gollas originally came from the Dharwar district and speak Canarese. A subsect of them are called the

Cultivators:— Bantars:— Have come from the Tulu country. They consider themselves superior to the Coorgs with whom they do not eat but the Coorgs may eat food prepared by Bantars.

Heggades are said to have originally come from Malabar and conform to Coorg customs. But they are excluded from the community of Coorgs in whose presence they are allowed to sit only on the floor. In personal appearance, dress, language etc they can hardly be distinguished from Coorgs.

The Eimbokkalu:— A name contracted from Eivattu-vokkalu, fifty farmers, are the descendants of the ~~orig~~ original settlers of fifty families who

immigrated from the Nagar frontier of Mysore in the time of Dodda Virarajendra who granted them lands for cultivation at a low rent. In their mode of life, in dress and language, they conform to the habits of the coorgs. In the Rajah's times they adopted the religious practices of the coorgs and worshipped Kaveri Amma but since the coorgs refused to admit them into their families, the Eimbokkalu reverted to their original Srivaishnava Gurus at Talkad in Mysore and now consider themselves superior to coorgs.

Mapiles are the descendants of intermarriage between foreign traders Arabs and Persians and women of the Malabar coast; but the same designation was also taken by the children of those natives who were forcibly con-

verted to Islam during the persecutions of Tippu Sultan. Mapile settlers are chiefly found in Yedenalk-nad and Padinalknad Taluks and some were admitted even as jamma ryots equal with the Coorgs by the Rajahs.

Coorgs:— The landlord or warrior caste connected with ~~the~~ lands, must not be confounded with the Arian warrior caste of Kshatriyas or Rajputs ~~of~~ in North India. Under the fifth head, ~~of~~ the Coorgs alone are classed, and for a particular ~~des~~ description of them I refer chiefly to my "Manual of Coorg" of 1870 and to Lieut. Connor's Memoir of the

of the Kodagu Survey, ~~1871~~ 1817, reprinted in Bangalore in 1870, and published after my Manual.

The Coorgs or Kodagas, as they are properly called, are the principal inhabitants of the country and from time immemorial the lords of the soil. For the last two centuries they are known as a compact body of mountaineers who resemble more a Scotch clan than a Hindu caste. The Coorgs to the present day are as distinct from the Malayalam and Canarese people on the western coast, as they ~~from~~ are from the Mysoreans in the North and East, though their peculiarities are to some extent allied to the habits of the one as well as to those of the other race and ~~even~~ even their language is but a mixture of the Dravidian tongues. However the peculiar character attached to them is doubtless the result of physical and political circumstances in which they were placed. They are a tribe

more from position than genealogy and cannot be said to be of distinct origin. Their presumption to be of Kshatriyam or Rajput descent may flatter their natural pride, but has not the slightest foundation in history or tradition or in the evidence derived from their language or ~~in the evidence~~ social and religious institutions and customs. Lieutenant Connor whose professional duties brought him into daily ~~contact~~ intercourse with them for a period of two years, 1815-1817, enjoyed the most favourable opportunities to form an unbiassed opinion of the Coorgs before any European influence had affected their habits and social position. He rejects the supposition of their being a division of the Nairs as having no pretension to rank with the higher classes of the

of the Soodra tribe. They are represented with more appearance of probability - he says, as belonging to the same order as the Tiers of the western coast and consequently must be placed even below the lowest classes of the Sudra division; they nevertheless are not wanting in some of the feelings of the pride of caste. There are so many instances in common that we might be led to suppose both claimed a similar origin. The Tiers are not particular in point of food, drink distilled liquors, marry after the age of puberty, admit plurality of husbands and direct their chief devotion to Bhagavati. But whilst fixing their status in the Hindu caste system, he vindicates their character as superior to that of the Nairs. Coorgs are celebrated for the gallant spirit of generosity and delicate sentiments of honour..

Dr. Macleane writing of the interior movements of the Dravidian race I p 35 mentions the Nairs as having come from the North canarese country and it is very likely that the coorgs as a branch of the same tribe have diverted to and settled in coorg, where they displaced the anterior or Hill tribes already described and asserted their lordship over them. The coorg Rajahs claimed and took possession of part of wynad in 1776 said to have been wrested ~~by them~~ from them at some remote period which opens "another door through which immigrants" from Malabar and especially the chetties from wynad may have entered as some coorg house and village names shall testify viz Eichettira, chettimane etc or if coming from the east, which is equally

probable, they ~~more~~ may have been the last wave of a Dravidian inward ministry westward, and coming to rest on the eastern declivities of the western ghats being gradually supplemented by immigrants from the surrounding countries. From the ~~ins~~ inscriptions of Coorg, lately brought to light by the Rev. F. Kittel in the Indian Antiquary and republished with additions under the title "Coorg Inscriptions" by Lewis Rice C.I.E. 1886 little information is obtained, little information is obtained about the Coorgs themselves. They only show that the country was successively connected with the Ganga dynasty, the Hoysala Kings, the Nayaks of Belur under the Vijayanagar empire and the Lingayat Rajahs of Coorg of the Ikkeri or Bednur family and it is but natural that under the various governments new settlers have been introduced into Coorg.

The infatuation and captivity

by Tippu Sultan of a large body of coorgs with their families in Seringapatam from 1785 - 92 and 99 - and their forcible conversion to Islam with the concomitant irregularities amongst licentious Mussalman conquerors must have destroyed for ever whatever caste pretensions the coorgs may have claimed though all who returned from captivity have been received within the pale of their ancient faith; demon and ancestor worship. from the subdivision which the coorgs themselves have made of those bearing now the name of coorgs it is evident that they are not an unmixed race. In a publication by Capt Cole late superintendent of coorg " A Manual of coorg Law, " Bangalore 1871 drawn up by the aid of his leading coorg officials, it is stated p. 4. There are four differing sects or tribes amongst the coorgs. 1 Amma 2 Samma, Malla 4.

Boddu coorgs. Amongst these sects the Amma coorgs and Samma coorgs are to be found in all parts of coorg proper; whilst the Boddu coorgs are chiefly found to the North of Mercara. The Malla coorgs are amalgamated with the Samma coorgs and are no longer distinguishable.

The Amma coorgs form but a small and exclusive sect. They are said to have been the indigenous priesthood, but there is no distinct priesthood, but ~~there~~ attached to demon worship. The coorgs being demon worshippers can have had no priesthood in the Brahmanical sense and the Amma coorgs may rather be considered as having been, like the Ajjala Paligas the officiating pujaris at the bloody sacrifices offered to their bhutas, an office which generally the head of the family performs, yet their name Amma-Codaga denotes that they were devotees to "Mother Kaveri

a river deity which is identical with Parvati, the wife of Siva. They are thus brought in connection with the Puranic system of the Brahmins into which they could not be fully absorbed and therefore had to be ousted. It may be conjectured that the Brahmans coming in contact with the rude Coorg mountaineers and seeing in the dominant race a promising field to further ~~than~~ their interest, imposed upon them their own puranic superstition and peopled the high mountains with celebrated rishis or hermits, chief among them Agastya muni and brought the source of the Kaveri in relationship with the principal Brahmanical deities Siva and Parvathi, and to give divine authority to their proceedings they foisted upon the Coorgs the Kaveri Purana, a feat which may have overawed a rude race but which by modern criticism

is discovered as a fraudulent imposition of recent date. To conciliate and win over the indigenous Bhuta pujaris they were admitted as a sort of inferior priests of Kaveri Amma hence their name Amma Kodagas. In the course of time disputes must have arisen between them and the more crafty and learned Brahmanical priests whose interests necessitated a monopoly and as legend has it, the former fell under Kaveri's curse and decreased, whilst the coorgs who sided with Agastya muni were promised increased prosperity. But however obscure the history of the Amma coorgs may be, the fact is that from time immemorial they perform no priestly function whatever, and being unlettered and ignorant they exercise no spiritual influence upon the rest of the coorgs from whom they are only distinguished by wearing the Brahmanical cord and by abstaining from animal food and fermented liquor. They do therefore

not eat with coorgs nor intermarry with them; but the Brahmans do in no wise acknowledging them as of equal standing or even resembling them in priestly dignity. Their number is decreasing. They live on agriculture only. It is said that a class of people like the Amma Kodagas live in the Wynaad with whom they claim relationship, but have no intercourse.

The Samma coorgs with whom the Malla coorgs are closely intermixed form the principal class of coorgs. The relative meaning of the two words is "small" and "big" and may ~~have~~ originally have referred to number and importance, whilst now the difference is almost obliterated. The Samma coorgs may originally have formed a small nucleus ~~and~~ in their own eyes a sort of aristocracy, whilst the Malla coorgs represented the ~~agr~~

aggregate main body which was augmented by new accessions ~~fro~~ from kindred tribes. Those whose descent from the Wynad chettie or other foreign connections is traditionally known for it is no secret amongst the coorgs that such additions have been made to their number and the house names of such bear witness to the fact

The Bodda coorgs - are ~~the~~ the Goudas of Gadinad, Surlabhi mutnad, and Yedavanad in North coorg. Some intermarriages have taken place between the Samma coorgs and the bodda coorgs. but the latter are held in contempt by the former.

Social Gradation: - under the despotic government of the coorg Rajahs, when life and property of the subject were equally insecure, it was more the temporary favour of the chief that

marked gradations of society,—that well-defined social distinctions those arising from property were not numerous and from rank and power still less. The Rajah having crushed what still remained of the power of the ancient chief or Nagaks, reduced their subjects to a common level; there was no authority except that temporarily given by the service of the government; but this can scarcely said to have formed an intermediate rank and in every essential point that constitutes social position of all coorgs were of the same standing. It is only under the Bh government that the assurance of personal safety; a continuity of govt. service, most eagerly

coveted by the coorgs, and an extensive system of native nepotism in favor of relatives of those in power have contributed to form successfully a kind of official aristocracy and they have made good use of their ~~off~~ opportunities to acquire land, wealth and influence and an indulgent govt and enthusiastic local administrators did their part to help them into the saddle. The principal offices in coorg have almost been monopolised by a few families and amongst them The housenames. Apparandra, Biddandra, Bittiandra, Kothandra, Kongandra, chepudira, Korawandra, Madandra, Kolawanda, Kuttetira and Manegapanda (Mane panda) are conspicuous. The spread of education however, and the present policy of government tend to break up the official monopoly of the coorgs and to establish a more just and liberal distribution of government patronage with the concomitant honors and emoluments amongst all classes.

To one who has lived for many years amongst the Coorgs, the improved condition of the appearance of the men is very striking. Thirty years ago, one seldom saw a Coorg man dressed in a woolen garment, now it is almost the rule and amongst Coorgs studying outside the country native dandyism is not unpractised, though still repressed and rediculed at home. Native leaf-umbrellas disappear in favour of the light and gaudy imported article and merchants make annually a good business. Young Coorg officials who formerly trusted to the muscular strength of their own legs, delight now to be seen on impetuous Pegu ponies or prancing steeds from Kandahar, as they weekly visit their nad homes or follow the English official on duty. Also the Coorg women bear evidence of increased prosperity in the finery of their dress and a profusion of ornaments

The personal appearance of the Coorgs is at once striking on account of their peculiar costume and of their frank and manly demeanour; but it must in due justice be observed that it is generally the well-to-do official class whom the eye of the stranger meets for first impressions and on longer and more intimate acquaintance he may have reason to agree with the opinion of Lieutenant Connor, that "The Coorgs are of a crafty disposition with the same propensity to mendacity as all Hindus". ...... (description of the

dress follows) - A necklace of Rudrakshi silver or gold bracelets on the wrist and earrings with precious stones or pearls, complete the festive costume of the wealthy. Those who are in possession of the Coorg medal or the amulet ornament called Kokatholi do not fail to suspend it around the neck.

The Coorg House: — — — — —

The position, the style of building, and the approaches of old coorg houses strongly mark the design of fortification, and tradition points back to a time of general feuds, when chief fought with chief, clan with clan. On the deep cadangas or ditches with high embankments we still see memorials of that warlike state of affairs. These war ditches intersect the mountainous district in every direction and have resisted not only many furious attacks of contending parties, but also the force of the annual monsoon. A deeply cut passage, here & not paved with rough stones and overgrown with shady trees, its sloping sidewalls decked with a variety of ferns leads you in angular lines to the doorway

passing under an outhouse. Over a paved courtyard, enclosed on all sides by stables, storerooms and servants' quarters you come to the front of the main building which is square, of one story and raised about three feet from the ground. All the buildings are roofed with bamboos and thatched with rice straw which is yearly supplemented.

The coorg hospitality. The industry and occupation of the coorgs, the food and meals of the coorgs etc are skipped over as they are ~~common~~ the same even in these days.

The coorgs' physical powers — The coorgs are a robust race and bear with fortitude a great deal of hardship especially during the monsoon whilst engaged with rice cultivation. Exposed to wet, wind, and cold and prostrate with fever they soon regain their strength and old men and women

of 70 and 80 years are not uncommon among them. In the times of the Rajah during their wars with Mysore and Malabar and in their marauding expeditions the coorgs proved themselves brave soldiers and were dreaded for their fierce intrepidity, and also in their encounter with the English they were formidable foes, but since the conquest of the country their warlike spirit has found no scope, and only an occasional tiger, cheeta or bison hunt rouses the old martial ~~spirit~~ fire ....

... When in 1837 there was some political disturbance in South canara in which also some coorgs were implicated, the main body rallied round the government and suppressed it, and were amply rewarded with jaghirs, pensions and medals, and when in 1861 the Disarming Act " came in force, " the gallant people of coorg" were specially exempted by the commissioner, Sir Mark cubbon.

The coorgs' intellectual faculties are sometimes overrated - they are naturally sharp and intelligent, but hitherto they manifested themselves only in a patient plodding acquisitiveness of the subjects required for examinations without any original productiveness or prominent capacity for official work, but those in office are credited with honesty and uprightness.

The marriage customs of today present a curious mixture of old and new rites, fashions and notions. In ancient times it would seem the marriage festivities had a peculiarly communal character. On some great day a family invited together the whole grama, that is all the families of one of the rice valleys girt with farm houses, to a feast. The youths would have their ears pierced by the village carpenters for earrings and the maidens had rice strewn upon their heads. This was in those days ...

the bridegroom's party, so you give our
daughter

ಶ್ರೀ ರೈಸ್ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ೭೦ನೇ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಜಿನಸೇ
ಜಯರಾಯನ ಹಲವು ಗ್ರಾಮ ಗನ್ನ ಕಾರ್ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು
ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘದ ಕುಚಿಕಲನನ್ನಾಗಿ ದಾನಕೊಟ್ಟಂತಿದೆ.

ಕೊಡಗಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಆಗಿನ ಜೈನರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಗಂಗರಾಜ
ರೇ ಮೊದಲಿಗರು. ಕಾವೇರಿ ನದೀಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ತಲಕಾಡು
ಎಂಬ ಪ್ರಾಂತದ ಅರಸರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೨೦೦ ರಿಂದ ವರ್ಷಗಳ
ಕಾಲ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಅರಸರು ತಮಗೆ ನಾಗರಕೋಟೆ
ದಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಸ್ಥಳವಾಗಿರಬಹು
ದೆಂದು ಕೊಡಗಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗವಾದ ಉತ್ತರಕೊಡಗಿನ ದ
ಹಲವು ಕಡೆ ಜೈನ ಬಸದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ
ಕಟ್ಟಿ ಕೆಲವು ಇಂದು.

ಗಂಗ ಅರಸರು ಕೊಡಗಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗವನ್ನು
ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜೈನರು ಅಲ್ಲಿ
ನೆಲೆಸಿದ್ದರು. ಇವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅನೇಕ ಜೈನ
ಬಸದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರ
ತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ಬಸದಿಗಳು
ಕೊಡಗಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿವೆ.

ಗಂಗ ಅರಸರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವನಾದ ರಾಚಮಲ್ಲನ
ಮಂತ್ರಿ ಚಾವುಂಡರಾಯನು
ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೊಮ್ಮಟನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು
ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಯ
ರಾಚಮಲ್ಲನ (c. 974 A.D.) ಗಂಗರ ಕಾಲದ

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಅಧ್ಯಾಯನದ ಗುಣ — ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಿ
ಗಳು ---- ಜ್ಞಾನಾರ್ಣವ —

ನಿವಾಸತ .... ಶಬ್ದದ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಸೈನ್ಯ
ತ್ರಿಧಾಂ ತ್ರಿಜ್ಞಪ್ರಮಸ್ತು ॥ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರ ದಿನ
ವಸ್ತುರ ಶ್ರೀರಾಜ್ಯಾಶನದಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿಕೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶನು
ಚರ ಈತನ ಪ್ರತಾಪಗಾಧೆಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ಬೆಳಗಿ.

ಇದರ ಅರಸು ಚಿತ್ತಾರ (ಲಕ್ಷಣ ತಾತ್ಪರ್ಯದ ಮತ್ತೊಂ
ದು ಹೆಸರು) ನಾಗಪತ್ತಿರಲಿ ಶಾಸನದ ದಿವಿತಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ
ನಿಂದ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಂದನ್ನಾರಂಭ
ಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದ ಶಿಲೆತೀಗಳಿಗೆ ದಾನಕವಮಗನ
ತಂದೆಯ ಅರ್ಥ ಯುಪಾಧ್ಯಾ ಮೇಲಿನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಗಿ
ಸಿಕೊಟ್ಟು ಬರೆದನು. ಆತನ ಮಗ ಯ ಹಲವು ಮತದಿಂದ್ರರು ಬಂದ
ಬಳಿಸಿದರು. ಶಿಷ್ಯನಾದ ತಾತಿಂದ ಬಳಿಯಾದ ಶಾದಿಂ
ಗ ದತ್ತರವ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶಿವಜ್ಞಾ ಗಿನ್ನಾ ನ್ಯ ಭಿಕ್ಷಾ
ಶ್ರೀ ಕುಸ್ತುಮ ತಿದ್ದಿ ದೇವರು. ಪಶ್ಚಿಮ ಕ್ಷೇತ್ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಪ್ರಾ
ಪ್ತಿಸ್ವಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಂತಿದೆ. ಮತ್ತು ಜೈನ ರಾಜಗುರು
ಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಮದ್ರಾಯ ರಾಜಗುರು ಮಂಡಲಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾ
ವಾದ ವಾದೀಶ್ವರ — ಸಕಲ ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ...
ಶ್ರೀ ಮಾರ್ಗಾಚಾರ್ಯರು ಬಂದು ಶಿಷ್ಯರು ಅಂಜನಗಿರಿಯ
ಮೇ ಶ್ರೀ ಅನಂತನಾಥ ಸ್ವಾಮಿ ಬಸದಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು
ಶಿಷ್ಯರ ದಿನ ನೆಲ್ಲೂರುಗ್ರಾಮದ ಪ್ರತಿ. ಶಿತ್ತರಮಾಡ

ಮಹಾದೇವಯ್ಯನವರ ಮನೆಂಬಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಲಿ ಬಾಂಧವ್ಯರ ಬಸಂ
ಬಂಧ ಇತ್ತೆಂದು ಇವ್ವ ಹಲವು ಪಂಡಿತೋತ್ತಮರಾದ ಯತಿವರ್ಯ
ರು ಇದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಬಂದಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಪ್ರನ: ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರದ ಮನೆ
ಯ ಸಮೀಪದ ಸರ್ವೆ ನಂಬ್ರು 117ರ ಕರೆ ಎರಡು ಬಗ್ಗೆಯ ಶಿಲಾ
ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಭಟ್ಟಾರಕರೆಂಬ ಯತಿವರ್ಯರು ಮಾ
ಡಿದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸು
ತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಗಂಗ ಅರಸರು ಸುಮಾರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಶ
ತಮಾನಗಳವರೆಗೆ ಹೊಂದಿಗಿನ್ನಲ್ಲು ಅವರ ಪ್ರತಾಪ ಶೌರ್ಯ
ವ ಪರಮಾತ್ಮನ್ನ ದಾಗಿ ಅಂದ ಮೂಲ್ಯಗೊಂಡ ನಂತ
ಅವರ ಪುತ್ರರಾದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿ
ಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಚೆಂಗಾಳ್ವರು ಎಂಬವರು ಒಂದು ಮನೆತನದ
ವರು. ಚೆಂಗಾಳ್ವರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದರು ಎಂಬ ಕಾಲ
ವನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಬೇಕಿ
ದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಸುಮಾರು 1034ರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ 37
ನೆಯ ದೇವನಹಳ್ಳಿ 104ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿ
ಬರುವ ಹಾಗೆ ಚೆಂಗಾಳ್ವರಿಂದ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಅರಸರು
1297ರವರೆಗೆ (? 59) ಇದೇ ಗಂಡರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಳಿದರು
ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಹೊಂದಿಗನ್ನು ಯಾವ್ಯಾಗಲಿ. ಇವರ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳ ಅರಸರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದು
ಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರಣ ಬಂದರು. ಆಜ್ಞೆ ಗೌಡರಾದ ಜ್ಞ

ರಾಜರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳನಿಂದ ಅರಸು ತನ್ನ ಒಬ್ಬ ಹೆಬ್ಬ
ದಂಡನಾಯಕನಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡುವ ಮುಗ್ಗಲು ವ್ಯಾಸ ಸ್ವತ
ಮುತ್ತಲವ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಕವಸೋಗೆಯಂತ ತೆರಿಗೆ
ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಜನರಿಗೆ ನೀಡಿ ಅರಿರರವನ್ನು
ಹೆಚ್ಚು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಬೇಗನೆ
ಬರುವ ದಿನದ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ ಅವರ ತೆರಿಗೆ
ಸಂಗ್ರಹದ ಕಾರ್ಯ ಒಪ್ಪ ಸಮಂದ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು. ಹೀಗೆ
ಹೊಯ್ಸಳರ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ಅರಸರು ಹಿಂದಿನ ಬಂದ ಎಲ್ಲ
ವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದುವರಿದರು.

ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಿಜಯನಗರದ ನಾಯಕರಾದ
ಬಿಷ್ಣುವರ್ಧನರು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಜೈನರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಿಂದ
ಜೈನರು ಧರ್ಮದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಇವರು
ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಬಳಿ ಕಟ್ಟಿದ ವಿಸ್ತಾರ
ಗೊಂಡ ಗೋಪುರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಬಂದವರು. ಗಂ
ಗರು ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ ತಮ್ಮ ರಾಜರು ಮಾಡಿದ ಹಿಂದಿನವರ
ಬಂದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ನೃಪತುಂಗ ಅರಸನ ಅರಿವಿನಿಂದ
ಗಂಗರ ಜೈನ ಧರ್ಮವು ಸಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು
ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಬಂದ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲ
ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತಗಳು ನಗರದ ಬಳಿ. ಬೆಟ್ಟದ

[illegible] ದೊಡ್ಡ [illegible] ಮಾ
ಡಿ [illegible] ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅವ
ರ [illegible], [illegible]. [illegible]
[illegible] ದೆ.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ಅದರ ಅತ್ಯಂತ
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ಎಂಬವರು [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] 15-6-27

To sum up (1) There is no tradition among the people of Coorg which throws any light on their origin. (2) The Kadamba descent theory is founded on a portion of a purana recently forged and erroneously understood to allege what it does not really say. (3) The testimony of language seems to be at variance with that of religious and social customs and institutions; but neither is strong enough to overpower the other. (4) Where certainty is impossible we may rest content with the high probability of the view adopted by a gentleman who knows from personal acquaintance more about Coorg and its inhabitants than any other person living, namely that the Coorgs must have come like the Nairs from the North Kanarese country but parting company on the way, must have wheeled their course towards the right and peopled the land which they occupied for centuries.

H. Narayana Rao.

in certain circumstances. Mr Richter may be said to have hit upon as good a solution of the problem of the origin of the Coorgs as any that can be invented. His view that the Coorgs must have descended from the North Kanarese country like the Nairs, to whom they are allied, but that having deviated from their southern course they must have occupied the country with which their name has been connected from time immemorial, explains the philological position of Kodagu while it may also be taken to throw some light on much that is common to the Coorgs and the people of Malabar, although the political history of Coorg must have led us to expect that they would lend themselves more to the influence of their Kanarese brethren.